

Slovenska škofovska konferenca

Letno poročilo Katoliške cerkve v Sloveniji 2020

Slovenska škofovska konferenca

**LETNO POROČILO
KATOLIŠKE CERKVE V SLOVENIJI
2020**

Izdala: Slovenska škofovska konferenca
Ljubljana, december 2020

ISSN 2464-0263

Letno poročilo Katoliške cerkve v Sloveniji 2020

Podatke za objavo je zbralo in uredilo Tajništvo Slovenske škofovske konference (SŠK)

Odgovarja: p. dr. Tadej Strehovec OFM, generalni tajnik SŠK

Strokovni pregled: p. dr. Tadej Strehovec OFM, generalni tajnik SŠK

Fotografije: arhiv (nad)škofij in njihovih služb, arhiv založbe Družina, arhiv SŠK in spletni viri

Viri podatkov: Tajništvo SŠK, slovenske (nad)škofije, Slovenska karitas, Misijonsko središče Slovenije, Finančna uprava RS, Ministrstvo za kulturo RS, Statistični urad RS, Državni zbor RS, Ministrstvo za notranje zadeve RS

Ljubljana, december 2020

Stanje podatkov: 31. december 2019

Zadnja posodobitev: 1. december 2020

ISSN 2464-0263

Kazalo

Kazalo	5
Kratice	9
Spremna beseda predsednika Slovenske škofovske konference	10
Uvodnik generalnega tajnika Slovenske škofovske konference	11
Metodološko pojasnilo	12
1 Cerkev na Slovenskem	13
1.1 Oris zgodovine krščanstva na slovenskih tleh	13
1.2 Katoliška cerkev v Sloveniji po 15. stoletju	13
1.3 Cerkev na Slovenskem po osamosvojitvi	14
2 Sveti sedež in apostolska nunciatura	19
2.1 Papež Frančišek (2013–)	19
2.2 Apostolski nunciji v Republiki Sloveniji	22
2.3 Zgodovinski oris delovanja apostolske nunciature v Republiki Sloveniji	22
3 Slovenska škofovska konferenca	24
3.1 Zgodovina	24
3.2 Tajništvo Slovenske škofovske konference	25
3.3 Pravna besedila Slovenske škofovske konference	26
3.4 Organigram SŠK	29
3.5 Prejemniki odličja sv. Cirila in Metoda	30
3.6 Odziv SŠK na epidemijo COVID-19 v letu 2020	32
3.7 Svetniški kandidati v Cerkvi na Slovenskem	35
4 Škofije v Katoliški cerkvi v Sloveniji	37
4.1 Metropolija Ljubljana	37
4.1.1 Nadškofija Ljubljana	37
4.1.2 Škofija Koper	40
4.1.3 Škofija Novo mesto	42
4.2 Metropolija Maribor	43
4.2.1 Nadškofija Maribor	43
4.2.2 Škofija Celje	45
4.2.3 Škofija Murska Sobota	47
4.3 Kategorialna pastoralna	48
4.3.1 Vojaški vikariat	48
4.3.2 Policijski vikariat pri Slovenski škofovski konferenci (SŠK)	50
4.3.3 Zaporniški vikariat	52
4.3.4 Medškofijski odbor za pastoralno zdravje	54
4.3.5 Pastoralna gluhih in naglušnih Slovenije (PGNS)	56
4.3.6 Pastoralna Romov v Cerkvi na Slovenskem	57
4.3.7 Jezuitsko združenje za begunce Slovenije (JRS)	58
5 Redovništvo v Cerkvi na Slovenskem	60
5.1 Metodološko pojasnilo	60
5.2 Splošno o redovnih skupnostih	60
5.3 Osebe	60
5.4 Stavbe	63
5.4 Kulturna dediščina	64
5.5 Ženske redovne skupnosti	65
5.6 Moške redovne skupnosti	66
5.7 Svetne ustanove in nove oblike Bogu posvečenega življenja	66
6 Pregled statističnih podatkov	67
6.1 Svetovna cerkvena statistika 2018 (Annuarium Statisticum Ecclesiae)	67

6.2	Prebivalci in katoličani v Sloveniji	69
6.3	Osebe	71
6.3.1	Škofje, duhovniki in redovniki	71
6.3.2	Stalni diakoni	77
6.3.3	Redovnice.....	78
6.3.4	Laiške katehistinje in katehisti ter kateheza v Cerkvi na Slovenskem.....	81
6.3.5	Ključarji in redno zaposleni.....	84
6.4	Zakramenti	85
6.4.1	Sveti krst.....	85
6.4.2	Prvo sveto obhajilo	87
6.4.3	Sveta birma	88
6.4.4	Sveti zakon	88
6.4.5	Podeljeni zakramenti v okviru Vojaškega in Policijskega vikariata.....	92
6.4.6	Pogrebi	93
6.4.7	Nedeljniki.....	94
6.5	Izobraževanje	96
6.5.1	Starši imajo ustavno pravico vpisati otroke v katoliško šolo.....	96
6.5.2	Vzgojne in izobraževalne ustanove v okviru Cerkve na Slovenskem	96
6.5.3	Pregled števila vpisanih v katoliške vzgojne ustanove.....	97
6.5.4	Pregled načinov financiranja katoliških vzgojnih ustanov	99
6.5.5	Rezultati splošne mature 2020 na slovenskih katoliških gimnazijah.....	101
6.5.6	Seznam katoliških vzgojnih ustanov v Cerkvi na Slovenskem.....	101
6.5.7	Fakulteta za poslovne vede pri Katoliškem inštitutu.....	106
6.5.8	Oratorij Slovenija	106
6.5.9	Skavti.....	111
6.6	Cerkvena glasba	115
6.7	Domovi za ostarele in bolne	116
6.8	Sakralna kulturna dediščina	118
6.8.1	Število cerkva in sakralnih objektov v Sloveniji	118
6.8.2	Muzeji in arhivi.....	118
6.9	Delo cerkvenih sodišč	121
7	Vloga žensk v Katoliški cerkvi v Sloveniji	122
8	Katoliška cerkev v Sloveniji in skrb za okolje	124
8.1	Svetopisemski izvor prizadevanja kristjanov za stvarstvo	124
8.2	Dejavnosti Cerkve v Sloveniji	125
9	Ekspertna skupina za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK	128
9.1	Delo Slovenske škofovske konference na področju zaščite otroke, mladoletnih in ranljivih odraslih	129
10	Dobrodelnost v Cerkvi na Slovenskem	132
10.1	Petrov novčič – dar krajevnih Cerkev svetemu očetu	133
10.2	Nabirka velikega petka za Sveto deželo.....	133
11	Cerkev na Slovenskem in misijoni – predstavitev MSS	136
11.1	Zgodovina misijonov na Slovenskem in Misijonskega središča Slovenije	136
11.1.1	Starejša zgodovina.....	136
11.1.2	Misijonske podporne družbe	137
11.1.3	Prvo slovensko misijonišče.....	137
11.1.4	Odprtje misijonske pisarne	138
11.1.5	Misijonske razstave, muzeji, praznovanja	138
11.1.6	Pomembnejši dogodki med svetovnima vojnama	138
11.1.7	Misijoni med drugo svetovno vojno	139
11.1.8	Povojno obdobje.....	139
11.1.9	Prvi narodni voditelj misijonov	139
11.1.10	Časi popuščanja režima	140
11.1.11	Misijonski tisk in Misijonska obzorja	140

11.1.12	Drugi vseslovenski simpozij v Tinjah leta 1986	141
11.1.13	MIVA Slovenija	141
11.1.14	Nov zagon po osamosvojitvi	142
11.1.15	Vseslovenski misijonski kongres 1991	142
11.1.16	Misijonsko središče Slovenije	142
11.1.17	Laiški misijonarji	143
11.1.18	Misijonska molitvena zveza (MMZ)	143
11.2	Poslanstvo in cilji Misijonskega središča Slovenije (MSS).....	144
11.2.1	Temeljni dokumenti delovanja	145
11.2.2	Redne dejavnosti in akcije	145
11.2.3	Organiziranost	146
11.2.4	Izzivi za naprej.....	146
11.3	Statistike 2009–2019	147
11.3.1	Misijonarji v misijonih.....	147
11.3.2	Denarna pomoč misijonarjem.....	148
11.3.3	MIVA v številkah	148
11.3.4	Trikraljevska akcija	150
11.3.5	Adventna akcija	151
11.3.6	Botrstvo	152
11.3.7	Misijonska nedelja	152
11.3.8	Način razdeljevanja zbranih darov	153
11.3.9	Trenutno stanje slovenskih misijonarjev.....	154
11.4	Izredni misijonski mesec oktober 2019.....	155
12	Slovenska ter škofijske in župnijske karitas.....	158
12.1	Odhodki mreže Karitas v letih 2009–2019 (v EUR).....	159
12.2	Mreža Karitas v letu 2019.....	160
12.3	Državna sredstva za mrežo Karitas	162
12.4	Viri za realizacijo odhodkov v letu 2019.....	162
12.5	Zaposleni v Karitas	162
13	Financiranje in plačevanje davkov Katoliške cerkve	163
13.1	Namenska finančna državna pomoč za plačilo prispevkov verskim uslužbencem 163	
13.2	Prihodki verskih skupnosti od donacije 0,5 % dohodnine.....	164
13.3	Obdavčitev cerkvenih ustanov in verskih delavcev	165
14	Kristjanofobija in kazniva dejanja zoper Katoliško cerkev v Sloveniji	168
14.1	Evidentirani primeri kristjanofobije v Sloveniji v letu 2020.....	168
14.2	Odziv Varuha človekovih pravic	172
14.3	Ropi, tatvine, vlomi in druga kazniva dejanja zoper objekte ali osebe Katoliške cerkve v Sloveniji	173
15	Civilna zakonodaja in cerkve ter druge verske skupnosti v Sloveniji	177
16	Katoliške laiške organizacije	180
17	Naslovi nekaterih pomembnejših ustanov v Cerкви na Slovenskem.....	183
18	Slovenske katoliške misije v tujini.....	185
18.1	Avstralija	185
18.2	Avstrija	185
18.3	Belgija, Nizozemska in Luksemburg	186
18.4	Francija.....	186
18.5	Hrvaška	187
18.6	Italija	187
18.7	Kanada	187
18.8	Nemčija.....	187
18.9	Srbija	188
18.10	Švedska	188

18.11	Švica in Liechtenstein.....	189
18.12	Velika Britanija.....	189
18.13	ZDA.....	189
19	Koledar svetovnih dnevo, praznikov, godov in dogodkov.....	190
	Katoliške cerkve v Sloveniji – 2021.....	190
	Molitev svetega očeta Frančiška k svetemu Jožefu.....	194

Kratice

CM	Congregatio Missionis
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
JRS	Jezuitsko združenje za begunce Slovenije
KI	Katoliški inštitut
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
MOL	Mestna občina Ljubljana
MSS	Misijonsko središče Slovenije
Mt	Evangelij po Mateju
n. p.	Ni podatka
OFM	Ordo Fratrum Minorum
PGNS	Pastorala gluhih in naglušnih Slovenije
PU	Policijska uprava
RS	Republika Slovenija
SK	Slovenska karitas
SPŠK	Slovenska pokrajinska škofovska konferenca
SŠK	Slovenska škofovska konferenca
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
SV	Slovenska vojska
TEOF	Teološka fakulteta
TO	Teritorialna obramba
VV	Vojaški vikariat pri Slovenski vojski
ZCP	Zakonik cerkvenega prava

Spremna beseda predsednika Slovenske škofovske konference

Slovenke in Slovenci smo lahko ponosni, da si ob stiski bližnjega ne zatiskamo oči, ampak vedno radi priskočimo na pomoč. To potrjujejo tudi številke, zbrane v *Letnem poročilu Katoliške cerkve v Sloveniji 2020*, ki dokazujejo, da imamo kot verniki odgovorno nalogo v slovenski družbi.

Naše župnije, redovne skupnosti, društva in ustanove skrbijo za številna področja, ki jim rečemo skupno dobro. Ob našem temeljnem trojnem poslanstvu – karitativnosti, oznanjevanju in bogoslužju – lahko katoličani v Sloveniji pokažemo pomembne uspehe tudi na področju izobraževanja, varstva kulturne dediščine, skrbi za varovanje okolja, krepitve civilne družbe in dostojanstva vsakega človeka.

Ob prebiranju podatkov v tej publikaciji si lahko izposodimo in vzamemo za svoje besede papeškega pridigarja p. Raniera Canatalamesse, ki je v svoji tretji adventni pridigi svetemu očetu in rimski kuriji dejal, da je »Kristusova Cerkev neizmerno bolj prostrana od tega, kar govorijo številke in statistike. Ne zaradi preprostega načina govorjenja ali zaradi napačnega triumfalizma. Razen Jezusa ni nihče razglasil: »Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili« (Mt 25,40); »najmanjši brat« tukaj ne pomeni samo verujočega v Kristusa, ampak vsakega človeka.«¹ Prepričan sem, da naše prostovoljke in prostovoljce, duhovnike, redovnice in redovnike ter številne vernike, ki delujejo v Cerkvi, povezujejo ravno te Jezusove besede.

Cerkev v Sloveniji opravlja pomembno nalogo, ki je številke ne morejo vedno zaobjeti in včasih ostane skrita očem javnosti. Leto 2020 je bilo zaznamovano s preizkušnjo svetovnih razsežnosti, ki je spremenila naša življenja in tudi naš način obhajanja bogoslužja. Naj bo ta publikacija pripomoček za branje znamenja časov v luči izzivov, ki jih prinašajo družbene in ekonomske spremembe. Predvsem pa naj bo spodbuda za pogum, da na mnogih področjih beležimo rast in pomembne uspehe, drugod pa naše skupnosti čaka čas sprememb in okrepitev dela.

Naša lokalna Cerkev je torej »neizmerno bolj prostrana od tega, kar govorijo številke«, zato je *Letno poročilo* samo eden od pripomočkov, ki nam omogoča, da lahko pogledamo v življenje naših skupnosti.

Msgr. Stanislav Zore OFM
Ljubljanski nadškof metropolit in
predsednik Slovenske škofovske konference

¹ Vir: Vatican News, v: <https://www.vaticannews.va/sl/vatikan/news/2020-12/tretja-adventna-pridiga-kardinala-raniera-cantalamesse-prisei.html> (pridobljeno 22. decembra 2020).

Uvodnik generalnega tajnika Slovenske škofovske konference

V 6. številki *Letnega poročila Katoliške cerkve v Sloveniji* smo zbrali in predstavili podatke Katoliške cerkve v Sloveniji za desetletje 2009-2019.

Letos smo dodali poglavje o delu Katoliške cerkve o skrbi za okolje, kronološki pregled sprejetih ukrepov za zaščito otrok in mladoletnih ter ranljivih odraslih in posodobili podatke o redovnih skupnostih. Prav tako smo dodali pregled glavnih dejavnosti, ki jih je opravilo Tajništvo Slovenske škofovske konference za preprečevanje širjenja epidemije COVID-19, ki nas je v veliki meri zaposlovalo.

Katoličani v Sloveniji se lahko veselimo pozitivnih gibanj na področju oskrbe starejših, kategorialne pastorale, vzgoje in izobraževanja ter dobrotelnosti, ki potrjujejo, da smo v zadnjih letih naredili velike korake v pravo smer. Številke ne morejo pokazati vseh uspehov in priznanj naših skupnosti ali posameznikov, lahko pa služijo kot okvir za njihovo razumevanje.

Župnije ter škofijske pastoralne službe so vedno bolj pozorne do pomembnih dogodkov v svoji okolici, zato opažamo, da so posredovani podatki iz leta v leto bolj natančni in verodostojni. Predstavitev posameznih področij v *Letnem poročilu* je za marsikoga potrditev, da svoje poslanstvo dobro opravlja in k temu privabi še druge. To opažamo predvsem v poglavjih o cerkveni glasbi, prostovoljstvu, dobrotelnosti in katehezi.

Povečuje se število stalnih diakonov, prostovoljk in prostovoljcev karitativnih organizacij ter mladih med skavti. Lahko upamo, da kdor se v mladosti odloči za dejavno sodelovanje v Cerkvi, bo tudi v odrasli dobi ohranil stike z vero in svojo družino povezal z domačo župnijo in slovenskimi krščanskimi vrednotami. To je posebej pomembno pri zakramentalni praksi in je poseben izziv za celotno Katoliško cerkev v Sloveniji.

Zaradi vandalizma je na sakralnih objektih v letu 2020 nastalo za več kot 100.000 evrov škode. Ta ne prizadene samo verskih objektov, ampak celotno lokalno skupnost in narodno kulturno dediščino.

Ob pripravi te obsežne podatkovne zbirke se iskreno zahvaljujem sodelavcem, ki so po škofijah in drugih ustanovah zbrali podatke, jih usklajevali in nam jih posredovali ter tako pripomogli k boljšemu pregledu stanja krščanstva na Slovenskem. Zahvaljujem se voditeljem in sodelavcem pastoralnih služb, Korusu in drugim organizacijam, ki so zbrali podatke in omogočili izid *Letnega poročila*.

Dr. Tadej Strehovec
Generalni tajnik SŠK

Metodološko pojasnilo

V *Letnem poročilu Katoliške cerkve v Sloveniji 2020* so strnjeno predstavljeni podatki o osebah in ustanovah Katoliške cerkve v Sloveniji. Krajšemu predstavitvenemu opisu kategorije ali poglavja sledita shematični povzetek podatkov v tabeli in grafični prikaz podatkov v preglednici. Če ni drugače označeno, *Letno poročilo Katoliške cerkve v Sloveniji 2020* zajema podatke za desetletje 2009–2019. Podatki škofijske pastoralne in verske statistike (osebe, zakramenti ...) izražajo stanje na dan 31. december.

Ponekod statistični podatki zajemajo daljšo, drugod krajšo dobo. Pri njihovi uporabi in prikazu smo bolj kot časovni obseg upoštevali kakovost. Podatke, ki niso zanesljivi ali bi prikazali le delno sliko, smo izpustili ali označili z opombo. Podatki so bili v želji po čim večji pristnosti in verodostojnosti večinoma navzkrižno preverjeni pri sekundarnih virih, vendar je mogoče, da je prišlo do napak pri njihovem pošiljanju, prepisovanju ali štetju. Nekatere župnije podatkov ne oddajajo na škofijo, zato v nekaterih primerih – predvsem na področju pastoralne statistike, zakramentov in kateheze – odražajo dejansko stanje približno 77–85%. Pri Škofiji Celje opažamo za leto 2016 splošno povečanje vseh vrednosti, kar izhaja iz dejstva, da je statistične podatke oddalo več župnij; odstotek tistih, ki ne oddajo podatkov, se giblje med 10 in 15 %. Prihodnje leto podatkov o župnijski pripravi na zakon ne bo več, ker te rubrike ni več v obrazcu za statistike. Pri Škofiji Koper podatki na splošno nekoliko odstopajo od prejšnjih let, ker so v letu 2019 zbirali podatke na nov način in dejansko prejeli podatke vseh župnij. Odstopanje v letu 2018 je povezano s preureditvijo župnij in različnimi upravitelji nekaterih podružnic. V letu 2015 so skušali statistiko v škofiji zbrati z digitalnim sistemom Pasis. Zaradi napak pri vnosih in delno ročnim oddajanjem so bili nekateri podatki netočni in jih ne navajajo. V letu 2017 je prišlo do spremembe števila prebivalcev in katoličanov glede na leto 2016, ker so župnije začele uporabljati natančnejši sistem vodenja statistike. Pri Škofiji Murska Sobota podatki niso popolni, ker statistike oznanjevalno-karitativnega dela za leti 2016 in 2017 ni oddalo šest župnij (Črenšovci, Gornji Petrovci, Kančevci, Markovci, Martjanci in Tišina).

Vir podatkov so spletne strani (nad)škofij in letna poročila s statističnimi podatki, ki jih škofije vsako leto oddajo Svetemu sedežu. Število prebivalcev, navedeno pri posameznih škofijah, je pridobljeno iz škofijske pastoralne statistike in zajema prebivalce po župnijah, ki se ne ujemajo z mejami občin, zato se razlikuje od uradnega štetja prebivalstva, ki ga opravi Statistični urad Republike Slovenije (RS).

1 Cerkev na Slovenskem

Zavetnik slovenskih dežel: sv. Jožef (goduje 19. marca)
Narodno svetišče: Brezje (bazilika Marije Pomagaj)
Prebivalci v Sloveniji (stanje 1. januarja 2020):² 2.080.908
Katoliški verniki po državnem popisu leta 2002: 1.135.626 (57,8 %)
Katoliški verniki po cerkveni statistiki za leto 2019: 1.509.986 (73,76 %)³

Župnije: 697 teritorialnih župnij in dve personalni župniji: v Ljubljani Bolniška župnija ter v Mariboru Univerzitetna župnija
Cerkve: 2.386
Kapele in znamenja: 515
Skupaj cerkev in znamenj: 2.901

1.1 Oris zgodovine krščanstva na slovenskih tleh

Na današnjem slovenskem ozemlju je krščanstvo potrjeno vsaj od konca 3. stoletja dalje. V rimskih naselbinah po Sloveniji so arheologi odkrili vrsto škofijskih sedežev (Tergeste, Capris, Emona, Celeia in Petoviona) ter številne kultne objekte, ki so bili v veliki meri uničeni v obdobju preseljevanja narodov. Naši predniki so se s krščanstvom seznanili po krščanskih staroselcih, ki se niso odselili, in po občasnih potujočih misijonarjih. Misijonska akcija širših razsežnosti se je začela z odločitvijo karantanskega kneza Boruta (+ 749) za krščanstvo. Menihom iz samostana sv. Petra v Salzburgu je omogočil organizirano misijonsko dejavnost na širšem območju takratne Karantanije. Okrog leta 753 je salzburški pokrajinski škof Modest za svoj sedež izbral Gospo Sveto na Koroškem. Manj znana je dejavnost oglejskih misijonarjev tistega časa.

Po posredovanju Pipina Malega in Karla Velikega leta 796 oziroma 811 je bila reka Drava določena za mejo med oglejsko in salzburško nadškofijo. Salzburški nadškofje so obsežno ozemlje svoje nadškofije upravljali s pomočjo generalnih vikarjev s škofovskim posvečenjem (»lastniške« škofije Krka na Koroškem, Seckau in Lavant), oglejski pa s pomočjo samostanskih središč (Stična, Gornji Grad in Kostanjevica). Škofje v Trstu, Kopru in Pičnu so bili sufragani oglejskega patriarha. Osrednji cerkveni središči izven slovenskega narodnega prostora sta onemogočili, da bi dediščina svetih bratov Cirila (ok. 826–869) in Metoda (ok. 812–885) na našem ozemlju pustila trajnejše sadove. Zaradi političnih interesov habsburških vladarjev pa tudi razmeroma velika ljubljanska škofija, ustanovljena 1461–62, ni mogla v celoti prevzeti vloge osrednjega cerkvenega središča v slovenskem prostoru.

1.2 Katoliška cerkev v Sloveniji po 15. stoletju

Kritičen odnos protestantizma do prenove cerkvenega in verskega življenja ter oblikovanje knjižnega jezika v 16. stoletju pomeni za Slovence kakovostni napredek. Politična rekatolizacija in katoliška prenova sta omogočili oblikovanje višjega šolstva (jezuitski kolegiji) ter skladen razvoj izobraževalnega sistema, ki je Slovence enakovredno vključeval v takratno kulturno Evropo. Cerkevne reforme Marije Terezije (1717–1780) in Jožefa II. (1741–1790) so poenotile in racionalizirale cerkveno upravo. Ljubljana je po teh

² Vir: Statistični urad Republike Slovenije.

³ Vir: Letna poročila slovenskih škofij.

reformah za kratek čas (1788–1807) postala nadškofija in sedež metropolije za jugozahodni del Habsburške monarhije. Obenem pomeni to obdobje razcvet slovenskega slovstva (Marko Pohlin, Jurij Japelj, Blaž Kumerdej, Tomaž Linhart in Valentin Vodnik). 19. stoletje sta zaznamovali svetniška osebnost škofa bl. Antona Martina Slomška (1800–1862) – prenos sedeža škofije v Maribor, pedagog, pisatelj in pesnik – in osebnost Antona Alojzija Wolfa (1782–1859) – Alojzijevišče, financiranje prevoda Svetega pisma in slovarjev. Intenzivnost verskega življenja sredi 19. stoletja dokazujejo mnogi slovenski misijonarji, ki so po zgledu Friderika Ireneja Barage (1797–1868) in Ignacija Knobleharja (1819–1858) odhajali v Severno Ameriko in Afriko. Na prehodu v 20. stoletje so se na slovenskih katoliških shodih izoblikovala družbena prizadevanja z namenom uveljaviti katoliške vrednote na vseh področjih javnega življenja.

Obe svetovni vojni sta boleče zarezali v versko, cerkveno in kulturno življenje slovenskega naroda. Prva je usodno razdelila slovensko ozemlje in ga prepustila nasilnemu potujčevanju italijanskih fašistov in pozneje nemških nacistov, druga pa je med Slovenci usodno poglobila idejno razdelitev. Meje škofij so se po drugi svetovni vojni sčasoma prilagodile državnim mejam. Leta 1961 je papež Janez XXIII. (1958–1963) Ljubljano povzdignil v nadškofijo, Pavel VI. (1963–1978) pa leta 1968 v metropolijo s sufragansko škofijo v Mariboru. Po določitvi meje med Italijo in Jugoslavijo leta 1977 je papež Pavel VI. koprsko škofijo združil s tržaško in ji pridružil povojne apostolske administrature za ozemlja goriške, tržaške in reške škofije.

1.3 Cerkev na Slovenskem po osamosvojitvi

Slovenski škofje so na pobudo nadškofa msgr. Alojzija Šuštarja leta 1983 znotraj Jugoslovanske škofovske konference ustanovili Slovensko pokrajinsko škofovsko konferenco. Njen prvi predsednik je bil nadškof Šuštar. Sveti sedež jo je leta 1993 potrdil kot samostojno Slovensko škofovsko konferenco. 3. januarja 1992 je Sveti sedež priznal samostojno državo Slovenijo in 24. junija 1992 imenoval msgr. Pierlugija Celata za prvega apostolskega nuncija.

Slovenijo so na poseben način zaznamovali trije papeži na začetku 21. stoletja: sv. Janez Pavel II. (*1920, papež 1978–2005, za svetnika razglašen 2014) je dvakrat obiskal Slovenijo (1996, 1999); njegov naslednik Benedikt XVI. (*1927, papež 2005, odstopil 2013) je leta 2006 preoblikoval cerkveno upravno ureditev Slovenije; Frančišek (*1936, papež od 2013) pa je na njemu svojski način opozoril Cerkev na Slovenskem na upravljanje s svetnimi dobrinami.

Cerkev na Slovenskem je z vseslovensko sinodo (1999–2002) pod vodstvom ljubljanskega nadškofa metropolita dr. Franca Rodeta premislila prehojeno pot in začrtala smernice za življenje in delo katoličanov v 21. stoletju. Sklepi sinode, objavljeni pod naslovom *Izberi življenje: Sklepni dokument Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem*, so bili po odobritvi Svetega sedeža slovesno razglašeni na Brezjah spomladi leta 2002.

Sveti sedež so v Republiki Sloveniji po letu 2000 zastopali papeški nunciji msgr. Edmond Farhat (1995–2001), msgr. Marian Oleš (2001–2002), msgr. Giuseppe Leanza (2002–2003), msgr. Santos Abril y Castelló (2003–2011) in msgr. Juliusz Janusz (od 2011). Leta 2016 je bila dokončana nova stavba nunciature na ulici Janeza Pavla II. v Ljubljani, kamor se je nuncij preselil iz dotedanjih prostorov na Krekovem trgu 1. Na naklonjenost Svetega sedeža do Slovenije kažejo tudi obiski nekdanjega državnega tajnika Svetega sedeža in dekana kardinalskega zbora kardinala Angela Sodana. Predsednik Republike Slovenije je leta 1992 kardinalu podelil častni znak svobode Republike Slovenije »za zasluge in osebni

prispevek pri vzpostavljanju, razvijanju in uveljavljanju Republike Slovenije«. Kardinal Sodano je spremljal papeža Janeza Pavla II. na obeh obiskih v Sloveniji (1996 in 1999), sam pa je obiskal Slovenijo leta 2012 ob dvajsetletnici in leta 2016 ob petindvajsetletnici samostojne države. Papež Janez Pavel II. je med obiskom Slovenije leta 1999 za blaženega razglasil mariborskega škofa Antona Martina Slomška.

Na čelu Cerkve na Slovenskem je bil od leta 1997 ljubljanski nadškof in metropolit msgr. dr. Franc Rode (1997–2004), ki je bil tudi predsednik Slovenske škofovske konference. Leta 2004 je bil imenovan za prefekta Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega delovanja, leta 2006 pa za kardinala. Svojo tesno povezanost s papežem so slovenski škofje potrdili s predpisanim obiskom *ad limina* 2001 in 2008.

Leta 2001 je bil sklenjen Sporazum med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih. Zaradi zahteve v državnem zboru je bil poslan v ustavno presojo in ratificiran šele leta 2004.⁴

Do celostne preureditve cerkvene uprave na Slovenskem je prišlo 6. aprila 2006. Mariborska škofija je bila povzdignjena v nadškofijo in sedež metropolita za novoustanovljeni škofiji v Celju (prvi škof dr. Anton Stres) in Murski Soboti (prvi škof dr. Marjan Turnšek). Ljubljanska nadškofija je ostala sedež metropolita za koprsko in novoustanovljeno novomeško škofijo (prvi škof msgr. Andrej Glavan). V letu 2006 je v Sloveniji potekalo tudi srečanje generalnih tajnikov evropskih škofovski konferenc, v škofa pa je bil posvečen msgr. Peter Štumpf, ki ga je leta 2009 sveti oče Benedikt XVI. imenoval za murskosoboškega škofa.

Leta 2008 je v Celju potekal slovenski pastoralni dan pod geslom »Za življenje – za družino«, leta 2010 pa prvi slovenski evharistični kongres, med katerim je bil za blaženega razglašen prvi slovenski mučenec Alojzij Grozde (1923–1943). V letu 2008 je bil za blaženega razglašen tudi Božji služabnik Francesco Bonifacio, rojen v Piranu.

Republika Slovenija je leta 2007 sprejela Zakon o verski svobodi, ki na novo ureja pravni položaj verskih skupnosti v Republiki Sloveniji. Istega leta je Vrhovno sodišče Republike Slovenije razveljavilo sodbo zoper ljubljanskega škofa Gregorija Rožmana (leta 2013 so njegove zemeljske ostanke iz Lemonta v ZDA prenesli v ljubljansko stolnico). Leta 2009 se je iz zdravstvenih razlogov upokojil ljubljanski nadškof Alojz Uran. Celjski škof dr. Anton Stres je bil leta 2009 imenovan za mariborskega nadškofa koadjutorja in nato že novembra istega leta za ljubljanskega nadškofa metropolita. Nadškofijo je prevzel 12. januarja 2010. Za mariborskega nadškofa koadjutorja je bil 28. novembra 2009 imenovan murskosoboški škof dr. Marjan Turnšek. Po upokojitvi nadškofa Krambergerja je Turnšek 3. februarja 2011 postal mariborski nadškof metropolit. Leta 2010 je bil imenovan za celjskega škofa msgr. dr. Stanislav Lipovšek, leta 2012 pa je msgr. dr. Jurij Bizjak nasledil msgr. Metoda Piriha na mestu koprškega ordinarija.

Leta 2011 so bile v Sarajevu za blažene razglašene drinske mučenke, med katerimi sta tudi dve Slovenki: bl. s. Marija Krizina Bojanc in bl. s. Marija Antonija Fabjan.

Leta 2014 je papež Frančišek imenoval msgr. Stanislava Zoreta za ljubljanskega nadškofa metropolita, 2015 pa msgr. Alojzija Cvikla za mariborskega nadškofa metropolita.

3. februarja 2016 je kardinal državni tajnik nj. em. Pietro Parolin slovesno odprl in

⁴ Uradni list RS, št. 13/2004, 12. 2. 2004.

blagoslovil nove prostore apostolske nunciature v ulici Janeza Pavla II. v Ljubljani. Svečanega dogodka so se poleg apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji msgr. Juliusza Janusza udeležili slovenski škofje, predsednik republike Borut Pahor, predsednik Državnega zbora RS dr. Milan Brglez ter člani diplomatskega zbora. Kapelo nunciature krasi mozaik, delo jezuita p. Marka Ivana Rupnika. Glavni motiv je podoba usmiljenega Jezusa, ki na ramenih nosi človeka, povzeta iz logotipa jubileja usmiljenja.

29. julija 2016 so se v Ljubljani na ekumenskem pogovoru srečali predstavniki ruske in srbske pravoslavne Cerkve ter Katoliške cerkve v Sloveniji. Pogovora so se udeležili metropolit Hilarion Alfejev, protodiakon Vladimir Nazarkin, ierodiakon Nikolaj Ono in Aleksander Eršov iz Rusije, metropolit Porfirje Perić in irej Aleksander Obradović iz Srbije. Na ljubljanski nadškofiji jih je gostil ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore, ob njem pa so bili tudi člani ekumenskega sveta pri SŠK. Ob tej priložnosti so predstavniki krščanskih Cerkva podpisali skupno izjavo z naslovom *Da bi Evropa ohranila svojo dušo*.

12. septembra 2016 je bila na Občini Kamnik podpisana darilna pogodba, v kateri so sestre uršulinke Občini Kamnik podarile samostan v Mekinjah z zemljiščem znotraj obzidja. S tem so po 112 letih sklenile svoje bivanje v mekinjskem samostanu, enem največjih ženskih samostanov v Sloveniji, spomeniku duhovnosti in kulture, ki je bil leta 1300 zgrajen za sestre klarise.

Skupno katoliško-evangelikičansko obhajanje spomina na petstoletnico reformacije je v nedeljo, 6. novembra 2016, potekalo v evangeličanski cerkvi Martina Luthra v Murski Soboti pod geslom *Od konflikta do skupnosti – združeni v upanju*. Udeležili so se ga predstavniki različnih veroizpovedi: poleg predstavnikov Evangeličanske cerkve na Slovenskem ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore, celjski škof msgr. dr. Stanislav Lipovšek, soboški škof msgr. dr. Peter Štumpf in njegova ekscelenca dr. Juliusz Janusz, apostolski nuncij v RS. Ekumenskega bogoslužja so se udeležili mnogi katoliški duhovniki in redovnice ter evangeličanski duhovniki, predstavniki Pravoslavne cerkve in Islamske skupnosti ter Binkoštna cerkve. Skupne molitve se je udeležil tudi predsednik RS g. Borut Pahor, ki je podprl pobudo za leto reformacije. Navzoči so bili tudi nekateri poslanci in župani.

13. marca 2017 so člani Slovenske škofovske konference na 99. redni seji, ki je potekala v Kopru, ob navzočnosti apostolskega nuncija v RS msgr. Juliusza Janusza izvolili novega predsednika in podpredsednika SŠK. Novi predsednik je postal ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore OFM, podpredsednik pa mariborski nadškof metropolit msgr. Alojzij Cvikl. Nadškof Zore je sedmi predsednik SŠK; službo je nastopil 26. marca 2017 za dobo petih let.

4. septembra 2017 se je tajnik za odnose z državami Državnega tajništva Svetega sedeža nadškof msgr. Paul Richard Gallagher v nadškofijskem dvorcu v Ljubljani srečal s predsednikom SŠK in ljubljanskim nadškofom metropolitom msgr. Stanislavom Zoretom OFM ter s člani SŠK.

Slovensko praznovanje 100. obletnice Marijinih prikazovanj v Fatimi je potekalo 14. oktobra 2017 v cistercijanski opatiji v Stični. Na praznovanje so slovenski škofje povabili tudi vernike iz sosednje Hrvaške. Romanja se je udeležilo več kot 6.000 vernikov iz obeh držav.

1. marca 2018 se je papež Frančišek v okviru obiska *ad limina apostolorum* srečal s slovenskimi škofi. Škofje so se pridružili papežu Frančišku pri jutranji sveti maši, ki je bila

v kapeli doma sv. Marte, nato pa jih je sprejel v zasebno avdienco. Ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore se je v imenu škofov zahvalil za podporo, ki jo papež Frančišek izkazuje slovenskim katoličanom in Cerkvi v Sloveniji. Obenem je papeža seznanil z najpomembnejšimi izzivi, s katerimi se škofje soočajo pri svojem delu: s sekularizacijo, nerešenimi vprašanji med Cerkvijo in državo, pomanjkanjem duhovnih poklicev, izzivom dela z mladimi v luči prihodnje sinode škofov ter podporo družinam in krščanskim zakoncem. Škofje so papežu predstavili delo Cerkve na karitativnem področju ter na področju vzgoje in izobraževanja. Posebej so izpostavili prizadevanja Cerkve za pravico staršev, da svoje otroke vzgajajo v skladu s svojo vero in prepričanjem.

Papež Frančišek je 19. marca 2019 imenoval nadškofa msgr. Jean-Marie Speicha za novega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji in predstavnika Svetega sedeža na Kosovu. 17. junija je obiskal Slovenijo veliki mojster Suverenega malteškega viteškega reda. Med obiskom se je srečal z ljubljanskim nadškofom metropolitom msgr. Stanislavom Zoretom in se udeležil narodnega romanja bolnikov in invalidov na Brezjah.

V konferenčni dvorani v Vatikanskih muzejih je bilo 27. junija 2019 odprtje razstave *Plečnik in sveto – Jože Plečnik, slovenski arhitekt in oblikovalec*. Jože Plečnik je prvi slovenski umetnik, ki mu je bila posvečena razstava v uglednem okolju Vatikanskih muzejev.

17. avgusta 2019 je v Beltincih potekala sveta maša ob 100-letnici združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, ki jo je ob somaševanju škofov in duhovnikov daroval ljubljanski nadškof metropolit in predsednik Slovenske škofovske konference msgr. Stanislav Zore. Svete maše se je udeležilo več kot šest tisoč vernikov, somaševalo pa je okrog 110 duhovnikov skupaj s slovenskimi škofi in škofi iz sosednjih držav. Zbrane vernike je v pridigi nagovoril soboški škof msgr. dr. Peter Štumpf.

Mednarodni simpozij ob 1600-letnici smrti sv. Hieronima z naslovom *Hieronymus noster* je potekal v Ljubljani med 24. in 26. oktobrom 2019 v dvorani SAZU. Organizirali so ga Slovenska akademija znanosti in umetnosti; univerze v Ljubljani, Zagrebu, Gradcu in Varšavi; Srednjeevropska univerza na Dunaju (CEU); mednarodna mreža Europa Renascens; projekt DANUBIUS (Université de Lille); in Institut des Sources chrétiennes; pobudo zanj je podala in koordiniranje organizacije je prevzela Teološka fakulteta UL.

Institut Stanka Janežiča za dogmatično, osnovno in ekumensko teologijo ter religiologijo in dialog ter Slovenska frančiškanska provinca Sv. Križa, ob 800 letnici srečanja svetega Frančiška Assiškega in egiptovskega sultana Al-Kamila v Damietti, na robu delte Nila v Egiptu, sta organizirata mednarodni znanstveni simpozij, ki je potekal od 1. od 3. oktobra 2019 v Ljubljani. Predavatelji iz Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Turčije, Irana, Izraela, Italije, Francije in Amerike so spregovorili o dialogu med kristjani in muslimani v preteklosti in danes.

28. novembra 2019 je obiskal Slovenijo prefekt Kongregacije za katoliško vzgojo nj. eminenca kardinal Giuseppe Versaldi. Kardinal Versaldi se je udeležil slovesne akademije ob 100. obletnici Teološke fakultete UL *Vera išče besede. Prvih sto let Teološke fakultete UL*, ki je potekala v Slovenski filharmoniji.

Za brezjansko baziliko Marije Pomagaj je 1. januar še prav poseben dan, saj praznujemo obletnico imenovanja bazilike za slovensko Marijino narodno svetišče. Leta 2020 je minilo 20 let, ko je Slovenska škofovska konferenca, pod vodstvom tedanjega predsednika msgr.

dr. Franca Rodeta, razglasila baziliko za narodno svetišče. Jubilej smo obeležili s slovesno sveto mašo, ki jo je daroval ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore.

Na Mirenskem Gradu se je 15. februarja 2020 preko 100 katehetov, katehistinj in katehistov iz vseh slovenskih škofij ob 50-letnici katehetskega simpozija. Slovesno sveto mašo, ki jo je ob somaševanju nadškofa msgr. dr. Marjana Turnška, predsednika SKU, murskosoboškega škofa msgr. dr. Petra Štumpfa, delegata apostolskega nuncija msgr. Kryspina Dubiela in številnih duhovnikov daroval koprski škof ordinarij msgr. Jurij Bizjak.

Nebeški Oče je 11. aprila 2020 poklical k sebi upokojenega ljubljanskega nadškofa metropolita msgr. Alojza Urana. Leta 2004 je bil imenovan za ljubljanskega nadškofa metropolita. Kot ljubljanski nadškof je bil veliki kancler Teološke fakultete Univerze v Ljubljani. 6. decembra 2004 je bil imenovan za podpredsednika Slovenske škofovske konference, dne 21. januarja 2005 pa je bil imenovan za člana 7. razreda za svetovne religije pri Evropski akademiji znanosti in umetnosti. Od leta 2007 do 2010 je bil predsednik Slovenske škofovske konference.

Sveti oče Frančišek je 1. maja 2020 imenoval duhovnika ljubljanske nadškofije msgr. dr. Mitja Leskovarja za naslovnega nadškofa Beneventa in apostolskega nuncija v Iraku. 8. avgusta 2020 je bil msgr. Leskovar posvečen v ljubljanski stolnici.

V Ljubljani je 3. oktobra 2020 potekal Pohod za življenje 2020. Udeleženci so se zbrali pred cerkvijo Sv. Jakoba v Ljubljani ter se sprehodili do Prešernovega trga. Sporočilo dogodka je bilo, da se Slovenija poveže v molitvi za nerojene otroke z akcijo 700.000 Zdravih Marij za 700.000 umrlih nerojenih otrok v zadnjih 70 letih.

10. novembra 2020 je preko spleta potekal simpozij o pomenu nadškofa dr. Alojzija Šuštarja (1920-2007) v Cerkvi na Slovenskem, slovenski družbi in evropskem prostoru. Simpozij je potekal v okviru projekta Teološke fakultete UL, ki ga je vodil ljubljanski pomožni škof msgr. dr. Anton Jamnik.

Nebeški Oče je 21. novembra 2020 poklical k sebi upokojenega mariborskega pomožnega škofa msgr. dr. Jožefa Smeja. Življenjsko delo škofa Smeja je obsežno in vsestransko, saj se je poleg duhovniške in škofovske službe ukvarjal tudi s pesnjenjem, pisateljevanjem, prevajanjem in preučevanjem cerkvene zgodovine.

11. decembra 2020 so na trgu Svetega Petra v Vatikanu prižgali lučke na smreki, ki prihaja iz Slovenije. Dogodka se je kot predstavnik Katoliške cerkve v Sloveniji udeležil mariborski nadškof metropolit in podpredsednik Slovenske škofovske konference msgr. Alojzij Cvikl.

2 Sveti sedež in apostolska nunciatura

2.1 Papež Frančišek (2013–)

Jorge Mario Bergoglio, član Družbe Jezusove, se je rodil 17. decembra 1936 v Argentini. Leta 1998 je postal nadškof v glavnem mestu Buenos Aires, kardinal pa leta 2001. 13. marca 2013 je bil izvoljen za 266. papeža Katoliške cerkve. Petrov sedež je tako zasedel prvi jezuit in Neevropejec. Izbral si je ime Frančišek.

Rodil se je v Buenos Airesu staršem italijanskega rodu. Študij kemije je končal z diplomom. V Villa Devotu je vstopil v bogoslovje, 11. marca 1958

pa v noviciat v Družbi Jezusovi. Humanistične študije je leta 1963 končal v Čilu. 1964–1965 je poučeval književnost in psihologijo, 1967–1970 pa je v San Miguelu študiral teologijo. Duhovniško posvečenje je prejel 13. decembra 1969.

31. julija 1973 je bil izvoljen za provinciala argentinskih jezuitov; to službo je opravljal do leta 1979. Leta 1980 je bil premeščen v San Miguel, kjer je bil šest let rektor semenišča. Obenem je bil župnik v kraju San José v škofiji San Miguel. Marca 1986 je odšel na študij v Nemčijo. Po vrnitvi v domovino je bil v Cordobi duhovni voditelj in spovednik.

20. maja 1992 je bil imenovan za pomožnega škofa v Buenos Airesu, posvečenje v tamkajšnji stolnici pa je prejel 27. junija 1992. Za nadškofa pomočnika iste nadškofije je bil imenovan 3. junija 1997. Ob smrti kardinala Antonija Quarracina je 28. februarja 1998 postal krajevni nadškof. Hkrati je bil tudi ordinarij za vernike vzhodnega katoliškega obreda, ki so prebivali v Argentini in niso imeli stika s svojim škofom.

Papež Janez Pavel II. (1978–2005) ga je 21. februarja 2001 imenoval za kardinala. V letih 2005–2011 je bil predsednik Argentinske škofovske konference. Odločno se je zavzemal za kulturo življenja in nasprotoval evtanaziji.

Kardinal Bergoglio je v rimski kuriji opravljal različne službe. Bil je član Kongregacije za kler, Kongregacije za bogoslužje in disciplino zakramentov, Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja, Komisije za Latinsko Ameriko in Papeškega sveta za družino.

Kardinali so kardinala Jorga Mario Bergoglia 13. marca 2013 v petem krogu glasovanja izvolili za 266. rimskega škofa in pastirja vesoljne Cerkve. Izbral si je ime Frančišek.

8. decembra 2015 je razglasil izredno jubilejno leto usmiljenja, ki ga je slovesno sklenil na nedeljo Jezusa Kristusa, Kralja vesoljstva, 20. novembra 2016, z zapiranjem svetoletnih vrat bazilike sv. Petra.

Kmalu po izvolitvi je papež Frančišek napovedal reformo rimske kurije, imenoval zbor svetovalcev kardinalov, ki mu pri tem opravilu pomagajo, ter z dvema dokumentoma *motu proprio* omogočil poenostavljen postopek za ugotavljanje ničnosti zakonske zveze.

12. februarja 2016 se je kot prvi rimski škof po razkolu iz leta 1054 srečal s patriarhom Kirilom I. na letališču v Havani na Kubi.

31. oktobra in 1. novembra 2016 je sveti oče Frančišek opravil apostolsko potovanje na Švedsko. Povod obiska je bila skupna luteransko-katoliška spominska slovesnost ob 500. obletnici reformacije.

V soboto, 13. maja 2017, ob praznovanju stoletnice Marijinih prikazovanj v Fatimi je papež Frančišek na trgu pred fatimsko baziliko daroval slovesno sveto mašo, med katero je za svetnika razglasil Frančiška in Jacinto Marto, preprosta otroka, ki se jima je 13. maja 1917 prikazala Božja Mati.

28. oktobra 2017 je sveti oče v Rimu nagovoril več kot 350 udeležencev srečanja *Komisije škofovskih konferenc Evropske unije* (COMECE) pod geslom *(Re)thinking Europe*.

1. marca 2018 se je papež Frančišek v okviru obiska *ad limina apostolorum* srečal s slovenskimi škofi. Škofje so se pridružili papežu Frančišku pri jutranji sveti maši v kapeli doma sv. Marte, nato pa jih je sprejel v zasebno avdienco. Ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore se je v imenu škofov zahvalil za podporo, ki jo papež Frančišek izkazuje slovenskim katoličanom in Cerkvi v Sloveniji. Obenem je papeža seznanil z najpomembnejšimi izzivi, s katerimi se škofje soočajo pri svojem delu: s sekularizacijo, nerešenimi vprašanji med Cerkvijo in državo, pomanjkanjem duhovnih poklicev, izzivom dela z mladimi v luči prihodnje sinode škofov ter podporo družinam in krščanskim zakoncem. Škofje so papežu predstavili delo Cerkve na karitativnem področju ter na področju vzgoje in izobraževanja. Posebej so izpostavili prizadevanja Cerkve za pravico staršev, da svoje otroke vzgajajo v skladu s svojo vero in prepričanjem.

Papež Frančišek je 30. maja 2018 sprejel predsednika RS Boruta Pahorja, ki se je udeležil dobredelnega dogodka v podporo delovanju misijonarja Pedra Opeke. Sveti oče je izrazil hvaležnost Monaku, ki je Opeki na Madagaskarju pomagal zgraditi trideset šol, in Sloveniji, ki je – glede na število prebivalcev – najpomembnejša podpornica misijonarjevega humanitarnega dela.

Od 21. do 26. avgusta 2018 je v Dublinu na Irskem potekalo deveto svetovno srečanje družin pod geslom *Evangelij družine: veselje za svet*. Slovesno sklepno sveto mašo je 26. avgusta v parku Phoenix v Dublinu daroval papež Frančišek.

Od 3. do 28. oktobra 2018 je v Vatikanu potekalo petnajsto redno generalno zasedanje škofovske sinode na temo *Mladi, vera in razločevanje poklicanosti*. Izbrana tema je izraz pastoralne skrbi Cerkve do mladih in nadaljuje smernice zadnjega predsinsodalnega zasedanja in posinsodalne apostolske spodbude *Amoris laetitia*.

Papež Frančišek je od 23. do 28. januarja obiskal Panamo, kjer se je udeležil 34. svetovnega dneva mladih.

Od 6. do 27. oktobra 2019 je vodil posebno zasedanje škofovske sinode o Pamamazoniji na temo *Amazonija, nove poti za Cerkev in za celostno ekologijo*.

27. marca 2020 je papež Frančišek zaradi izrednih razmer, ki jih je povzročila pandemija COVID-19 povabil katoličane po celem svetu, da se mu pridružijo ob adoraciji pred Najsvetejšim zakramentom. Papež je vodil bogoslužje ob poslušanju Božje Besede in adoracije Najsvetejšega ter nato je podelil blagoslov Urbi et Orbi, mestu in svetu, z

možnostjo prejema popolnega odpustka. Papež Frančišek je po prebranem evangeliju o viharju na morju iz Markovega evangelija med molitvijo na praznem Trgu sv. Petra razmišljal o viharju sedanjega časa in tem, kako nas Gospod sredi našega viharja vabi, naj prebudimo in poživimo solidarnost in upanje.⁵

Papež Frančišek je 3. oktobra 2020 podpisal okrožnico *Fratelli tutti* o bratstvu in družbenem prijateljstvu, ki sta poti za graditev boljšega sveta, bolj pravičnega in mirnega, s prizadevanjem vseh: ljudi in institucij. Odločno je ponovno poudarjen ne vojni in globalizaciji brezbržnosti.⁶

Z apostolskim pismom *Patris corde*, ki je izšlo 8. decembra 2020, na praznik Brezmadežne, se sveti oče Frančišek spominja 150. letnice razglasitve sv. Jožefa za zavetnika vesoljne Cerkve, zato bo do 8. decembra 2021 potekalo posebno *Leto svetega Jožefa*.⁷

Papež Frančišek je v svojem pontifikatu na sedmih konzistorijih imenoval 101 novega kardinala: 79 volivcev v konklavu in 22 brez volilne pravice. Kardinali, ki jih je imenoval papež Frančišek prihajajo iz 59 držav. Kardinalski zbor šteje 229 kardinalov, od katerih je 128 volivcev v primeru konklava in 101 nevolivec. V kardinalskem zboru je 26 kardinalov, ki prihajajo iz redovnih skupnosti. Celoten kardinalski zbor obsega 90 različnih držav.⁸

Papež Frančišek je od izvolitve opravil 38 apostolskih potovanj: 19 po Italiji in 19 v druge države, napisal tri okrožnice (*Lumen fidei*, 2013, *Laudato si'*, 2015 ter *Fratelli tutti*, 2020), izdal pet apostolskih spodbud (*Evangelii Gaudium*, 2013, *Amoris laetitia*, 2016, *Gaudete et exsultate*, 2018, "Christus vivit", 2019 ter "Querida Amazonia", 2020) in 38 dokumentov *motu proprio*. Sklical je izredno (2014) in redno (2015) zasedanje škofovske sinode o posredovanju vere v družini, v oktobru leta 2018 sinodo o poklicanosti mladih pod geslom *Mladi, vera in razločevanje poklicanosti* ter leta 2018 sinodo o Amazoniji, ki je potekala leta 2019.⁹

⁵ Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2020-03/papezevo-povabilo-k-molitvi-25-in-27-marca.html>;
<http://www.vatican.va/content/francesco/it/events/event.dir.html/content/vaticanevents/it/2020/3/27/uniti-in-pregghiera.html>, pridobljeno: 30. novembra 2020.

⁶ Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2020-10/fratelli-tutti-vsi-bratje-socialna-okroznica-papeza-franciska.html>, pridobljeno: 30. novembra 2020.

⁷ Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2020-12/papez-z-apostolskim-pismom-patris-corde- napoveduje-letno-svetega.html>, pridobljeno: 30. novembra 2020.

⁸ Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/vatikan/news/2020-11/konzistorij-kardinalski-zbor-ima-228-kardinalov.html>, pridobljeno: 30. novembra 2020.

⁹ Prim. <http://www.synod.va/content/synod/it/assemblee-general.html>, pridobljeno: 20. junija 2020.

2.2 Apostolski nunciji v Republiki Sloveniji

Nadškof msgr. dr. Jean-Marie Speich
Apostolski nuncij
Ulica Janeza Pavla II. 21
1000 Ljubljana, Slovenija

Tel.: +386 (0)1 433 92 04
Faks: +386 (0)1 431 51 30
E-pošta: apostolska.nunciatura@rkc.si
Spletna stran: <http://katoliska-cerkev.si/sveti-sedez>

Apostolski nunciji, ki jih je Sveti sedež imenoval od osamosvojitve Slovenije do danes:

- nadškof msgr. dr. Jean-Marie Speich (2019-)
- nadškof msgr. dr. Juliusz Janusz (2011–2018),
- nadškof msgr. dr. Santos Abril y Castelló (2003–2011),
- nadškof msgr. dr. Giuseppe Leanza (2002–2003),
- nadškof msgr. dr. Marian Oleš (2001–2002),
- nadškof msgr. dr. Edmond Farhat (1995–2001),
- nadškof msgr. dr. Pierluigi Celata (1992–1995).

2.3 Zgodovinski oris delovanja apostolske nunciature v Republiki Sloveniji

Apostolska nunciatura v Ljubljani je diplomatsko predstavništvo Svetega sedeža v Republiki Sloveniji. Papeško predstavništvo ima diplomatski značaj in status veleposlaništva. Apostolski nuncij je osebni in stalni predstavnik papeža tako v Katoliški cerkvi kot pri oblasteh Republike Slovenije. Poslanstvo apostolskega nuncija je, da tesneje in bolj učinkovito izraža skrb rimskega papeža za dobro Slovenije. V soglasnem delovanju s škofi bdi nad poslanstvom Cerkve, s tem da vzdržuje stike s civilnimi oblastmi, Cerkvijo ter drugimi krščanskimi in verskimi skupnostmi.

Državljeni Slovenije smo leta 1990 izrazili željo po neodvisnosti, ki je bila ustavno določena tudi z referendumom leta 1991. Mednarodna skupnost je izbiro Slovencev priznala v skladu z Listino Združenih narodov in Helsinškimi sporazumi. Sveti sedež je neodvisnost Republike Slovenije uradno priznal 13. januarja 1992. Temeljna izhodišča za ta korak so bila spoštovanje pravice narodov do samoodločbe, zavračanje uporabe sile ter sprejemanje dialoga kot edinega sredstva za doseganje pravičnih in mirnih rešitev. Odločitev Svetega sedeža je k takšnemu razmišljanju pomagala tudi drugim državam.

Papež Janez Pavel II. (1978–2005) je za prvega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji 24. junija 1992 imenoval naslovnega nadškofa v Doclei in tedanjega nuncija na Malti ter v Republiki San Marino s sedežem na Malti msgr. Piera Luigija Celata. Obiski predsednika Republike Slovenije Milana Kučana (1992), predsednikov vlad (1992 in 1993) in drugih ministrov v Vatikanu so okrepili odnose med državama. Sveti sedež je 19. februarja 1993 potrdil statut samostojne Slovenske škofovske konference.

Po premestitvi nuncija Celata februarja 1995 je v kratkem obdobju *ad interim* posle neposredno iz Vatikana vodil msgr. Xavier Desire. Papež Janez Pavel II. je 26. julija 1995 za prvega stalnega nuncija v Ljubljani imenoval naslovnega nadškofa v Biblu, do takrat apostolskega nuncija v Alžiriji in Tuniziji ter apostolskega delegata v Libiji, msgr. Edmonda Farhata.

Tretji apostolski nuncij v Republiki Sloveniji msgr. Marian Oleš je službo nastopil 17. decembra 2001, vendar zaradi zdravstvenih razlogov na tem mestu ni ostal dolgo.

Papež Janez Pavel II. je 15. maja 2002 za četrtega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji imenoval nadškofa Giuseppa Leanzo, 9. aprila 2003 pa za petega nuncija naslovnega nadškofa v Tamadi in dotedanjega apostolskega nuncija v Argentini msgr. Santosa Abrila y Castellója. Slednji je bil hkrati imenovan tudi za apostolskega nuncija v Bosni in Hercegovini.

Papež Benedikt XVI. je 10. februarja 2011 za šestega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji s funkcijo apostolskega delegata na Kosovu imenoval naslovnega nadškofa mesta Caorle in dotedanjega apostolskega nuncija na Madžarskem msgr. Juliusza Janusza, ki je opravljal to nalogo do 21. septembra 2018.

3. februarja 2016 je kardinal državni tajnik nj. em. Pietro Parolin slovesno odprl in blagoslovil nove prostore apostolske nunciature v ulici Janeza Pavla II. v Ljubljani. Svečanega dogodka so se poleg apostolskega nuncija v RS msgr. Juliusza Janusza udeležili slovenski škofje, predsednik RS Borut Pahor, predsednik Državnega zbora RS dr. Milan Brglez ter člani diplomatskega zbora. Kapelo nunciature krasi mozaik, delo jezuita p. Marka Ivana Rupnika. Glavni motiv je podoba usmiljenega Jezusa, ki na ramenih nosi človeka; povzet je iz logotipa jubileja usmiljenja.

Papež Frančišek je 19. marca 2019 za sedmega apostolskega nuncija imenoval nadškofa msgr. dr. Jean-Marie Speicha. Msgr. Speich je naslovni nadškof kraja Sulci (Italija), pred prihodom v Slovenijo pa je deloval kot apostolski nuncij v Gani. Papež Frančišek mu je 24. oktobra 2013 podelil škofovsko posvečenje.

3 Slovenska škofovska konferenca

Škofovska konferenca je zbor škofov Katoliške cerkve določenega naroda ali ozemlja, v okviru katerega škofje opravljajo svoje poslanstvo v obliki pastoralne, bogoslužne, katehetske in drugih dejavnosti. Slovenska škofovska konferenca (SŠK) predstavlja najvišjo ustanovo Katoliške cerkve v Republiki Sloveniji. Predstavlja krajevno Cerkev v odnosih do države, Svetega sedeža in drugih krajevnih Cerkev ter v mednarodnih organizacijah. Njeno ozemlje sovпада z državnimi mejami.

3.1 Zgodovina

Slovenski škofje so bili do ustanovitve samostojne SŠK 19. februarja 1993 z drugimi škofi na območju nekdanje Jugoslavije povezani v Jugoslovansko škofovsko konferenco, znotraj katere je bila 20. junija 1983 ustanovljena Slovenska pokrajinska škofovska konferenca (SPŠK).

Slovenski škofje so na seji 25. julija 1992 pripravili osnutek statuta samostojne SŠK. Papež Janez Pavel II. (1978–2005) je po pridobitvi pozitivnega mnenja Kongregacije za škofove in Urada za odnose z državami pri Državnem tajništvu Svetega sedeža 19. februarja 1993 v skladu z normami in določbami cerkvenega prava potrdil statut samostojne SŠK, 20. februarja 1993 pa je Kongregacija za škofove izdala dekret o njeni ustanovitvi. S tem je Cerkev na Slovenskem dobila večjo pravno trdnost in samostojnost. Statut SŠK ureja njeno naravo in namene, plenarna zasedanja, določa stalni svet škofov, naloge tajništva ter druge službe in komisije, ki po presoji konference zagotavljajo bolj učinkovito delovanje. Dopolnjen je bil leta 1999 in 2010.

Papež Benedikt XVI. je 7. aprila 2006 v Cerkvi na Slovenskem ustanovil tri nove škofije (v Celju, Murski Soboti in Novem mestu). Dotedanjo mariborsko škofijo je povzdignil v nadškofijo in metropolijo ter tako preoblikoval enotno cerkveno pokrajino v Sloveniji. Novoimenovani škofje so bili maja in junija 2006 tudi umeščeni.

Prvi predsednik SŠK je bil ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Alojzij Šuštar (1993–97), drugi pa ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Franc Rode CM (1997–2004), poznejši prefekt Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja. Tretji predsednik je bil od 7. decembra 2004 mariborski škof msgr. dr. Franc Kramberger, ki je leta 2006 ob ustanovitvi nove nadškofije in metropolije postal nadškof metropolit. Četrty je bil od 16. marca 2007 dalje ljubljanski nadškof metropolit msgr. mag. Alojz Uran, peti pa od 11. januarja 2010 do 31. julija 2013 ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Anton Stres CM.

31. julija 2013 je bil za predsednika izvoljen novomeški škof msgr. Andrej Glavan, ki je svoj mandat sklenil 26. marca 2017. Od tedaj SŠK vodi ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore OFM, podpredsednik pa je mariborski nadškof metropolit msgr. mag. Alojzij Cvikl.

Slovensko škofovsko konferenco leta 2020 sestavljajo naslednji člani:

1. msgr. Stanislav Zore OFM, ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK,
2. msgr. mag. Alojzij Cvikl DJ, mariborski nadškof metropolit in podpredsednik SŠK,
3. msgr. dr. Jurij Bizjak, koprski škof,
4. msgr. Andrej Glavan, novomeški škof,
5. msgr. dr. Anton Jamnik, ljubljanski pomožni škof,
6. msgr. dr. Stanislav Lipovšek, upokojeni celjski škof,
7. msgr. mag. Metod Pirih, upokojeni koprski škof,
8. msgr. dr. Anton Stres CM, upokojeni ljubljanski nadškof,
9. msgr. dr. Peter Štumpf SDB, murskosoboški škof,
10. msgr. dr. Franc Šuštar, ljubljanski pomožni škof,
11. msgr. dr. Marjan Turnšek, upokojeni mariborski nadškof in
12. gospod Rok Metličar, škofijski upravitelj Škofije Celje.

Generalni tajnik SŠK je p. dr. Tadej Strehovec OFM.

Nekdanji člani SŠK:

- msgr. dr. Franc Kramberger,
- nj. em. kard. dr. Franc Rode CM.

Nekdanja generalna tajnika SŠK:

- prof. dr. Anton Štrukelj (1993–2002),
- msgr. dr. Andrej Saje (2003–2013).

Pokojni člani SŠK:

- msgr. Jožef Kvas,
- msgr. dr. Jožef Smej,
- msgr. dr. Alojzij Šuštar,
- msgr. dr. Franc Perko,
- msgr. mag. Alojz Uran.

3.2 Tajništvo Slovenske škofovske konference

Ciril-Metodov trg 4, p. p. 1990
1001 Ljubljana, Slovenija

Tel.: +386 (0)1 420 47 55
E-pošta: ssk@rkc.si; info@rkc.si

Spletna stran: <https://www.ssk.si>
Facebook: <https://www.facebook.com/skofovskakonferenca>
Twitter: @katoliskacerkev
Instagram: @katoliskacerkev

3.3 Pravna besedila Slovenske škofovske konference

Škofovska konferenca predstavlja sinodalnost škofov v lokalni Cerkvi ter njeno prilagajanje oblikam človeške družbe.¹⁰ Prva naloga škofovskih konferenc je skupno upravljanje pastoralnih vprašanj s splošnimi odloki, ki so zavezujoči tako za pastirje kot za vernike določenega ozemlja.¹¹ Slovenska škofovska konferenca z različnimi pravnimi besedili, kot so statuti, navodila, smernice in pravilniki, ureja delovanje katoliških pravnih oseb v Sloveniji, duhovnikom in vernikom pa omogoča podporo pri pastoralnem, karitativnem in oznanjevalnem delu. V nadaljevanju so zbrani veljavni statuti, navodila, pravilniki, smernice in obrazci v Katoliški cerkvi v Sloveniji.

3.3.1 Statuti

- **Statut Slovenske škofovske konference**

Papež Janez Pavel II. je po pridobitvi pozitivnega mnenja Kongregacije za škofe in Urada za odnose z državami pri Državnem tajnistvu Svetega sedeža 19. februarja 1993 v skladu z normami in določbami cerkvenega prava potrdil statut samostojne Slovenske škofovske konference. Prenovljen statut je stopil v veljavo 8. septembra 2010.

- **Statuti komisij, uradov in koordinacij SŠK**

Leta 2018 so slovenski škofje potrdili nov organigram SŠK in statue posameznih delovnih teles.

- **Pravilnik o verski dejavnosti**

Opredeljuje pastoralno dejavnost Katoliške cerkve, verskega uslužbenca Katoliške cerkve, versko institucijo Katoliške cerkve in prispevke, ki ob tem nastajajo oziroma se zbirajo izven trga blaga in storitev. Pravilnik velja od 9. maja 2018.

3.3.2 Navodila

- **Izredno pastirsko pismo slovenskih škofov *Telesne drže pri sveti maši* (2003)**

Slovenski škofje so v pastirskem pismu poenotili bogoslužne telesne drže pri sveti maši.

- **Navodila Slovenske škofovske konference za službo izrednega delivca obhajila (2013)**

Izredni delivci obhajila izvršujejo svojo službo na temelju zakramentov svetega krsta in svete birme ter posebnega pooblastila, ki jim ga podeli krajevni škof. Župnik je odgovoren za to, da bo v župniji dovolj izrednih delivcev obhajila moških in žensk, ki bodo prinašali obhajilo bolnim in ostarelim ter pomagali obhajati pri bogoslužju, ko je to potrebno.

- **Navodilo o oskrbi starejših duhovnikov v duhovniških domovih in drugih domovih za ostarele (2015)**

Namen navodila je enotna in primerljiva ureditev oskrbe duhovnikov v ostarelosti in boleznih v Cerkvi na Slovenskem. Vsak duhovnik ima pravico, da sam odloča o svojem bivanju v času starosti oziroma boleznih. Dolžnost ordinarija je, da v skladu z ZCP ustrezno poskrbi za čas duhovnikove starosti ali boleznih.

¹⁰ Prim. Congregazione per i Vescovi, *Apostolorum successores – Directorio per il Ministero Pastorale dei Vescovi*, Libreria Editrice Vaticana, 2004, 22.

¹¹ Prim. Congregazione per i Vescovi, *Apostolorum successores – Directorio per il Ministero Pastorale dei Vescovi*, Libreria Editrice Vaticana, 2004, 28; Zakonik cerkvenega prava kan. 455.

- **Navodilo za župnike in redovne predstojnike ob uveljavitvi Splošne uredbe EU o varstvu podatkov (2018)**

Slovenski škofje so na svoji 106. redni seji Slovenske škofovske konference (SŠK), ki je bila 7. maja 2018 v Ljubljani, potrdili dopolnjeni Pravilnik o verski dejavnosti, ki vključuje dodatna določila o varovanju osebnih podatkov. S 25. majem 2018 je začela veljati uredba Evropske unije o varstvu podatkov, ki posega tudi na področje varovanja podatkov znotraj Katoliške cerkve.

- **Navodilo o uveljavljanju ničelne stopnje tolerance do spolnih zlorab (2019)**

Navodilo od vseh verskih delavcev zahteva prijavo suma kaznivega dejanja spolne zlorabe na policijo oz. državno tožilstvo.

- **Navodilo SŠK o računovodenju sestavnih delov Katoliške cerkve v Sloveniji (verskih organizacij) pri opravljanju nepridobitnega dela verske oz. pastoralne dejavnosti (2020)**

Navodilo izhaja iz določb Pravilnika o verski dejavnosti z namenom natančnejše opredelitve računovodenja v sestavnih delih Katoliške cerkve v Sloveniji pri opravljanju nepridobitnega dela verske oz. pastoralne dejavnosti, ki se ne opravlja na trgu zaradi pridobivanja dobička in s katere opravljanjem se ne konkurira na trgu z drugimi osebami ter se ne izkrivlja konkurenca. Gre za praktične rešitve o strokovnem ravnanju na področju računovodenja verskih organizacij z lastno državnopravno osebnostjo *sui generis* in z določenimi posebnostmi pri poslovanju, ki jih trenutna slovenska zakonodaja in računovodski standardi ne zajemajo oz. ne urejajo dovolj natančno.

- **Navodilo za snemanje ali fotografiranje cerkvenih javnih dogodkov (2020)**

V cerkvenem prostoru (cerkev, dvorana, dvorišče pred cerkvijo), kjer bo potekalo snemanje ali fotografiranje javnega dogodka, mora organizator (župnija, samostan, izobraževalna ustanova, katoliški zavod, romarsko središče) vse prisotne o tem primerno obvestiti.

3.3.3 Pravilniki

- **Pravilnik o uporabi gradiva škofijskih arhivov (2017)**
- **Pravilnik o izdajanju katehetskih pripomočkov (2018)**
- **Pravilnik Ekspertne skupine za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK (2020)**

3.3.4 Smernice

- **Smernice za formalnopravni izstop iz Katoliške cerkve (2013)**

Pri formalnopravnem izstopu vernika iz Katoliške cerkve je treba upoštevati predpise *Zakonika cerkvenega prava* in dokument *Papeškega sveta za razlago pravnih tekstov* z dne 13. junija 2006. Vsak izstop vernika iz Katoliške cerkve iz katerega koli razloga je težka odločitev za posameznika in za Cerkev ter ima teološke, pravne in pastoralne posledice.

- **Smernice Slovenske škofovske konference o rabi cerkvenih zvonov (2013)**

Raba cerkvenih zvonov je starodaven običaj, ki ima na slovenskem poleg verske tudi posebno kulturno, etnično in umetniško vrednost. Smernice je Slovenska škofovska

konferenca sprejela na 76. plenarni seji, ki je potekala 25. in 26. novembra 2013 v Ljubljani. Objavljeno v Sporočilih slovenskih škofij 1/2014.

- **Narodne smernice za oblikovanje in službo stalnih diaconov v Sloveniji (2014)**
SŠK je na 52. redni seji, ki je bila 11. januarja 2010 v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano, potrdila Narodne smernice za oblikovanje in službo stalnih diaconov v Sloveniji. Z dopisom dne 26. septembra 2014, prot. št. 20134374, jih je potrdila Kongregacija za kler. Katoliška cerkev latinskega obreda je po drugem vatikanskem cerkvenem zboru znova vzpostavila stalni diaconat kot samostojno in trajno hierarhično stopnjo. Življenje stalnega diakona je hoja za Jezusom Služabnikom, v nenehnem prizadevanju za spreobrnjenje in zvestobo poklicanosti k služenju.
- **Pastoralne smernice za krščanski pogreb in žarni pokop (2019)**
Slovenska škofovska konferenca želi s Pastoralnimi smernicami za krščanski pogreb in žarni pokop ponuditi duhovnikom, pastoralnim delavcem ter vernemu občestvu učinkovit pripomoček, ki jim bo ob veljavnih določilih (KKC, ZCP, obrednik Krščanski pogreb) pomagal pri spremljanju umirajočih, pogrebih in pri oznanjevalnem delu. Pastoralne delavce spodbujamo, da že od kateheze otrok dalje staršem in otrokom približajo drugačen pogled na umiranje in smrt, kakor ga ponuja trenutna potrošniška kultura.
- **Smernice za zagotovitev požarne varnosti v cerkvenih objektih (2020)**
Večina sakralnih objektov v Sloveniji je bila zgrajena v različnih zgodovinskih obdobjih, malo pa je novogradenj. V cerkvene objekte redno vstopajo obiskovalci, zato je treba sprejeti ukrepe varstva pred požarom in zagotoviti požarno varnost objektov, premoženja in oseb. Smernice za zagotovitev požarne varnosti v cerkvenih objektih vsebujejo temeljna priporočila lastnikom in upravljavcem stavb, da s preventivnimi ukrepi izboljšajo požarno varnost sakralnih objektov.
- **Smernice za bližnjo in neposredno pripravo na zakrament svetega zakona (2020)**
Smernice za pripravo na zakrament svetega zakona temeljijo na dokumentih II. vatikanskega koncila, Katekizmu Katoliške cerkve (1601–1658), Rimskem obredniku Sveti zakon, pokoncilskih dokumentih (izdanih do maja 2020), Sklepnem dokumentu Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem in na spoznanjih škofijskih zborovanj. Škofje so besedilo smernic potrdili na 117. redni seji Slovenske škofovske konference, ki je potekala 9. marca 2020 v Murski Soboti (prim. SSŠ 2020/05, 96).
- **Smernice za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih oseb v Katoliški cerkvi v Sloveniji (2020)**
Slovenska škofovska konferenca SŠK si že vrsto let dejavno prizadeva zaščititi otroke, mladoletne in ranljive odrasle pred zlorabami in vsako obliko nasilja. Prve Smernice za ravnanje v primeru spolnih zlorab mladoletnih oseb s strani klerikov, članov redovnih skupnosti in drugih cerkvenih delavcev v Cerkvi na Slovenskem je SŠK sprejela leta 2006. Upoštevajoč dosedanje izkušnje, obravnave spolnih zlorab, delo Ekspertne skupine za zaščito otrok in mladoletnih pri SŠK in dopolnjeno zakonodajo Svetega sedeža za to področje, slovenski škofje določajo, da se s tem dokumentom nadomestijo Smernice iz leta 2014. Novo besedilo smernic velja za celotno območje SŠK in zajema klerike, redovnike in redovnice ter laike, ki delajo v cerkvenih službah.

3.3.5 Obrazci

- **Prošnja za izdajo dovoljenja za opravljanje duhovnih predavanj in seminarjev na ozemlju SŠK (2017)**

Slovenski škofje so leta 2017 sklenili, da morajo škofje, duhovniki, redovnice ali redovniki in laiki iz tujine pred izvajanjem duhovnih seminarjev ali predavanj pridobiti dovoljenje SŠK.

3.4 Organigram SŠK

a) Komisije

Komisija Pravičnost in mir

Komisija za doktrinalne zadeve

Komisija za ekumenizem in medreligijski dialog

Komisija za evangelizacijo

Slovenska liturgična komisija

Komisija za odnose z državo

Komisija za šolstvo

Komisija za arhive in sakralno kulturno dediščino

Ekspertna skupina za pomoč žrtvam pri reševanju spolnih zlorab

b) Uradi

Slovenski katehetski urad (SKU)

Urad za družino

Urad za mlade

Urad za pastoralo poklicanosti in duhovne poklice

c) Koordinacije

Koordinacija direktorjev katoliških medijev

Koordinacija voditeljev karitativnih ustanov

Koordinacija voditeljev kategorialne pastorale

Koordinacija katoliških duhovnih gibanj

Koordinacija voditeljev škofijskih gospodarskih uprav

Koordinacija voditeljev škofijskih pastoralnih služb

Koordinacija voditeljev vikariatov

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu

3.5 Prejemniki odličja sv. Cirila in Metoda

Člani *Slovenske pokrajinske škofovske konference* (SPŠK) so 18. junija 1985 sprejeli sklep o cerkvenem odlikovanju za zvesto služenje Cerkvi na Slovenskem. Odlikovanje, sestavljeno iz okrogle bronaste plakete z reliefno podobo sv. Cirila in Metoda in diplome, se podeljuje osebam ali ustanovam, ki so se izkazale s posebej zvestim služenjem Cerkvi med Slovenci. Odlikovanec ima pravico, da eden od slovenskih škofov zanj opravi pogrebno sveto mašo po krajevni navadi in vodi pogrebne obrede, če svojci pravočasno obvestijo škofa, v čigar škofiji bo pokop.

Odličje sv. Cirila in Metoda so prejeli:

1. Stiška opatija – 1985;
2. dr. Janez Oražem, ravnatelj ljubljanskega bogoslovja in profesor na TEOF – 1985;
3. Papeški slovenski zavod Slovenik – 1985;
4. akademik dr. Anton Trstenjak, profesor na TEOF – 1986;
5. dipl. ing. Jožef Kregar, arhitekt – 1988;
6. g. Hubert Patzelt, podpornik stiškega samostana – 1988;
7. g. Jožef Požauko, gradbeni tehnik – 1989;
8. msgr. Lojze Kozar, pisatelj in župnik v Odrancih – 1990;
9. g. Hinko Podkrižnik, restavrator, kipar in pozlatar – 1990;
10. akademik dr. Primož Ramovš, skladatelj – 1991;
11. dr. Marijan Zadnikar, umetnostni zgodovinar – 1991;
12. dr. Julij Savelli, zborovodja v Buenos Airesu, Argentina – 1992;
13. Mohorjeva družba Celje – 1992;
14. msgr. Franc Bole, urednik mesečnika Ognjišče in direktor Slovenske karitas – 1994;
15. p. Miha Žužek DJ, družinska pastorala – 1994;
16. g. Vili Rogelj, zborovodja v Belgiji – 1995;
17. g. Andrej Šter, voditelj in koordinator Vlade RS za organizacijo obiska papeža Janeza Pavla II. leta 1996 – 1996;
18. g. Janez Zagorc, graditelj Slovenskega verskega središča v Adelajdi – 1998;
19. ga. Chiara Lubich, ustanoviteljica Marijinega dela – 1999;
20. msgr. Jože Trošt, skladatelj, zborovodja in vzgojitelj, ravnatelj Orglarske šole ter profesor na TEOF – 2000;
21. g. Anton Jenko, orglarski mojster – 2001;
22. g. Marijan Rebernik, knjižničar na Papeški univerzi Gregoriani – 2001;
23. g. Jože Kopeinig, voditelj doma duhovnih vaj (Katoliški dom prosvete) v Tinjah in predsednik Mohorjeve družbe v Celovcu – 2001;
24. Frančiškovi bratje (frančiškani) v Avstraliji – 2001;
25. don Pierino Gelmini, ustanovitelj skupnosti Srečanje – 2001;
26. g. Stane Jarm, akademski kipar – 2001;
27. msgr. Maksimilijan Jezernik, prvi rektor Papeškega slovenskega zavoda Slovenik – 2001;
28. Družba sv. Uršule (uršulinke), vzgojno-izobraževalno in katehetsko-pastoralno poslanstvo – 2002;
29. katoliški tednik *Družina* – 2002;
30. s. dr. Mirjam Praprotnik HKL, misijonarka v Albaniji in na Kosovu – 2002;
31. prelat prof. Franc Kralj, Malo semenišče v Vipavi in Škofijska gimnazija v Vipavi – 2002;
32. prof. Jože Mlakar, Škofijska klasična gimnazija v Šentvidu nad Ljubljano – 2003;
33. ing. Brane Košir, Škofijska orglarska delavnica Maribor – 2005;
34. p. Vital Vider DJ, ustanovitelj gibanja Najina pot – 2005;

35. dr. Štefan Falež, prvi veleposlanik Republike Slovenije pri Svetem sedežu – 2006;
36. dr. Edi Gobec, Slovensko raziskovalno središče v Ameriki – 2007;
37. prof. Angela Tomanič, organistka in zborovodkinja – 2007;
38. s. Karmen Ocepek OSU, Skupnost slovenskih katehistin in katehistov – 2007;
39. g. Janez Krajnc, organist in skladatelj – november 2007;
40. akademik Jože Maček – november 2007;
41. misijonar Pedro Opeka – december 2008;
42. dr. Rafko Valenčič, urednik Cerkvenih dokumentov – marec 2010;
43. dr. Marjan Smolik, liturgik, bibliotekar itd. – marec 2010;
44. g. Miha Legan, restavrator in rezbar – marec 2010;
45. g. Anton Homar, ekonom Zavoda sv. Stanislava – 2010;
46. dr. Ivan Rebernik, za izredne zasluge na področju diplomatske, vzgojne in bibliotekarske dejavnosti – 2011;
47. Don Boskovi salezijanci za projekt Oratorij – 2011;
48. g. Alojz Rebula, pisatelj, esejist in prevajalec – 2014;
49. g. Silvester Čuk, soustanovitelj in urednik revije Ognjišče – 2014;
50. Slovenska katoliška misija v Münchnu ob 70-letnici delovanja – 2015;
51. zakonca Alfred in Jeni Brežnik, dobrotnika in podpornika slovenske katoliške skupnosti v Avstraliji – 2015;
52. zakonca Dušan in Saša Lajovic, dobrotnika in podpornika slovenske katoliške skupnosti v Avstraliji – 2015;
53. Slovenska karitas ob 25. obletnici delovanja – 2015;
54. p. dr. Anton Nadrah OCist, nekdanji stiški opat, teolog, kulturni delavec – 2017;
55. dr. Stane Granda, zgodovinar in publicist – 2017;
56. Tomaž Tozon, cerkveni zborovodja – 2017;
57. mag. Gregor Pavlič, profesor, pedagog in pastoralni delavec – 2017;
58. Kongregacija šolskih sester sv. Frančiška Kristusa Kralja, redovna skupnost – 2019;
59. zakonca Dani in Vilma Siter – 2019;
60. zakonca Marjeta in Metodij Rigler – 2020.

3.6 Odziv SŠK na epidemijo COVID-19 v letu 2020

Kratek povzetek dela Slovenske škofovske konference v času 1. vala epidemije (od februarja do maja):

- Tajništvo SŠK je od januarja 2020 redno spremljalo dogajanje na svetovni ravni, povezano s širjenjem in posledicami epidemije koronavirusa COVID-19. Po prvih ukrepih, ki so jih sprejele najbolj prizadete škofije v Italiji, smo pripravili osnutek treh scenarijev za preprečevanje širjenja epidemije v Cerkvi v Sloveniji.
- Ob zaostrovanju razmer je Slovenska škofovska konferenca 25. februarja 2020 za duhovnike in vernike pripravila navodila za preprečevanje širjenja koronavirusa COVID-19. V navodilih so bila zapisana nekatera določila, ki so svetovala umik blagoslovljene vode iz cerkva, opustitev pozdrava miru pri svetih mašah in prejema svetega obhajila na roke.
- Ob poslabšanju razmer in strožjih državnih ukrepih, je Tajništvo SŠK 12. marca 2020, po posvetu s strokovnjaki in z željo, da se zaščiti zdravje in življenja vernikov, pripravilo izredne ukrepe, ki so na odločitev škofov ordinarijev stopili v veljavo v petek, 13. marca 2020 in ki so vključevala prepoved javnega bogoslužja ter pastoralnih dejavnosti. Dodatno gradivo za javnost je vsebovalo še molitev, nasvete za preprečevanje okužbe s koronavirusom SARS-CoV-2 ter dodatne informacije, podroben spored za spremljanje svetih maš preko spleta, radia in televizije, obvestilo o prenosu nedeljske sv. maše na TV SLO 2 ter povabilo mladim k vpisu v bazo prostovoljcev za sodelovanje pri oskrbi ranljivih skupin v času epidemije. Za škofije je Tajništvo SŠK pripravilo interno besedilo s priporočili, kako naj ravnajo duhovniki ali redovniki v primeru okužbe z novim koronavirusom COVID-19.
- Tajništvo SŠK je zaradi boljšega informiranja 14. in 15. marca zbralo in uredilo številne duhovne spodbude katoliškim vernikom v času koronavirusa, ki so jih posredovali posamezniki ali ustanove ter tako omogočilo vernikom, da na enem mestu lahko na različne načine obogatijo svoje duhovno življenje.
- Od 22. marca 2020 je vsako nedeljo na TV Slovenija 1 ob 11.30 imel tedenski nagovor predsednik SŠK, ki ga je Tajništvo SŠK predhodno posnelo s pomočjo zunanjega izvajalca. Posnetek nagovora je bil vsak teden posredovan slovenskim medijem ter na spletni strani SŠK, uradnem YouTube kanalu SŠK in družabnih omrežjih. Nagovori so imeli med občinstvom zelo pozitiven odziv in sprejem.
- 23. marca 2020 so predstavniki šestih verskih skupnosti v Sloveniji (Evangeličanska cerkev AV, Katoliška cerkev, Evangelijska binškožna cerkev, Srbska pravoslavna cerkev, Makedonska pravoslavna cerkev in Islamska skupnost v Republiki Sloveniji) sprejeli Skupno izjavo verskih skupnosti v času epidemije COVID-19. Tajništvo SŠK je pripravilo osnutek izjave, ki so jo verske skupnosti uskladile.
- Na pobudo nadškofa Zoreta so slovenski škofje določili, da smo 25. marca 2020, na slovesni praznik Gospodovovega oznanjenja Mariji, praznovali vseslovenski molitveni dan v čast Božji Materi Mariji v zahvalo za matere in priprošnjo za zdravje vseh bolnih.
- Tajništvo SŠK je na podlagi priporočil, ki jih je poslala Kongregacija za bogoslužje in disciplino zakramentov, 19. marca 2020 pripravilo Navodila slovenskih škofov za velikonočne praznike 2020 v času epidemije COVID-19. Slovenski škofje ordinariji so na 23. redni seji Stalnega sveta SŠK, ki je 24. marca 2020 potekala po videokonferenci, sprejeli navodila za obhajanje velikonočnih praznikov v Sloveniji v času epidemije.

- Pred velikonočnimi prazniki je Tajništvo SŠK zbralo in grafično opremilo poročilo o pomoči Katoliške cerkve v času epidemije COVID-19, da bi katoliškim vernikom in širši javnosti predstavili delovanje Cerkve na karitativnem področju in okrepili pozitivno javno podobo naše verske skupnosti v javnem prostoru.
- Mesec april je bil v znamenju velikonočnih praznikov, zato je Tajništvo SŠK pripravilo vrsto novic z dodanimi posebnimi navodili škofov za vsak dan posebej. Verniki so dobili gradivo, da so lahko sami doma blagoslovili velikonočna jedila in velikonočni zajtrk.
- Po sprejetju ukrepov o odpiranju cerkva je generalni tajnik dal dva intervjuja za Radio Ognjišče in tednik Družina, v katerih je predstavil novosti in dodatno opozoril na pomembne vidike sprejetih ukrepov.
- Tajništvo SŠK je pripravilo osnutek navodil za ponovno uvedbo bogoslužja z udeležbo vernikov v slovenskih cerkvah.
- Na spletni strani SŠK so bili ves čas tajanja izrednih razmer zaradi epidemije redno in sproti objavljeni nagovori slovenskih škofov in druge spodbude, da so duhovniki in verniki redno obveščeni ter v stiku s cerkvenim občestvom. Spletno stran SŠK je bila ob začetku epidemije ustrezno preurejena, tako da so bili prispevki povezani s koronavirusom ustrezno vidni ter v ta namen pripravili preko 200 objav.

V 2. valu epidemije in v pripravo nanj (julij-december) so škofje sprejeli posebna določila in ukrepe, da bi zaščitili zdravje vernikov in omejili širjenje okužb.

- Ponovna obvezna uporaba zaščitnih mask pri svetih mašah od 25. junija 2020: obvezna nošnja zaščitnih mask v zaprtih cerkvenih prostorih.
- Škofje so 21. julija 2020 sprejeli *Navodila slovenskih škofov v slovenskih cerkvah v času krepitve epidemije COVID-19*, s katerimi so določili dodatne preventivne ukrepe za preprečevanje širjenja epidemije COVID-19. Nova navodila so stopila v veljavo 21. julija 2020 in so bila dopolnjena na osnovi pozitivnega mnenja in pripomb NIJZ ter novih predpisov vlade Republike Slovenije.
- 1. septembra je SŠK izdala *Priporočila Slovenske škofovske konference za izvajanje župnijske kateheze (verouka) v katehetskem letu 2020/21* s poudarkom na preprečevanju širjenja okužb in priporočili za potek verouka na daljavo.
- Nadškof msgr. Stanislav Zore je 8. oktobra 2020 v podporo ukrepom za preprečevanje okužb s koronavirusom in uporabi zaščitne maske posnel videoizjavo.
- Vlada RS je 15. oktobra 2020 omejila število vernikov pri obredih v t. i. oranžnih statističnih regijah. Tajništvo SŠK je 16. oktobra 2020 pripravilo in objavilo *Navodila slovenskih škofov v času epidemije COVID-19*, ki so bila prilagojena župnijam iz statističnih regij, ki so z vladnim odlokom glede zaježitve epidemije COVID-19 označene rdeče oz. oranžno. 20. oktobra pa je Vlada RS v vseh (rdečih in oranžnih) statističnih regijah prepovedala izvajanje verskih obredov.
- Škofje so 24. oktobra 2020, na poziv številnih vernikov in duhovnikov, sprejeli navodila za prenašanje bogoslužnih in pastoralnih dogodkov preko spleta z namenom, da bi vernikom v času epidemije omogočili čim boljše izkušnjo zakramentalnega in liturgičnega življenja. Škofje so prav tako povabili vernike k osebni prejemu svetega obhajila v cerkvah.
- Ob 1. novembru je Tajništvo SŠK pripravilo *Priporočila SŠK za obhajanje praznika vseh svetih in spomina vseh vernih rajnih v času COVID-19*, ki so vsebovala poziv, naj se na praznik vseh svetih in spomina vseh vernih rajnih opusti tradicionalno obiskovanje sorodnikov in prijateljev.
- 13. novembra 2020 so stopila v veljavo *Navodila slovenskih škofov za preprečevanje epidemije COVID-19*, ki med drugim vključujejo odpoved svetih maš

z ljudstvom, zgolj zasebno molitev enega vernika ali ene družine ali članov istega gospodinjstva v cerkvah ter odlog podeljevanja zakramentov svetega krsta, prvega svetega obhajila, birme in cerkvene poroke do nadaljnjega odloženi. Sveti krst se lahko izjemoma podeljuje individualno v krogu članov iste družine oziroma istega gospodinjstva.

- Škofje ordinariji so na seji Stalnega sveta SŠK, ki je potekala 18. decembra 2020, pozdravili odlok Vlade RS o začasni omejitvi kolektivnega uresničevanja verske svobode v Republiki Sloveniji z dne 16. decembra 2020 in odpravo prepovedi verskih obredov. Obenem so sprejeli nova *Navodila slovenskih škofov za obhajanje svetih maš v času epidemije COVID-19*. Škofje so sklenili, da bodo pri ponovni uvedbi bogoslužja upoštevali epidemiološko stanje v posameznih statističnih regijah. Na podlagi teh podatkov je posamezni škof ordinarij za svojo škofijo sprejel odločitev o obhajanju svetih maš z ljudstvom. Da bi varovali zdravje ljudi, so se ordinariji Nadškofije Maribor, Škofije Murska Sobota in Škofije Celje po posvetovanju z duhovniki odločili, da svete maše v vseh cerkvah ali kapelah mariborske metropolije do nadaljnjega škofje in duhovniki obhajajo brez navzočnosti vernikov. V novomeški škofiji je začelo bogoslužje v verniki 23. decembra 2020, v koprski škofiji in ljubljanski nadškofiji pa se je začelo bogoslužje z verniki 19. decembra 2020. V Nadškofiji Ljubljana so odločitev o izvajanju bogoslužja z verniki ob nedeljah in praznikih zaupali posameznim župnikom.

Vsa gradiva, novice, ukrepi in obvestila Katoliške cerkve v Sloveniji v času epidemije COVID-19 so dostopna na spletni strani: <https://katoliska-cerkev.si/covid19-meni-ssk>.

3.7 Svetniški kandidati v Cerkvi na Slovenskem¹²

V Cerkvi na Slovenskem je v letu 2016 potekalo 8 postopkov za razglasitev blaženih oziroma svetnikov za skupaj 36 kandidatov. Za enega kandidata se postopek še ni začel in je v pripravljalni fazi. Skupaj s postopki, ki se vodijo za Slovence v tujini, je svetniških kandidatov 49.

Cerkev na Slovenskem

Slovenska škofovsko konferenca je na 15. redni seji 28. oktobra 2002 določila uraden začetek postopka za beatifikacijo slovenskih mučencev 20. stoletja (iz več slovenskih škofij). Od leta 2013 je postulator p. dr. Metod Benedik OFM^{Cap}. Večina kandidatov je predstavljena v knjigi z naslovom *Palme mučeništva: ubiti in pomorjeni slovenski duhovniki, redovniki in bogoslovci in nekateri verni laiki*, Celje 1994 (avtorji so Anton Pust, Zdravko Reven in Božidar Slapšak). Mučencev 20. stoletja je 29.

Nadškofija Ljubljana

Anton Strle (21. januar 1915–20. oktober 2003), duhovnik, teolog, spovednik in prevajalec. Postulator je p. dr. Andrej Pirš FSO.

Anton Vovk (19. maj 1900–6. julij 1963), ljubljanski škof. Postulator je msgr. dr. Blaž Jezeršek. Oktobra 2007 se je končal škofijski postopek; maja 2008 je bilo gradivo predano Kongregaciji za zadeve svetnikov.

Nadškofija Maribor

Cvetana Priol (16. februar 1922–11. avgust 1973), učiteljica glasbe iz Maribora, mistikinja. Postulator je p. dr. Vinko Škafar OFM^{Cap}.

Bl. Anton Martin Slomšek (26. november 1800–24. september 1862), škof in prvi slovenski blaženi. Za blaženega je bil v Mariboru razglašen 19. septembra 1999.

Škofija Murska Sobota

Danijel Halas (24. junij 1908–16. marec 1945), mučenec, župnik v Veliki Polani. Postulator je dr. David Kraner. Po končanem škofijskem postopku je bila leta 2014 dokumentacija predana Kongregaciji za zadeve svetnikov.

Alojzij Kozar (11. november 1910–29. april 1999), župnik v Odrancih in pisatelj. Postopek za beatifikacijo se je začel 8. decembra 2015. Škof dr. Peter Štumpf je 29. decembra 2015 izdal odlok o začetku škofijskega postopka za beatifikacijo Božjega služabnika Alojzija Kozarja in imenoval člane cerkvenega sodišča, ki že opravljajo svoje poslanstvo (*ne pereant probationes*). Prav tako sta bila imenovana teološka cenzorja; eden od njiju je v tem času že opravil svoje delo. Postulatorka je Klavdija Dominko.

Škofija Novo mesto

Bl. Alojzij Grozde (27. maj 1923–1. januar 1943), laik, mučenec. Za blaženega je bil razglašen 13. junija 2010 v Celju. Postulator je mag. Igor Luzar.

Friderik Irenej Baraga (28. junij 1797–19. januar 1868), misijonar, škof v mestu Marquette (zvezna država Michigan, ZDA). Kontaktna oseba v Sloveniji je Miloš Košir, župnik v Trebnjem.

Redovne skupnosti

Janez Frančišek Gnidovec CM (29. september 1873–3. februar 1939), škof v Skopju.

¹² Podatke je pripravil p. dr. Metod Benedik OFM^{Cap}, postulator za beatifikacijo slovenskih mučencev 20. stoletja.

Vicepostulator je Janez Cerar CM.

P. Vendelin Vošnjak OFM (13. september 1861–18. marec 1933), doma iz Konovega pri Velenju, deloval v Zagrebu.

Andrej Majcen SDB (30. september 1904–30. september 1999), duhovnik in misijonar. Kongregacija za zadeve svetnikov je novembra 2008 izdala dekret *nihil obstat*, da se sme začeti škofijski postopek. Vicepostulator je Anton Ciglar SDB.

Blažene drinske mučenke: bl. s. Marija Krizina Bojanc (23. januar 1885–15. december 1941) in bl. s. Marija Antonija Fabjan (23. januar 1907–15. december 1941). Med drinskimi mučenkami so še: Hrvatica s. Marija Jula Ivanišević, predstojnica samostana na Palah, s. Marija Bernadeta Banja madžarskega rodu in starejša s. Marija Berchmana Leidenix iz Avstrije. 24. septembra 2011 so bile v Sarajevu razglašene za blažene.

Frančiškanski pater Aleks (Aleš) Benigar se je rodil slovenskim staršem 28. januarja 1893 v Zagrebu, umrl pa na praznik vseh svetih 1988 v Rimu. Leta 1907 je vstopil v frančiškanski red in bil po študiju teologije v nemškem Paderbornu posvečen v duhovnika 30. junija 1915. Napisal je obsežni teološki deli o bogoslužju in duhovnosti, ki sta bili dolgo učbenik bodočih duhovnikov. Prvo je bila tiskano v Pekingu, drugo pa v Sapporu na Japonskem. Bil je iskan spovednik in voditelj duhovnih vaj v mnogih redovnih skupnostih. Proces za beatifikacijo vodi Hrvaška frančiškanska provinca.

Tržaška škofija

Božji služabnik Jakob Ukmar (13. julij 1878–2. november 1971), tržaški duhovnik, filozof, teolog in poliglot. Junija 2009 je bila sklenjena škofijska faza postopka, julija 2009 pa je bilo gradivo predano Kongregaciji za zadeve svetnikov.

Francesco Bonifacio (7. september 1912–11. september 1946), duhovnik, mučenec. Za blaženega je bil v Trstu razglašen 4. oktobra 2008. Ni bil slovenskega, ampak italijanskega rodu. Na seznam smo ga uvrstili, ker je živel v Piranu, ko tam (še) ni bilo slovenske države.

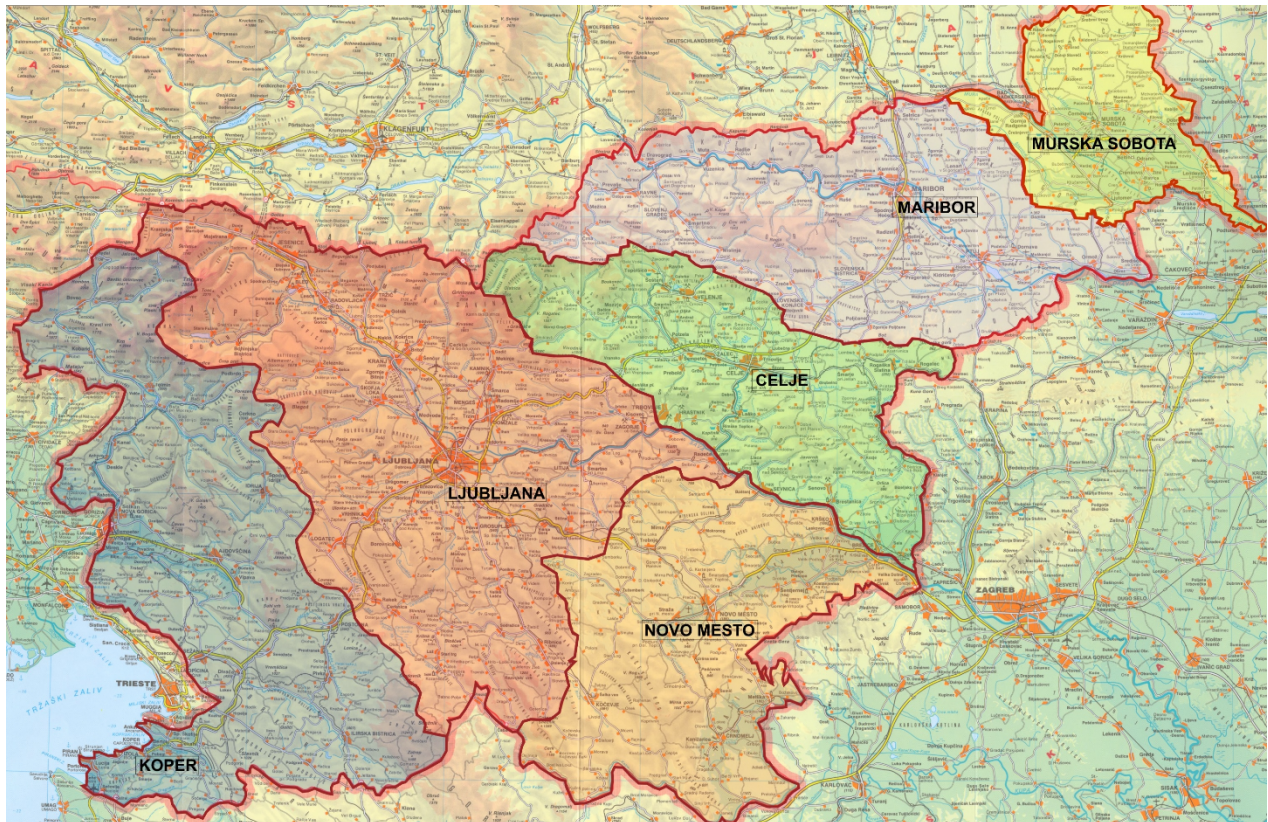
Škofija Krk na Hrvaškem

Škof Anton Mahnič, rojen v Kobjilju v župniji Štanjel na Krasu leta 1850, je bil krški škof 1896–1920. Odlikoval se je z obrambo glagolske pisave, bil je ustanovitelj Hrvaškega katoliškega gibanja, osnoval je tiskarno na Krku, začel je izdajati več časopisov. Mahničovo najbolj pomembno udejstvovanje je bilo zbiranje mladine in obramba katoliških moralnih načel v javnosti, ki je bila prežeta z liberalizmom in sekularizacijo. Po prvi svetovni vojni je bil škof Mahnič od italijanskih oblasti s Krka pregnan v mesto Frascati blizu Rima. Tam je hudo zbolel in odšel v Zagreb, kjer je v sluhu svetosti umrl in bil pokopan. Njegovi zemeljski ostanki so bili leta 2002 iz Zagreba preneseni v krško katedralo. Proces za beatifikacijo vodi škofija Krk na Hrvaškem.

Več postopkov za slovenske kandidate se vodi v tujini (npr. Friderik Baraga, drinske mučenke – s. Krizina Bojanc in s. Antonija Fabjan, Anton Mahnič, Jakob Ukmar, p. Vendelin Vošnjak). V Sloveniji se razmišlja o začetku še nekaterih postopkov: npr. za frančiškana p. Marijana Valenčaka in še enega frančiškana, Magdaleno Gornik. Pri vodenju postopkov koristi knjiga V. Criscuolo, D. Ols, R. J. Sarno, *Le cause dei santi*, Libreria editrice Vaticana, terza edizione, 2014. Delo povzema vsebino tečajev za postulatorje, ki jih vsako leto prireja Kongregacija za svetnike.

4 Škofije v Katoliški cerkvi v Sloveniji

Katoliška cerkev v Sloveniji je razdeljena na šest teritorialnih uprav, (nad)škofije, ki so združene v dve metropoliji: ljubljansko in mariborsko.

4.1 Metropolija Ljubljana

Ljubljansko metropolijo sestavljajo Nadškofija Ljubljana, Škofija Koper ter Škofija Novo mesto.

4.1.1 Nadškofija Ljubljana

Leto ustanovitve: 1461

Zavetnika: sv. Ciril in Metod (godujeta 5. julija)

Stolnica: sv. Nikolaj (obletnica posvetitve 8. maja)

Glavna romarska pot: Brezje (bazilika Marije Pomagaj)

Zgodovinski opis

Ljubljansko škofijo je 6. decembra 1461 ustanovil cesar **Friderik III. (1415–1493)**, 6. septembra naslednjega leta pa jo je potrdil papež Pij II. (1458–1464). Cesar si je pridržal pravico imenovanja ljubljanskih škofov in enajstih kanonikov v dvanajstčlanskem stolnem kapitlju. Od leta 1533 so imeli ljubljanski škofje pravico do knežjega naslova. V času jožefinskih reform so bile meje škofije zaokrožene na ljubljansko in novomeško okrožje, škofija pa za kratek čas povzdignjena v nadškofijo in sedež metropolita za jugovzhodni del habsburškega cesarstva (1788–1807). V nadškofijo jo je leta 1961 znova povišal papež Janez XXIII. (1958–1963), v sedež metropolije s sufraganom v Mariboru pa leta 1968 papež Pavel VI. (1963–1978). Leta 1977 je postala sufragan ljubljanske metropolije tudi

obnovljena škofija v Kopru. Ob spremembi cerkvene ureditve v Sloveniji je bila 7. aprila 2006 na ozemlju ljubljanske škofije ustanovljena nova škofija v Novem mestu in skupaj s koprsko škofijo vključena v ljubljansko metropolijo.

Nadškof metropolit: msgr. Stanislav Zore OFM

Imenovanje: 4. oktober 2014

Posvečenje: 23. november 2014

Škofovsko geslo: »Veselite se v Gospodu«

Škof msgr. dr. Franc Šuštar

Ljubljanski pomožni škof (od 2015)

Škofovsko geslo: »Gospod je blizu«

Škof msgr. dr. Anton Jamnik

Ljubljanski pomožni škof (od 2006)

Škofovsko geslo: »Vi ste moji prijatelji«

Nekdanji ljubljanski nadškofje

Apostolski administrator msgr. Andrej Glavan

Novomeški škof (2013–2014)

Škofovsko geslo: »Karkoli vam reče, storite«

Nadškof metropolit msgr. dr. Anton Stres CM

Upokojeni ljubljanski nadškof metropolit (upokojen 2013)

Škofovsko geslo: »Vse zaradi evangelija«

Nadškof metropolit msgr. dr. Franc Rode CM

Upokojeni ljubljanski nadškof metropolit (2004 imenovan za prefekta Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja)

Škofovsko geslo: »Stati inu obstatı«

Pokojni ljubljanski (nad)škofje 20. stoletja:

- msgr. mag. Alojz Uran (2004-2019)
- msgr. dr. Alojzij Šuštar (1980–1997),
- msgr. dr. Jožef Pogačnik (1963–1980),
- msgr. Anton Vovk (1959–1963),
- msgr. dr. Gregorij Rožman (1930–1959),
- knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič (1898–1930).

Kratka predstavitev nadškofije

Ozemlje: 5.608 km²

Število prebivalcev: 800.585

Število katoličanov: 551.706 (67,92 %)

Arhidiakonati: 4

Dekanije: 17 (Cerknica, Domžale, Grosuplje, Kamnik, Kranj, Litija, Ljubljana Center, Ljubljana Moste, Ljubljana Šentvid, Ljubljana Vič/Rakovnik, Radovljica, Ribnica, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Vrhnika in Zagorje)

Župnije: 233 teritorialnih, 1 personalna

Duhovniki: 264, redovni duhovniki: 140

Redovnice: 282
Cerkve in kapele: 891¹³

Kontaktne podatki

Nadškofija Ljubljana
Ciril-Metodov trg 4, p. p. 1990
1001 Ljubljana, Slovenija
Tel.: +386 (0)1 23 42 600
Faks: +386 (0)1 23 14 169
E-pošta: nadskofija.ljubljana@rkc.si
Spletna stran: <http://nadskofija-ljubljana.si>

¹³ Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 328.

4.1.2 Škofija Koper

Leto ustanovitve: 1977

Zavetnik: sv. Jožef, delavec (goduje 1. maja)

Stolnica: Marijino Vnebovzetje (obletnica posvetitve 7. novembra)

Konkatedrala v Novi Gorici: Kristus Odrešenik

Glavna romarska pot: Sveta Gora (bazilika svetogorske Kraljice)

Zgodovinski opis

Papež Pavel VI. (1963–1978) je leta 1977 razdružil koprsko škofijo od tržaške in ji priključil dele goriške, tržaške in reške škofije, ki so z novimi mejami po drugi svetovni vojni prišle pod Socialistično federativno republiko Jugoslavijo. S tem je obnovil že obstoječo koprsko škofijo, ki je nastala v 6. stoletju. Od 8. stoletja do leta 1184 je bil sedež te škofije prazen, upravljali pa so jo škofje iz Trsta. Tudi med letoma 1810 in 1830 je bil sedež škofije izpraznjen; 1830–1977 je bila koprška škofija združena v personalno unijo s tržaško škofijo. Leta 1965 so se v Apostolsko administracijo za Slovensko primorje združile apostolske administrature za slovenski del: goriška, tržaško-koprška in reška škofija.

Papež Pavel VI. je ozemlje dotedanje apostolske administrature, ki je obsegala slovenska ozemlja goriške nadškofije ter tržaške in reške škofije, združil v novo Škofijo Koper, ki jo je pridružil ljubljanski cerkveni pokrajini (metropoliji). Prvi škof obnovljene škofije je postal msgr. dr. Janez Jenko (1977–1987).

Škof msgr. dr. Jurij Bizjak

Koprski škof (od 2012)

Škofovsko geslo: »Pogum, vse ljudstvo v deželi«

Škof msgr. mag. Metod Pirih

Upokojeni koprski škof (od 2012)

Škofovsko geslo: »Vate zaupam«

Pokojni koprsko-tržaški škofje 20. stoletja:

- msgr. dr. Janez Jenko (1977–1987),
- msgr. Anton Santin (1938–1975),
- msgr. Luigi Fogar (1923–1936),
- msgr. Angel Bartolomasi (1919–1922),
- msgr. Andrej Karlin (1910–1919),
- msgr. Franc Ksaver Nagl (1902–1910),
- msgr. Andrej Marija Šterk (1896–1902).

Kratka predstavitev škofije

Ozemlje: 4.386 km²

Število prebivalcev: 251.300

Število katoličanov: 176.00 (70,04 %)

Dekanije: 11 (Dekani, Idrija – Cerkno, Ilirska Bistrica, Kobarid, Koper, Kraška dekanija, Nova Gorica, Postojna, Šempeter, Tolmin in Vipava)

Župnije: 100¹⁴

Duhovniki: 131, redovni duhovniki: 27

¹⁴ Podatek je za leto 2017, preden je stopila v veljavo preureditev župnij.

Redovnice: 28
Cerkve in kapele: 557¹⁵

Kontaktne podatki

Škofija Koper
Trg Brolo 11, p. p. 114
6001 Koper, Slovenija
Tel.: +386 (0)5 611 72 05
Faks: +386 (0)5 627 10 59
E-pošta: skofija.koper@rkc.si
Spletna stran: <http://kp.rkc.si>

¹⁵ Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 226.

4.1.3 Škofija Novo mesto

Leto ustanovitve: 2006

Zavetnik: sv. Jožef (goduje 19. marca)

Stolnica: sv. Nikolaj (goduje 6. decembra)

Glavna romarska pot: Zaplaz (Marijino vnebovzetje)

Zgodovinski opis

Škofijo Novo mesto je 7. aprila 2006 ustanovil papež Benedikt XVI. Prvi novomeški škof je postal dotedanji ljubljanski pomožni škof msgr. Andrej Glavan, ki je vodenje škofije prevzel 10. junija 2006. Ozemlje novomeške škofije se je odcepilo od južnega dela ljubljanske nadškofije.

Sveti oče Frančišek je po načinu *nunc pro tunc* 11. septembra 2018 podaljšal službo novomeškega škofa msgr. Andreju Glavanu za eno leto, potem ko je msgr. Glavan, skladno s kan. 401 § 1 ZCP, ob dopolnjenem 75. letu papežu ponudil svoj odstop.

Škof msgr. Andrej Glavan

Novomeški škof (od 2006)

Škofovsko geslo: »Karkoli vam reče, storite«

Kratka predstavitev škofije

Ozemlje: 2.160 km²

Število prebivalcev: 162.445

Število katoličanov: 132.655 (81,66 %)

Dekanije: 6 (Črnomelj, Kočevje, Leskovec, Novo mesto, Trebnje in Žužemberk)

Župnije: 71

Duhovniki: 83, redovni duhovniki: 14

Redovnice: 42

Cerkve in kapele: 535¹⁶

Kontaktne podatki

Škofija Novo mesto

Kapiteljska ulica 1, p. p. 182

8001 Novo mesto, Slovenija

Tel.: +386 (0)7 384 44 00

Faks: +386 (0)7 384 44 16

E-pošta: skofija.novo.mesto@rkc.si

Spletna stran: <https://www.skofija-novomesto.si>

¹⁶ Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 730.

4.2 Metropolija Maribor

Mariborsko metropolijo sestavljajo Nadškofija Maribor, Škofija Celje ter Škofija Murska Sobota.

4.2.1 Nadškofija Maribor

Leto ustanovitve: 1228

Zavetnik: sv. Andrej (goduje 30. novembra)

Stolnica: sv. Janez Krstnik (obletnica posvetitve 19. oktobra)

Glavna romarska pot: Ptujška Gora (bazilika Marije zavetnice)

Zgodovinski opis

Lavantinsko škofijo je leta 1228 ustanovil salzburški nadškof Eberhard II. (1170–1246). Cesar Jožef II. (1741–1790) jo je ohranil, vendar popolnoma preuredil. Na Koroškem je dobila velikovško okrožje (vzhodni del dežele), na Štajerskem pa celjsko okrožje. Lavantinski škof bl. Anton Martin Slomšek (1800–1862) je pri papežu Piju IX. (1846–1878) in pri cesarju Francu Jožefu I. (1830–1916) dosegel novo ureditev škofije: koroški del je prepustil celovski škofiji, od graške škofije pa je dobil mariborsko okrožje na Štajerskem. Sedež lavantinske škofije je 4. septembra 1859 prenesel v Maribor. Leta 1923 so pod upravo lavantinskega škofa prešle nekatere župnije graške, celovške in sombotelske škofije, ki so po seržemenskem dogovoru pripadle Sloveniji. Sveti sedež je leta 1924 lavantinsko škofijo izločil iz salzburške metropolije in jo neposredno podredil sebi. Leta 1964 so bile lavantinski škofiji pridružene župnije, ki so bile od leta 1923 pod upravo lavantinskega škofa. Tega leta se je lavantinska škofija preimenovala v mariborsko-lavantinsko škofijo. Leta 1994 je pod upravo mariborskega škofa prišlo tudi slovensko ozemlje župnij Razkrižje in Štrigova. Papež Benedikt XVI. je na ozemlju škofije Maribor 7. aprila 2006 ustanovil dve škofiji: celjsko in murskosoboško, mariborsko škofijo pa je povišal v nadškofijo in metropolijo s sufraganskima škofijama Celje in Murska Sobota.

Nadškof metropolit msgr. mag. Alojzij Cvikel DJ

Imenovanje: 14. marec 2015

Posvečenje: 26. april 2015

Škofovsko geslo: »Iz teme bo zasvetila luč«

Nekdanji mariborski (nad)škofje

Apostolski administrator

Škof msgr. dr. Stanislav Lipovšek

Celjski škof (administrator 2013–2015)

Škofovsko geslo: »V ljubezni in resnici«

Nadškof metropolit msgr. dr. Marjan Turnšek

Upokojeni mariborski nadškof metropolit (od 2013)

Škofovsko geslo: »Bog je ljubezen«

Nadškof metropolit msgr. dr. Franc Kramberger

Mariborski škof (od 1980)

Upokojeni mariborski nadškof metropolit (upokojen 2011)

Škofovsko geslo: »Zgodi se tvoja volja«

Pokojni mariborski škofje 20. stoletja:

- msgr. Maksimilijan Držečnik (1946–1978),
- msgr. dr. Ivan Jožef Tomažič (1933–1949),
- msgr. dr. Andrej Karlin (1923–1933),
- msgr. dr. Mihael Napotnik (1889–1922).

Kratka predstavitev nadškofije

Ozemlje: 3.682 km²

Število prebivalcev: 416.150

Število katoličanov: 344.280 (82,73 %)

Naddekanati: 5 (bistriško-konjiški, koroški, mariborski, ptujsko-ormoški in slovenjegoriški)

Dekanije: 12 (Maribor, Dravograd – Mežiška dolina, Dravsko polje, Jarenina, Lenart v Slovenskih goricah, Ptuj, Radlje – Vuzenica, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Stari trg, Velika Nedelja in Zavrč)

Župnije: 144

Duhovniki: 122, redovni duhovniki: 48

Redovnice: 38

Cerkve in kapele: 354¹⁷

Kontaktne podatke

Nadškofija Maribor

Slomškov trg 19

2000 Maribor, Slovenija

Tel.: +386 (0)590 80 100

Faks: +386 (0)590 80 111

E-pošta: nadskofija.maribor@rkc.si, ordinariat@nadskofija-maribor.si

Spletna stran: <http://www.nadskofija-maribor.si>

¹⁷ Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 561.

4.2.2 Škofija Celje

Leto ustanovitve: 2006

Zavetnik: bl. Anton Martin Slomšek (goduje 24. septembra)

Sozavetnika: sv. Maksimilijan, sv. Ema

Stolnica: sv. Danijel (obletnica posvetitve 26. decembra)

Glavna romarska pot: Petrovče (bazilika Marijinega obiskanja)

Zgodovinski opis

Škofijo Celje je 7. aprila 2006 ustanovil papež Benedikt XVI. Ozemlje celjske škofije je bilo odcepljeno od zahodnega in jugozahodnega dela mariborske (nad)škofije. Prvi škof ordinarij je postal dotedanji mariborski pomožni škof msgr. dr. Anton Stres, ki je škofijo prevzel 21. maja 2006. Škofovski sedež je bil zaradi imenovanja škofa Stresa za mariborskega nadškofa pomočnika in pozneje za ljubljanskega nadškofa od 31. januarja 2009 izpraznjen. Naslednik msgr. dr. Stanislav Lipovšek je bil imenovan 15. marca 2010. Škofovsko službo celjskega ordinarija je opravljal do 18. septembra 2018, ko je papež Frančišek sprejel njegov odstop ob dopolnjenem 75. letu starosti.

20. septembra 2018 je zbor svetovalcev Škofije Celje, skladno s kann. 419 ZCP, za škofijskega upravitelja izvolil g. Roka Metličarja, nadžupnika v Laškem, dekana dekanije Laško in predsednika Škofijske Karitas Celje.

Rok Metličar

Škofijski upravitelj (od 20. septembra 2018)

Nekdanja celjska škofa

Škof msgr. dr. Stanislav Lipovšek

Celjski škof (2010–2018)

Škofovsko geslo: »V ljubezni in resnici«

Škof msgr. dr. Anton Stres CM

Celjski škof (2006–2009)

Škofovsko geslo: »Vse zaradi evangelija«

Kratka predstavitev škofije

Ozemlje: 2.711 km²

Število prebivalcev: 293.875

Število katoličanov: 222.145 (75,59 %)

Naddekanati: 4 (celjski, kozjanski, savinjsko-šaleški in savski)

Dekanije: 11 (Braslovče, Celje, Gornji Grad, Kozje, Laško, Nova Cerkev, Rogatec, Šaleška dolina, Šmarje pri Jelšah, Videm ob Savi in Žalec)

Župnije: 112

Duhovniki: 95, redovni duhovniki: 30

Redovnice: 31

Cerkve: 366¹⁸

Kontaktne podatki

Škofija Celje

Prešernova ulica 23

¹⁸ Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 132.

3000 Celje, Slovenija
Tel.: +386 (0)590 80 600
Faks: +386 (0)590 80 609
E-pošta: ordinariat@skofija-celje.si
Spletna stran: <http://www.skofija-celje.si>

4.2.3 Škofija Murska Sobota

Leto ustanovitve: 2006

Zavetnik: sv. Metod (goduje 5. julija)

Stolnica: sv. Nikolaj (obletnica posvetitve 26. julija)

Glavna romarska pot: Turnišče (sv. Marija Vnebovzeta)

Zgodovinski opis

Škofijo Murska Sobota je 7. aprila 2006 ustanovil papež Benedikt XVI. Ozemlje murskosoboške škofije je bilo odcepljeno od severovzhodnega dela tedanje mariborske škofije. Prvi murskosoboški škof je postal msgr. dr. Marjan Turnšek, ki je upravljanje škofije prevzel 10. junija 2006. Po premestitvi v Maribor je bil za njegovega naslednika 28. novembra 2009 imenovan dotedanji mariborski pomožni škof msgr. dr. Peter Štumpf.

Škof msgr. dr. Peter Štumpf SDB

Murskosoboški škof (od 2009)

Škofovsko geslo: »S teboj, Mati Marija«

Nekdanji murskosoboški škof

Škof msgr. dr. Marjan Turnšek

Murskosoboški škof (2006–2009)

Škofovsko geslo: »Bog je ljubezen«

Kratka predstavitev škofije

Ozemlje: 1.102 km²

Število prebivalcev: 111.000

Število katoličanov: 83.200 (74,95 %)

Dekanije: 3 (Lendava, Ljutomer in Murska Sobota)

Župnije: 36

Duhovniki: 48, redovni duhovniki: 12

Redovnice: 22

Cerkve in kapele: 161¹⁹

Kontaktne podatke

Škofija Murska Sobota

Gregorčičeva ulica 4

9000 Murska Sobota, Slovenija

Tel.: +386 (0)590 80 620

Faks: +386 (0)590 80 622

E-pošta: ordinariat@skofija-sobota.si

¹⁹ Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 684.

4.3 Kategorialna pastoralna

4.3.1 Vojaški vikariat

Vojaški vikariat

Vojkova cesta 55

1000 Ljubljana

Tel.: 01 471 10 49

Faks: 01 471 15 99

Spletna stran: <http://www.slovenskavojska.si/struktura/sile-za-podporo-poveljevanja/organizacijske-enote-pri-gssv/vojaski-vikariat/> ter www.modest.si

Leto ustanovitve: 2000

Zavetnik: sv. Modest

Zgodovinski opis

Delo pripadnikov Vojaškega vikariata temelji na zgodovinskih izkušnjah in bogati tradiciji, ki je slovenski narod gmotno, narodnostno ter duhovno vzgajala in dvigala. Letnica v simbolu (745) nas povezuje s krstom prvih karantanskih knezov Gorazda in Hotimirja.

Dan Vojaškega vikariata praznujemo 21. septembra, ker je bil na ta dan leta 2000 podpisan prvi sporazum, temelj rednega dela. Delo na področju duhovne oskrbe sega v čas osamosvojitvene vojne. V sestavo Teritorialne obrambe (TO) je bil vpoklican tudi takratni ljubljanski stolni kaplan msgr. dr. Jože Plut. Štiri projektne skupine so pripravljale pravne in praktične podlage za začetek rednega zagotavljanja duhovne oskrbe v Slovenski vojski (SV). Na podlagi Ustave RS in mednarodno sprejetih splošnih človekovih pravic sta bila podpisana sporazuma med Vlado RS in SŠK s Katoliško cerkvijo in Evangeličansko cerkvijo. Urejata gmotno oskrbo in kadre. Tako kot v vojskah zahodnih držav in članicah Nata je bila tudi v Sloveniji sprejeta odločitev, da je treba vojaku ponuditi oporo na vseh področjih njegovega življenja. Uvedba redne duhovne oskrbe je dobila pravno podlago tudi v Zakonu o obrambi, Zakonu o službi v SV in v Pravilih službe. Konkretno delovanje urejata Pravilnik o zagotavljanju duhovne oskrbe in Direktiva o delovanju Vojaškega vikariata.

Duhovno oskrbo med uniformiranimi državljani v Sloveniji podpira Društvo sv. Modesta, ki sodeluje pri organizaciji dogodkov, kot so srečanje družin, dan Vojaškega vikariata, romanja h koreninam naše kulture in vere itd.

Vojaški vikar Matej Jakopič (2015–)

Nekdanji vojaški vikar

Msgr. dr. Jože Plut

Vojaški vikar (2000–2015)

Kratka predstavitev vikariata

Vojaški vikariat redno zagotavlja duhovno oskrbo pripadnikom SV ter njihovim družinskim članom in s tem pripadnikom SV omogoča življenje, skladno s temeljnimi človekovimi pravicami – pravico do življenja v skladu z vestjo, prepričanjem ali vero in možnostjo izpovedovanja vere zasebno in javno, individualno ter skupaj z drugimi.

V letu 2019 je v sklopu Vojaškega vikariata delovalo 14 oseb (4 vojaški kaplani RKC, 6 pastoralnih asistentov RKC, dva evangeličanska duhovnika EC, administrator in vojak, ki skrbi za skladišča Karitasa Vojaškega vikariata.

Naloge Vojaškega vikariata:

- pripadnikom SV in njihovim družinskim članom – ne glede na njihovo vero ali svetovni nazor – zagotavlja doma, v času vojaških vaj v Sloveniji in tujini, na mednarodnih operacijah in v poveljstvih zavezništva duhovno oskrbo, če to želijo;
- pripadnikom SV zagotavlja možnost za pogovor, nasvet ali spoved;
- poveljujočim svetuje glede verskih, religijskih in moralnih vprašanj;
- skrbi za človekovo dostojanstvo v času življenja, umiranja in po smrti;
- organizira duhovna, kulturna, verska in družabna srečanja ter romanja pripadnikov SV ter njihovih družinskih članov doma in v tujini;
- zagotavlja zakramentalno podporo pripadnikom SV ter njihovim družinskim članom, če to želijo;
- sodeluje z lokalnimi verskimi skupnostmi in ustanovami civilne družbe (vključno z veterani in svojci padlih v vojni za Slovenijo) doma in v mednarodnih operacijah; na misijah ter na področju duhovne oskrbe sodeluje tudi v mednarodnem okolju;
- sodeluje pri drugih projektih s področja skrbi za pripadnike SV in njihove družinske člane.

4.3.2 Policijski vikariat pri Slovenski škofovski konferenci (SŠK)

Igor Jereb

Koordinator duhovne oskrbe

Služba generalnega direktorja policije

Generalna policijska uprava, Litostrojska 54, Ljubljana

Lokacija pisarne: Policijska akademija, Rocenska 56, Ljubljana – Šmartno

E-naslov: igor.jereb@policija.si, tel.: 01 428 54 08, GSM: 030 650 656

Igor Jereb

Na Vidmu 35

4201 Zg. Besnica

zupnija.besnica@rkc.si

Zavetnik: sveti nadangel Mihael

Geslo: *Pogumno služiti*

Duhovna oskrba v policiji

Policijski vikar skrbi za verne policiste s poslanstvom, ki mu ga je poverila SŠK. Poleg tega pa opravlja tudi poslanstvo koordinatorja duhovne oskrbe v slovenski policiji.

Statistika podeljenih zakramentov se vodi skupaj z Vojaškim vikariatom.

»Veren človek časti Boga. Je tisti, ki Boga išče, predvsem pa Bog najde njega zaradi odprtega srca. Veren človek je tisti, ki po veri tudi živi in deluje, ki vrednote osmišlja skozi Božjo navzočnost. Spoštovanje njegovih pogledov je potrebno, prav tako pa je treba spoštovati poglede drugih ljudi, ki verujejo drugače oziroma so jim v življenju pomembne druge stvari. Vsakemu je namreč nekaj, nekdo ali/in Nekdo (Bog) pomemben. Človek je oseba, ki naj v svojem življenju postane tudi osebnost. Naj se zaveda svoje vrednosti, svojih sposobnosti, svojih želja in hrepenenj ter tudi svojih omejitev. Čim bolj z veseljem naj živi svoje življenje v odnosih z drugimi. Biti osebnost pomeni, da si se vesel, da si ponosen nase in na svoje uspehe. Biti osebnost pomeni, da daješ spoštovanje in ga zase pričakuješ. Biti osebnost pomeni tudi, da imaš o stvareh mnenje in ga tudi poveš.«

Policijsko delo je pomembno in odgovorno ter hkrati stresno, zato je v Policiji na voljo tudi duhovna oskrba kot ena od oblik pomoči. Duhovna oskrba v Policiji je na voljo vsem zaposlenim in njihovim družinskim članom. Koordinator duhovne oskrbe je Igor Jereb, ki sodeluje s policijskimi zaupniki in psihologi ter s predstavniki verskih skupnosti. Vse z namenom, da bi posamezniku pomagali pri reševanju življenjskih vprašanj in dilem, ki se pojavljajo v njegovem družbenem okolju, ter pri premagovanju vseh težav (stres, izgorelost ...), s katerimi se srečuje v svojem vsakdanu. Koordinator je na voljo tudi uslužbencem ter uslužbenkam MNZ in njihovim družinskim članom.

Naloge koordinatorja duhovne oskrbe

Koordinator duhovne oskrbe opravlja različne naloge, ki jih vključuje skrb za versko duhovno oskrbo v slovenski policiji. Med najpomembnejšimi je svetovanje policistom in drugim zaposlenim v policiji na moralnem, etičnem in verskem področju.

Poleg tega so njegove naloge tudi: obiskovanje bolnih ali ranjenih policistov na domovih in v bolnišnicah, pomoč žrtvam, svetovanje policistom glede obvladovanja stresa, etike in družinskega življenja, svetovanje pred upokojitvijo, pomoč ob primerih samomorov, skrb za duhovne potrebe pridržanih oseb, vodenje molitev ob posebnih priložnostih, kot so na primer pogrebi in maše, podelitve priznanj in blagoslavljanje zgradb ...

Policistom drugih veroizpovedi koordinator verske oskrbe omogoči, da lahko dobijo versko duhovno pomoč predstavnika njihove verske skupnosti. Koordinator ima tudi stalno pooblastilo načelnika Upravne enote Kranj za sklepanje civilnih zakonskih zvez, po potrebi pa dobi enkratno pooblastilo tudi na ostalih UE.

Koordinator duhovne oskrbe opravlja svoje naloge skladno s *Pravilnikom o organizaciji in načinu verske duhovne oskrbe v policiji* (Uradni list RS, št. 72/07).

Nekdanji policijski vikar

Janko Novak (2005-2017)

4.3.3 Zaporniški vikariat

Zaporniški vikariat
Smrekarjeva ulica 7A
1000 Ljubljana
E-pošta: info@center-ecce.si; <http://center-ecce.si>

Zaporniški vikar Robert Friškovec

Zaporniški vikariat sestavlja osem programov, ki nagovarjajo potrebe posameznikov in skupin z izkušnjo kaznivega dejanja ali jih kazen zapora v življenju kakorkoli zaznamuje. Pastoralno delo ni prvenstveno namenjena samo eni skupini (npr. zaprtim osebam), marveč z odgovarjanjem na različne potrebe, opozarjamo tudi na prepletenost področja.

Program za zaprte osebe

V programu zaprtim osebam nudimo različne dejavnosti, ki omogočajo znosnejše in bolj smiselno prestajanje kazni ter reintegracijo v družbo. Ponujena je možnost razbremenilnih pogovorov in podpore pri povezovanju z družino ter svojci. V okviru programa se izvaja pastoralna dejavnost (duhovni pogovori, maša, zakramenti, priprava na zakramente). Posreduje se jim literatura in časopise, organizira se kulturne dejavnosti in natečaje, pripravlja jezikovne ter druge tečaje. Nudi se jim tudi materialna podpora, predvsem v obliki oblačil.

Program za žrtve kaznivih dejanj

Program za žrtve kaznivih dejanj je namenjen žrtvam in njihovim svojcem. V okviru programa je bil leta 2006 ustanovljen zaupni telefon Job – za žrtve kaznivih dejanj. Namen zaupnega telefona je omogočiti ljudem v stiski dodatno možnost podpore in širiti pluralnosti na področju zaupnih telefonov. Kot pove že ime zaupnega telefona, so uporabniki deležni tudi duhovne razsežnosti svetovanja ob drugih potrebah, ki jih izražajo (fizične, psihične in emocionalne). Prav duhovna podpora je bila eden od vzgibov za ustanovitev zaupnega telefona.

Program za družine

Dejavnost programa je namenjena tako družinam in svojcem žrtev kaznivih dejanj kot storilcem kaznivih dejanj. Pogosto so družinski člani nove nedolžne žrtve, bodisi ker trpijo skupaj z žrtvami bodisi ker se soočajo s trpljenjem zaprte osebe. Na željo enih ali drugih se vzpostavi z njimi stik, pogosto ga družinski člani v potrebah vzpostavijo sami. Nudi se jim duhovna in materialna podpora, posreduje informacije ter išče možnosti stika med družinskimi člani.

Program za prostovoljce - KPDVZ (Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu)

Program je bil ustanovljen leta 2000. Z dejavnostjo prostovoljcev, ki spremljajo zaprte osebe, se soočata življenjska vzorca prostovoljca in zaprte osebe. Ob druženju s prostovoljcem zaprta oseba spoznava tudi drugačne življenjske odločitve kot njene dosedanje. Namen svetovalnih odnosov je posredovanje pozitivnih izkušenj o odnosih, zmanjšanje čustvene obremenitve, širitev komunikacije ter privajanje na nove vedenjske vzorce tudi po prestani kazni.

Program za osebe po prestani kazni

Program po prestani kazni sprejema in spremlja osebe po prestani zaporni kazni. Gre za začasno bivališče od 3 do 6 mesecev za osebe, ki iz različni razlogov po prestani kazni nimajo strehe nad glavo. Uporabniki so deležni strokovnega svetovanja pri vključevanju v

vsakdanje življenje, v sodelovanju s centrom za socialno delo, z zavodom za zaposlovanje, podjetji in nevladnimi organizacijami. Uporabnike se spremlja pri urejanju prihodnjega bivanja, zaposlitve in urejanja odnosov s socialno mrežo. Znotraj programa deluje strokovno osebje, ki v sodelovanju z uporabniki načrtujejo dejavnosti ter potek reintegracije. Na potrebe uporabnikov se odziva z organizacijo izobraževanj, delovnih in prostočasnih aktivnosti. Duhovnik skrbi za duhovno oporo uporabnikom, iščejo se tudi možnosti povezovanja in vklapljanja v domača župnijska občestva.

Program za Slovence zaprte po svetu

Namen programa je zagotavljanje podpore državljanom Republike Slovenije, ki prestajajo kazen zapora v tujini in njihovim svojcem. V okviru programa se vzpostavi stik s Slovenci zaprtimi po svetu, ki izrazijo to željo. V okviru programa se vzpostavlja stike s predstavništvu RS in sodeluje s konzularnim oddelkom Ministrstva za zunanje zadeve v Sloveniji in Ministrstvom za pravosodje. Vključuje se možnost sodelovanja s slovenskimi skupnostmi in katoliškimi misijami po svetu. Posreduje se informacije družinam zaprtih in pri njihovih obiskih ter pri razreševanju odprtih vprašanj glede prestajanja kazni zapora. Omogoča se pošiljanje časopisov in literature, prevajanje dokumentov ter se povezuje s sorodnimi organizacijami v tujini.

Program za zaposlene v zaporu

Namen programa je zasledovati potrebe delavcev, katerih delo je stresno in zato potrebujejo posebno spremstvo in skrb. Tudi delavci se velikokrat podobno kot zaprte osebe znajdejo v najrazličnejših stiskah. Zaposlenim v zaporu so omogočeni razbremenilni pogovori in duhovna oskrba. V okviru programa izhaja elektronski mesečni časopis namenjen zaposlenim v zaporu, organizira se tudi srečanja, izobraževanja in romanja za delavce in njihove družine.

Program obnavljalne pravičnosti

Zaporniški vikariat v sodelovanju z Inštitutom Najšibkejši člen promovira in izvaja obnavljalno pravičnost (restorative justice). Obnavljalna pravičnost ponuja drugačen pogled na kaznivo dejanje, saj so v ospredje potrebe vpletenih oseb, ki jih lahko te najboljše razrešijo same. V ospredju ni prekršitev zoper zakonodajo, marveč zoper konkretne osebe, prav tako ne kazen, marveč poprava škoda ter prizadevanje, da se dejanja ne bi ponovila. Obnavljalna pravičnost pozna več metod uporabe, npr. obnavljalni dialog, mirotvorni krog, konferenca...

Teden zaporov

Vsako leto je tretji teden novembra posvečen molitvi in ozaveščanju o potrebah oseb, ki jih povezuje izkušnja kaznivega dejanja ali zapora.

4.3.4 Medškofijski odbor za pastoralo zdravja

Medškofijski odbor za pastoralo zdravja (MOPZ)

Ul. Emila Adamiča 60, 1356 Dobrova

Voditelj: msgr. Miro Šlibar

GSM: +386 (0)31 613 378

miro.slibar@rkc.si

spletna stran: <https://katoliska-cerkev.si/pastorala-zdravja>

Delo Cerkve na področju pastorale zdravja je njeno specifično misijonsko poslanstvo, ki temelji na evangeliju in tradiciji. Gre za izkazovane Božjega usmiljenja trpečemu človeku. Zlasti v času bolezni sta duhovna podpora in pomoč mnogim življenjskega pomena.

Bolniki, njihovi bližnji in drugi imajo v času, ko se nahajajo v zdravstveni ustanovi, pravico do verske duhovne oskrbe v skladu z zakonom. *Zakon o verski svobodi v 25. členu določa, da imajo osebe v bolnišnicah ali socialnovarstvenih zavodih pravico do redne individualne ali kolektivne verske duhovne oskrbe, kar za bolnišnice in druge izvajalce zdravstvenih storitev natančneje ureja Pravilnik o organizaciji in izvajanju verske duhovne oskrbe v bolnišnicah in pri drugih izvajalcih zdravstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 100/08).* Naloge verske duhovne oskrbe opravlja duhovnik. Pomaga mu lahko tudi diakon, sestra redovnica in za to službo usposobljen laik.

V Sloveniji je do konca druge svetovne vojne Cerkev za bolnike naredila izjemno veliko. Po drugi svetovni vojni je bilo delo omejeno na zasebno raven in ni bilo družbeno priznано.

Iz znanih razlogov se danes čas hospitalizacije zmanjšuje. To pa postavlja nove izzive in odnose, v katere se vpletajo bolnikova družina, civilna družba, cerkvena občestva in predvsem župnija.

Voditelj za pastoralo zdravja pri SŠK, vključen v kategorialno pastoralo Cerkve na Slovenskem, skupaj s sodelavci v krajevni Cerkvi, posebno z Združenjem slovenskih katoliških zdravnikov (ZSKZ) daje spodbude, priporočila in skupna izhodišča za pastoralno skrb bolnikov, starostnikov in zdravstvenih delavcev ter spremlja delo in problematiko v medicini in zdravstvu.

Število pastoralnih delavcev v posamezni bolnišnici je različno. V to delovno skupino so vključeni duhovniki in redovniki. Za potrebe Univerzitetnega kliničnega centra in Onkološkega inštituta v Ljubljani je bila leta 1985 ustanovljena bolniška župnija, v večino slovenskih bolnišnic pa prihajajo duhovniki iz župnij, na katerih ozemlju se nahajajo bolnišnice. Vseh bolnišničnih duhovnikov je v slovenskem prostoru okoli 30.

Delo bolnišničnega duhovnika zajema pogovore z bolniki in njihovimi svojci, ki najpogosteje iščejo odgovore na vprašanja smisla življenja ter vprašanja bolezni in smrti. Neredko se zgodi, da se duhovnik sreča s celotno družino. Kateheza odraslih in otrok je predvsem v smislu priprave na zakramente (sveta spoved, obhajilo in bolniško maziljenje ter kratka priprava na krst). V izrednih razmerah se organizira verouk za otroke, ki so dalj časa v bolnišnici. 23 od 27 slovenskih bolnišnic ima v svojih prostorih kapelo, v kateri se dnevno ali tedensko obhaja sveta maša. Bolnišnični duhovnik je na voljo tudi za versko pomoč zdravstvenim delavcem.

Ker skrb za duhovno podporo bolnih in umirajočih ni lahka naloga, je za področje pastore zdravja posebej pomembno povezovanje med bolnišničnimi duhovniki. Vsako leto potekajo zanje srečanja v januarju na Dobrovi. Posebno pozornost v pastoralni bolnih namenjamo tudi Svetovnemu dnevu bolnikov (11. februar). Na ta dan je osrednje praznovanje v narodnem svetišču Marije Pomagaj na Brezjah. Za bolnike, zdravstvene delavce in druge iz Univerzitetnega kliničnega centra in Onkološkega inštituta pa je ta dan sveta maša v cerkvi Sv. Petra v Ljubljani, po možnosti z enim od slovenskih škofov. Področna praznovanja so tudi v drugih bolnišnicah, zdravstvenih ustanovah in na župnijah.

Več informacij je možno dobiti na:

- <https://katoliska-cerkev.si/pastorala-zdravja>
- <http://bolniska-zupnija.rkc.si/index.php>
- <http://miro-slibar.rkc.si>

4.3.5 Pastoralna gluhih in naglušnih Slovenije (PGNS)

Pastoralna gluhih in naglušnih Slovenije (PGNS)

Šmartno 18, 1219 Laze v Tuhinju

Vikar Edi Strouhal

Pastoralna asistentka: s. Helena Eržen OSU

E-pošta: pastoralna.gn@gmail.com

Spletna stran: <http://www.pgns.si>

Pastoralna Gluhih in Naglušnih Slovenije (PGNS) je kategorialna pastoralna Cerkev na Slovenskem. Trojno poslanstvo Cerkev – oznanjevanje, bogoslužje, služenje – namenja jezikovni manjšini gluhih in naglušnih katoličanov, njihovim svojcem in prijateljem ter tolmačem za slovenski znakovni jezik (SZJ). Uradni jeziki sta slovenski znakovni jezik in slovenščina. PGNS vodi vikar, ki ga za določen čas imenuje SŠK in deluje v sklopu Medškofijskega odbora za pastoralno zdravje. Zavetnik PGNS je sv. Filip Smaldone, ki goduje 4. junija.

Začetki pastore gluhih in naglušnih segajo v leto 1845, ko je duhovnik Valentin Stanič ustanovil zavod za gluhe otroke v Gorici. Pomembno delo na tem področju so opravili tudi duhovniki: dr. Anton Jarc, ki je učil bodoče duhovnike; Janeza Budala, ki je uvedel poklicno izobraževanje gluhe mladine in uredil status učiteljev, ter Andrej Pavletič, ki je pisal knjige za vzgojo gluhih učiteljev. Pomembno vlogo imajo tudi sestre notredamke, ki so v Šmihelu pri Novem mestu leta 1886 osnovale šolo za gluhoneme deklice. Ljubljanski zavod za gluhonemo mladino je nastal leta 1900. Med največjimi donatorji je bil ribniški župnik in dekan Ignacij Holzapfel. V gluhonemnici sta službovala tudi dva duhovnika kot kateheta: Viktor Šega (1909–1932) in Alojzij Tome (1936–1945). Po drugi svetovni vojni je bila duhovna oskrba pretrgana vse do leta 1970, ko je gluhe otroke začel zbirati sedaj že pokojni frančiškanski pater Jakob Bijol, ki je bil tudi pobudnik ustanovitve Verskega centra gluhih in naglušnih. Po njegovi smrti leta 2001 je center prevzel njegov sobrat p. Bogdan Knavs.

Mnogi evropski narodi še vedno nimajo možnosti, da bi gluhim in naglušnim katoličanom omogočili bogoslužje v znakovnem jeziku, njihovi materinščini, neposredno po duhovnikih. Cerkev na Slovenskem je to uspelo, zato se uvršča v skupino redkih držav, v katerih je poskrbljeno za bogoslužje in pastoralno oskrbo gluhih in naglušnih.

4.3.6 Pastoralna Romov v Cerкви na Slovenskem

Pastoralna Romov v Cerкви na Slovenskem

Mitja Bulič

Stara Cerkev 18

1332 Stara Cerkev

E-pošta: mitja.bulic@rkc.si

V Cerкви na Slovenskem v okviru SŠK že vrsto let deluje organizirana pastoralna Romov z odgovornim duhovnikom za to področje. Vsako leto je organizirano srečanje Romov ali udeležba na mednarodnem simpoziju v Rimu. Prvo vseslovensko srečanje pastoralnih delavcev v pastoralni Romov je potekalo v Marijinem domu v Veržehu 24. aprila 2013. Na srečanju je bilo izpostavljeno, da je v Cerкви na Slovenskem tovrstna kategorialna pastoralna skrb posameznih duhovnikov, redovnikov, redovnic in laikov, ki oznanjujejo evangelij med Romi.

V zadnjih letih, pod vodstvom g. Petra Kokotca, je pastoralna Romov dobila nov razmah. Prevedene so bile zgodbe Svetega Pisma v Romskem jeziku, molitvenik, pred večjimi prazniki so bile pripravljene tudi zloženske. Posebno odmevna je organizacija in spremljanje romanja na Brezje, saj vemo, da se ga Romi radi udeležujejo in tam preživijo nekaj dni. Organizirani so nagovori, procesija z Marijino sliko in kar je najpomembnejše – duhovnik je med njimi, njim enak.

Redno se udeležujemo kongresa o Pastoralni Romov (CCIT). Vsako leto poteka v drugi državi in vedno se jim pridružimo tudi duhovniki, redovniki in laiki iz Slovenije. Tam si izmenjamo izkušnje, prisluhnemo predavanjem in poskušamo poiskati poti in načine evangelizacije med Romi.

4.3.7 Jezuitsko združenje za begunce Slovenije (JRS)

Jezuitsko združenje za begunce Slovenije
Direktor: p. Robin Schweiger DJ
E-pošta: begunci.info@gmail.com
Ulica Janeza Pavla II, 13, 1000 Ljubljana
Tel.: 031 636 964

Kratka zgodovina nastanka

Organizacija Jezuitsko združenje za begunce Slovenije je del svetovne organizacije **Jesuit Refugee Service (JRS)**, ki deluje v več kot petdesetih državah sveta. Začela se je leta 1980, ko je takratni vrhovni predstojnik Družbe Jezusove, pater Pedro Aruppe, videl stisko in dramo beguncev iz Vietnama, ki so deželo zapuščali v čolnih. Vsem provincialom je napisal, kaj naj Družba Jezusova naredi, da odgovori na nov izziv. Odločil je, da jim pomaga z ustanovitvijo organizacije za pomoč beguncem. Izkušnja se je nato razširila tudi v druge dele sveta.

Dva jezuitska bogoslovca sta pomagala kot prostovoljca v prehodnem domu na Celovski cesti v Ljubljani. Iz potrebe in pozitivne izkušnje v domu je dozorela odločitev, da se ustanovi podoben urad tudi v Sloveniji. To se je 19. marca 2002 zgodilo v jezuitskem centru na Poljanah v Ljubljani, kjer ima urad svoj sedež. Tedaj je v Slovenijo zaradi vojne na Balkanu še vedno prihajalo veliko ljudi.

Temeljno poslanstvo in ključni cilji dela

Poslanstvo Jezuitskega združenja za begunce Slovenije se osredinja na tri ključne besede: služiti, spremljati ter zagovarjati. Služijo, spremljajo in zagovarjajo pravice prosilcev za mednarodno zaščito, nedokumentiranih tujcev v Centru za tujce, beguncev ne glede na raso, vero ali narodno pripadnost. Pomagajo vsem ljudem, ki so na poti.

Prosilce za mednarodno zaščito spremljajo in jim služijo v Azilnem domu na Viču v Ljubljani, ki je institucija odprtega tipa:

- ima vrtec za otroke, s čimer razbremeni starše, predvsem matere;
- izvaja učno pomoč za otroke s pomočjo prostovoljcev;
- izvaja psihosocialno pomoč za odrasle ženske in moške, da jim pomaga prebroditi razne stiske;
- izvaja ustvarjalne delavnice za ženske ter družabne dejavnosti za moške;
- uči slovenski jezik;
- pripravlja različne družabne dogodke, kot so miklavževanje, sodelovanje pri svetovnem dnevu begunca.

Nedokumentirane tujce spremljajo v Centru za tujce v Postojni, ki je institucija zaprtega tipa in ga vodi slovenska policija. V Centru za tujce je bivanje na nekaj kvadratnih metrih za mnoge stresno. Zato izvajajo:

- psihosocialno pomoč za odrasle (večinoma moške),
- druženje,
- različne dogodke, kot so božično-novoletni koncert, igre brez meja ob dnevu begunca, kulturni večeri v medkulturnem ozračju za dan kulture,
- pastoralno dejavnost za katoličane.

V urad Jezuitskega združenja za begunce na ulici Janeza Pavla II. 13 v centru Ljubljane prihajajo begunci, da bi se čim hitreje integrirali v slovensko družbo. Psihosocialno pomoč in druge različne vrste pomoči izvajajo tudi za begunce, ki so že prejeli status begunca.

Pomembno delovanje Jezuitskega združenja za begunce Slovenije je ozaveščanje javnosti o begunski tematiki. Enkrat mesečno že več kot petnajst let pripravljajo radijsko oddajo »Gradimo odprto družbo« (vsako četrto nedeljo ob 18.30) na Radiu Ognjišče, kjer se lotevajo tem z begunskega in tudi z migracijskega ter razvojnega področja. O problematiki pišejo tudi članke ter pripravljajo predavanja in okrogle mize.

Poleg opisanega izvajajo raziskave, ki so pomemben vir za spoznavanje določenih tem in spodbujanje priprave pravičnejših zakonov tako na evropski kot narodni ravni. Leta 2008 so izvedli raziskavo o stanju v Centrih za tujce v Evropski uniji, ki je vključevala tudi JRS Slovenija. Ob tem je nastala pobuda za organizirano molitev. Vodstvo centra za tujce je pobudo podprlo in nastala je ideja o »sobi za tišino«, v kateri ljudje različnih veroizpovedi lahko molijo in se umirijo.

Smerokaz oziroma kompas delovanja JRS je Konvencija Združenih narodov o statusu begunca, ki pravi, da je begunec oseba, »ki pobegne iz matične države iz utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rase, vere, narodne pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenemu političnemu prepričanju in ki zaradi takšnega strahu ne more ali noče uživati zaščite te države ali se vanjo vrniti«. S to konvencijo so se mnoge države, tudi Slovenija, zavezale, da bodo pomagale ljudem, ki bežijo pred različnimi grožnjami, preganjanji in si želijo miru. Spodbuja se torej sočutje do vseh, ki jih srečamo v azilnem domu ali Centru za tujce, pa tudi do tistih, ki se želijo integrirati v slovensko družbo.

Statistični pregled delovanja

Nevladno organizacijo Jezuitsko združenje za begunce Slovenije vodi direktor. Prvi direktor je bil p. Marijan Šef, drugi pa je p. Robin Schweiger. Prvih deset let je bila del ekipe tudi socialna delavka, ki je izvajala določene programe v Azilnem domu in v Centru za tujce. V obdobju 2003–2020 so bili pomemben del ekipe prostovoljci (skupno okrog 200), ki so tedensko pomagali socialni delavki ali/in direktorju pri določenih programih. Sedaj JRS nima več socialne delavke, tako da delo opravljajo prostovoljci in prostovoljci s pomočjo direktorja.

Leta 2012 je Jezuitsko združenje za begunce Slovenije praznovalo 10. obletnico delovanja. Ob tej priložnosti so izdali zbornik z naslovom *Ljudje na poti*, v katerem so predstavili svoje poslanstvo in delovanje skozi desetletno obdobje.

5 Redovništvo v Cerkvi na Slovenskem

V poglavju o redovništvu predstavljamo statistični pregled podatkov redovnih skupnosti in novih oblik Bogu posvečenega življenja v Cerkvi na Slovenskem za obdobje 2009–2019. Navedeni so tudi kontaktni podatki posameznih redovnih skupnosti.

V Sloveniji deluje 12 moških²⁰ in 15 ženskih redovnih skupnosti ter 7 svetnih ustanov oziroma novih oblik Bogu posvečenega življenja. Redovne skupnosti so v svojem delovanju samostojne, sodelujejo pa v *Konferenci redovnih ustanov Slovenije* (KORUS). Korus je cerkvena ustanova, ki jo je v duhu II. vatikanskega zbora potrdila Kongregacija za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja. Člani so višji predstojniki in predstojnice ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja, ki delujejo v Sloveniji. Glavna naloga Korusa je zagotavljanje skupnega predstavništva redovnikov in redovnic pri cerkvenih in civilnih oblasteh.

5.1 Metodološko pojasnilo

Zbrani podatki se nanašajo na pridobljena poročila posameznih redov, ki jih je posredovalo tajništvo *Konference redovnih ustanov Slovenije* (KORUS), in odražajo stanje na dan 31. december. Tri redovne skupnosti oziroma nove oblike Bogu posvečenega življenja niso posredovale podatkov.

Izraza »redovnica« in »redovnik« se v besedilu uporabljata enakovredno za vse člane skupnosti (slovesne, večne ali začasne zaobljube, kandidati, postulanti, novinci, ponovinci itd.).

5.2 Splošno o redovnih skupnostih

V šestih škofijah Katoliške cerkve v Sloveniji deluje 34 redovnih skupnosti ali ustanov z novo obliko Bogu posvečenega življenja. V letu 2019 je bilo v Sloveniji 756 redovnic in redovnikov. Nekateri pripadajo drugim provincam ali pa slovenske province vključujejo osebe na ozemlju drugih držav.

Najstarejša redovna skupnost na slovenskem ozemlju so cistercijani, saj je bil njihov prvi samostan pri nas ustanovljen leta 1136. Sledijo kartuzijani (1160), frančiškani (1229), minoriti (1239), klarise (1300), karmeličanke (1650) in uršulinke (1702).

5.3 Osebe

Najštevilčnejša redovna skupnost so sestre usmiljenke (HKL) z 82 članicami, sledijo don Boskovi salezijanci (SDB) s 77 člani, šolske sestre (ŠSFKK) z 71 članicami, bratje frančiškani (OFM) s 64 člani ter Marijine sestre čudodelne svetinje (MS) z 52 članicami. Po članstvu najmanjši skupnosti z dvema članoma sta redovni skupnosti benediktincev (OSB) in klaretincev (CMF).

Leta 2009 je bilo v Cerkvi na Slovenskem 915 redovnic in redovnikov, leta 2019 pa 756 (649 z večnimi zaobljubami). V podatkih, ki so jih posredovale redovne skupnosti, smo analizirali tudi gibanje novih članov. Leta 2009 je bilo v Sloveniji 98 mladih redovnic in redovnikov, leta 2019 pa 40. Gibanje redovnega podmladka v analiziranem obdobju lahko

²⁰ V seštevek ni naveden član redovne skupnosti maristov, Slovenec, ki živi in deluje v Argentini.

razdelimo na dva dela, pri čemer opazimo, da je bilo prelomno leto 2009. Do tedaj je namreč število mladih redovnic in redovnikov stalno naraščalo do števila 98, nato je sledil padec, ki traja še danes. Izjema je leto 2015, ko lahko zaznamo manjše povečanje glede na trend prejšnjih let. Tudi k tem vrednostim bi bilo treba prišteti tiste kandidate za redovništvo, ki niso zajeti v posredovani statistiki. Posebej izstopa podatek o novih članih redov za leti 2018 in 2019, saj se je prvič zgodilo, da je vrednost 0.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kandidati	12	7	8	6	6	4	9	8	4	6	3
Postulanti	16	13	7	5	13	11	8	8	6	2	3
Novinci	20	19	18	15	12	13	13	15	9	16	6
Ponovinci	38	42	37	38	33	32	33	32	29	38	28
Novi člani	12	7	9	10	10	10	11	10	4	0	0
Skupaj	98	88	79	74	74	70	74	73	52	62	40

V slovenskih redovnih skupnostih je vse več zaposlenih laikov; število zaposlenih zunanjih sodelavcev laikov v samostanih se je namreč povečalo s 139 leta 2007 na 293 v letu 2017. Število redovnic in redovnikov, ki so zaposleni v službah za nedoločen čas, se je s 124 leta 2007 znižalo na 94 v letu 2017. S tem je povezano tudi vprašanje gmotnega položaja redovnih družin, saj nove zunanje zaposlitve pomenijo višje izdatke, odsotnost zaposlitve članov reda pa nižja prihodke samostana. Za leti 2018 in 2019 nimamo podatkov o številu zaposlenih redovnikov in redovnic, zunanjih laičkih sodelavcih ter o izstopih iz reda.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Št. zaposlenih redovnic/redovnikov skupnosti v rednih službah (zaposlitev za nedoločen čas)	68	67	75	95	69	62	61	60	78	54	46
Št. zaposlenih redovnic/redovnikov v rednih službah (honorarno)	56	53	61	56	58	55	60	53	63	57	48
Št. zunanjih laičkih sodelavcev, ki sodelujejo z redovno skupnostjo (zaposleni ali honorarno)	139	156	185	208	211	213	153	227	245	266	293
Št. umrlih članov red. skupnosti	25	22	24	24	29	30	23	23	24	18	23
Št. izstopov iz reda	5	7	6	3	5	8	7	8	3	3	5

V obdobju 2007–2017 je slovenske redovne družine zapustilo 326 članov: 266 je pokojnih, 60 jih je izstopilo iz reda. Največ izstopov lahko opazimo med letoma 2007 in 2009 ter med

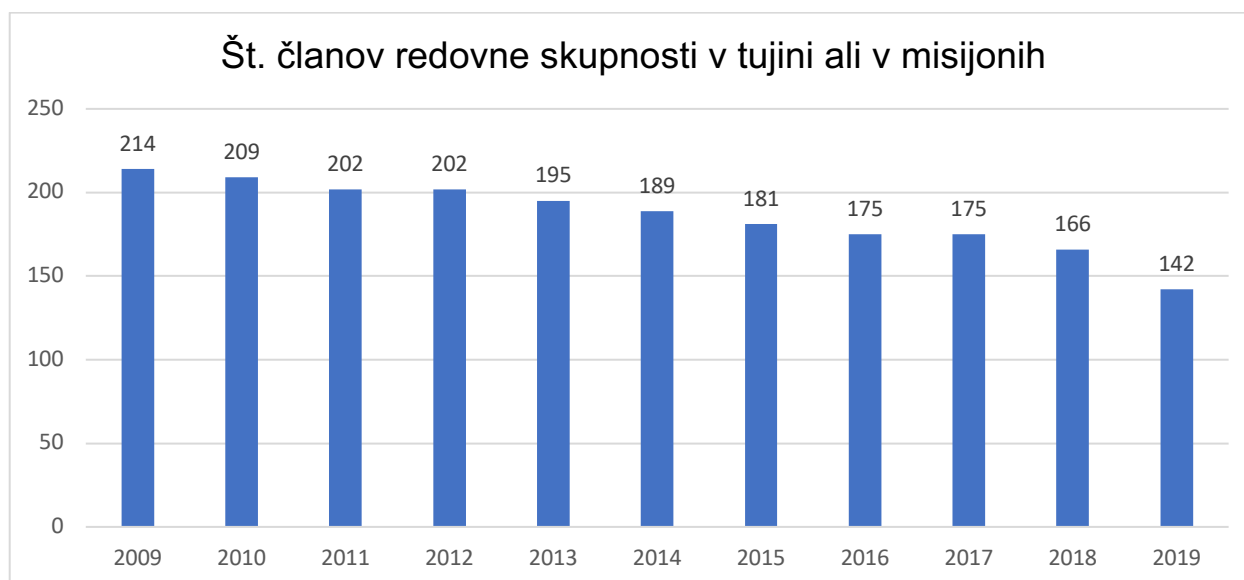
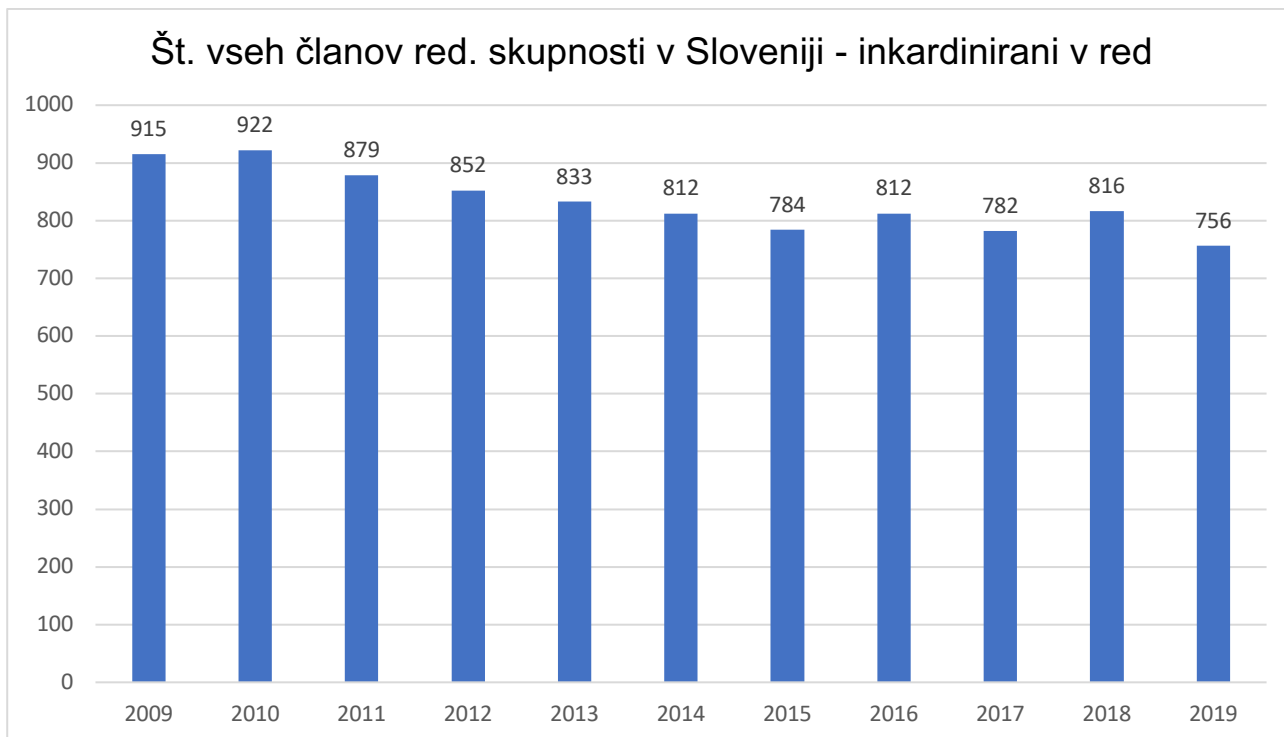
2011 in 2014. Največ umrlih članov reda je bilo pri sestrah usmiljenkah (75), šolskih sestrah (62) ter Marijinih sestrah (31).

Zmanjševanje števila redovnic je evropski pojav, ki je zajel večino držav stare celine. V letih 2008–2018 se je zmanjšalo število članic ženskih redov tudi v sosednjih državah: v Avstriji –20,8 %, Italiji –21,5 %, Madžarski –38 %, Hrvaški –15 %, Nemčiji –33 %, na Češkem –36,7 %, Slovaškem –21,9 % ter na Poljskem –15 %. V Sloveniji se je v letih 2008–2018 število redovnic zmanjšalo za 32,6 %. V naštetih državah zaznavamo torej povprečen desetletni upad števila redovnic za 26,2 %.

Člani reda

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
OSB	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Ocist	13	13	14	14	14	14	14	14	14	13	10
OP	3	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3
DJ	37	38	39	36	39	39	36	38	40	38	36
OFM	86	84	82	80	78	75	71	68	69	71	64
OFMCap	/	/	/	/	/	/	/	34	33	33	29
Ochart	13	11	9	9	9	9	10	9	9	11	8
CMF	/	/	/	/	/	/	/	/	2	2	2
KR	/	/	/	/	/	/	/	/		4	4
CM	50	48	45	43	42	40	40	38	37	37	37
OFMConv	47	47	47	47	46	47	48	47	45	43	37
SDB	88	85	83	83	76	77	77	79	78	95	77
OP - ž	/	/	/	/	/	/	/	/	4	4	3
FBS	29	28	27	25	23	22	21	20	19	18	18
HKL	119	133	110	102	99	93	94	90	88	86	82
FMA	42	42	41	40	39	38	36	36	38	37	37
FMM	n.p.	12	11	11	11	11	10	10	12	10	3
Sveta Gora	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
OCD	15	15	15	15	17	17	18	18	26	24	25
OSC	22	21	21	22	23	23	26	27		27	27
MS	82	78	76	72	70	69	54	56	53	50	52
MC	/	/	/	/	/	/	/	4	4	4	4
SKR	7	7	7	6	5	5	4	4	3	3	3
SSK	22	22	19	18	17	15	15	15	11	11	10
SL	14	13	14	12	13	13	12	13	14	14	13
ND	43	43	43	41	41	41	39	39	36	36	33
ŠSFKK	102	100	92	93	90	86	79	76	74	72	71
DKO	18	17	16	15	12	12	13	12	11	11	11
OSU	55	54	57	57	58	55	55	53	51	51	49

FSO	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
MFD	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Skupaj	915	922	879	852	833	812	784	812	782	816	756
Indeks rasti	-17	7	-43	-27	-19	-21	-28	28	-30	34	-60
	-1,82	0,77	-4,66	-3,07	-2,23	-2,52	-3,45	3,57	-3,69	4,35	-7,35

5.4 Stavbe

Z zmanjševanjem števila redovnic in redovnikov se zmanjšuje tudi število samostanov, ki jih potrebujejo za bivanje in delovanje. V obdobju 2009–2019 se je število stavb v lasti slovenskih redovnih družin znižalo s 117 na 110.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Št. samostanov/redovnih hiš v Sloveniji	117	115	115	114	115	111	105	104	94	111	110
Št. vzgojnih ustanov v Sloveniji (vrtci, šole, glasbene šole ...)	12	12	12	12	12	12	12	13	9	13	12
Št. drugih ustanov (domovi za ostarele ipd.)	7	7	7	8	8	8	8	8	7	7	7
Št. domov za duhovne vaje	23	24	24	24	25	25	25	25	21	25	24
Št. ležišč v domovih za duhovne vaje (vsa razpoložljiva kapaciteta)	1246	1277	1277	1287	1287	1287	1235	1201	1171	1351	1315
Št. udeležencev duhovnih vaj	10475	13171	12336	12371	12605	13115	17499	17710	17980	0	0

5.4 Kulturna dediščina

Po dostopnih podatkih imajo slovenski redovi v lasti 81 objektov s statusom kulturnega spomenika, pri čemer so nekateri celo državnega pomena. Največ jih imajo frančiškani (35), sledijo minoriti (24), uršulinke (4), benediktinci (3) in jezuiti (3). Večinoma gre za samostane ali cerkve, najdemo pa tudi muzeje in knjižnice. Iz odgovorov, ki smo jih prejeli na vprašalnik za zbiranje podatkov, je razvidno, da imajo samo štirje redovi osebo, ki se posebej ukvarja s kulturno dediščino, kot je npr. arhivar, knjižničar ali kustos.

Kontaktne podatke redovnih skupnosti

Konferenca redovnih ustanov Slovenije

Poljanska cesta 6, 1000 Ljubljana

Tel.: 01/433-53-23

Spletna stran: www.korus.rkc.si

E-pošta: korus@rkc.si

5.5 Ženske redovne skupnosti

Hčere Marije Pomočnice

Rakovniška ulica 21
1000 Ljubljana

1000 Ljubljana

Marijine sestre

Hrenova ulica 10
1000 Ljubljana

Inštitut frančiškank Marijinih misijonark

Mirje 7
1000 Ljubljana

Skupnost Loyola

Apnenik 6
8310 Šentjernej

Misijonarke ljubezni

Kališnikov trg 7
1131 Ljubljana

Sestre svetega Križa

Mala Loka 8
1230 Domžale

Don Boskove prostovoljke

Dragonijeve ulica 6
2000 Maribor

Klarise

Samostanska pot 51
3331 Nazarje

Karmeličanke

Sora 20
1215 Medvode

Frančiškanke Brezmadežnega spočetja

Ulica Pohorskega bataljona 32
2310 Slovenska Bistrica

Karmeličanke

Rogovila 1
8216 Mirna Peč

Hčere krščanske ljubezni – usmiljenke

Pod bregom 22, Šentjakob
1000 Ljubljana Črnuče

Dominikanke sv. Katarine Sienske

Petrovče 211
3301 Petrovče

Šolske sestre de Notre Dame

Šišenska cesta 56
1000 Ljubljana

Sestre križniškega reda

Trg Jakoba Babiča 3
9240 Ljutomer

Šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja

Strmi pot 4
1000 Ljubljana

Uršulinke

Pustovrhova ulica 11
1000 Ljubljana

Mala Frančiškova družina

Černetova ulica 17

5.6 Moške redovne skupnosti

Dominikanci
Petrovče 199
3301 Petrovče

Družba Jezusova – jezuiti
Vodnikova 279
1000 Ljubljana

Kapucini
Mekinčeva ulica 3
1000 Ljubljana

Misijonska družba – lazaristi
Maistrova ulica 2
1000 Ljubljana

Minoriti
Minoritski trg 1
2250 Ptuj

Kartuzijani
Drča 1
8310 Šentjernej

Križniški red
Šišenska 30
1000 Ljubljana

Salezijanci
Rakovniška ulica 6
1000 Ljubljana

Klaretinci
Frankolovo 6
3213 Frankolovo

Frančiškani
Prešernov trg 4
1000 Ljubljana

Cistercijani
Stična 17
1295 Ivančna Gorica

Benediktinci
Lackova cesta 264
2341 Limbuš

5.7 Svetne ustanove in nove oblike Bogu posvečenega življenja

Don Boskove prostovoljke
Rakovniška 6
1000 Ljubljana

Družina Kristusa Odrešenika
Šmartinska 6
1000 Ljubljana

Mala Frančiškova družina
Černetova ulica 17
1000 Ljubljana

Duhovna družina »Delo«
Kotna pot 8, Voglje
4208 Šenčur

Sestre Corpus Christi
Čateška ul. 12
8250 Brežice

Skupnost Emanuel
Ul. stare pravde 11
1000 Ljubljana

Frančiškov svetni red (FSR)
Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana

6 Pregled statističnih podatkov

6.1 Svetovna cerkvena statistika 2018 (Annuarium Statisticum Ecclesiae)²¹

Vsako leto Sveti sedež izda obsežno zbirko statističnih podatkov za Katoliško cerkev po vsem svetu, ki kažejo, da se krščanstvo v svetovnem merilu širi, le v Evropi in Severni Ameriki številke ostajajo enake ali se pri posameznih postavkah zmanjšujejo. Podatke, ki odsevajo stanje na dan 31. december 2018, je zbralo in uredilo Državno tajništvo Svetega sedeža v delu Annuarium Statisticum Ecclesiae, izdanem aprila 2020.²²

Svetovno prebivalstvo

31. decembra 2018 je bilo svetovno prebivalstvo ocenjeno na 7.496.394.000 oseb, kar je 88.020.000 oseb več kot v letu 2017.

Število katoličanov

31. decembra 2018 je bilo na svetu 1.328.993.000 katoličanov, kar je 15.716.000 več kot v predhodnem letu. Povečanje je opaziti na vseh celinah. Najvišji odstotek katoličanov je v Ameriki (63,77 % prebivalstva), sledijo Evropa (39,74 % prebivalstva), Oceanija (26,37 % prebivalstva), Afrika (19,17 % prebivalstva) ter Azija (3,28 % prebivalstva). Odstotek katoličanov predstavlja 17,73 % delež svetovnega prebivalstva.

Teritorialne uprave in misijonske postojanke

Teritorialnih uprav²³ ali delnih Cerkev je 3.025, kar je 8 več kot v preteklem letu.

Škofje

Skupno število škofov se je zmanjšalo za 12, vseh skupaj je 5.377. Leta 2018 se je povečalo število škofov, ki prihajajo iz vrst škofijskih duhovnikov (+6), zmanjšalo pa število tistih, ki prihajajo iz redovnih vrst (-18).

Duhovniki

Število škofijskih in redovnih duhovnikov na svetu se je znižalo za 517 oseb in tako znaša 414.065 oseb. Celini z upadom števila duhovnikov sta Evropa (-2.675) in Amerika, njihovo število pa se je povečalo v Afriki (+1.391), Aziji (+823) ter v Oceaniji (+48).

Stalni diakoni

Število stalnih diaconov se je v letu 2018 povečalo, in sicer za 610 oseb; vseh je 47.504. Na svetu je 46.813 škofijskih ter 691 redovnih stalnih diaconov.

²¹ Vir: Secretaria Status – Rationarium Generale Ecclesiae, *Annuarium Statisticum Ecclesiae*, Libreria Editrice Vaticana, februar 2016.

²² Prim. <https://press.vatican.va/content/salastampa/en/bollettino/pubblico/2017/04/06/170406e.html>.

²³ Pojem *teritorialne uprave* ali delne Cerkev zajema (nad)škofije, apostolske administrature, eparhije, ozemeljske prelature, opatije, vikariate, apostolske prefektore, misijonske postojanke *sui iuris* ipd. (prim. ZCP, kann. 369–372).

Redovniki in redovnice

Število redovnikov, ki niso duhovniki, se je zmanjšalo za 594; vseh je 50.941. V letu 2018 je njihovo število upadlo v Evropi (-591), Ameriki (-290) in Oceaniji (-17) ter se povečalo v Afriki (+217) in Aziji (+87). Tudi v letu 2018 se je ohranilo upadanje števila redovnic, in sicer za 7.249 oseb, tako je bilo vseh skupaj 641.661. Število redovnic se je ponovno povečalo v Afriki (+2.220) in Aziji (+1.218), znižalo pa v Evropi (-7.167) Ameriki (-3.253), in Oceaniji (-267).

Laiški misijonarji in katehisti

Na svetu deluje 376.188 laiških misijonarjev (+20.388). Število se je povečalo v Evropi (+128), Ameriki (+8.129), v Aziji (+12.433). Znižanji sta bili v Afriki (-290) ter v Oceaniji (-12). Število katehistinj in katehistov se je znižalo za 43.697 oseb; ob koncu leta 2018 jih je bilo 3.076.624: upad je bil v Evropi (-9.418), v Ameriki (-40.846) in v Oceaniji (-321), število pa se je povečalo na v Afriki (+5.133) in Aziji (+1.755).

Bogoslovci

Število škofijskih in redovnih bogoslovcev se je na svetovni ravni povečalo za 552 oseb; vseh je bilo 115.880. Njihovo število se je povečalo v Afriki (+964), Aziji (+354) in Oceaniji (+52), zmanjšalo pa v Ameriki (-122) in v Evropi (-696).

Malosemeniščniki

Število vseh malosemeniščnikov – škofijskih in redovnih – se je v letu 2018 zmanjšalo za 617; 31. decembra 2018 jih je bilo 100.164. Njihovo število se je zmanjšalo v Afriki (-226), Ameriki (-529), Evropi (-169), Oceanija (-33) in povečalo v Aziji (+340).

Izobraževalne in vzgojne ustanove

Katoliška cerkev upravlja 73.164 vrtcev, ki jih obiskuje 7.376.858 otrok; 103.146 osnovnih šol, ki jih obiskuje 35.011.999 otrok; 49.541 srednjih šol, v katere je vpisanih 19.307.298 dijakov. 2.251.600 učencev je vpisanih v višje šole in 4.215.481 študentov na katoliške univerze oz. druge katoliške visokošolske zavode.

Zdravstvene in dobrodelne ustanove

Vseh zdravstvenih in dobrodelnih ustanov, ki jih je leta 2018 upravljala Katoliška cerkev, je bilo 105.439. Razdeljene so v naslednje kategorije:

- 5.192 bolnišnic;
- 15.481 zdravstvenih dispanzerjev;
- 577 bolnišnic za gobavce;
- 15.423 domov za ostarele, kronične bolnike in invalide;
- 9.295 sirotišnic;
- 10.747 otroških jasli;
- 12.515 poročnih posvetovalnic;
- 3.225 vzgojnih centrov s prilagojenimi programi ali za otroke s posebnimi potrebami;
- 31.091 drugih dobrodelnih ustanov ali vzgojnih centrov.

Diplomska mreža Svetega sedeža

Sveti sedež ima diplomatske zveze s 183 državami ter z Evropsko unijo in Suverenim malteškim viteškim redom. 89 držav, Evropska unija in Suvereni malteški viteški red

imajo v Rimu svoje predstavništvo pri Svetem sedežu.²⁴ Z Afganistanom, Kitajsko, Bhutanom, Severno Korejo in Maldivi Sveti sedež nima vzpostavljenih uradnih diplomatskih povezav.

6.2 Prebivalci in katoličani v Sloveniji

Po podatkih Statističnega urada RS je imela Slovenija 1. januarja 2020 2.095.861 prebivalcev ali 15.000 več kot eno leto prej. Število državljanov Slovenije se je v letu 2019 zmanjšalo, število tujih državljanov pa povečalo; njihov delež se je zvišal na 7,5 %. Po podatkih slovenskih škofij je bilo v navedenem obdobju 1.509.986 katoličanov, kar predstavlja 72,11 % delež. V šestih (nad)škofijah je delovalo 14 (nad)škofov, 1.014 škofijskih in redovnih duhovnikov, 443 redovnic, 647 laičskih katehistinj in katehistov ter 37 stalnih diakonov. V letu 2019 je imela Cerkev na Slovenskem 50 misijonarjev in misijonark v 27 državah na 4 celinah. V letu 2019 je v Sloveniji v okviru mreže Karitas delovala krovna organizacija Slovenska karitas, šest škofijskih karitas, 464 župnijskih in območnih karitas ter dva zavoda, ki izvajata socialnovarstvene programe na področju pomoči ženskam v stiski in pomoči odvisnikom. V Karitas je v letu 2019 delovalo 11.500 prostovoljcev, ki so skupaj opravili 677.316 ur prostovoljnega dela.

Po podatkih Statističnega urada RS se je število prebivalcev Slovenije v letu 2019 povečalo za 14.953, pri čemer se je število državljanov Slovenije zmanjšalo za približno 3.200, število tujih državljanov pa se je povečalo za blizu 18.200 (13,1 %). 1. januarja 2020 je 156.351 tujcev predstavljalo 7,5 % vseh prebivalcev Slovenije.

Prebivalstvo Slovenije je 1. januarja 2020 sestavljalo 1.051.066 moških in 1.044.795 žensk, ki so živeli v 5.978 naseljih;²⁵ 57 naselij je bilo brez prebivalcev. Najgosteje naseljeno mestno naselje je bil Piran s skoraj 5.360 prebivalci na kvadratni kilometer. Če bi hoteli tako gosto naseliti celotno Slovenijo, bi potrebovali blizu 109 milijonov prebivalcev. Najredkeje naseljeno naselje v Sloveniji, če izvajamo naselja brez prebivalcev, je bilo naselje Trnovec v občini Kočevje, kjer je na kvadratnem kilometru živelo povprečno manj kot 0,05 prebivalca (ali eden na 21 km²). Če bi bila vsa država poseljena tako redko, bi bilo v njej manj kot 950 prebivalcev.

Po podatkih Statističnega urada RS v 10 naseljih, ki so imela po najmanj 30 prebivalcev, ni bilo otrok, tj. prebivalcev, starih manj kot 15 let. Največje med takimi naselji je bilo Završje v občini Trbovlje, ki je imelo 42 prebivalcev, od katerih nihče ni bil mlajši od 15 let. V treh naseljih z najmanj 30 prebivalci ni bil nihče star 65 ali več let. Največje od teh treh naselij je bil Sovinek v občini Semič z 39 prebivalci, ki so bili vsi mlajši od 65 let.²⁶

V letu 2019 se je v Slovenijo priselilo 31.319 prebivalcev, iz države pa se jih je odselilo 15.106. V primerjavi z letom 2018 je bilo število priselitev višje za 10 %, število odselitev pa za 12 %. Selitveni prirast je bil v 2019 najvišji po letu 2008: priselilo se je 16.213 prebivalcev več, kot se jih je odselilo. Selitveni prirast državljanov Slovenije je bil v letu 2019 že dvajseto leto zapored negativen: v letu 2019 se jih je iz države odselilo 2.839 več, kot se jih je v državo priselilo. Selitveni prirast tujih državljanov pa je bil že enaindvajseto leto zapored pozitiven: v letu 2019 se jih je v Slovenijo priselilo

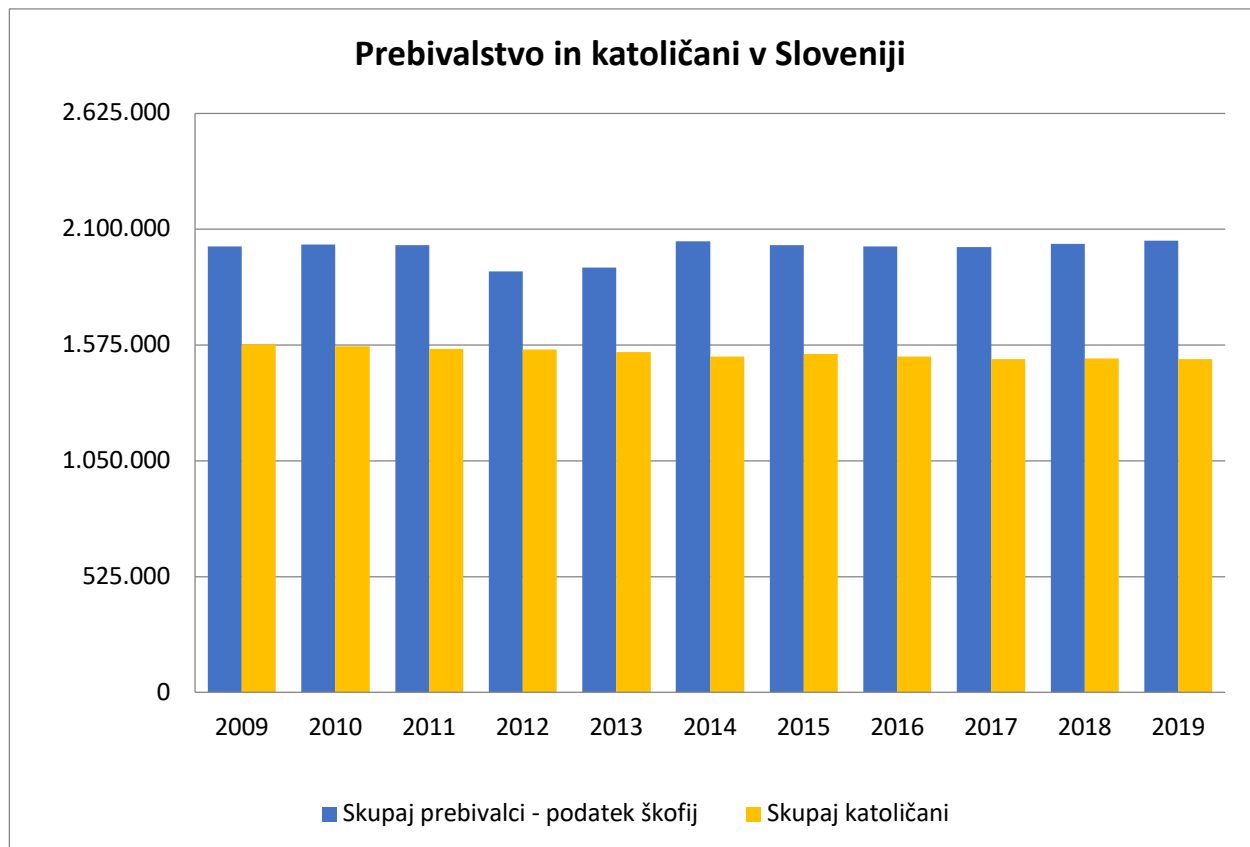
²⁴ Prim. *Sala stampa della Santa sede*, Bollettino n. 0017/2020.

²⁵ Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/8773>, pridobljeno 20. oktober 2020.

²⁶ Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/8857>, pridobljeno 20. oktober 2020.

19.052 več, kot se jih je iz nje odselilo. Najpogostejši državi prejšnjega prebivališča za priseljene slovenske državljane sta bili v letu 2019 Nemčija in Avstrija (za 22 oz. 17 %), sledile pa so Hrvaška, Združeno kraljestvo, Italija in Švica. Največ tujcev se je v letu 2019 priselilo v našo državo iz Bosne in Hercegovine (polovica vseh priseljenih tujih državljanov), za največ preostalih pa so bile države prejšnjega prebivališča še Srbija, Kosovo, Severna Makedonija in Hrvaška.²⁷

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skupaj dekanije	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Skupaj župnije	791	791	785	785	785	785	785	785	697	697	697
Skupaj prebivalci	2.020.804	2.029.908	2.026.478	1.909.528	1.927.363	2.043.840	2.028.657	2.022.309	2.066.880	2.080.908	2.094.060
Skupaj katoličani	1.577.014	1.569.119	1.557.276	1.554.355	1.543.114	1.523.040	1.535.297	1.523.113	1.511.980	1.513.756	1.509.986
% katoličanov	78,04	77,30	76,85	81,40	80,06	74,52	75,68	75,32	73,15	72,74	72,11

²⁷ Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/8929>, pridobljeno 20. oktobra 2020.

6.3 Osebe

V statističnem pregledu predstavljamo skupine oseb, ki delujejo v Katoliški cerkvi v Sloveniji.²⁸ Ob tem lahko najbolje zaznamo, da se struktura vernosti in populacije spreminja.

6.3.1 Škofje, duhovniki in redovniki

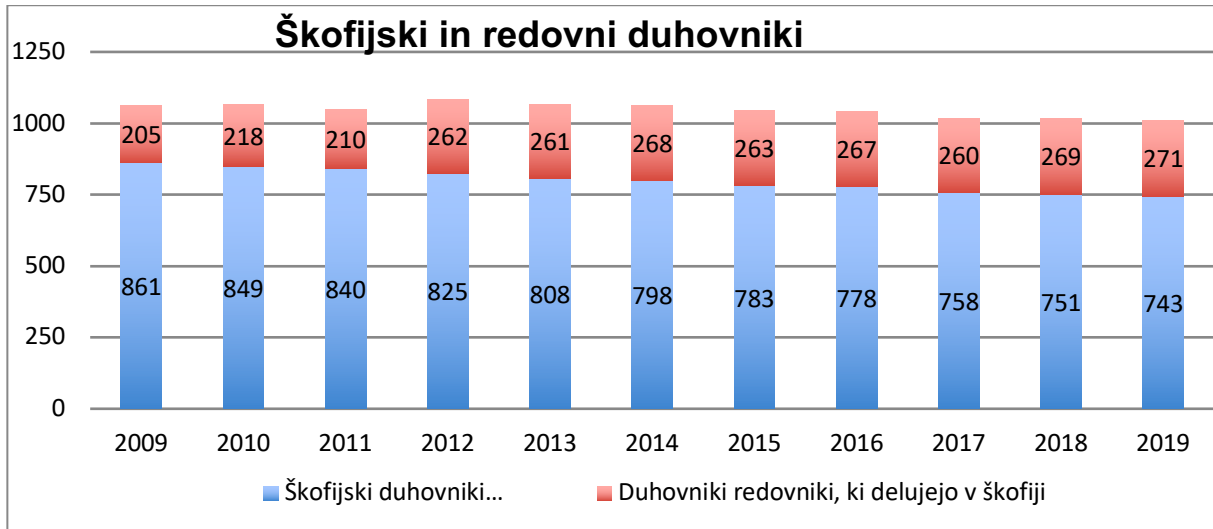
Št. škofov	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Koper	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ljubljana	2	3	3	3	1	3	5	5	5	5	5
	Maribor	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4
	Murska Sobota	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Novo mesto	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Skupaj	10	11	11	11	9	11	14	14	14	14	14

Škofjski duhovniki (samo inkardinirani; tudi delujoči izven škofije)	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	106	103	101	102	101	99	95	97	97	97	95
	Koper	153	149	149	144	142	139	136	134	131	132	131
	Ljubljana	316	311	308	306	300	296	290	281	269	264	264
	Maribor	149	148	144	139	133	132	129	133	129	128	122
	Murska Sobota	51	52	52	53	51	50	52	49	48	47	48
	Novo mesto	86	86	86	81	81	82	81	84	84	83	83
	Skupaj	861	849	840	825	808	798	783	778	758	751	743

Duhovniki redovniki, ki delujejo v škofij	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	14	14	14	14	14	33	31	32	30	31	30
	Koper	24	30	29	30	28	27	26	27	26	26	27
	Ljubljana	140	149	143	140	142	136	138	135	132	138	140
	Maribor	/	/	/	55	57	53	48	49	48	48	48
	Murska Sobota	9	9	10	9	7	7	7	11	11	12	12
	Novo mesto	18	16	14	14	13	12	13	13	13	14	14
	Skupaj	205	218	210	262	261	268	263	267	260	269	271
Škofjski in redovni duhovniki		1066	1067	1050	1087	1069	1066	1046	1045	1018	1014	

²⁸ Vir: Letna poročila slovenskih škofij *Universalis Ecclesiae Annus Census*.

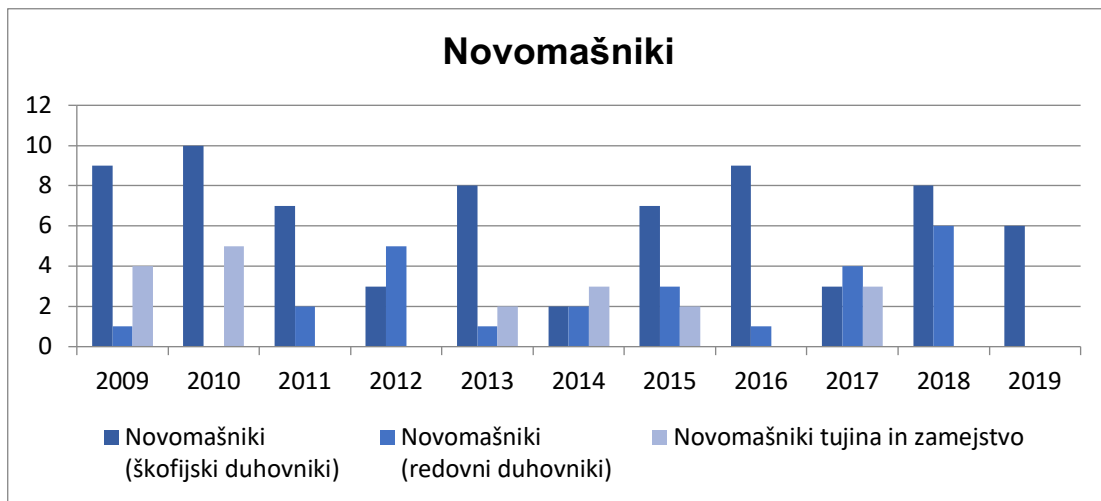
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Škofijski duhovniki	861	849	840	825	808	798	783	778	758	751	743
Redovni duhovniki	205	218	210	262	261	268	263	267	260	269	271

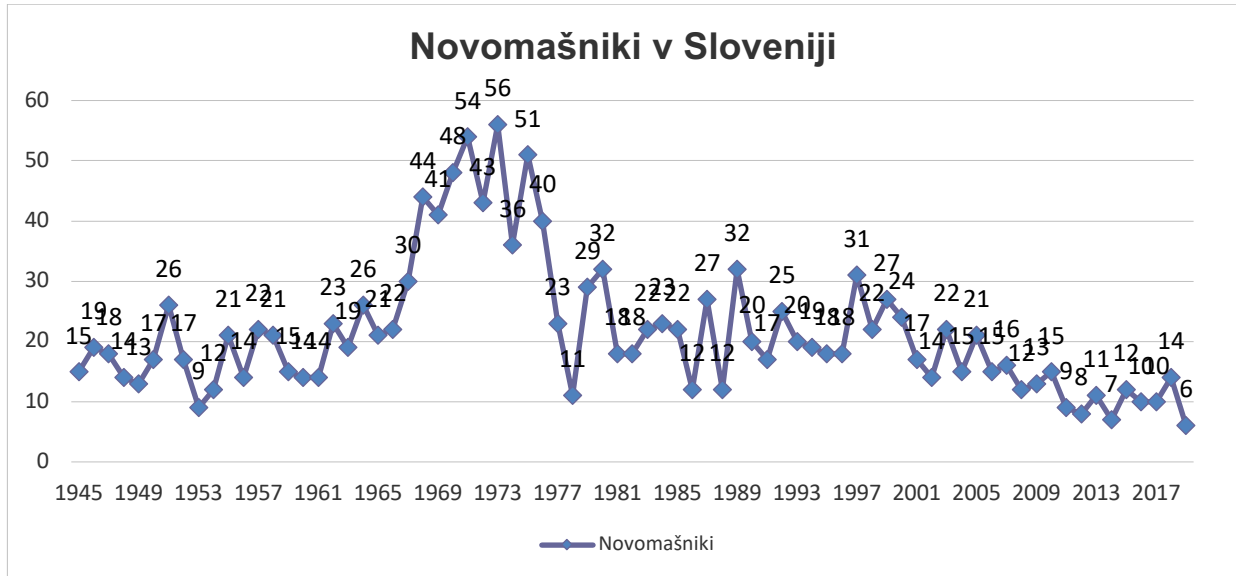
Število škofijskih in redovnih duhovnikov se je v letih 2009–2019 zmanjšalo za 52: število škofijskih duhovnikov se je zmanjšalo za 118 oseb, število redovnih duhovnikov pa se je povečalo za 66. V navedenem obdobju je bilo posvečenih 116 duhovnikov (22 v zamejstvu ali tujini), umrlo pa jih je 180. Število škofijskih bogoslovcev se je znižalo s 55 leta 2009 na 25 leta 2019.

Število slovenskih novomašnikov

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
a) Škofijski duhovniki	9	10	7	3	8	2	7	9	3	8	6
b) Redovni duhovniki	1	0	2	5	1	2	3	1	4	6	0
Skupaj a + b	10	10	9	8	9	4	4	10	7	14	6
c) Tujina in zamejstvo	4	5	0	0	2	3	2	0	3	0	0
Skupaj a + b + c	14	15	9	8	11	7	12	10	10	14	6

V pregledu števila novomašnikov v Sloveniji od leta 1945 do leta 2019 lahko opazimo izrazit porast med letoma 1965 in 1977. Vrhunec s kar 56 posvečenimi duhovniki je bilo leta 1973. Najnižjo številko lahko opazimo v letu 2019, ko je bilo posvečenih samo 6 novih duhovnikov.

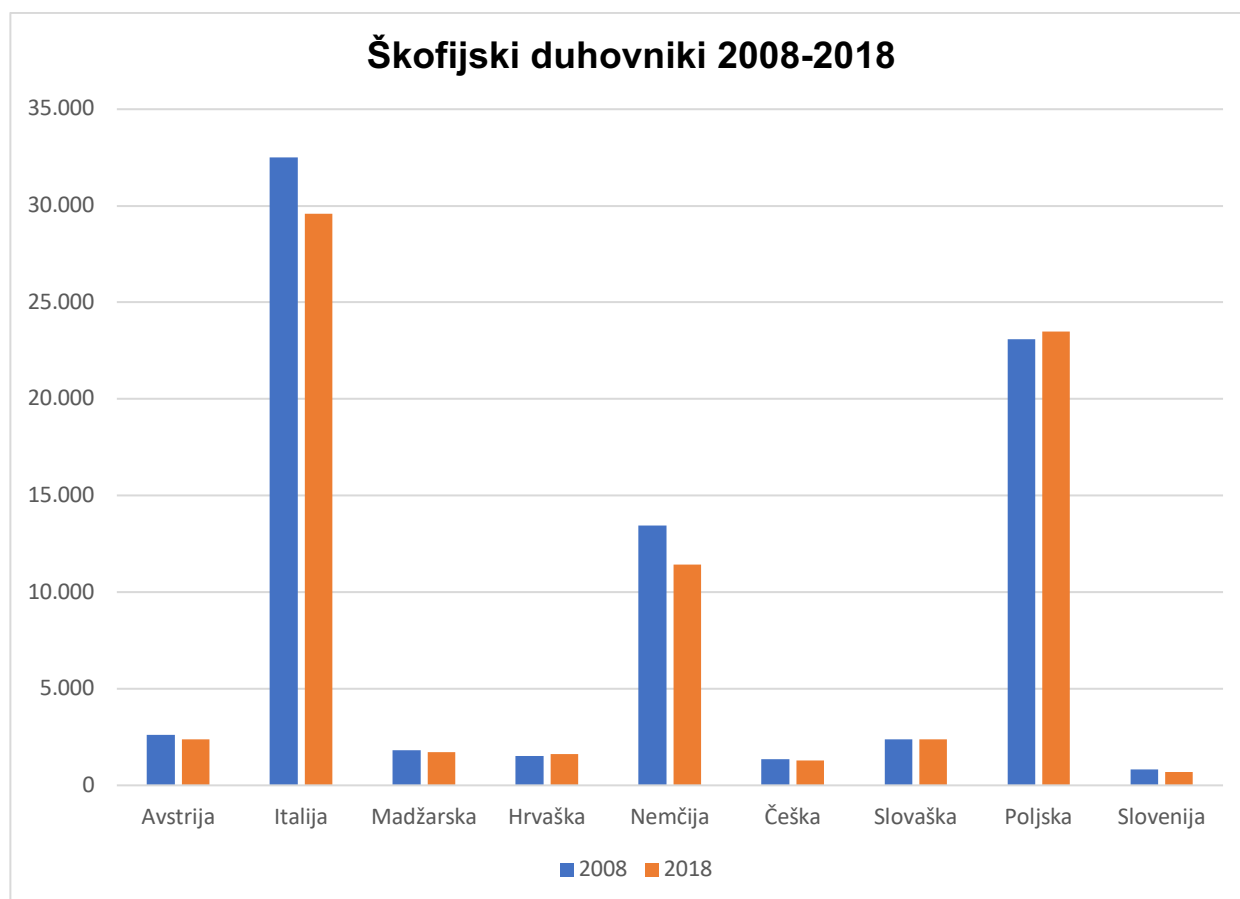
Leto	Novomašniki
1945	15
1946	19
1947	18
1948	14
1949	13
1950	17
1951	26
1952	17
1953	9
1954	12
1955	21
1956	14
1957	22
1958	21
1959	15
1960	14
1961	14
1962	23
1963	19
1964	26
1965	21
1966	22
1967	30
1968	44
1969	41
1970	48
1971	54

1972	43
1973	56
1974	36
1975	51
1976	40
1977	23
1978	11
1979	29
1980	32
1981	18
1982	18
1983	22
1984	23
1985	22
1986	12
1987	27
1988	12
1989	32
1990	20
1991	17
1992	25
1993	20
1994	19
1995	18
1996	18
1997	31
1998	22
1999	27

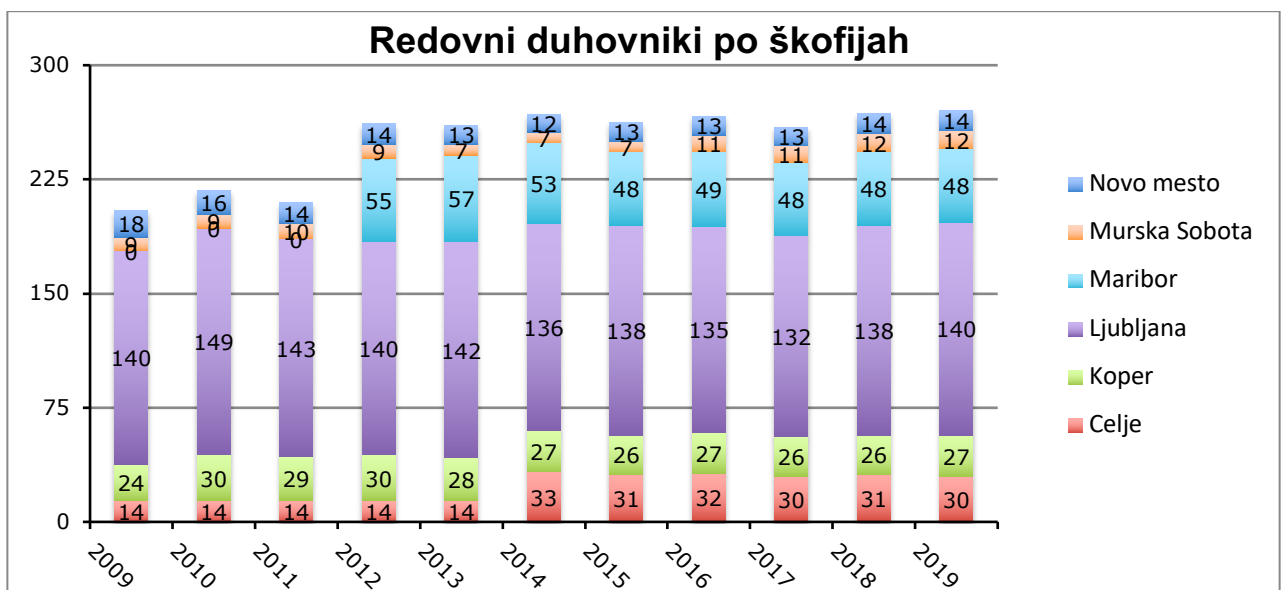
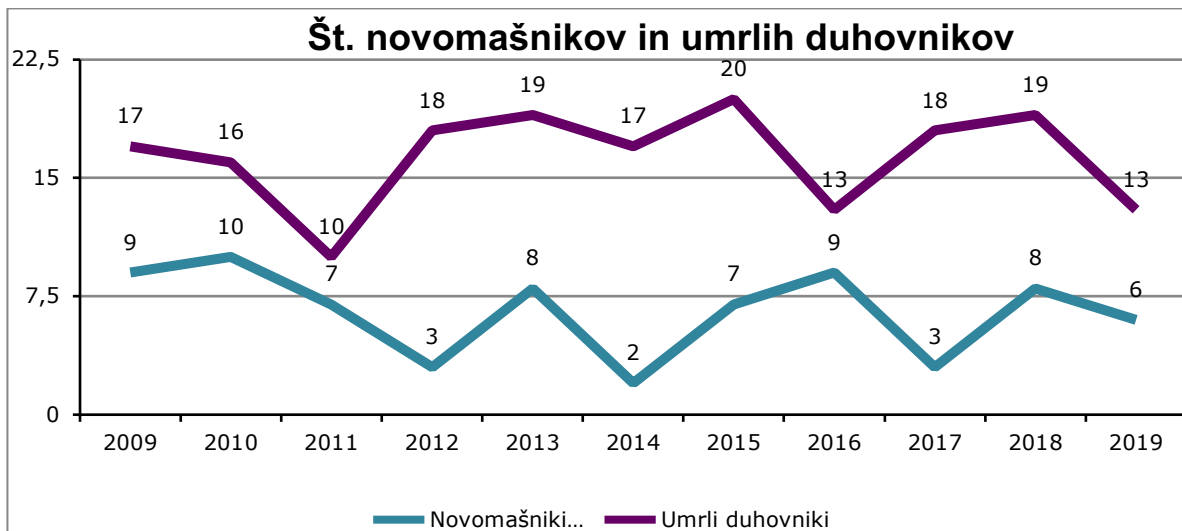
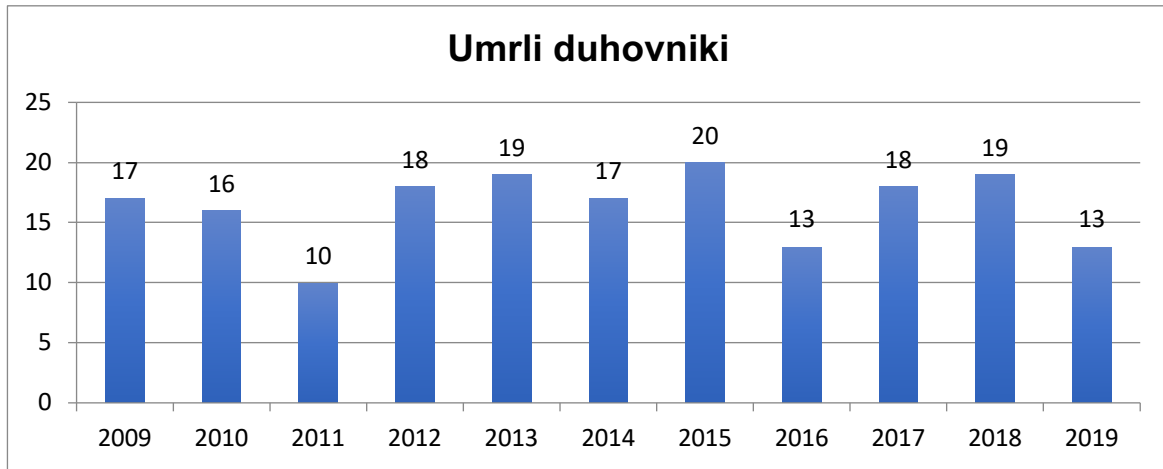
2000	24
2001	17
2002	14
2003	22
2004	15
2005	21
2006	15
2007	16
2008	12
2009	13
2010	15
2011	9
2012	8
2013	11
2014	7
2015	12
2016	10
2017	10
2018	14
2019	6

Število škofijskih duhovnikov upada tudi v sosednjih državah in državah Vzhodne Evrope, razen na Hrvaškem in na Poljskem, kjer je v desetletju 2008-2018 opaziti pozitiven trend. V analiziranem obdobju se je število škofijskih duhovnikov v Sloveniji zmanjšalo za 13 %, v Evropi pa za 10,2 %.

Država	Št. duhovnikov leta 2008	Št. duhovnikov leta 2018	Razlika v %
Avstrija	2.601	2.391	-8,1
Italija	32.499	29.588	-9,0
Madžarska	1.825	1702	-6,7
Hrvaška	1.520	1.609	5,9
Nemčija	13.466	11.436	-15,1
Češka	1.370	1.296	-5,4
Slovaška	2.369	2.366	-0,1
Poljska	23.078	23.491	1,8
Slovenija	816	707	-13,4
Evropa	135.102	121.305	-10,21

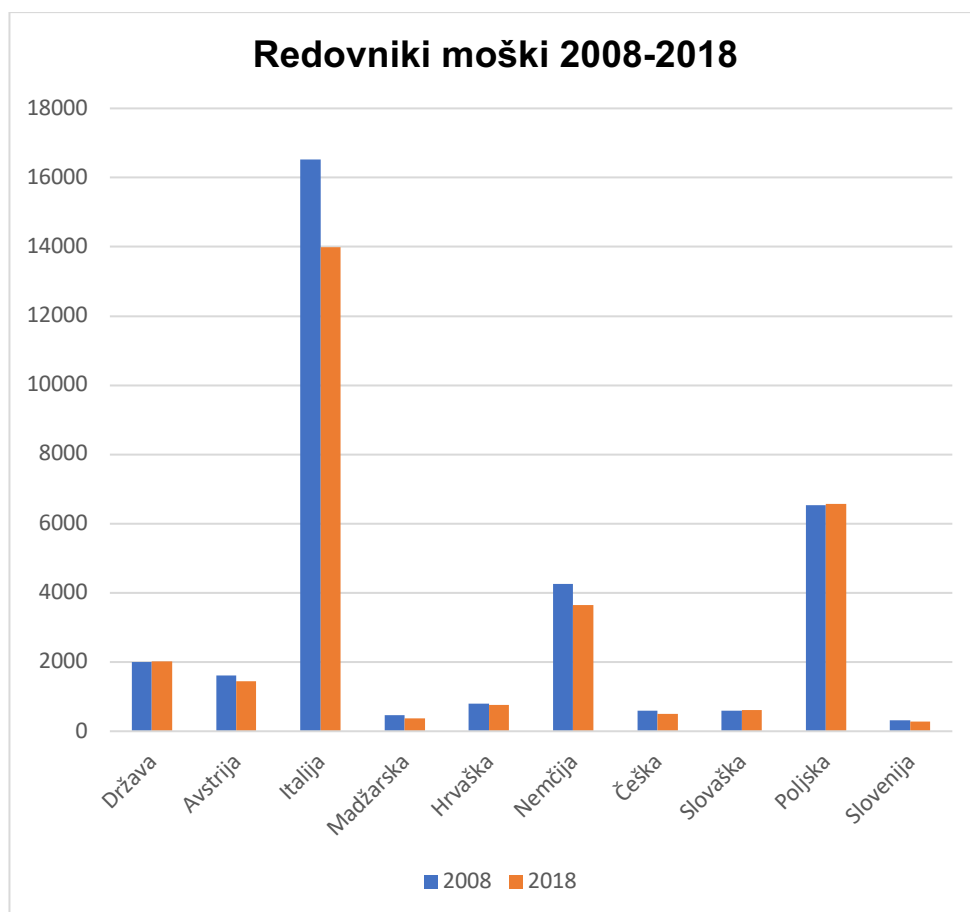

Umrli škofijski duhovniki	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		17	16	10	18	19	17	20	13	18	19

Število vseh moških redovnikov se je v Sloveniji v letih 2008-2018 zmanjšalo za 9 %, v Evropi za 13,87 %. Velik upad so zabeležili tudi v Italiji (-15,3 %), Nemčiji (-14,3 %) in na Madžarskem (-20 %), rast pa na Poljskem (+0,7 %) in na Slovaškem (+0,7 %).

Država	Št. redovnikov leta 2008	Št. redovnikov leta 2018	Razlika v %
Avstrija	1.619	1.448	-10,6
Italija	16.524	13.991	-15,3
Madžarska	465	372	-20,0
Hrvaška	795	763	-4,0
Nemčija	4.258	3.650	-14,3
Češka	586	511	-12,8
Slovaška	600	604	0,7
Poljska	6.536	6.579	0,7
Slovenija	311	283	-9,0
Evropa	57627	49631	-13,87

Število katoličanov na duhovnika

Da bi dobili jasnejšo podobo delovanja duhovnikov, postavimo v korelacijo število katoličanov in število duhovnikov, delujočih v Sloveniji. Tako lahko ocenimo razmerje oseb, ki delujejo v pastoralni, in število vernikov ter vzpostavimo primerjavo s Cerkvijo

po svetu. Kljub temu je končna številka le eden od kazalcev, saj ne vključuje stalnih diakonov, katehistin in katehistov ter mnogih drugih laikov, ki duhovnikom dejavno in redno pomagajo pri njihovem delu.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Katoličani	1.577.014	1.569.119	1.557.276	1.554.355	1.543.114	1.523.040	1.535.297	1.523.113	1.511.980	1.513.756	1.509.986
Duhovniki	1.066	1.067	1.050	1.087	1.069	1.066	1.055	1.045	1.018	1.020	1.014
Povprečno št. katoličanov na duhovnika	1.479	1.470	1.483	1.429	1.443	1.428	1.455	1.457	1.485	1.484	1.489

Med letoma 2009 in 2019 je 21 duhovnikov zaprosilo za odvezo od obljube celibata in zapustilo kleriški stan ter prenehalo opravljati duhovniško službo.

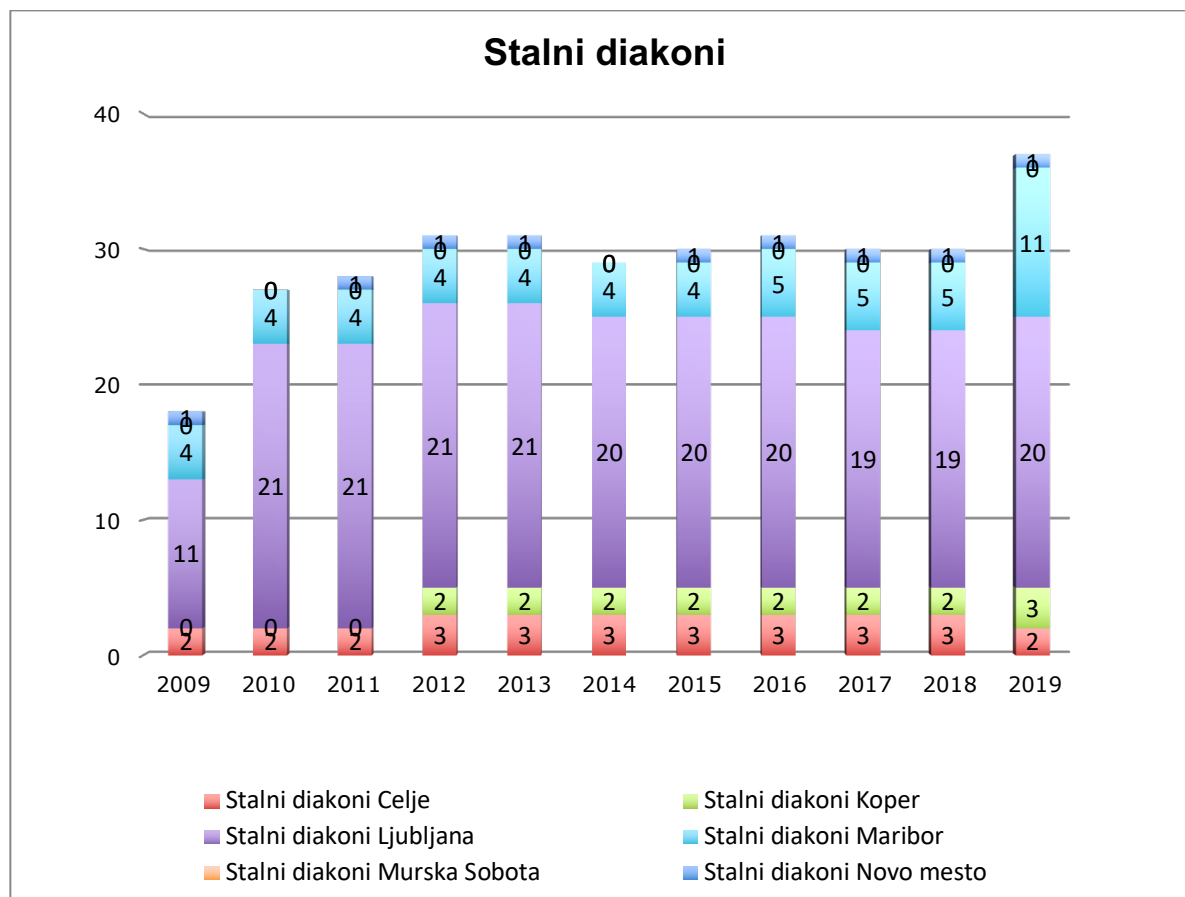
Duhovniki, ki so zapustili kleriški stan	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	2	0	1	1	0	0	0	0	3	0	0
Koper	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	1
Ljubljana	1	0	0	0	4	0	0	0	1	0	0	0
Maribor	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Murska Sobota	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0
Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj:		3	0	1	2	6	1	0	4	3	0	1

6.3.2 Stalni diakoni

Povečuje se število stalnih diakonov, ki vedno bolj prevzemajo vlogo pastoralnih pomočnikov na župnijah in škofijah. V desetletju 2009–2019 se je njihovo število povečalo z 18 na sedanjih 37. Napovedana rast se uresničuje, saj se več poročenih moških pripravlja na služenje Cerkvi v vlogi stalnega diakona.

Stalni diakoni (pregled po škofijah)

Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Celje	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2
Koper	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	3
Ljubljana	11	21	21	21	21	20	20	20	19	19	20
Maribor	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	11
Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Novo mesto	1	0	1	1	1	/	1	1	1	1	1
Skupaj	18	27	28	31	31	29	30	31	30	30	37

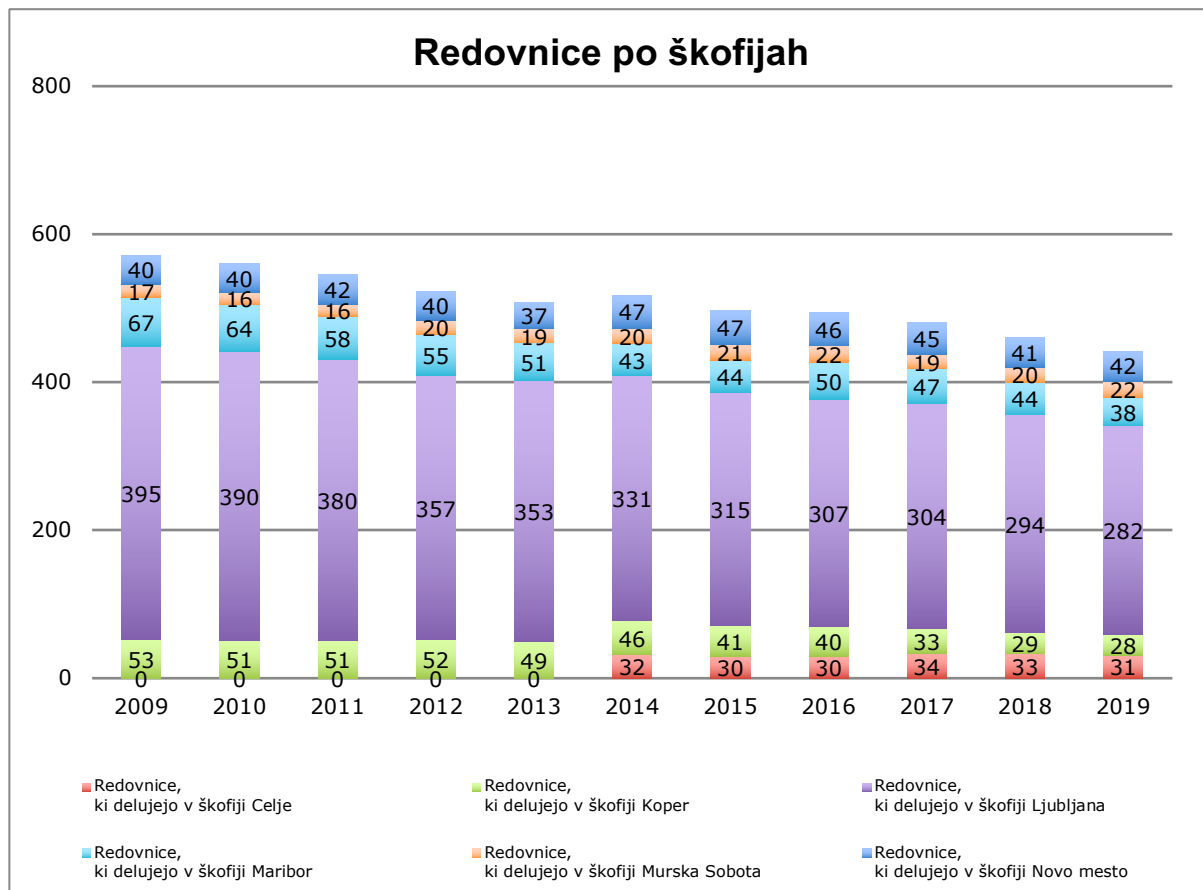

6.3.3 Redovnice

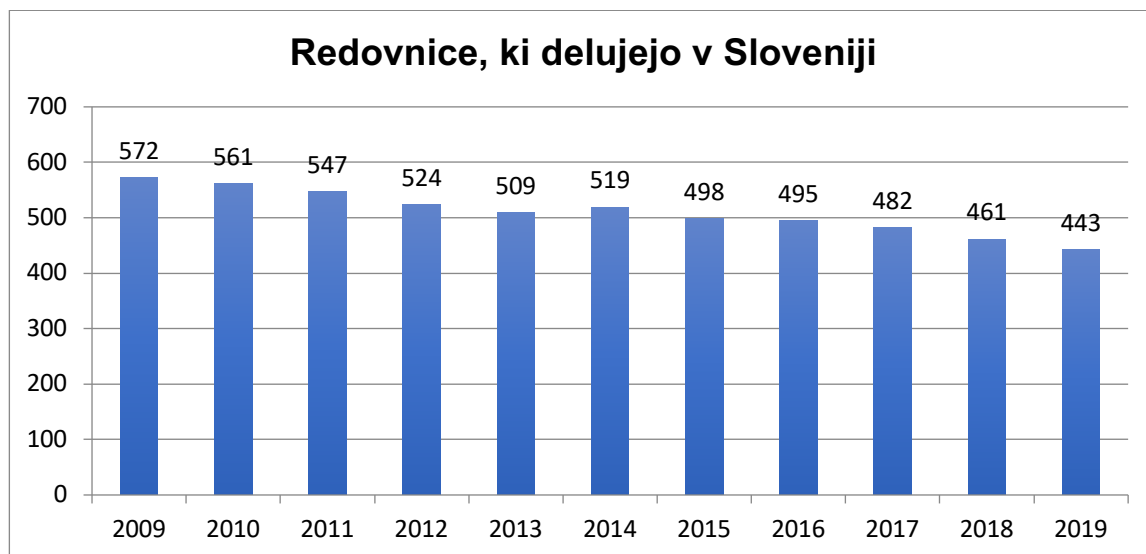
Podatki o redovnicah so podrobneje prikazani v poglavju 5. V nadaljevanju predstavljamo le podatke, ki se nanašajo na njihov raspored po škofijah.

Nadaljuje se trend zadnjih let, v katerih se število redovnic znižuje, povečuje pa se vloga laičkih katehistov in katehistinj. Med letoma 2009 in 2019 se je njihovo število znižalo s 572 na 443. Število laičkih katehistinj in katehistov se je med letoma 2009 in 2019 povečalo s 533 na 647. Leta 2012 je število katehistinj in katehistov prvič preseгло število redovnic.

Redovnice, ki delujejo v škofiji	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	32	30	30	34	33	31
Koper	53	51	51	52	49	46	41	40	33	29	28	
Ljubljana	395	390	380	357	353	331	315	307	304	294	282	
Maribor	67	64	58	55	51	43	44	50	47	44	38	
Murska Sobota	17	16	16	20	19	20	21	22	19	20	22	
Novo mesto	40	40	42	40	37	47	47	46	45	41	42	
Skupaj:		572	561	547	524	509	519	498	495	482	461	443

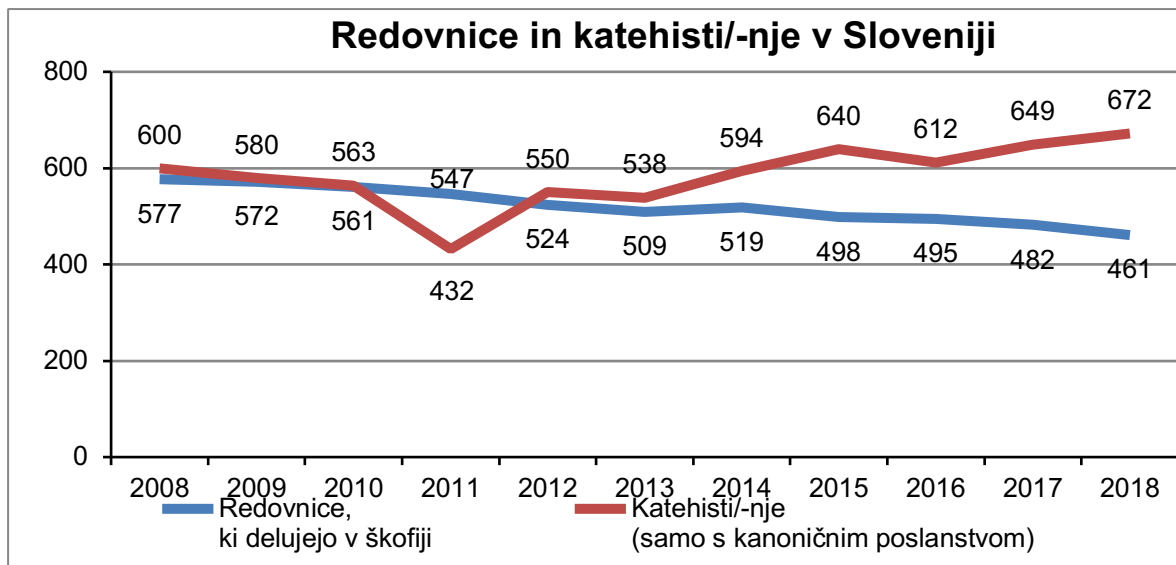
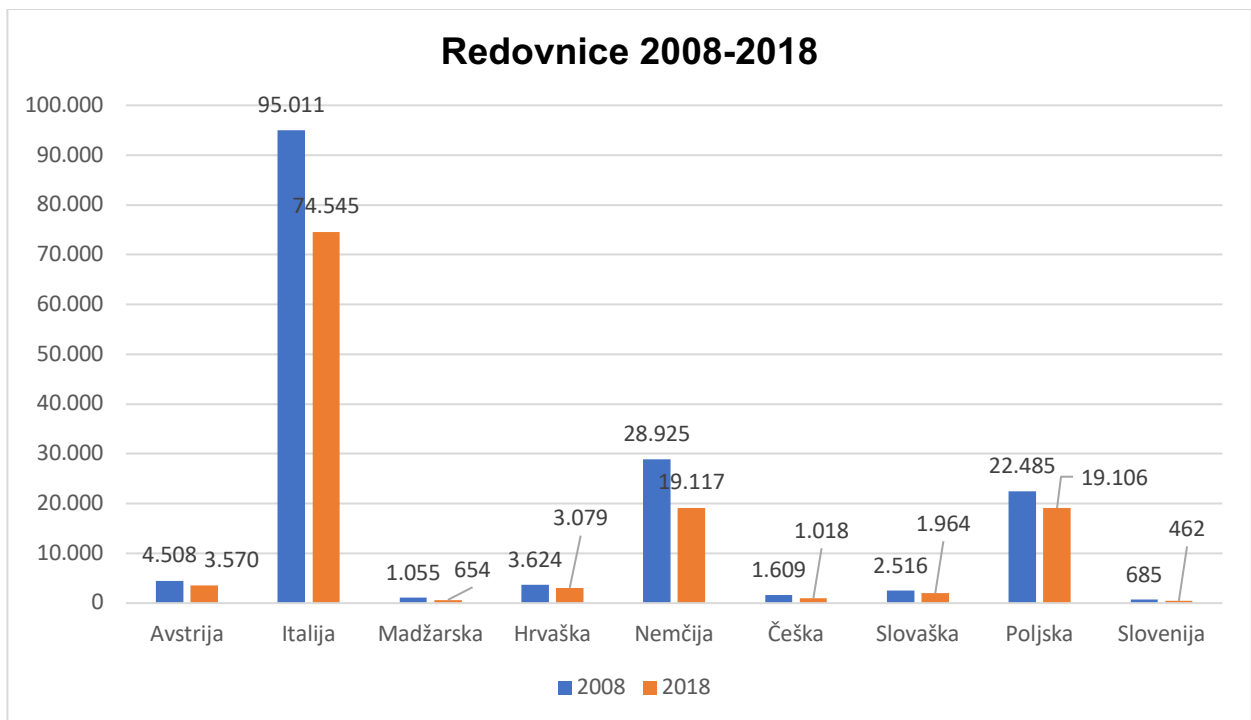

Zmanjševanje števila redovnic je evropski pojav, ki je zajel večino držav stare celine.²⁹ Za primerjavo smo prikazali podatke o številu redovnic v sosednjih državah in državah Vzhodne Evrope. Njihovo število v obdobju 2008–2018 se je spremenilo, kot prikazuje spodnja preglednica.

²⁹ *Annuario Statisticum Ecclesiae* 2013, 222–223.

Država	Št. redovnic leta 2006	Št. redovnic leta 2016	Razlika v %
Avstrija	4.508	3.570	-20,8
Italija	95.011	74.545	-21,5
Madžarska	1.055	654	-38,0
Hrvaška	3.624	3.079	-15,0
Nemčija	28.925	19.117	-33,9
Češka	1.609	1.018	-36,7
Slovaška	2.516	1.964	-21,9
Poljska	22.485	19.106	-15,0
Slovenija	685	462	-32,6
Evropa	30.1971	22.4246	-25,73

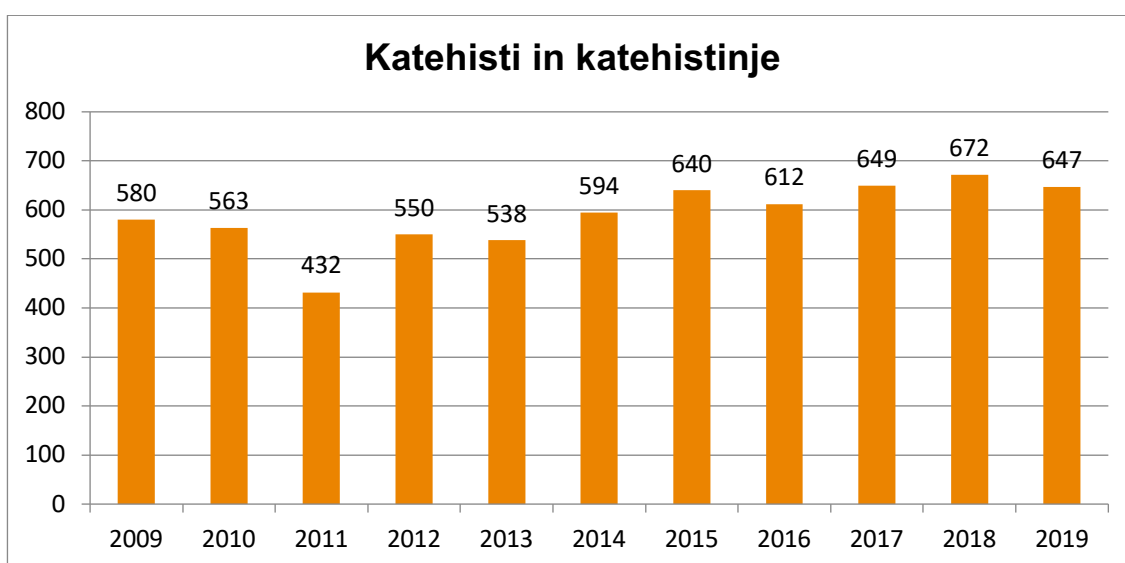

6.3.4 Laiške katehistinje in katehisti ter kateheza v Cerkvi na Slovenskem

Pastoralne službe so zbrale in posredovale podatke, ki prikazujejo katehetsko dejavnost v škofijah za obdobje 2009–2019.

Laiški katehisti in katehistinje

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Št. katehistov in katehistinj	580	563	432	550	538	594	640	612	649	672	647

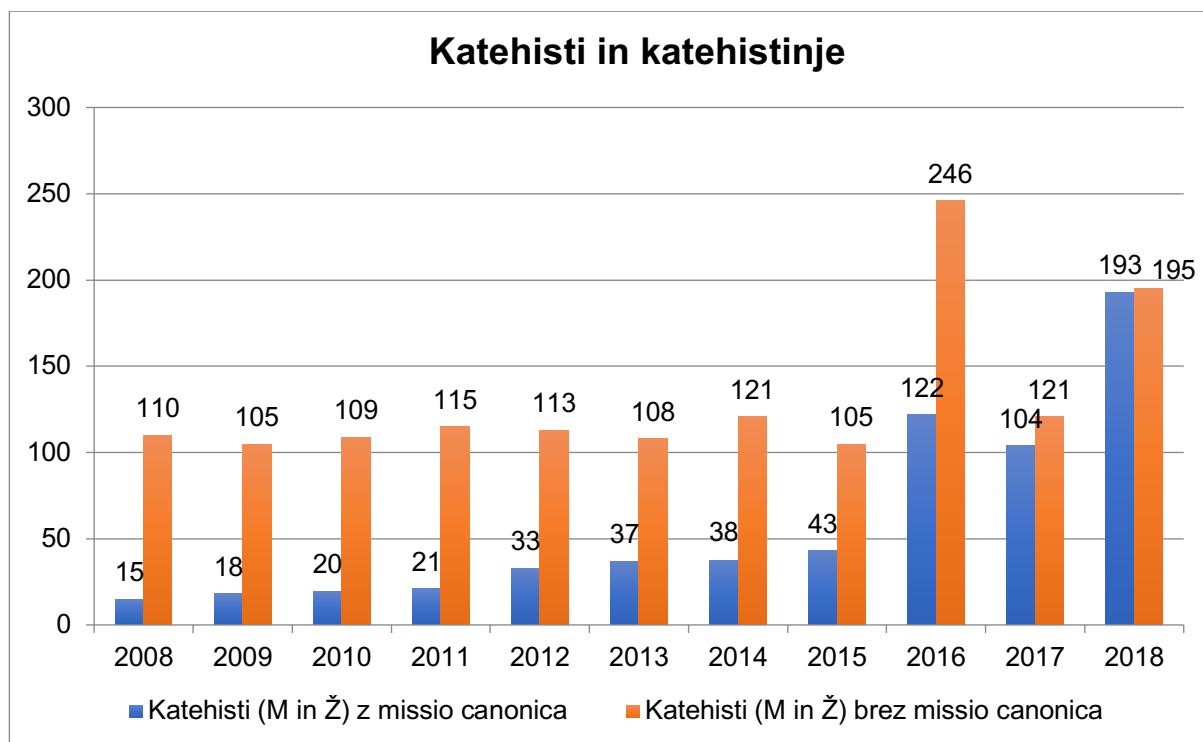
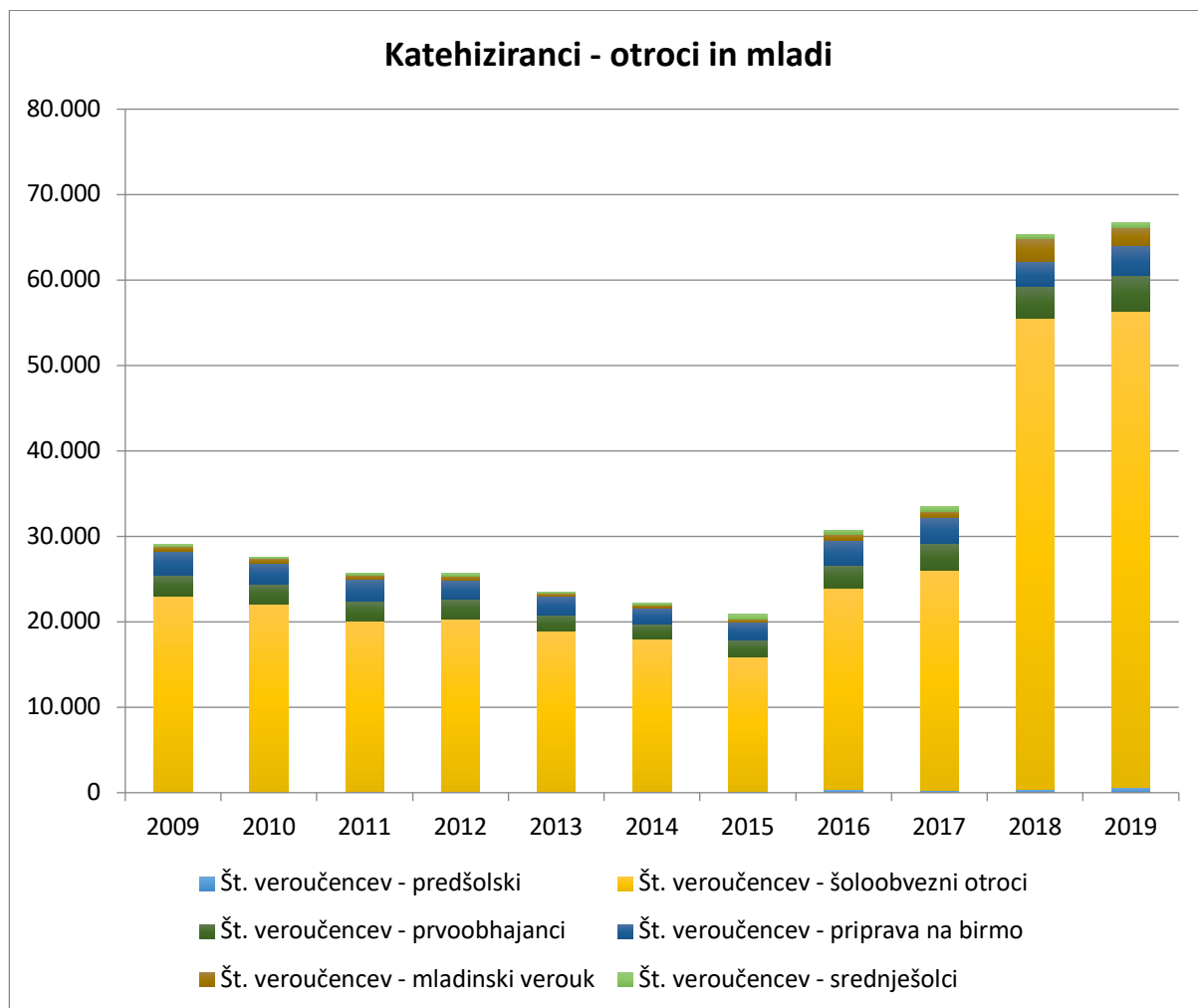

Kateheza (podatki po letu 2017 se razlikujejo zaradi prejetih poročil vseh (nad)škofij)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Katehistinje in katehisti	Voditelji mladinskih ali drugih skupin	293	400	474	417	383	387	428	160	216	195	367
	Voditelji birmanskih skupin	296	286	262	278	162	126	305	347	386	273	478
	Vsi katehisti – moški	6	5	6	6	6	7	20	30	29	29	30
	Vse katehistinje – ženske	35	29	32	35	35	39	211	452	360	354	367
	Katehisti (M in Ž) s kanoničnim poslanstvom	18	20	21	33	37	38	43	122	104	193	384
	Katehisti (M in Ž) brez kanoničnega poslanstva	105	109	115	113	108	121	105	246	121	195	194

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Katehiziranci – otroci in mladi	Št. veroučencev – predšolski	46	78	134	99	85	128	199	352	326	374	583
	Št. veroučencev – šoloobvezni otroci	22.963	22.015	19.931	20.268	18.816	17.917	15.659	23.535	25.667	55.135	55.808
	Št. veroučencev – prvoobhajanci	2.433	2.364	2.336	2.273	1.937	1.708	2.006	2.698	3.201	3.770	4.181
	Št. veroučencev – priprava na birmo	2.846	2.426	2.544	2.198	2.149	1.905	2.114	2.941	3.043	2.843	3.430
	Št. veroučencev – mladinski verouk	492	508	534	533	324	346	358	747	717	2.772	2.186
	Št. veroučencev – srednješolci	360	325	341	330	315	304	573	595	600	534	669

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Katehiziranci – odrasli in posebna kateheza	Ministranti	2.621	2.597	2.547	2.444	2.649	2.686	2.536	4.191	4.116	7.522	7.443
	Št. udeležencev verouka za odrasle (versko izobraževanje odraslih)	2.037	1.748	2.113	2.231	1.202	1.896	1.149	3.636	4.362	4.516	6.649
	Biblične skupine	457	383	328	309	328	373	496	854	850	1.574	994
	Molitvene skupine	1.426	1.699	1.372	1.639	1.379	1.464	1.553	2.174	3.583	3.138	4.037
	Št. članov zakonskih skupin	621	634	603	550	558	529	716	1.418	1.382	1.312	5.026
	Št. zakonskih skupin	68	70	68	68	66	69	69	135	131	126	466

6.3.5 Ključarji in redno zaposleni

Številni laiki vsak dan dejavno pomagajo slovenskim škofom in duhovnikom pri gospodarskih in organizacijskih zadevah. S predanim delom in največkrat s prostovoljnim služenjem so dejavni na različnih področjih krščanske skupnosti. Najpogosteje so člani župnijskih pastoralnih ali gospodarskih svetov, sodelujejo kot mežnarji oziroma ključarji, krasilci cerkva, vzdrževalci cerkva in župnijskega imetja. Za leto 2018 smo pridobili podatke vseh slovenskih škofij, v katerih redno deluje 9.170 oseb.

	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Člani ŽPS/ ključarji	Celje	1.156	1.350	1.098	1.117	1.064	918	1.750	1.750	1.750	1.750	1.750
	Koper	1.575	1.687	1.690	1.703	/	/	1.065	1.065	1.100	862	1.522
	Ljubljana	/	/	/	/	/	/	/	n.p.	n.p.	2.815	2.815
	Maribor	2.764	2.566	2.566	2.566	2.566	2.566	2.396	2.396	2.396	2.396	2.396
	Murska Sobota	700	754	754	754	754	754	663	663	663	663	570
	Novo mesto	1.006	956	986	973	935	908	972	780	842	684	756
	Skupaj:		7.201	7.313	7.094	7.113	5.319	5.146	6.846	6.654	6.751	9.170

Škofijam in župnijam pri opravljanju posebnih strokovnih nalog pomagajo laiki, ki so redno zaposleni ali sodelujejo v obliki honorarne zaposlitve. Med njimi so tudi katehisti in katehistinje, ki to službo opravljajo profesionalno. V letu 2019 so slovenske škofije zaposlovale 77 oseb.

6.4 Zakramenti

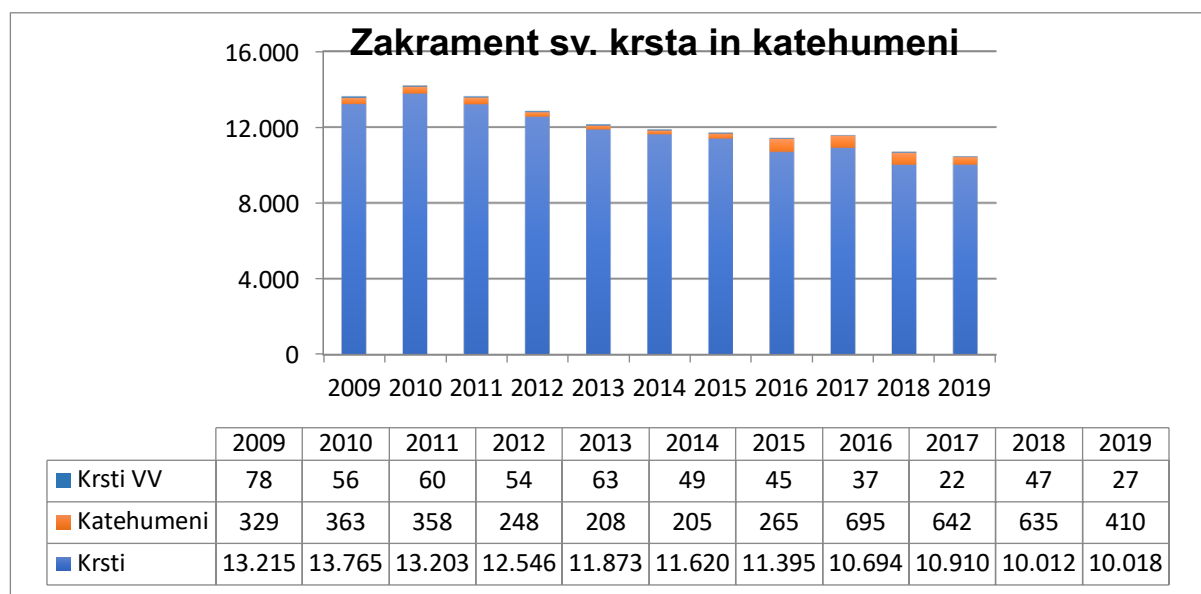
6.4.1 Sveti krst

V grafih so prikazani krsti otrok (do 7 let), krsti katehumenov (nad 7 let) ter primerjava krstov otrok in katehumenov. V preglednici so predstavljeni podatki za posamezne škofije, v skupni seštevek pa so dodani podatki za Vojaški vikariat.

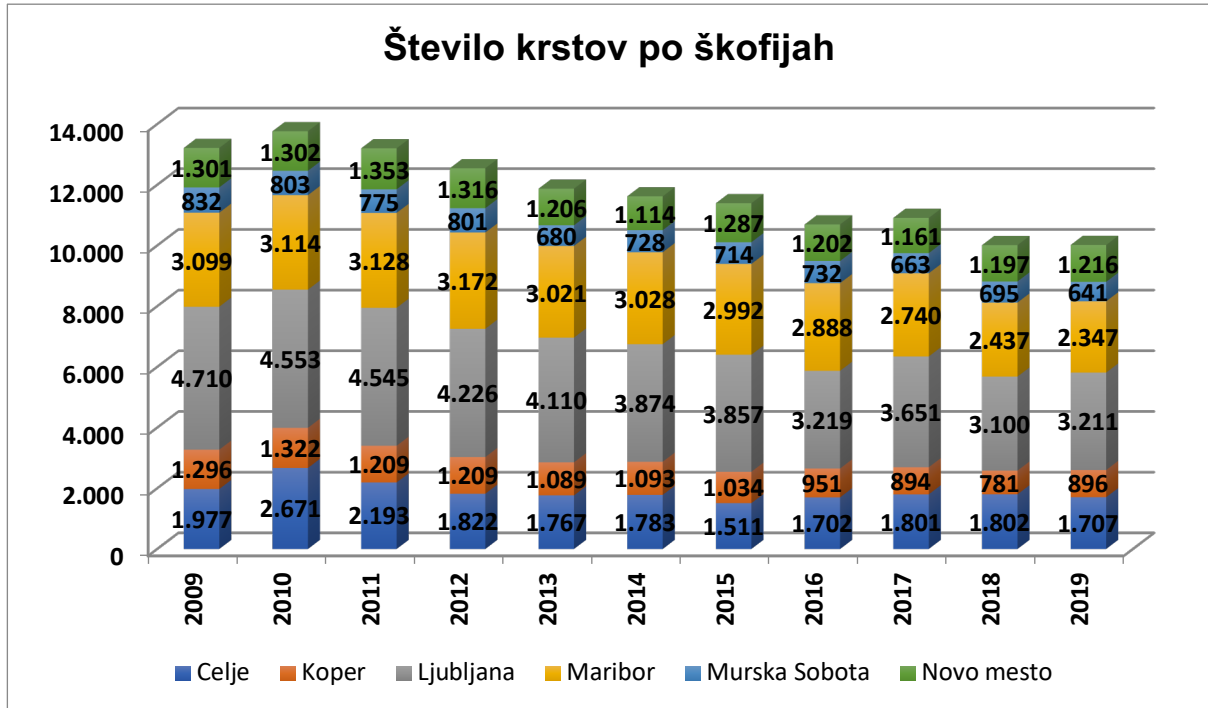
Število podeljenih zakramentov svetega krsta po škofijah

Št. krstov	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	1.977	2.671	2.193	1.822	1.767	1.783	1.511	1.702	1.801	1.802	1.707
Koper	1.296	1.322	1.209	1.209	1.089	1.093	1.034	951	894	781	896	
Ljubljana	4.710	4.553	4.545	4.226	4.110	3.874	3.857	3.219	3.651	3.100	3.211	
Maribor	3.099	3.114	3.128	3.172	3.021	3.028	2.992	2.888	2.740	2.437	2.347	
Murska Sobota	832	803	775	801	680	728	714	732	663	695	641	
Novo mesto	1.301	1.302	1.353	1.316	1.206	1.114	1.287	1.202	1.161	1.197	1.216	

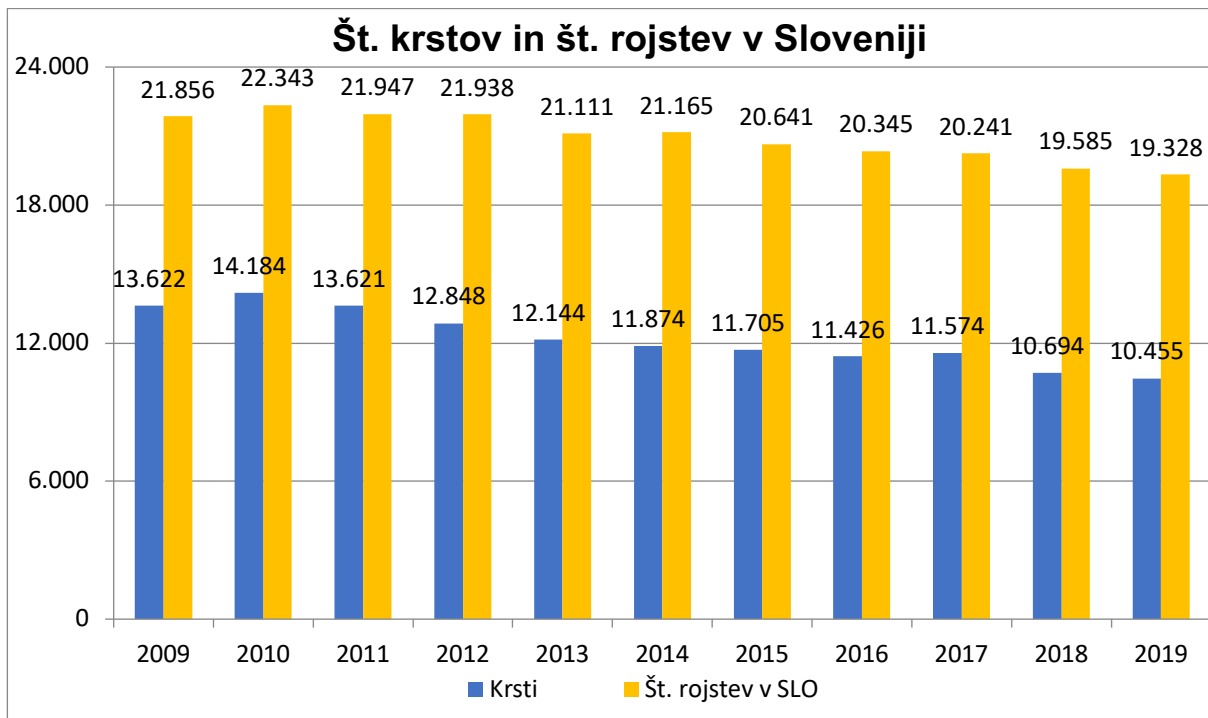
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Krst otrok	13.215	13.765	13.203	12.546	11.873	11.620	11.395	10.694	10.910	10.012	10.018
Krst katehumenov	329	363	358	248	208	205	265	695	642	635	410
Krst – Vojaški vikariat	78	56	60	54	63	49	45	37	22	47	27
Vsi krsti skupaj	13.622	14.184	13.621	12.848	12.144	11.874	11.705	11.426	11.574	10.694	10.455

Podatki o podeljenem zakramentu svetega krsta izražajo enakomeren upad v celotni Sloveniji. V analiziranem desetletju se je število krstov zmanjšalo za 3.167, razmerje med rojstvi in krsti pa se je v opisanem obdobju znižalo iz 60,46 % na 51,83 %.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Št. rojstev v Sloveniji ³⁰	21.856	22.343	21.947	21.938	21.111	21.165	20.641	20.345	20.241	19.585	19.328
Št. krstov	13.622	14.184	13.621	12.848	12.144	11.874	11.705	11.426	11.574	10.694	10.455
% krščenih glede na št. novorojenih	60,46	61,61	60,16	57,19	56,24	54,90	55,21	52,56	53,90	51,12	51,83

³⁰ Vir: Statistični urad RS.

V Sloveniji se je med letoma 2007 in 2010 število rojstev povečalo in tudi število krstov je sledilo temu gibanju. Od leta 2010 opazimo upad števila rojstev, prav tako pa tudi manj krstov. Enak trend je opazen tudi pri razmerju med civilnimi in cerkvenimi porokami.

Zmanjševanje verske prakse in prejetanja zakramentov je povezano z demografskimi in družbenimi spremembami. Generacije otrok se manjšajo, življenjski slog zadržuje ljudi na delovnem mestu dlje časa, prekariat in nestalne oblike zaposlitve mlade odvrčajo od odločitve za družinsko življenje ter rojstvo otrok. Ta vprašanja je naglasila tudi škofovska sinoda o poklicanosti mladih, ki je med drugim skušala odgovoriti na vprašanje, kako mladim pomagati odkriti življenjsko poklicanost. Ob tem ne moremo spregledati procesa sekularizacije, ki v Evropi (tudi v Sloveniji) zmanjšuje vlogo in družbeni pomen verskih skupnosti ter njihovo privlačnost, še posebej med mladimi.

		Število krstov in % delež po škofijah										
Št. krstov	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	1.977	2.671	2.193	1.822	1.767	1.783	1.511	1.702	1.801	1.802	1.740
	Koper	1.296	1.322	1.209	1.209	1.089	1.093	1.034	951	894	781	938
	Ljubljana	4.710	4.553	4.545	4.226	4.110	3.874	3.857	3.219	3.651	3.100	3.301
	Maribor	3.099	3.114	3.128	3.172	3.021	3.028	2.992	2.888	2.740	2.437	2.347
	Murska Sobota	832	803	775	801	680	728	714	732	663	695	641
	Novo mesto	1.301	1.302	1.353	1.316	1.206	1.114	1.287	1.202	1.161	1.197	1.240

		Število krstov in % delež po škofijah										
Krsti v %	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	14,96	19,40	16,61	14,52	14,88	15,34	13,26	16,45	16,81	17,02	17,05
	Koper	9,81	9,60	9,16	9,64	9,17	9,41	9,07	8,45	8,35	7,38	9,19
	Ljubljana	35,64	33,08	34,42	33,68	34,62	33,34	33,85	31,84	33,24	32,91	32,34
	Maribor	23,45	22,62	23,69	25,28	25,44	26,06	26,26	25,94	24,95	24,56	22,99
	Murska Sobota	6,30	5,83	5,87	6,38	5,73	6,27	6,27	6,50	6,04	6,58	6,28
	Novo mesto	9,84	9,46	10,25	10,49	10,16	9,59	11,29	10,81	10,62	11,54	12,15

6.4.2 Prvo sveto obhajilo

Število podeljenih prvih svetih obhajil se je v desetletju 2009–2019 znižalo z 10.673 na 9.388. Več prvoobhajancev lahko v letih 2013–2017 opazimo v škofijah Celje, Murska Sobota in v manjši meri tudi v Novem mestu. Leta 2019 je opazen porast v škofijah Koper in Novo mesto.

		Število prvih svetih obhajil										
Prvo sv. obhajilo	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	1.763	2.137	1.606	1.461	1.550	1.491	1.451	1.668	1.704	1.611	1.615
	Koper	1.100	1.155	1.007	1.007	961	893	930	970	894	843	962
	Ljubljana	3.709	3.599	3.453	3.282	3.278	3.065	3.243	3.363	3.295	3.260	3.205
	Maribor	2.367	2.399	2.342	2.344	2.237	2.156	2.060	2.078	2.059	2.093	1.998

	Murska Sobota	671	671	681	726	640	625	613	658	677	681	625
	Novo mesto	1.063	1.051	970	960	891	839	944	939	1.040	881	983
	Skupaj	10.673	11.012	10.059	9.780	9.557	9.069	9.241	9.676	9.669	9.369	9.388

6.4.3 Sveta birma

Število birm je v obdobju 2009–2019 z 11.344 prešlo na 8.110.

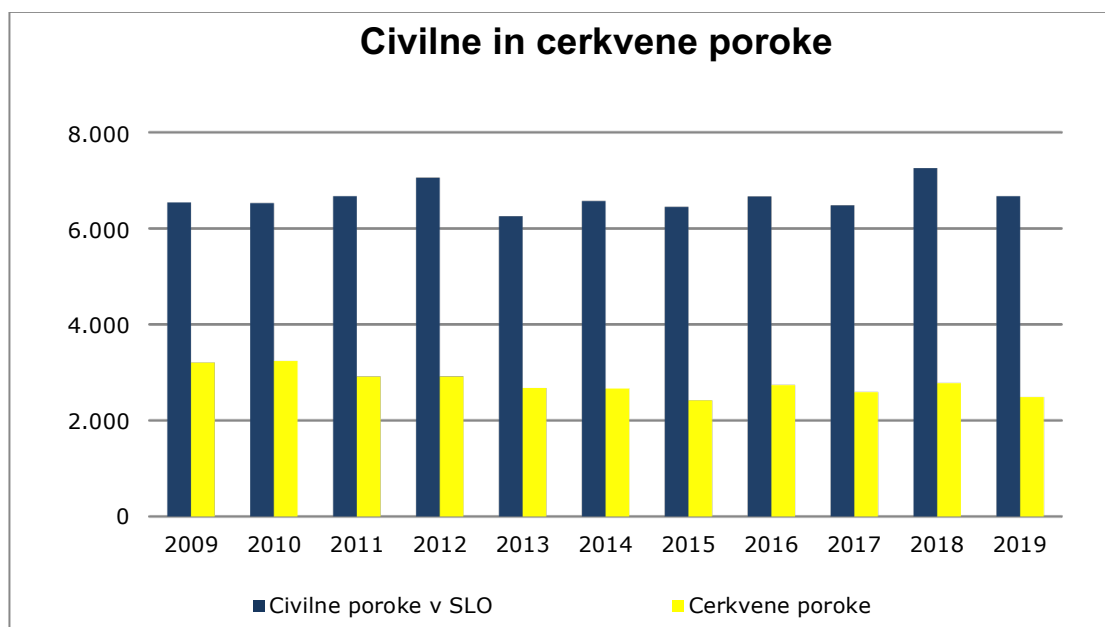
Birne	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	1.816	2.184	1.828	1.869	1.580	1.813	1.513	1.631	1.542	1.503	1.378
Koper	1.068	1.092	1.077	1.055	937	1.093	1.028	889	859	982	880	
Ljubljana	3.418	4.275	3.175	4.167	3.151	3.926	2.980	3.332	2.804	3.166	2.453	
Maribor	2.766	2.633	2.349	2.360	2.177	2.142	2.017	2.019	2.014	1.875	1.939	
Murska Sobota	847	812	825	689	776	551	652	650	630	611	663	
Novo mesto	1.403	848	1.038	953	1.054	1.032	836	983	746	900	778	
Vojaški vikariat	26	31	25	34	26	25	21	27	3	13	19	
Skupaj:		11.344	11.875	10.317	11.127	9.701	10.582	9.047	9.531	8.598	9.050	8.110

6.4.4 Sveti zakon

Število sklenjenih krščanskih zakonov se je zmanjšalo s 3.313 leta 2008 na 2.778 v letu 2018. V analiziranem obdobju se je odstotek sklenjenih cerkvenih porok glede na civilne na letni ravni znižal s 49,43 % na 38,29 %.

Cerkvene poroke	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	358	530	367	411	354	400	326	429	374	481	388
Koper	438	403	366	370	293	318	46	330	269	258	249	
Ljubljana	1.202	1.123	1.070	1.030	920	879	917	883	865	867	782	
Maribor	668	657	614	583	604	572	616	600	632	664	629	
Murska Sobota	171	178	162	176	190	181	224	209	182	186	153	
Novo mesto	349	329	319	327	297	295	274	279	266	308	274	
VV	20	19	17	20	19	19	17	8	4	14	13	
Skupaj:		3.206	3.239	2.915	2.917	2.677	2.664	2.420	2.738	2.592	2.778	2.488

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Št. civilnih porok (skupaj s ponovnimi civilnimi porokami)	6.542	6.528	6.671	7.057	6.254	6.571	6.449	6.667	6.481	7.256	6.672
Št. cerkvenih porok	3.206	3.239	2.915	2.917	2.677	2.664	2.420	2.738	2.592	2.778	2.488
% cerkvenih porok glede na civilne	49,01	49,62	43,70	41,33	42,80	40,54	37,53	41,07	39,99	38,29	37,29

Primerjava civilno sklenjenih zakonskih zvez, cerkvenih zakonov ter razvez

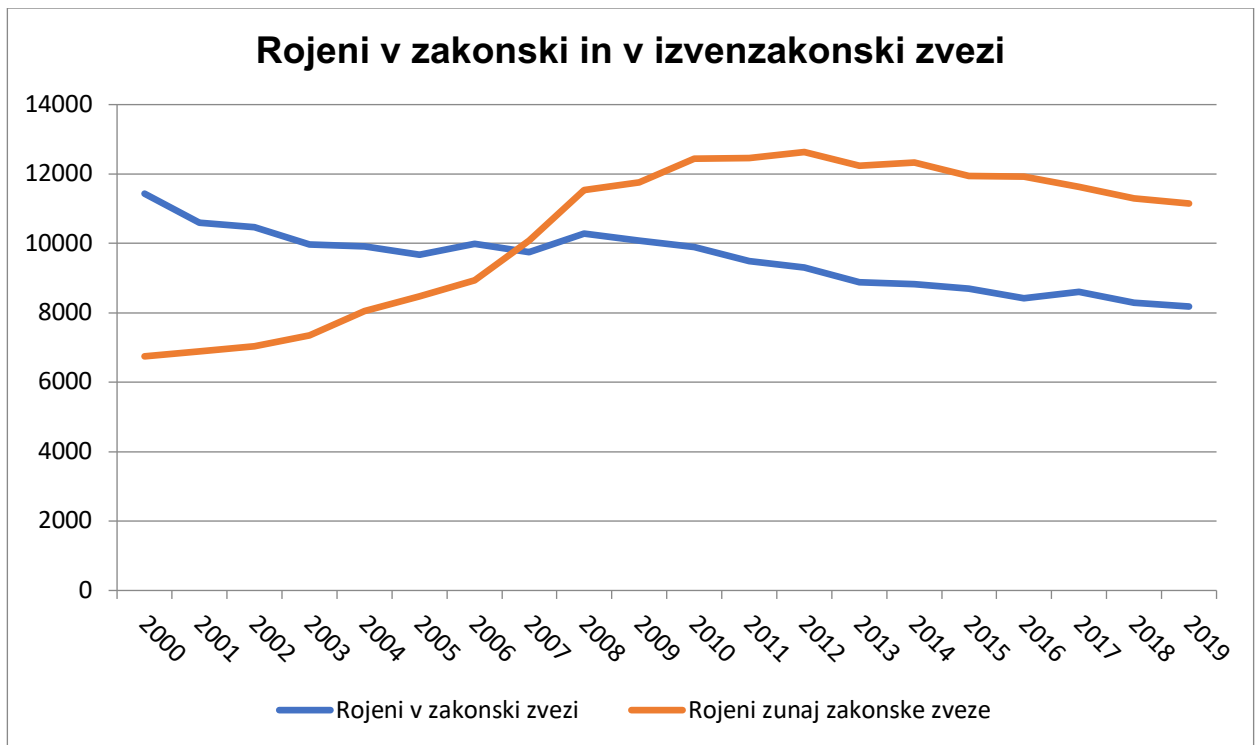
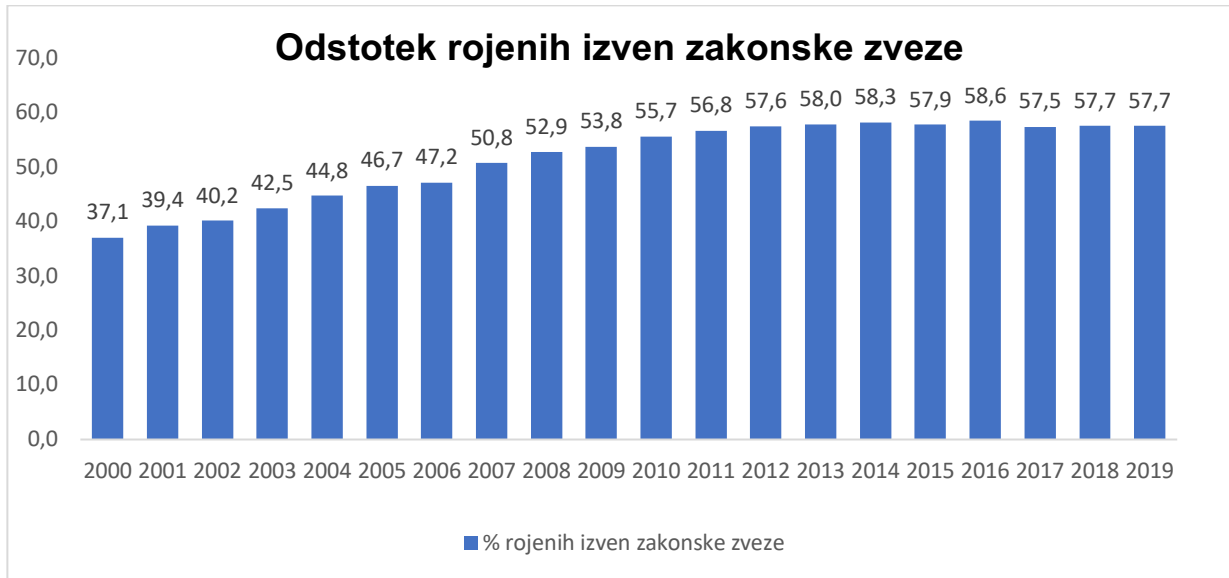
	Sklenitve civilnih zak. zvez v RS	Cerkvene poroke	Delež cerkvenih porok glede na civilne poroke v %	Civilne razveze
2005	5769	3481	60,34	2647
2006	6368	3329	52,28	2334
2007	6373	3176	49,84	2617
2008	6703	3297	49,19	2246
2009	6542	3186	48,70	2297
2010	6528	3220	49,33	2430
2011	6671	2898	43,44	2298
2012	7057	2897	41,05	2509
2013	6254	2658	42,50	2351
2014	6571	2645	40,25	2469
2015	6449	2420	37,53	2432
2016	6667	2738	41,07	2531
2017	6481	2592	39,99	2387
2018	7256	2778	38,28	2347
2019	6672	2488	37,29	2476

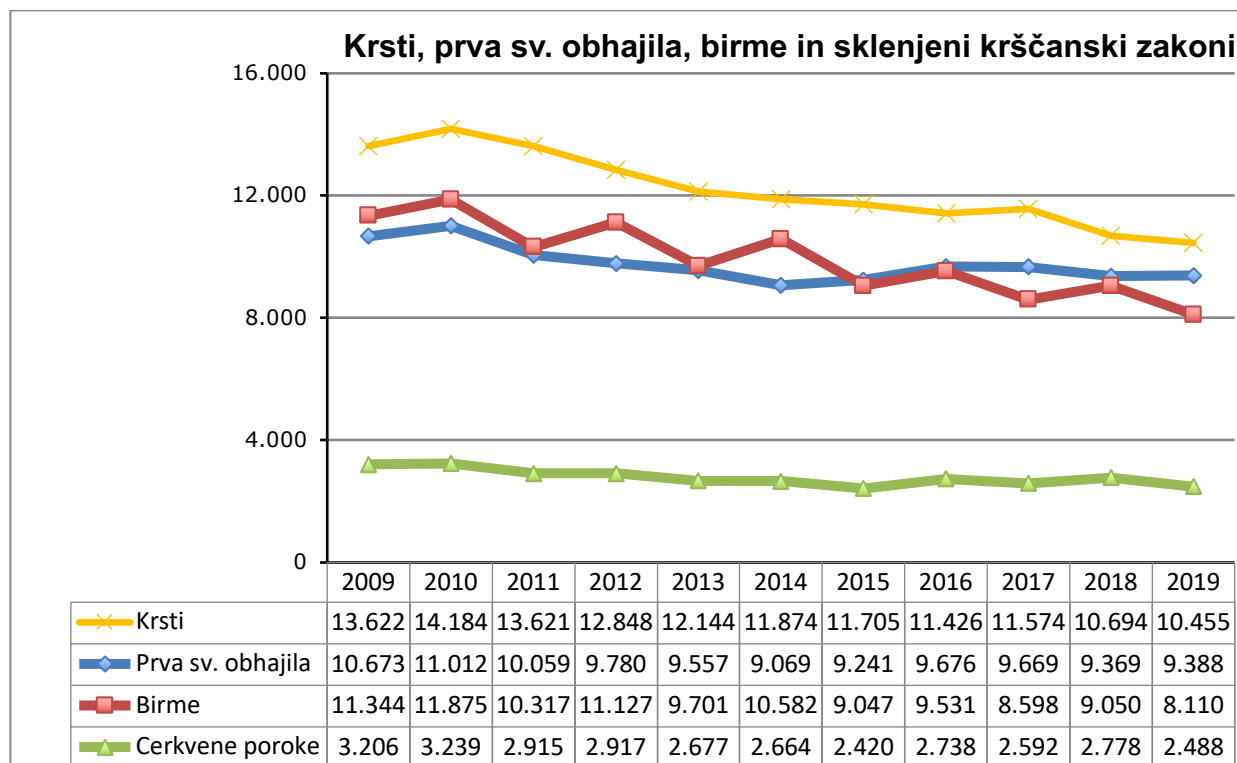
Število krstov, prvih obhajil in cerkvenih porok se zmanjšuje tudi v ostalih evropskih državah, zato lahko govorimo o splošnem pojavu, ki je zajel staro celino. Povsem drugačno sliko ponuja krščanstvo v Aziji, Afriki in Južni Ameriki, kjer je gibanje ravno obratno.

Upadanje števila krstov, prejetanja zakramentov in nasploh oddaljevanje od verskega življenja so povezani z načinom življenja družbe in družin. V Sloveniji se povečuje število otrok, rojenih zunaj zakonske zveze. Če je bilo leta 1954 le 10,9 % prvorojenih otrok rojenih zunaj zakonske zveze, jih je bilo leta 2000 37,11 %, leta 2019 58,57 %. Število se je najbolj povečalo v sedemdesetih in osemdesetih letih minulega stoletja, leta 2007 pa je število rojenih izven zakonske skupnosti prvič preseglo število otrok, rojenih v zakonski zvezi.³¹ Starši, ki se ne odločijo za cerkveno poroko, se manj verjetno odločijo za krst otroka ter pozneje za vpis k župnijskemu verouku in vzgojo v veri. V letu 2018 je bilo 11.292 oz. 57,7 % otrok rojenih izven zakonske zveze.

	Rojeni v zakonski zvezi	Rojeni zunaj zakonske zveze	Odstotek otrok, rojenih zunaj zakonske zveze
2000	11434	6746	37,11
2001	10596	6881	39,37
2002	10464	7037	40,21
2003	9967	7354	42,46
2004	9908	8053	44,84
2005	9682	8475	46,68
2006	9989	8943	47,24
2007	9752	10071	50,80
2008	10286	11531	52,85
2009	10089	11767	53,84
2010	9902	12441	55,68
2011	9484	12463	56,79
2012	9305	12633	57,59
2013	8874	12237	57,97
2014	8830	12335	58,28
2015	8697	11944	57,87
2016	8429	11916	58,57
2017	8611	11630	57,45
2018	8293	11292	57,7
2019	8182	11146	57,7

³¹ Vir: SURS.

Delež posameznih zakramentov v številu vseh podeljenih zakramentov (v odstotkih)

%	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Krsti	35,07	35,19	36,90	35,03	35,63	34,73	36,11	34,24	35,69	33,53	34,35
Prva obhajila	27,48	27,32	27,25	26,67	28,04	26,53	28,51	29,00	29,81	29,38	30,84
Birme	29,20	29,46	27,95	30,34	28,47	30,95	27,91	28,56	26,51	28,38	26,64
Cerkvene poroke	8,25	8,04	7,90	7,95	7,86	7,79	7,47	8,20	7,99	8,71	8,17

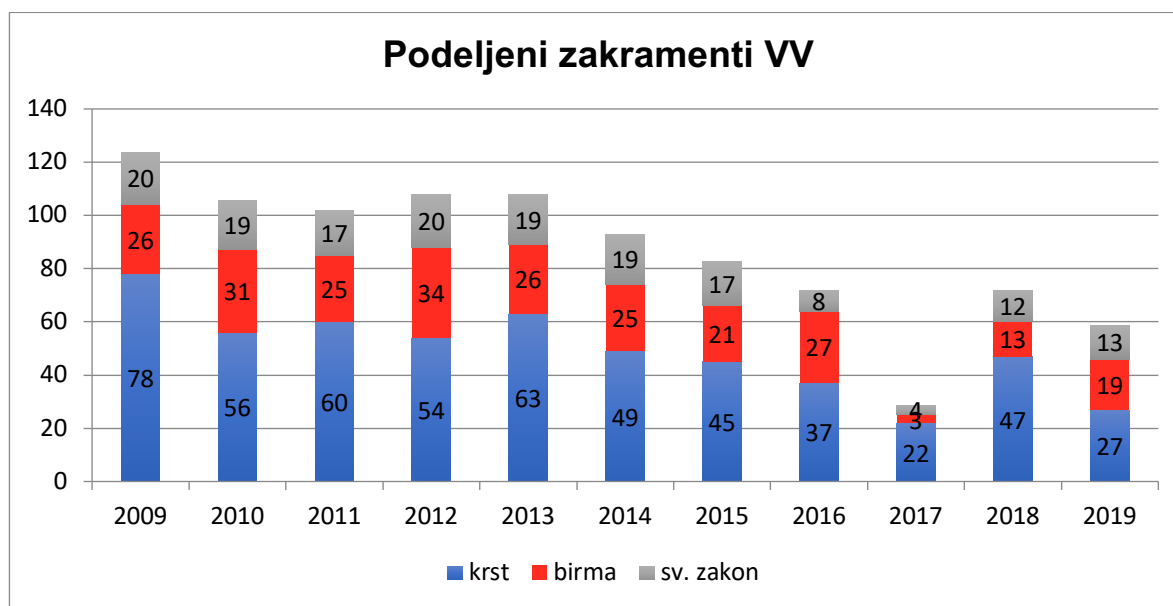
6.4.5 Podeljeni zakramenti v okviru Vojaškega in Policijskega vikariata

Nosilci vojaške pastorale pripravljajo pripadnike Slovenske vojske in njihove družinske člane na zakramente in jih tudi podeljujejo.³²

Podeljeni zakramenti 2009–2019 (skupaj za Vojaški in Policijski vikariat)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Krst	78	56	60	54	63	49	45	37	22	47	27
Birma	26	31	25	34	26	25	21	27	3	13	19
Zakon	20	19	17	20	19	19	17	8	4	12	13
Skupaj vsi podeljeni zakramenti	124	106	102	108	108	93	83	72	29	72	59

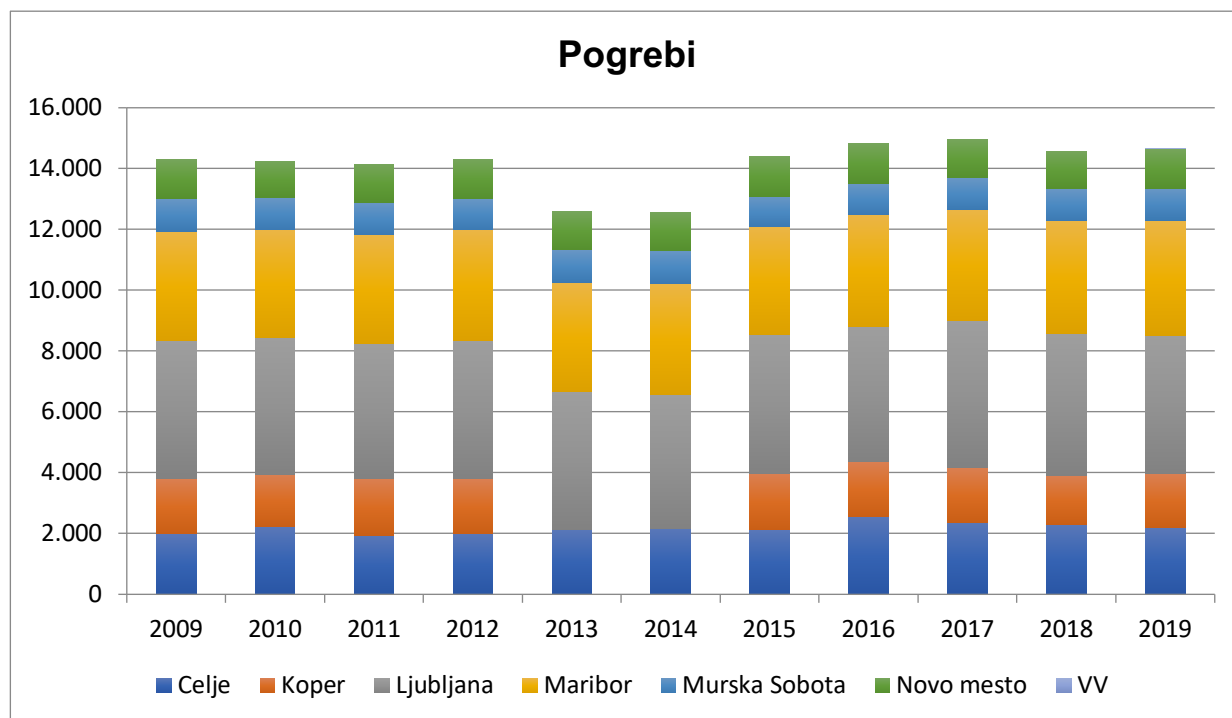
³² Prim. Plut Jože, *Za pravice človeka*. Ljubljana 2002, DZS, 232.

6.4.6 Pogrebi

Iz letnega seštevka lahko opazimo, da pri cerkvenih pogrebi v Sloveniji ni večjih odstopanj.

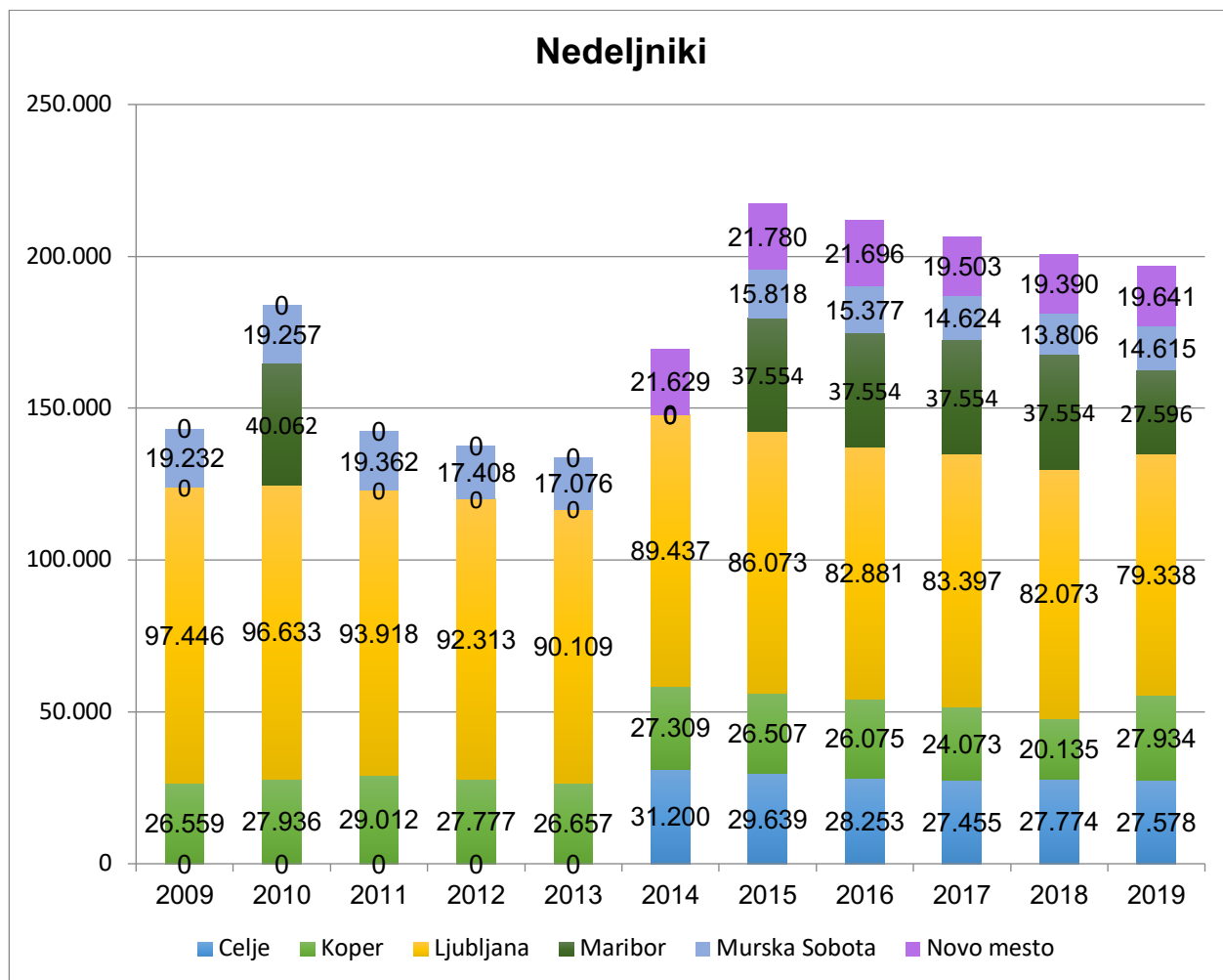
	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Pogrebi	Celje	1.986	2.221	1.948	1.996	2.140	2.171	2.127	2.554	2.370	2.296	2.186	
	Koper	1.832	1.729	1.866	1.798	n.p.	n.p.	1.856	1.811	1.803	1.626	1.784	
	Ljubljana	4.539	4.508	4.420	4.565	4.544	4.412	4.566	4.445	4.842	4.649	4.549	
	Maribor	3.583	3.537	3.587	3.631	3.575	3.654	3.532	3.669	3.646	3.718	3.781	
	Murska Sobota	1.081	1.050	1.076	1.025	1.073	1.083	1.014	1.037	1.032	1.047	1.056	
	Novo mesto	1.291	1.225	1.281	1.327	1.274	1.278	1.323	1.326	1.281	1.254	1.301	
	VV	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	1	n.p.	3	3	
	SKUPAJ		14.312	14.270	14.178	14.342	12.606	12.598	14.418	14.843	14.974	14.593	14.660

6.4.7 Nedeljniki

V Letnem poročilu 2019 smo prejeli podatke o nedeljnikih za vse škofije in lahko opazimo, da se je verska praksa med slovenskimi verniki v obdobju med letoma 2015 in 2019 spremenila: število nedeljnikov je upadlo za skoraj 20.669 oseb, toda kljub temu podatki potrjujejo, da je slovenskim vernikom nedeljska maša pomembna in predstavlja enega osrednjih trenutkov njihovega verskega življenja.

	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nedeljniki	Celje	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	31.200	29.639	28.253	27.455	27.774	27.578
	Koper	26.559	27.936	29.012	27.777	26.657	27.309	26.507	26.075	24.073	20.135	27.934
	Ljubljana	97.446	96.633	93.918	92.313	90.109	89.437	86.073	82.881	83.397	82.073	79.338
	Maribor	n.p.	40.062	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	37.554	37.554	37.554	37.554	27.596
	Murska Sobota	19.232	19.257	19.362	17.408	17.076	n.p.	15.818	15.377	14.624	13.806	14.615
	Novo mesto	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	21.629	21.780	21.696	19.503	19.390	19.641
	Skupaj:		143.237	183.888	142.292	137.498	133.842	169.575	217.371	211.836	206.606	200.732

6.5 Izobraževanje

6.5.1 Starši imajo ustavno pravico vpisati otroke v katoliško šolo

Starši oziroma nosilci starševskih pravic (npr. posvojitelji) razpolagajo s človekovo pravico in temeljno svoboščino, da svoje otroke versko in moralno vzgajajo. To pristojnost in odgovornost jim priznava in nalaga tretji odstavek 41. člena Ustave RS. Otroci si torej ne morejo sami izbrati svoje vere in pripadnosti določeni cerkvi ali drugi verski skupnosti. O tem (npr. o krstu, obiskovanju svete maše in kateheze) za svoje otroke odločajo starši. V to svobodo staršev ne smejo posegati niti drugi ljudje ali organizacije (npr. sorodniki, civilnodružbena gibanja) niti država s svojo zakonodajo ter javni uslužbenci s svojimi odločitvami in dejanji (npr. socialni delavci, vzgojitelji in učitelji).

Ker prvi odstavek 57. člena Ustave RS vsem ljudem priznava tudi človekovo pravico in temeljno svoboščino do svobodnega izobraževanja, se pristojnost in odgovornost staršev razteza še na odločanje o izobraževanju njihovih predšolskih in osnovnošolskih otrok. Podobno kot v primeru včlanitve v določeno cerkev ali drugo versko skupnost starši avtonomno odločajo, v kateri vrtec ali osnovno šolo bodo vpisali svoje otroke. Zasebne cerkvene ali verske šole so pri tem pomembno sredstvo za uresničevanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin iz 41. in 57. člena Ustave RS ter bistveni sestavni del pojmovanja demokratične družbe, kot je opozorilo Ustavno sodišče RS v svoji odločbi U-I-269/12-24 z dne 4. decembra 2014.

Pristojnost in odgovornost staršev, da odločajo o verski in moralni vzgoji svojih otrok ter njihovem predšolskem in osnovnošolskem izobraževanju, velja vsaj do dopolnjenega štirinajstega leta. Ob tem je Ustavno sodišče RS v odločbi U-I-92/01 z dne 28. februarja 2002 opozorilo, da ta pristojnost in odgovornost staršev ne pomeni popolnega izključevanja otrok od soodločanja o njihovi vzgoji in izobraževanju. Ustavno sodišče RS starše namreč spodbuja k pogovoru z otroki o teh vprašanjih, ki imajo pomemben vpliv na njihovo odraščanje, razvoj oziroma prihodnje samostojno življenje.

6.5.2 Vzgojne in izobraževalne ustanove v okviru Cerkve na Slovenskem

V okviru Katoliške cerkve v Sloveniji in po njenih pravnih osebah (škofijah, župnijah, redovnih skupnostih ipd.) deluje:

Na področju visokega šolstva:

- Katoliški inštitut
- Teološka fakulteta UL
- 12 študentskih domov

Na področju srednjega šolstva:

- 4 katoliške gimnazije
- 4 dijaški domovi

Na področju osnovnega šolstva:

- 2 katoliški osnovni šoli

Na področju predšolske vzgoje:

- 20 vrtcev

Na področju glasbenega šolstva:

- 5 zasebnih katoliških glasbenih šol
- 4 orglarske šole
- Konservatorij Jurija Slatkonje v Novem mestu

6.5.3 Pregled števila vpisanih v katoliške vzgojne ustanove

6.5.3.1 Predšolska vzgoja

V šolskem letu 2019/2020 je bilo v organizirano predšolsko vzgojo vključenih 82.725 otrok od dopolnjenega 11. meseca do 6. leta starosti. Od teh jih je 4.983 (6,02 %) obiskovalo zasebne vrtce. V tem šolskem letu je dejavnost predšolskega varstva izvajalo 97 zasebnih vrtcev. V 20 katoliških vrtcev je bilo vpisanih **1.669 otrok**, kar na tej ravni izobraževanja predstavlja **2,02 %** vseh vključenih v programe. Otroci, za katere je skupno skrbelo 270 zaposlenih pedagoških delavcev, so bili razporejeni v 97 oddelkov. Na presečni datum zbiranja podatkov 1. oktobra 2020 je bilo v katoliške vrtce vključenih 1.631 otrok v 95,5 oddelkih, za delo v katerih je bilo zaposlenih 281 pedagoških delavcev. V šolskem letu 2020/2021 sicer deluje 101 zasebni vrtec (od tega 20 katoliških), 108 javnih vrtcev in 204 vrtci pridruženi osnovnim šolam.

6.5.3.1 Osnovni šoli

V preteklem šolskem letu je devetletno osnovno šolo v Sloveniji obiskovalo 190.156 učenk in učencev. Zasebne osnovne šole je obiskovalo 1.864 učenk in učencev (0,98 %). Dve katoliški osnovni šoli v Ljubljani in Mariboru sta skupno izobraževali **543 osnovnošolce**, kar predstavlja **0,29 %** vseh vključenih v to raven izobraževanja. Za vzgojo in izobraževanje otrok vključenih v 23 oddelkov katoliških osnovnih šol je skrbelo 69 učiteljev.

V letošnjem šolskem letu je na presečni dan 1. oktobra 2020 v katoliških osnovnih šolah v 24 oddelkov vključenih 578 osnovnošolcev, za katere skrbi 76 učiteljev. V šolskem letu 2020/2021 sicer deluje 6 zasebnih osnovnih šol (od tega 2 katoliški) in 449 javnih osnovnih šol.

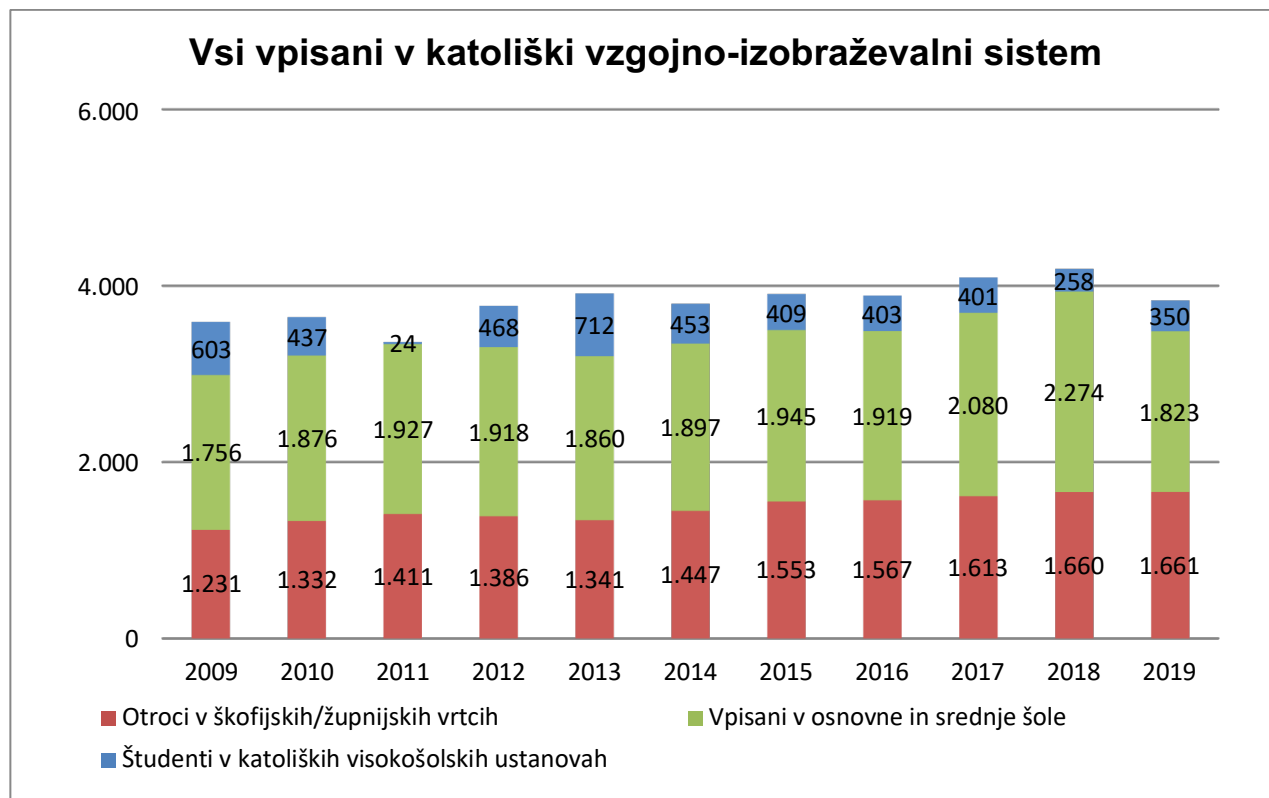
6.5.3.1 Srednje šole

V srednješolsko izobraževanje je bilo v šolskem letu 2019/2020 vključenih 72.738 dijakinj in dijakov. Od tega jih je bilo v splošno srednješolsko izobraževanje vključenih 25.251. Na tem področju sicer delujejo tudi vse 4 katoliške gimnazije. Vanje je bilo v preteklem šolskem letu vključenih **1.527 dijakinj in dijakov**, kar predstavlja **2,10 %** vseh šolajočih se na tej stopnji izobraževanja. Vseh dijakinj in dijakov v zasebnih srednjih šolah v Sloveniji je bilo sicer 1.784. Djakinje in dijaki so bili razporejeni v 56 oddelkov, za njihovo izobrazbo pa je skrbelo 158 pedagoških delavcev. Na presečni datum 1. oktobra 2020 je v katoliških gimnazijah v 55 oddelkov vpisanih natančno 1.500 dijakinj in dijakov, ter v njih zaposlenih 159 pedagoških delavcev.

V katoliških študentskih domovih 1. 10. 2020 biva 556 študentov (leto pred tem 522).

V katoliških vzgojnih in izobraževalnih ustanovah predšolske, osnovnošolske in srednješolske ravni je tako skupaj vključenih 3.709 mladih (leto pred tem 3.739).

Skupaj je v katoliških vzgojnih ustanovah je po najboljši oceni zaposlenih nekaj več kot 400 pedagoških in nepedagoških delavcev (ne všteti oboje visoko šolski ustanovi in glasbene šole).

Vzgojno-izobraževalne ustanove v škofiji	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Koper	1	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3
	Ljubljana	15	16	15	17	17	18	18	17	17	17	17
	Maribor	3	3	3	3	2	4	5	5	5	4	5
	Murska Sobota	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Novo mesto	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
	Skupaj:		24	25	24	26	25	28	31	30	30	29
Otroci v škofijskih/župnijskih vrtcih	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	142	172	179	179	178	171	169	170	170	180	180
	Koper	0	0	0	0	0	0	80	77	77	79	80
	Ljubljana	827	859	918	895	863	967	980	996	1.040	1.076	1.082
	Maribor	145	171	169	169	161	169	181	188	187	188	180
	Murska Sobota	75	88	90	89	85	86	89	82	85	87	91
	Novo mesto	42	42	55	54	54	54	54	54	54	50	48
	Skupaj:		1.231	1.332	1.411	1.386	1.341	1.447	1.553	1.567	1.613	1.660

Vpisani v osnovne in srednje šole	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Koper	335	313	323	290	263	260	278	274	282	287	n.p.
	Ljubljana	959	1097	1142	1194	1218	1263	1325	1273	1393	1358	1384
	Maribor	462	466	462	434	379	374	342	372	405	619	395
	Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	44
Skupaj:		1.756	1.876	1.927	1.918	1.860	1.897	1.945	1.919	2.080	2.274	1.823
Študenti v katoliških visokošolskih ustanovah	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Koper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ljubljana	603	437	24	468	507	357	322	329	282	258	288
	Maribor	0	0	0	0	205	96	87	74	119	0	62
	Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj:		603	437	24	468	712	453	409	403	401	258	350
Vsi vpisani v katoliško šolsko vertikalo			3590	3645	3362	3772	3913	3797	3907	3889	4094	3834
% vseh vpisanih v kat. vrtce			34,29	36,54	41,97	36,74	34,27	38,11	39,75	40,29	39,40	43,32
% vseh vpisanih v kat. OŠ in SŠ			48,91	51,47	57,32	50,85	47,53	49,96	49,78	49,34	50,81	47,55
% vseh vpisanih v kat. visoke šole			16,80	11,99	0,71	12,41	18,20	11,93	10,47	10,36	9,79	9,13

6.5.4 Pregled načinov financiranja katoliških vzgojnih ustanov

Predšolska vzgoja

Katoliški vrtci se financirajo podobno kot javni, pri čemer so starši otrok, ki vpisujejo otroke v zasebni vrtec brez koncesije upravičeni do 85 % subvencije, ki bi jim s strani občine pripadala sicer, v primeru, da bi svojega otroka vpisali v javni vrtec. Koncesijo za izvajanje dejavnosti predšolske vzgoje sicer lahko pridobijo katoliški vrtci, ki izvajajo javni Kurikulum za vrtce in se nahajajo v občini, kjer je bila občinska uprava na podlagi razpisa zaradi premajhnega števila razpoložljivih mest v javnih vrtcih pripravljena koncesijo podeliti tudi katoliškemu vrtcu. Izmed 20 katoliških vrtcev jih ima sicer 11 pridobljeno koncesijo.

Osnovno šolstvo

Največji izziv glede urejanja financiranja katoliških šol je vprašanje financiranja zasebnih osnovnih šol, ki je aktualno vse od leta 2014. Na pobudo staršev zasebne OŠ Alojzija Šuštarja je ustavno sodišče presojalo o tem, ali je njihov položaj diskriminatoren glede na to, da 57. člen slovenske ustave določa, da se obvezno osnovnošolsko izobraževanje financira iz javnih sredstev, oni pa morajo plačevati 15 % za izvajanje javnoveljavnega obveznega osnovnošolskega izobraževanja na

zasebni šoli. Decembra 2014 je ustavno sodišče ugotovilo, da tak položaj v resnici ni pravičen, zato je državnemu zboru naložilo, da v roku enega leta od objave odločbe, 6. 1. 2015, uskladi zakon z ustavo.

Ustavno sodišče je v svoji odločitvi pritrdilo pobudnikom ustavne presoje (staršem otrok OŠ Alojzija Šuštarja in Zavodu sv. Stanislava). Prvi in drugi odstavek 57. člena ustave se glasita: *»Izobraževanje je svobodno.«* in *»Osnovnošolsko izobraževanje je obvezno in se financira iz javnih sredstev.«* Na tej podlagi je država dolžna vsem otrokom in staršem, ki so nosilci pravice, omogočiti, da iz njihovih plačanih davkov financirajo osnovnošolsko izobraževanje v javnoveljavnem programu, ne glede na to, kdo ga izvaja, država pa mora tudi zagotoviti, da staršev zaradi njihove izbire ne postavlja v diskriminiran položaj.

Ustavno sodišče v besedilu odločbe zapiše: *»Ker je ustava to ustavno pravico učencev povezala z njihovo ustavno dolžnostjo, se mora iz javnih sredstev financirati tisto osnovnošolsko izobraževanje, ki je za učence obvezno. V modernih demokratičnih družbah se obveznost razlaga ozko, saj se nanaša le na zakonsko določeno vsebino izobraževalnega programa, ne pa tudi na izobraževalne institucije, ki ta program izvajajo.«* Zato sodniki zaključijo: *»Drugi odstavek 57. člena Ustave zato učencem zagotavlja pravico do brezplačnega obiskovanja obveznega javno veljavnega programa osnovnošolskega izobraževanja, ne glede na to, ali ga izvaja javnopravni ali zasebnopravni subjekt.«*

V odločbi v drugi zadevi pa je Ustavno sodišče 12. 3. 2020 odločilo, da je država obvezana 100 % financirati le obvezni del javnoveljavnega programa, s čimer je interpretiralo, da razširjeni program (kot denimo jutranje varstvo, podaljšano bivanje, dodatni in dopolnilni pouk), ki ga je šola obvezana ponuditi, učenci pa ga niso obvezani obiskovati ni del obveznega javnoveljavnega programa in ga kot takega ni potrebno financirati 100 %. Je pa ob tem ponovno izpostavljeno, da obveza zakonodajalca, da do 6. 1. 2016 zagotovi 100 % financiranje obveznega programa še vedno ni uresničena, skoraj 5 let po preteku roka, ki ga je postavilo Ustavno sodišče.

Srednje šolstvo

Katoliške gimnazije imajo različen sistem financiranja glede na leto ustanovitve. Tri gimnazije ustanovljene pred letom 1996 prejemajo 100 % sredstev za izvajanje programa, ena gimnazija pa prejema v skladu z zakonom iz leta 1996 85 % sredstev za izvajanje programa. Gimnazije se neposredno iz proračuna Ministrstva za izobraževanje financirajo z mehanizmom glavarine, ki za vsakega dijaka v programu nameni določen znesek sredstev. Gimnazije sicer prejemajo še manjši znesek sredstev za stroške vode in ogrevanja s strani občin. Ob tem gimnazije ne prejemajo sredstev za materialne stroške, vzdrževanja in investicije, do katerih so upravičene javne srednje šole. Po grobih izračunih tako denimo 100 % stroškov programa pokrije približno 80 % vseh stroškov delovanja.

Visoko šolstvo

Na področju visokega šolstva je Teološka fakulteta ena od (ustanovnih) članic Univerze v Ljubljani in je financirana na enak način kot druge članice univerze. Katoliški inštitut je zasebna ustanova in od države ne prejema sredstev, financira se samo z donacijami; Fakulteta za poslovne vede, ki deluje v okviru Katoliškega inštituta, se financira z donacijami in šolninami.

Rezidenti študentski domov so večinoma ob izpolnjevanju pogojev upravičeni do pridobitve subvencije za bivanje (tudi v zasebnem) študentskem domu. Na podoben način se preko stanarin, zmanjšanih za subvencije financirajo tudi katoliški dijaški domovi.

6.5.5 Rezultati splošne mature 2020 na slovenskih katoliških gimnazijah

K opravljanju spomladanske mature je v šolskem letu 2019/2020 prvič pristopilo 5.560 kandidat in kandidatov. Splošno maturo je uspešno opravilo 93,92 odstotka dijakov četrtil letnikov. Odstotek uspešnih na katoliških gimnazijah je bil 96,86, ob čemer je imela Gimnazija Želumlje 100 % uspešnost.

Na splošni maturi je 30 ali več točk doseglo 280 dijakin in dijakov, ki tako prejmejo spričevalo s pohvalo. Izmed 280 zlatih maturant in maturantov, jih je katoliške gimnazije obiskovalo 32 (19 Škofijsko klasično gimnazijo, 8 Gimnazijo Vipava, 3 Gimnazijo Želumlje in 2 Škofijsko gimnazijo Antona Martina Slomška). Tudi med 11 dijaki, ki so na maturi dosegli vseh 34 točk je en dijak Škofijske klasične gimnazije.

Splošni uspeh na maturi je bil na katoliških gimnazijah precej nad slovenskim povprečjem, ki je sicer znašalo 20,35 točke. Povprečna ocena 370 uspešnih maturant in maturantov na katoliških gimnazijah je znašala 22,07 točke. Najvišjo povprečno oceno so imeli maturanti Škofijske klasične gimnazije iz Ljubljane, kjer je ta znašala kar 23,31.

6.5.6 Seznam katoliških vzgojnih ustanov v Cerкви na Slovenskem

Visoko šolstvo

Papeški slovenski zavod Slovenik

Pontificio Collegio Sloveno
Via Appia Nuova 884, IT – 00178 Roma

Katoliški inštitut

Krekov trg 1, 1000 Ljubljana
Spletna stran: <http://www.katoliski-institut.si>

Teološka fakulteta

Poljanska cesta 4, p. p. 2007, 1001 Ljubljana
Spletna stran: <http://www.teof.uni-lj.si>

Katoliški študentski domovi v Sloveniji

Škofija Koper

Študentski center Jadro

Destradijev trg 10 a, 6000 Koper
<http://jadro.si/>

Študentski dom Sidro

Destradijev trg 11, 6000 Koper
<https://sidro-dom.si/>

Nadškofija Ljubljana

Antonov študentski dom Vič

Tržaška cesta 85, 1000 Ljubljana
<http://www.zupnija-vic.si>

Frančiškov študentski dom

Černetova ulica 17, 1000 Ljubljana
<http://www.zupnija-siska.si/fsd/>

Jezuitski kolegij v Ljubljani

Ulica Janeza Pavla II. 13, 1000 Ljubljana
<http://www.jezuiti.si/?p=20343>

Študentski dom Alojzije Domajnko

Gornji trg 21, 1000 Ljubljana
<http://sd.zavod-dominika.si/>

Študentski dom Janeza Frančiška Gnidovca

Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid
<http://jfg.stanislav.si/>

Študentski dom Uršula

Ulica Josipine Turnograjske 8, p. p. 1618, 1001 Ljubljana
<http://ursulinke.rkc.si/sd-ursula>

Študentski dom Vincencij

Tabor 12, 1000 Ljubljana
<http://www.sdv.lazaristi.si>

Nadškofija Maribor

Frančiškanski študentski dom Maribor

Ulica škofa Maksimiljana Držečnika 7, 2000 Maribor
<http://www.bazilika.info>

Študentski dom sv. Elizabete

Strossmayerjeva ulica 17, 2000 Maribor
<http://sde.solske-sestre.si/>

Srednje šolstvo

Škofija Koper

Škofijska gimnazija Vipava in Dijaški dom ŠGV

Goriška cesta 29, 5271 Vipava
Spletna stran: <http://www.sgv.si>

Nadškofija Ljubljana

Zavod sv. Frančiška Saleškega

Gimnazija Želimlje in Dom Janeza Boska
Želimlje 46, 1291 Škofljica
Spletna stran: <http://www.zelimlje.si>

Zavod sv. Stanislava

Škofijska klasična gimnazija in Jegličev dijaški dom
Štula 23, 1210 Ljubljana – Šentvid
Spletna stran: <http://www.stanislav.si>

Nadškofija Maribor

Antona Martina Slomška

Škofijska gimnazija Antona Martina Slomška in Dijaški dom AMS
Vrbanska cesta 30, 2000 Maribor
Spletna stran: <http://www.slomskov-zavod.si>

Osnovno šolstvo

Nadškofija Ljubljana

Osnovna šola Alojzija Šuštarja

Štula 23, 1210 Ljubljana – Šentvid
Spletna stran: <https://www.stanislav.si/osnovna-sola-alojzija-sustarja/>

Nadškofija Maribor

Osnovna šola montessori Maribor

Vrbanska 30, 2000 Maribor
Spletna stran: www.slomskov-zavod.si

Katoliški vrtci

Društvo vzgojiteljev in vzgojiteljic katoliških vrtcev

Voljčeva cesta 22, 1360 Vrhnika

Škofija Celje

Vrtec Danijelov levček

Aškerčeva ulica 7 a, 3000 Celje

<http://www.levcek.si/>

Škofija Koper

Hiša otrok Frančiška Sedeja

Sedejeva ulica 2, 5000 Nova Gorica

<https://montessori-ng.si/>

Vrtec Antonina

Vodnikova ulica 13, 6250 Ilirska Bistrica

<https://vrtec-antonina.splet.arnes.si/>

Nadškofija Ljubljana

Angelin vrtec

Ulica Josipine Turnograjske 8, p. p. 1618, 1001 Ljubljana

<http://ursulinke.rkc.si/angelin-vrtec/>

Antonov vrtec

Škovine 1, 4228 Železniki

antonov-vrtec.rkc.si

Baragov vrtec

Baragov trg 1, 4000 Kranj

<https://www.baragovvrtec.si/>

Marijin vrtec

Trg Davorina Jenka 14, 4207 Cerklje na Gorenjskem

<https://www.marijin-vrtec.si/>

Miklavžev vrtec

Pavšičeva ulica 30, 1370 Logatec

<https://www.miklavzev-vrtec.si/>

Rahelin vrtec – Hiša otrok Montessori

Preška cesta 33 a, 1215 Medvode

<http://rahela.si/>

Vrtec Dobrega pastirja

Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid
<https://www.stanislav.si/vrtec-dobrega-pastirja/>

Vrtec Dominik Savio

Ljubljanska cesta 34, 1230 Domžale
<http://vrtec-dominik-savio.rkc.si/>

Vrtec Jurček

Mala vas pri Grosupljem 1b, 1290 Grosuplje
<http://www.vrtec-jurcek.si/>

Vrtec Nazaret

Mekinčeva ulica 12, 1000 Ljubljana
<http://www.vrtec-nazaret.si/>

Vrtec pri Sv. Ani – Žiri

Loška cesta 59, 4226 Žiri
<http://www.zupnija-ziri.si/vrtec>

Župnijski zavod sv. Jurija – Vrtec Sončni žarek

Stara Loka 67, 4220 Škofja Loka
<http://www.zupnija-staraloka.si/vrtec-son-ni-zarek.html>

Župnijski vrtec Vrhnika

Vojčeva cesta 21, 1360 Vrhnika
<http://www.zupnijski-vrtec.si/>

Nadškofija Maribor

Hiša otrok – vrtec Montessori

Vrbanska cesta 30, 2000 Maribor
<http://www.z-ams.si/index.php/sl/domov-vrtec>

Zavod sv. Jerneja – Vrtec Blaže in Nežica Slovenska Bistrica

Trg Alfonza Šarha 6, 2310 Slovenska Bistrica
<https://www.slomskov-vrtec.si/>

Škofija Murska Sobota

Zasebni vrtec Lavra

Gregorčičeva ulica 2a, 9000 Murska Sobota
<https://vrtec-lavra.si/>

Škofija Novo mesto

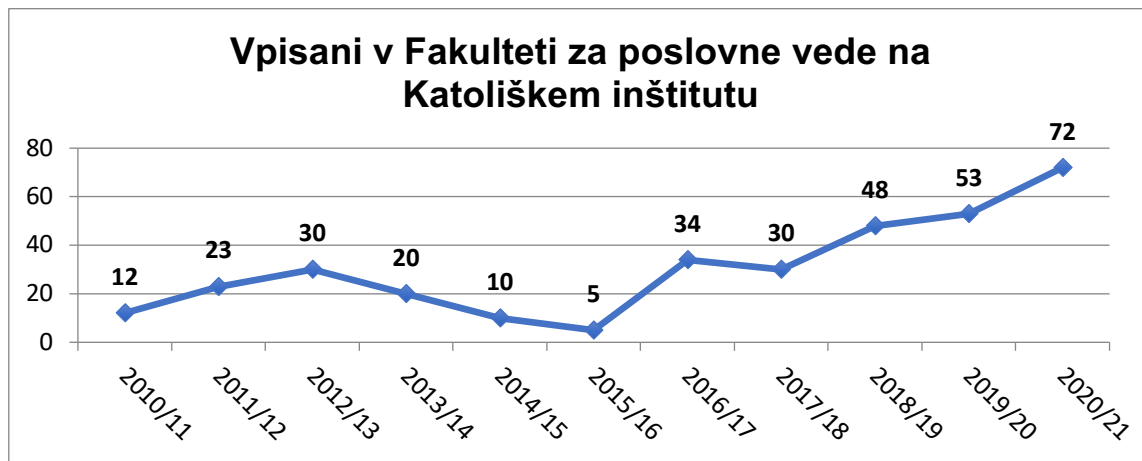
Petrov vrtec

Šentpeter 26, 8222 Otočec
<https://petrovvrtec.si/>

6.5.7 Fakulteta za poslovne vede pri Katoliškem inštitutu

Fakulteta za poslovne vede deluje v sklopu Katoliškega inštituta. Po sklepu SŠK jo je ustanovil Katoliški inštitut v sklopu organizacije katoliškega visokega šolstva. Oktobra 2014 so bile ustanoviteljske pravice s SŠK prenesene na Nadškofijo Ljubljana. Študij je usmerjen k posamezniku; poteka v majhnih skupinah v povezavi s prakso. Program izvajajo v tutorski obliki s poudarkom na individualnosti, prilagodljivosti in samostojnem problemskem reševanju nalog.

Vpisani v Fakulteti za poslovne vede na Katoliškem inštitutu	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
	12	23	30	20	10	5	34	30	48	53	72

6.5.8 Oratorij Slovenija³³

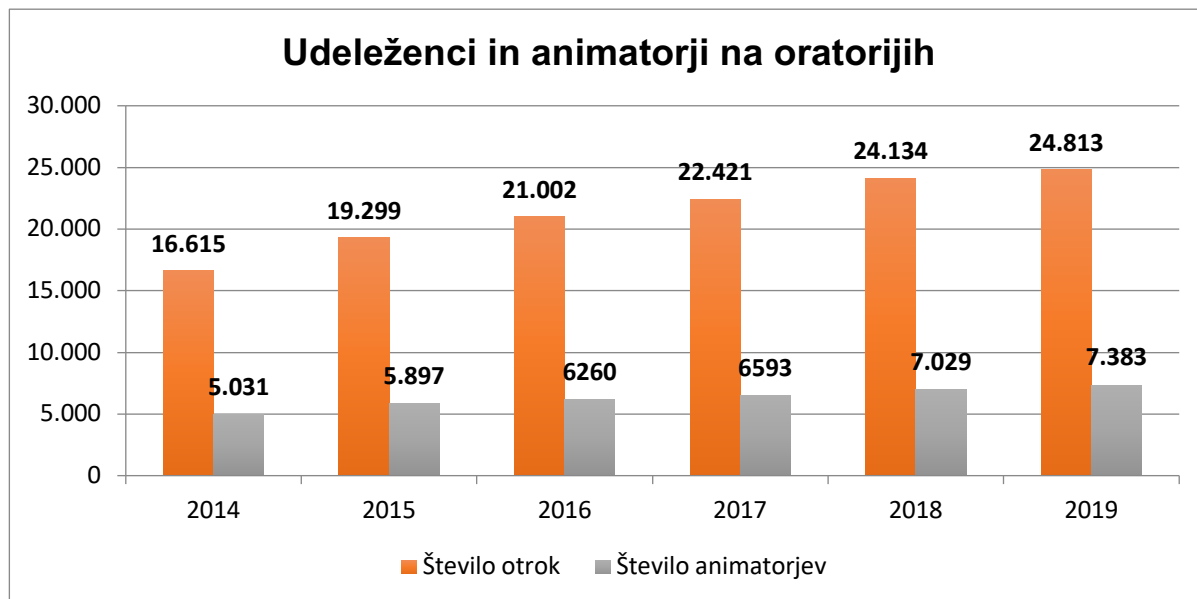
V letu 2019 se je po uradni statistiki³⁴ Oratorija Slovenija odvilo okrog 319 oratorijev, ki se jih je udeležilo 24.812 otrok in 7.383 animatorjev.

Število oratorijev, otrok in animatorjev v letu 2019 po škofijah:

Škofija	Število oratorijev	Število otrok	Število animatorjev
Celje	48	3505	1037
Koper	35	2524	822
Ljubljana	132	11841	3502
Maribor	50	3102	958
Murska Sobota	21	1409	398
Novo mesto	33	2432	666
Skupaj:	319	24812	7383

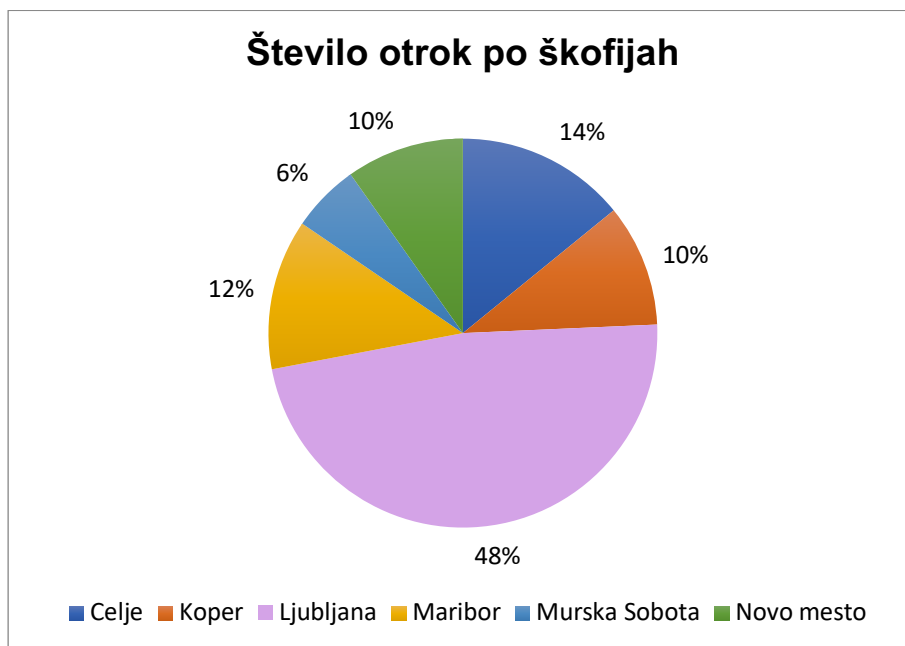
³³ Poglavlje je pripravil in podatke je zbral Tilen Mlakar.

³⁴ Statistika je pridobljena neposredno od oratorijskih voditeljev in župnikov. Podatke pridobivajo ob različnih priložnostih tekom celega leta. Najverjetneje so realne številke še nekoliko višje, saj organizatorjem vedno ne uspe pridobiti podatka iz vseh župnij.

Skupno število oratorijev, otrok in animatorjev v letih 2014-2019:

Leto	Število oratorijev	Število otrok	Število animatorjev
2014	249	16.615	5.031
2015	257	19.299	5.897
2016	279	21.002	6.260
2017	304	22.421	6.593
2018	300	24.134	7.029
2019	319	24.812	7.383

Oratorij in priprave nanj

Sodobni oratorij, kakršnega poznamo v Sloveniji, je večdnevni vzgojno-pastoralni program za otroke, ki ga pripravljajo ekipe mladih prostovoljcev – animatorjev. Že iz te definicije je razvidno, da ima oratorij dve ciljni občinstvi: tako otroke kot mlade animatorje. Slednji od oratorija odnesejo še več kot otroci, saj vanj vložijo tudi veliko svoje energije, časa in truda. Izkušnje kažejo, da je lahko Oratorij ob ustreznem spremljanju animatorske skupine za mlade v njej prostor celostne rasti, pridobivanja kompetenc in približevanja Bogu.

Oratorije povezuje glavni junak, ki se v obliki dramske igre predstavi udeležencem. Vsak del oratorijske zgodbe izpostavlja eno vrednoto, katere poznavanje potem ponotranjajo otroci in animatorji tekom tistega dne. Program oratorija na privlačen način navdušuje za vrednote, za veselo krščansko življenje, za ustvarjalnost in pošteno participacijo v družbi. V harmonično celoto združuje zabavo, sproščujoče, ustvarjalne in poučne dejavnosti, druženje in duhovnost.

Oratorij Slovenija s pripravo na oratorij začne že več kot eno leto pred dogajanjem. Že spomladi izberejo temo in vrednote oratorijev za prihodnje leto. Tema je izbrana v triletnem ciklu: svetopisemska oseba, svetnik, literarni junak. Preko poletja nastaja oratorijska dramska igra, jesen pa je namenjena nastanku ostalih gradiv, ki najdejo svoje mesto v oratorijskem priročniku.

Krajevne animatorske skupine se na oratorij pripravljajo v mesecih pred njegovo izvedbo. Najbolje je seveda, če se skupina dobiva preko celega leta, čeprav ni nujno, da se ves čas ukvarja le z oratorijem. Dobrodošlo je, da ima še druge projekte v župniji.

Pedagoško in duhovno ozadje

Pedagoško ozadje oratorija je preventivni vzgojni sistem, ki ga je začel sv. Janez Bosko. Njegov Oratorij je sicer sčasoma postal veliko več od nekajurnega programa: odpiral je šole, internate in mladinske centre. Mnogi od njih še vedno delujejo.

Sv. Janez Bosko je svoj vzgojni sistem imenoval "preventivni" zato, ker v sebi nosi idejo preprečevanja slabega kakor tudi idejo vnaprejšnjega načrtovanja dobrega (lat. prae-venire = prej priti, prestreči, prehitevati).

Bistvo njegovega sistema je ljubezniv odnos, ki ga ima vzgojitelj do otrok, zato ga je težko spraviti v teoretične okvire. Vseeno pa obstajajo poskusi, kako ga čim bolj celostno opisati. Eden takih opisov ga postavlja na štiri »stebre«. Oratorij naj bi bil za mlade:

- dom, ki sprejema,
- šola, ki uvaja v življenje,
- dvorišče za njihove prijateljske stike in za življenje v veselju ter
- župnija, ki evangelizira.

Vsak oratorij naj bi v sebi uravnoteženo združeval vse te štiri elemente.

Ko govorimo o don Boskovem preventivnem vzgojnem sistemu, prav tako ne moremo mimo pojma »asistence«. Za sv. Janeza Boska je to način animacije na oratoriju, ki pomeni, da je vzgojitelj dobrohotno, ljubeznivo in prijateljsko ves čas navzoč ob mlademu z namenom (preventivnega) preprečevanja slabega in spodbujanja dobrega. To se še zlasti lepo odraža med oratorijskimi odmori, ko se animatorji zadržujejo ob otrocih, se z njimi igrajo in klepetajo.

Z oratorijem je poleg vzgojnega sistema prav tako neločljivo povezana don Boskova, salezijanska duhovnost, ki pa je v svojem bistvu temeljno krščanska. Navadno jo opisujemo s petimi dimenzijami:

- duhovnost vsakdanjega življenja,
- duhovnost veselja in optimizma,
- duhovnost prijateljstva z Jezusom,
- duhovnost občestva s Cerkvijo
- duhovnost odgovornega služenja.

Začetki Oratorija v Sloveniji – kot reka iz več potokov ...

Oratorije so slovenski salezijanci v njihovi bolj prvotni obliki že izvajali v prvi polovici 20. stoletja, a je politični prevrat to delo po 2. svetovni vojni presegal. Tako so prvi oratoriji v novejši zgodovini v malo drugačni obliki začeli potekati ob 100-letnici don Boskove smrti, leta 1988, čeprav jih salezijanke in salezijanci še niso imenovali s tem imenom.

Sedanja oblika oratorija, je nekakšen rezultat različnih pobud (kot reka, ki se rodi iz več potokov), ki so se rojevale pri salezijancih in sestrah HMP sredi osemdesetih in v začetku devetdesetih let 20. stoletja:

1. **Stoletnica don Boskove smrti I. 1988.** V osemdesetih letih je več salezijanskih bogoslovcev prinašalo izkušnjo salezijanskega dela iz Italije, saj so se tam za več tednov vključevali v t. i. »Estate ragazzi« (podoben počitniški program kot je naš oratorij). Ob stoletnici don Boskove smrti I. 1988/89 so salezijanci z mladimi pripravili program pod imenom »Don Boskov šotor«. Don Boskov šotor je krožil po (predvsem salezijanskih) župnijah in se tam ustavil za dan ali dva. Ta izkušnja je vzpodbudila nekatere mlade salezijance, da so med počitnicami leta 1990 v župniji Ljubljana Rakovnik pripravili desetdnevne počitnice pod naslovom »Na zelenem otoku«. Tudi sestre salezijanke (HMP)

so že leta 1988 prvič organizirale 'oratorij' v župniji Ljubljana Sv. Jakob, naslednja leta pa izvajale razne »oratorijske dogodke« v več župnijah, kjer so med letom pomagale kot katehistinje.

2. **Oratorij v sklopu ljudskega misijona.** Na pobudo salezijanca Toneta Ciglarja, ki je marca leta 1991 prevzel ljudski misijon v župniji Radenci, je bil v sklopu misijona napovedan tudi »oratorij« za vse veroučence od 1. do 8. razreda. Vodenje programa oratorija sta prevzela Janez Potočnik in Rudi Tisel. Program je bil približno tak, kot ga poznamo v oratoriju danes, le v nekoliko skrčeni obliki - od treh do šestih popoldne. Podoben program oratorija (vedno s tem imenom!) se je v letih 1992-94 v sklopu ljudskih misijonov ponovil v več kot 10 župnijah.
3. **Prvič »poletni oratorij« v Dobropolju.** V župniji Videm-Dobropolje so imeli leta 1992 novo mašo Janeza Vodičarja. Tedanji ceremoniar bogoslovec Sandi Osojnik je v pripravi na slavje nove maše pripravil program oratorija z vsebino o Jonatanu Livingstonu Galebu.
4. **Skupni projekt salezijanskih bogoslovcev.** V letih 1993-94 so salezijanski bogoslovci skupaj pripravili gradiva s programom poletnega oratorija (1993 – Ostržek, 1994 – Kekec), ki so ga izvajali na več župnijah – predvsem tistih, kamor so med letom konec tedna odhajali na pastoralno prakso. Pripravili so tudi majice, nalepke, gradiva s pesmimi in igrami ipd.
5. **Sodelovanje v projektu z vso salezijansko družino.** Bogoslovci so s svojim voditeljem nadaljevali delo v pripravi gradiv za oratorij, v to delo pa so se vključile tudi sestre HMP in nekateri animatorji ter društvo Mladinski ceh. Gradiva so od leta 1995 začela izhajati v lični knjižni izdaji v zbirki Animator. Oratorij se je leta 1996 dogajal že v 25 župnijah, naslednje leto v cca. 40 župnijah, leta 2000 pa že v skoraj 70 župnijah.

Projekt Oratorij Slovenija je celostno predstavljen na spletni strani <http://oratorij.net>.

6.5.9 Skavti

Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS) je bilo ustanovljeno 31. marca 1990. Je največja mladinska katoliška organizacija v državi, z več kot 5.300 člani je tudi med največjimi mladinskimi nacionalnimi organizacijami s statusom v javnem interesu v mladinskem sektorju in na področju vzgoje in izobraževanja. V ZSKSS aktivno deluje več kot 900 mladinskih voditeljev in duhovnih asistentov.

Poslanstvo ZSKSS je s pomočjo skavtske vzgoje prispevati k polnemu telesnemu, spoznavnemu, duhovnemu, čustveno-motivacijskemu, moralnemu in družbenemu razvoju mladih ljudi, da bodo lahko postali zrele osebnosti, odgovorni državljani ter dejavni člani krajevnih, narodnih in mednarodnih skupnosti.

Skavtska vzgoja je proces, ki s skavtsko metodo na vseh področjih vsebine vzgajanja omogoča celostni razvoj posameznika v pristnega, samostojnega, odgovornega in zdravega človeka, kristjana in državljana. Iz vsebine vzgajanja črpajo vsebino za vzgojni program. Sestavlja jo devet področij: temelji skavtstva, katoliška duhovnost, sovgoja, osebnostna rast, veščine vodenja, okolijska vzgoja, vzgoja za zdravje, aktivno državljanstvo in vzgoja za mir.

Skavtska metoda omogoča, da posredujejo vzgojni program skavtom. Sestavljena je iz osmih elementov: obljube in zakonov, dela v majhnih skupinah, učenja z delom, simbolne govorice, dejavnosti na prostem, vloge starejšega, osebnega napredovanja, služenja v družbi.

Vzgojni program je dejavnost, ki jo voditelj izvaja z otrokom/mladostnikom/udeležencem, je vzgojno načrtovana in podana v skladu s skavtsko vzgojo.

Članstvo ZSKSS po spolu in po vejah

LETO	Skupaj	Ženske	Moški	Bobri in bobrovke	Volčiči in volkuljice	Izvidniki in vodnice	Popotniki in popotnice	Voditelji	Drugi člani
2006	4173	2168	2005	0	922	1634	834	783	0
2007	4238	2219	2019	0	884	1728	835	783	8
2008	4370	2251	2119	0	924	1753	894	797	2
2009	4234	2144	2090	0	880	1715	841	718	80
2010	4209	2118	2091	0	835	1647	835	773	61
2011	4209	2114	2095	36	878	1606	821	792	76
2012	4231	2086	2145	36	820	1812	735	760	68
2013	4377	2157	2220	74	901	1820	745	782	55
2014	4395	2237	2158	105	896	1834	705	813	42
2015	4.582	2.220	2.362	125	982	1843	751	836	45
2016	4.757	2.316	2.441	188	1026	1876	759	860	48
2017	4.954	2.535	2.419	261	1104	1795	854	893	47
2018	5.205	2.674	2.531	252	1192	1948	824	938	51
2019	5.205	2.651	2.554	263	1177	1902	864	930	69
2020	5.330	2721	2609	295	1218	1938	874	949	56

Število stegov ZSKSS

2006	70
2007	70
2008	66
2009	68
2010	67
2011	66
2012	66
2013	66
2014	66
2015	64
2016	66
2017	66
2018	67
2019	67
2020	66

Največji dogodki/projekti v ZSKSS:

Leto izvedbe	Naziv projekta/dogodka	Kraj	Število udeležencev
1991–	Luč miru iz Betlehema	Celotna Slovenija	Vsako leto okoli 5000 udeležencev
1992–	Dan Zemlje	Celotna Slovenija	Vsako leto okoli 2500 udeležencev
1994	Skupna pot se začne v mojem srcu – srečanje PP	Kamnik	250 udeležencev
1995	Vetrovi – vseslovensko srečanje RP	Litija	500 udeležencev
1996–	Jakec – nočno orientacijsko tekmovanje	Logatec	Vsako leto do 800 udeležencev
1996	Srečanje IV in PP ob papeževem obisku	Postojna	
1997	Prvo slovensko srečanje volčičev in volkuljic	Škofja Loka	500 udeležencev
1998	Posočje – pomoč po potresu	Posočje	160 udeležencev
1999	Vihar upanja – prvi potovalni tabor voditeljev	Slovenska Bistrica	200 udeležencev
2000	Prvi BUM prijateljstva – poletni tabor za invalide ter vojne in druge sirote iz Bosne	Portorož, Ankaran	Vsako leto okoli 60 udeležencev
2001	Briga me!	Novo mesto	600 udeležencev
2001	Zlata Žaba – skavtski filmski festival	Domžale	Vsako leto okoli 400 udeležencev
2006	Glej daleč – drugi potovalni tabor voditeljev	Reteče pri Škofji Loki	450 udeležencev
2007	Evropska skavtska konferenca	Portorož	450 udeležencev
2007	BUM stoletja – 100-letnica skavtstva	Ljubljana	1000 udeležencev

2008	1. slovenski skavtski jamboree	Želimlje	3500 udeležencev
2009	Organizacija ICCS-EM konference	Celje	60 udeležencev
2010	Odprtje Skavtskega okolijskega centra	Kočevski rog	200 udeležencev
2011	Piškotek dobrotek – vseslovensko srečanje volčičev in volkuljic ob zaključku vzgojnega namena	Ivančna Gorica	600 udeležencev
2011	IV izziv – vseslovensko srečanje izvidnikov in vodnic ob zaključku vzgojnega namena	Novo mesto	610 udeležencev
2011	Odrolaj – vseslovensko srečanje popotnikov in popotnic	Planina Podvežak	280 udeležencev
2011	Marmeljada – tradicionalno dvodnevno srečanje primorskih skavtinja in skavtov.	Postojna	500 udeležencev
2012	22. februar bo dober dan	Celotna Slovenija	Vsako leto okoli 4000 udeležencev
2012	Ogenj v meni – srečanje vseh voditeljev	Šmihel pod Nanosom	700 voditeljev
2013–2015	Okolijski tabori za družine	Kočevski rog	več kot 500 udeležencev
2013	Pobarvaj me – zaključek celoletnih PP projektov ter vseslovensko srečanje PP	Logatec	okoli 200 udeležencev
2015	Vodi svoj kanu – vseslovensko srečanje popotnikov in popotnic	Reteče pri Škofji Loki	250 udeležencev
2015–2016	Projekt Za zdravje mladih	Celotna Slovenija	Različne dejavnosti
2015–2017	Projekt Globalno učenje	Celotna Slovenija	Različne dejavnosti
2016–18	Projekt Vzgoja za poklic	Celotna Slovenija	300 vključenih
2017	Zimovanje za otroke iz socialno ogroženih družin	Golte	60 vključenih
2017	Kvajdej – tabor gorenjskih čet	Radovljica	400 udeležencev
2017	Emonada – tabor ljubljanskih stegov	Gornji Grad	400 udeležencev
2017	Državno srečanje voditeljev	Ljubljana	400 udeležencev
2018–2019	Projekt Izzivaj – uživaj	Celotna Slovenija	700 udeležencev
2018	Državno srečanje voditeljev	Ljubljana	400 udeležencev
2019	7-dnevni tabor voditeljev - Srečanje	Želodnik	400 udeležencev

Združenje bratovščin odraslih katoliških skavtinja in skavtov (ZBOKSS)

Odrasli skavti Slovenije so formalno organizirani od leta 2001 v Združenje bratovščin odraslih katoliških skavtinja in skavtov (ZBOKSS). Delujejo v 25 bratovščinah (2019).

ZBOKSS je prostovoljno, neodvisno, nestransko, nepridobitno, interesno in vzgojno združenje, ki skrbi za razvoj skavtstva med odraslimi in temelji na načelih, ki jih je leta 1907 zapisal ustanovitelj skavtstva Robert Baden Powell in jih je leta 1922 v Parizu potrdila Mednarodna skavtska konferenca. Namen Združenja je spodbujati

člane k ohranjanju zvestobe skavtski obljubi in zakonom ter širjenju skavtskega duha v okolju, kjer živijo. Člani se zavzemajo za dejavno pomoč mladinskim skavtskim organizacijam ter prispevajo k stalnemu telesnemu, duševnemu, duhovnemu in družbenemu razvoju prebivalcev okolja, v katerem živijo.

Cilji ZBOKSS-a:

- ohraniti skavtsko obljubo in skavtske zakone;
- širjenje skavtskega duha v širšem in ožjem okolju;
- nuditi pomoč mladinskim skavtskim organizacijam v lokalnih skupnostih, v državi in po svetu;
- prispevati k družbenemu razvoju;
- skrbeti za duševni, delovni in telesni razvoj članov ter vseh ostalih prebivalcev v okolju.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Odrasli skavti (Združenje bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov)	n.p.	n.p.	250	274	309	318	n.p.	314	351	345	349

6.6 Cerkevna glasba

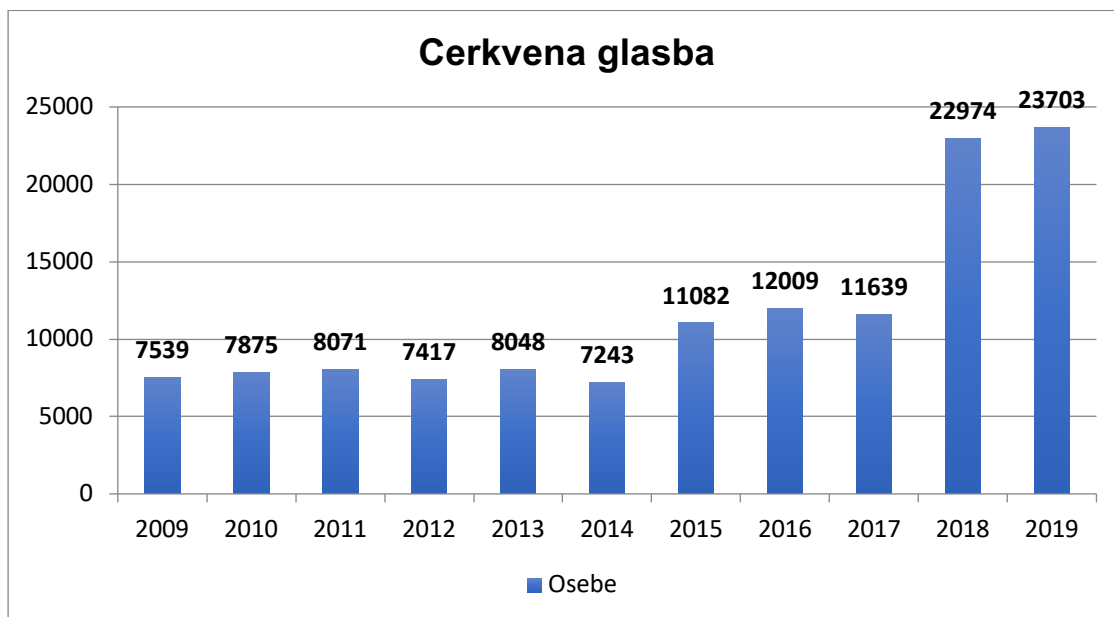
Slovenci imamo močno glasbeno tradicijo in izpostavljeni podatki za štiri slovenske škofije potrjujejo, da so cerkveni pevski zbori še vedno pomembni nosilci kulturnega dogajanja po župnijah. Po dostopnih podatkih škofij Celje, Koper, Murska Sobota, Novo mesto in Nadškofije Ljubljana je v letu 2019 v petih slovenskih (nad)škofijah na področju sakralne glasbe delovalo 23.703 oseb. Kot pravi bogoslužni sodelavci so nepogrešljivi pri večjih praznikih ter tudi pri krajevnih ali regionalnih kulturnih dogodkih. Župnijski zbori so v navedenih škofijah v letu 2019 združevali vsaj 11.120 pevk in pevcev, otroški zbori pa 5.552. Podobno kot pri nedeljnikih lahko opazimo, da število skozi leta postopa narašča, saj verniki v glasbenem udejstvovanju prepoznajo dejavno sodelovanje v župnijskem življenju.

Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Organisti ³⁵	354	358	380	367	392	402	683	676	690	1266	1223
Pevovodje, zborovodje	229	190	194	190	210	114	95	147	151	170	381
Drugi glasbeniki	95	104	105	63	89	99	87	85	122	152	598
Mešani župnijski pevski zbor ³⁶	3766	3936	3943	3506	3923	3449	5980	5999	5756	16624	11120
Moški župnijski pevski zbor	350	317	321	414	345	345	292	329	462	572	754
(št. pevcev)	317	321	414	345	345	292	329	462	572	436	
Ženski župnijski pevski zbor	512	540	576	588	519	491	587	560	811	713	1091
(št. pevcev)	540	576	588	519	491	587	560	811	713	764	
Duhovno-ritmična glasba ³⁷	0	0	0	0	0	0	0	0	36	78	135
(št. pevcev)	0	0	0	0	0	0	0	36	78	55	
Mladinski pevski zbor	425	358	422	488	359	355	434	357	954	894	2849
(št. pevcev)	358	422	488	359	355	434	357	954	894	818	
Otroški pevski zbor (št. pevcev)	1822	1880	1968	1959	2068	2243	1866	1777	2839	2663	5552
Skupaj:	1880	1968	1959	2068	2243	1866	1777	2839	2663	2689	23703

³⁵ Dodan potatek za Nadškofijo Ljubljana za leto 2018.

³⁶ Dodan potatek za Nadškofijo Ljubljana za leto 2018.

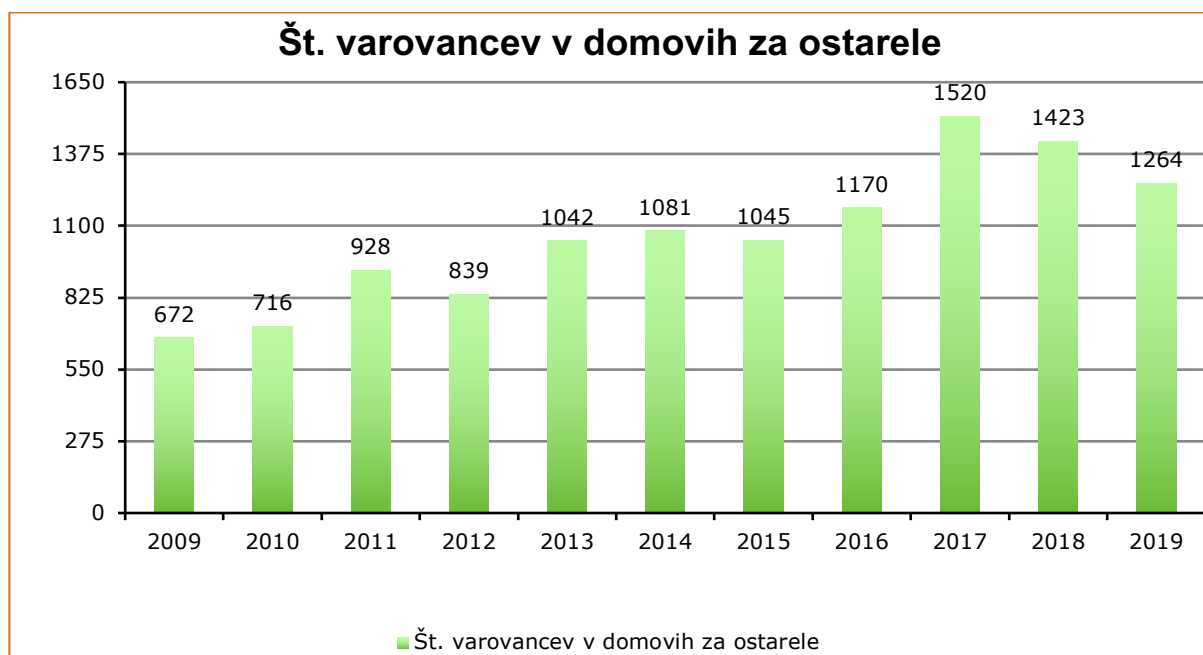
³⁷ Pod rubriko "Duhovno-ritmična glasba" so vpisani predvsem inštrumentalisti.

6.7 Domovi za ostarele in bolne

Na področju socialne skrbi za starejše, bolne in onemogle je Katoliška cerkev v Sloveniji leta 2005 odprla vrata 10 domov za ostarele, leta 2019 pa 15. Vpis se je v desetletju 2009–2019 povečal s 672 na 1.264 varovancev.

Domovi za ostarele v škofiji	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Koper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ljubljana	7	6	6	7	7	7	7	7	7	7	7
	Maribor	6	6	6	5	6	4	3	5	4	4	4
	Murska Sobota	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	0	0	0	2	2	2	2
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Skupaj:		15	14	14	14	15	13	12	16	15	15
Št. varovancev v domovih za ostarele	Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Celje	163	164	163	163	166	169	157	186	186	186	186
	Koper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ljubljana	290	288	297	333	583	584	626	677	865	760	669
	Maribor	219	264	468	343	293	328	262	307	324	332	264
	Murska Sobota	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	0	0	0	145	145	145
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Skupaj		672	716	928	839	1042	1081	1045	1170	1520	1423

6.8 Sakralna kulturna dediščina

Poglavje kulturne dediščine Cerkev na Slovenskem ali tudi sakralne kulturne dediščine je izrednega pomena, saj ima Katoliška cerkev v Sloveniji v lasti in posesti 2.901 cerkev in drugih sakralnih objektov. Pogosto gre za enkratne mojstrovine in umetniške stvaritve, ki nam jih lahko zavidajo tudi veliki narodi. Naši predniki so jih skozi stoletja ohranjali in obnavljali ter s tem gojili tudi pripadnost slovenstvu in narodu. To nacionalno bogastvo zahteva stalno skrb in vzdrževanje. Poglavju sakralne kulturne dediščine smo namenili več prostora bodisi zaradi obsega in pomena bodisi zaradi nepoznavanja med verniki. S tem želimo vsaj delno predstaviti velik pomen tega dela Cerkev na Slovenskem.

Dragi stroški konservatorskih in restavratorskih posegov ter redno vzdrževanje zahtevajo veliko naporov in sredstev lokalnih skupnosti, pogosto majhnih župnij ali samostanov, ki jim je sakralna dediščina dragocena, a v veliko finančno breme. V nadaljevanju je predstavljenih nekaj splošnih podatkov, ki pomagajo vsaj delno orisati to razvejano področje.

6.8.1 Število cerkva in sakralnih objektov v Sloveniji

V Sloveniji je 2.901 cerkva in kapel ter znamenj.³⁸

Po stanju registra Ministrstva za kulturo o vpisani sakralni kulturni dediščini iz januarja 2009 je v Sloveniji 6.157 sakralnih enot (cerkve, kapele, zidana znamenja in križi).

6.8.2 Muzeji in arhivi

V prostorih cistercijanskega samostana v Stični deluje Muzej krščanstva na Slovenskem (MKS), ki ima edini status nacionalnega muzeja. Muzej ima zaposleno strokovno osebje (v letu 2019 je bilo 6 zaposlenih), ki gradivo sistematično zbira, restavrira, preučuje, raziskuje in razstavlja. Ministrstvo za kulturo MKS sofinancira 100 %. Muzej hrani nekatere predmete redovnih skupnosti, samostanov in zasebnikov.

Pomemben del slovenske sakralne kulturne dediščine predstavljajo še nekatere zasebne zbirke, spominske sobe, župnijske razstave ali zbirke (npr. v Radmirju, Piranu, Misijonski muzej na Rakovniku itd.), ki jih večinoma financirajo župnije, škofije ali redovne skupnosti. Med njimi velja omeniti Muzej jaslic na Brezjah.³⁹

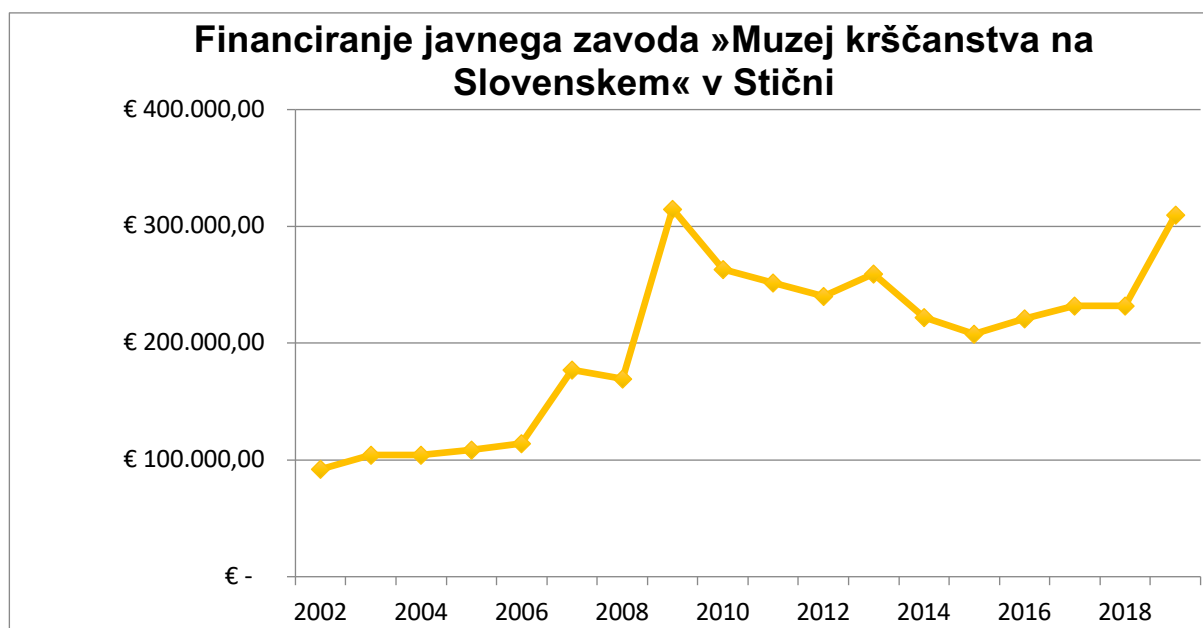
Državno financiranje javnega zavoda Muzej krščanstva na Slovenskem v Stični:

Leto	Sredstva v EUR
2003	104.323,15
2004	104.323,15
2005	108.496,08
2006	113.920,88
2007	176.910,00
2008	169.714,35

³⁸ Podatke za to poglavje sta prispevala msgr. mag. Franci Petrič in Ministrstvo za kulturo RS.

³⁹ Prim. <http://www.marija.si/dozivite-brezje/muzej-jaslic/>.

2009	314.988,32
2010	263.261,00
2011	251.445,00
2012	240.220,00
2013	225.365,00
2014	222.236,00
2015	207.618,00
2016	221.127,00
2017	232.134,00
2018	231.952,00
2019	309.740,00

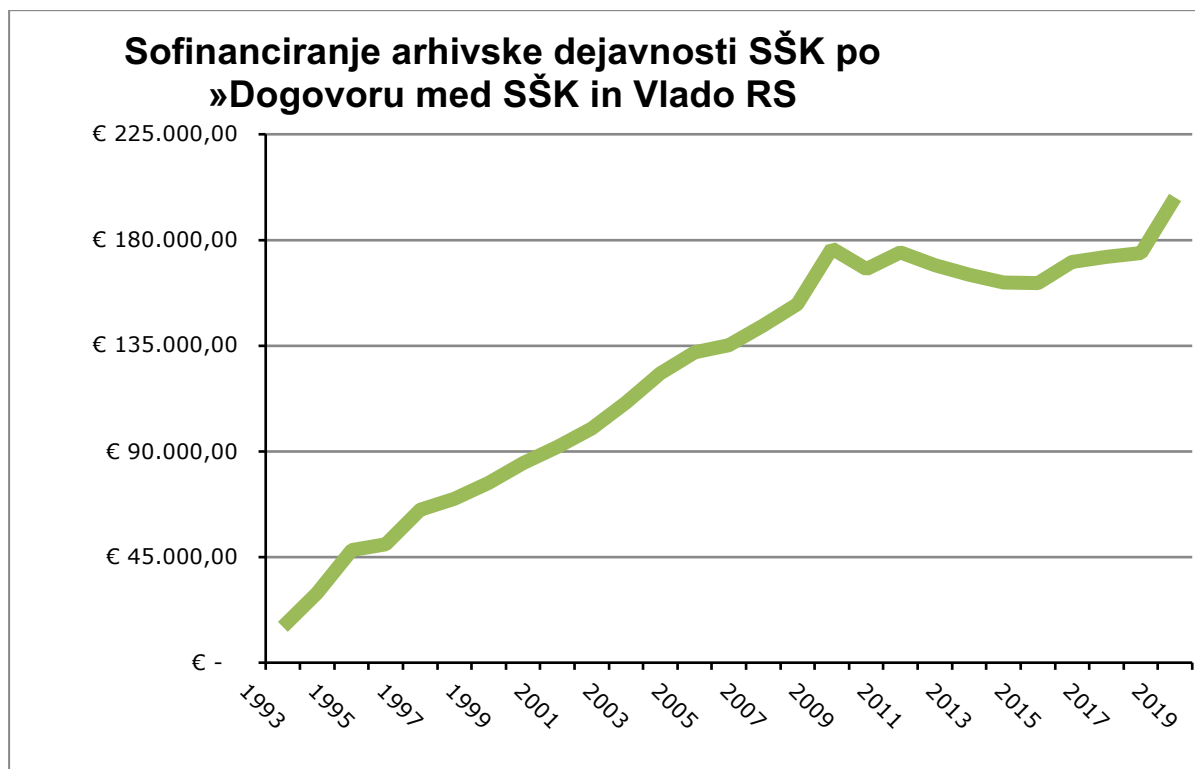

V Cerkvi na Slovenskem delujejo trije (nad)škofijski arhivi (v Kopru, Ljubljani in Mariboru); vsaka župnija in vsak samostan imata svojega, poleg tega pa imajo svoj arhiv še provincialni samostani. Država sofinancira 70 % plače 8 uslužbencev samo v treh škofijskih arhivih (zaposleni: v koprski škofiji 1, v ljubljanski nadškofiji 4, v mariborski 3). Do tega so upravičeni, ker opravljajo javnokoristno dejavnost, kar ureja pogodba med Ministrstvom za kulturo in SŠK.

Sofinanciranje arhivske dejavnosti Cerkve na Slovenskem po dogovoru med SŠK in Vlado RS po letih:

Leto	Sredstva v EUR
1993	15.256,60
1994	29.627,77
1995	47.988,64
1996	50.492,40
1997	65.097,64
1998	69.687,86
1999	76.656,65

2000	85.090,13
2001	91.841,92
2002	99.833,08
2003	110.549,15
2004	123.172,25
2005	132.043,89
2006	135.136,03
2007	143.752,00
2008	152.566,00
2009	176.245,00
2010	167.545,00
2011	174.639,00
2012	169.201,00
2013	165.203,00
2014	161.992,00
2015	161.572,00
2016	170.735,00
2017	172.854,00
2018	174.430,00
2019	198.094,00

6.9 Delo cerkvenih sodišč

Cerkvena sodišča v Sporočilih slovenskih škofij⁴⁰ vsako leto objavijo statistiko o svojem delu, prejetih vlogah, rešenih primerih in t. i. sodnih zaostankih oziroma številu nerešenih primerov ob koncu leta. Največ je primerov ugotavljanja ničnosti cerkvenega zakona: leta 2017 je bilo 59 primerov, leta 2018 60 ter leta 2019 48.

Ugotavljanje ničnosti zakona na 1. stopnji

Ljubljana		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Nove vloge	21	22	27	25	33	39	n.p.	63	55	64	47
	Rešeni primeri	48	37	25	23	29	34	n.p.	34	57	69	38
	Skupaj nerešeni primeri konec leta	40	25	27	29	33	38	n.p.	59	57	52	62
	Ugotavljanje ničnosti zakona na 2. stopnji											
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Nove vloge	18	19	26	15	19	20	n.p.	0	0	0	0
	Rešeni primeri	13	17	26	14	22	23	n.p.	0	0	0	1
	Skupaj nerešeni primeri konec leta	6	8	8	9	6	3	n.p.	0	0	0	1
Ugotavljanje ničnosti zakona na 1. stopnji												
Maribor		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Nove vloge	21	19	18	20	14	18	27	29	8	32	28
	Rešeni primeri	26	30	30	21	20	27	18	31	21	30	24
	Skupaj nerešeni primeri konec leta	68	57	47	46	40	31	40	38	22	28	31
	Ugotavljanje ničnosti zakona na 2. stopnji											
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Nove vloge	19	27	24	18	15	27	21	5	1	1	1
	Rešeni primeri	18	27	20	21	16	28	21	4	2	1	1
	Skupaj nerešeni primeri konec leta	1	1	5	2	1	0	0	1	0	0	0

⁴⁰ Prim. Sporočila slovenskih škofij.

7 Vloga žensk v Katoliški cerkvi v Sloveniji

V krščanski teologiji in verovanju ima najvišjo čast Devica Marija, ki se je odzvala na Božje povabilo in postala Božja Mati (*Theotokos* oziroma *Bogorodica*). Od koncila v Efezu leta 431 se Mariji s tem nazivom uradno priznava, da je mati Jezusa Boga in ne samo mati Jezusa človeka.

Jezus v evangelijih nikoli ne izpostavlja ali ločuje ženske vloge, vendar iz njegovega delovanja lahko razberemo, da jim priznava enakovredno dostojanstvo kakor moškim: srečanje s Samarijanko (prim. Jn 4,1–42); povabilo prešuštnici k spreobrnjenju (prim. Jn 8,1–11); skupina žena, ki ga je spremljala ob apostolih.⁴¹ Ne nazadnje se na velikonočno jutro ob vstajenju kot prvi prikaže Mariji Magdaleni, ki ji je Cerkev priznala, da je apostolka apostolov (*apostolorum apostola*).⁴²

V Katoliški Cerkvi v Sloveniji so ženske najpogosteje prisotne na odgovornih in vodstvenih delovnih mestih v pastoralni, katoliških vzgojno-izobraževalnih ustanovah in v laičkih združenjih.

Večino slovenskih katoliških kulturnih in izobraževalnih ustanov vodijo redovnice ali laikinje kot direktorice oziroma ravnateljice:

- Muzej krščanstva na Slovenskem v Stični,
- Gimnazijo A. M. Slomška v Mariboru,
- Osnovno šolo A. Šuštarja v Ljubljani,
- Kulturni center Schellenburg v Ljubljani,
- Romarski urad na Brezjah,
- Društvo katoliških vzgojiteljev in vzgojiteljic,
- Društvo katoliških vrtcev Slovenije,
- Skupnost slovenskih katehistin in katehistov,
- Slovenski katehetski urad.

V slovenskih katoliških izobraževalnih ustanovah je večinoma ženskam zaupana vzgojna naloga otrok in mladine. Kot sodelavke delujejo v katoliških domovih za ostarele ter so aktivno vključene v življenje župnij kot voditeljice župnijskih pevskih zborov in župnijskih pastoralnih svetov.

Prav tako ženske zasedajo odgovorna mesta v strukturi lokalne Cerkve kot izvršne tajnice (vloga generalnega tajnika), predsednice ali svetovalke oz. vodje uradov na škofijskih ordinariatih.

Slovenke zasedajo odgovorna mesta tudi na vodstvenih položajih vesoljne Cerkve: na primer v vatikanskem Tajništvu za komunikacijo, Mednarodni teološki komisiji, kot svetovalke generalnih predstojnic reda ali kot magistre novink.

Cerkev na Slovenskem od II. vatikanskega koncila (1962–1965) vse dejavneje vključuje ženske v vzgojno, izobraževalno, duhovno, pastoralno in vodstveno življenje krščanskih skupnosti. S tem so ženske dejavno prisotne na položajih, kjer se sprejemajo pomembne odločitve in se načrtuje skupno življenje krščanske skupnosti.

⁴¹ Prim. J. Galot DJ, *La missione della donna nella Chiesa*, La Civilita' cattolica 1966, II, 16–17.

⁴² Prim. God sv. Marije Magdalene, praznik za vso Cerkev, v: <http://katoliska-cerkev.si/god-svete-marije-magdalene-praznik-za-vso-cerkev> (pridobljeno 3. marca 2017).

Zastopanost žensk je na delovnih mestih v Katoliški cerkvi v Sloveniji na visoki ravni, s čimer se dodatno uresničuje dostojanstvo žene, opisano v številnih dokumentih cerkvenega učiteljstva. Med najpomembnejšimi so:

- papež Pavel VI., Okrožnica *Marialis cultus*, 1974;
- udeležba in sodelovanje na Svetovni konferenci o ženski, Mehika 1975;
- škofovsko sinoda iz leta 1987 o vlogi laikov v Cerkvi in svetu;
- papež Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda *Christifideles laici*, 1988;
- papež Janez Pavel II., Pastoralno pismo *Mulieris dignitatem*, 1988;
- papež Janez Pavel II., *Pismo ženskam*, 1995.

Papež Frančišek je avgusta 2016 ustanovil teološko komisijo za preučevanje položaja in zgodovine ženskega diakonata v Cerkvi. Krščanstvo je v zgodovini dokazalo, da ima ženska veliko in nenadomestljivo vlogo.

Med cerkvenimi učitelji⁴³ so tudi tri ženske: sv. Katarina Sienska (1347–80), sv. Terezija Avilska (1515–82) in sv. Terezija iz Lisieuxa (1873–97). To dokazuje, da so ženske vseskozi navzoče v pomembnih trenutkih krščanstva in so pomembno prispevale k razvoju teologije, mistike, vzgoje, izobraževanja in drugih odločujočih področij v življenju Cerkve.

⁴³ Cerkveni učitelji so v Katoliški cerkvi tisti teologi, ki so na izreden način s svojimi talenti, življenjem ali delom dali poseben prispevek teološkemu nauku ali njegovemu oznanjevanju. To čast je do sedaj prejelo 36 teologov; podeli se po kanonizaciji. Prvi in najvplivnejši krščanski misleci se imenujejo cerkveni očetje.

8 Katoliška cerkev v Sloveniji in skrb za okolje

Katoliška cerkev je največja zagovornica ohranjanja in spoštovanja naravnega okolja. Cerkev v Sloveniji je bila prva civilno-družbena organizacija, ki si je dejavno prizadevala za ohranjanje narave in čisto okolje v vseh vidikih. Katoličani razumemo naravno okolje, ohranjanje narave in vprašanje ekologije povezano z delom stvarjenja Boga, ki je Stvarnik sveta, zato okolje imenujemo z izrazom *stvarstvo*. Jezus Kristus je na veliko noč s svojim ustajenjem premagal smrt in greh ter s tem odrešil človeka in celoten svet. Ker sta človek in okolje, ki ga obdaja, nerazdružljivo povezana, je Kristus tudi odrešenik sveta in stvarstva.

8.1 Svetopisemski izvor prizadevanja kristjanov za stvarstvo

Ob stvarjenju sveta Bog Stvarnik izroči svet in naravno okolje človeku v »upravljanje« in ne v last (prim. 1 Mz 1,28-30), zato mora človek odgovarjati Bogu za svoja dejanja.

Svet rastlin in živali predstavlja vidni del stvarstva, ki čaka na osvoboditev in končno preobrazbo. Narava ima svojo zgodovino. V Božjih očeh je dragoceno vse, kar je ustvarjeno. Jezus je v svojem nauku rad uporabljal primerjave iz sveta cvetov, dreves in ptičev. Učencem je velel, naj oznanjajo »evangelij vsemu stvarstvu« (Mr 16,15). Svetopisemska modrost nas uči odkrivati posvečenost narave in slehernega življenja, ki ima svoj izvor v Bogu. Občutljivost na čudež življenja pogloblja spoštovanje in čaščenje sveta okrog nas. Svet narave, rastlin in živali skupaj z ljudmi tvori veliko skupnost, ki Bogu poje večno pesem stvarstva, kozmično himno hvaležnosti in oboževanja.

Družbeni nauk Cerkve izpostavlja, da »odgovornost za okolje, skupno dediščino človeškega rodu, se ne razteza samo na sedanje potrebe, marveč tudi na prihodnje«. ⁴⁴

Človeštvo brez duhovnih temeljev zaradi sodobnega znanstveno-tehničnega razvoja težko našlo izhod iz akutne ekološke krize. Duhovna ozaveščenost se lahko uresničuje le ob duhovno ozaveščenih nosilcih, ki iz svojega verskega prepričanja in odprtosti črpajo moč za uresničevanje sprememb pri zahtevnih in akutnih ekoloških problemih. ⁴⁵

Morda se zdi pretirano, da trdimo, da je sprememba ekološke zavesti bistveno povezana ravno z duhovno versko držo. Tega ni mogoče doseči z nobeno, še tako pretanjeno zakonodajo, kajti starozavezni pojem *zedaka* (pravičnost) »vključuje Božjo ljubezen, ki je vedno tukaj in spremlja pravo in pravičnost«, kot pravi Stanislav Slatinek (1996, 144). Samo v celostnem pristopu – z vidika božje ljubezni in pravičnosti – je mogoče ustrezno reševati zadeve, ker je šele veren človek sposoben urejati svojo identičnost v odnosu do sebe, narave in svojega izvora. Soočati se s temi problemi pomeni stvarno, pogumno pogledati v oči sebi in biti pravičen oziroma pošten do drugih (tudi prihodnjih rodov) ter odprt za svoj izvorni temelj. Ne glede na to, kako ta

⁴⁴ Papeški svet Pravičnost in mir, *Kompendij družbenega nauka Cerkve*, Družina, 2007, 467.

⁴⁵ J. Juhant, *Ekologija in duhovna ozaveščenost*, Bogoslovni vestnik 68, 2008/1, 45.

temelj kdo razume, je nujno, da gre pri taki duhovni drži za presežnost, ki vidi preko zemeljskih omejenosti.⁴⁶

Poziv krščanskih Cerkev k ohranitvi Božjega stvarstva se je oblikoval v času VI. ekumenskega sveta Cerkev v Vancouvru (leta 1983). Geslo *Pravičnost, mir in neokrnjenost stvarstva* je težnjo po pravičnosti in trajnem miru povežalo s skrbjo za usodo narave. To geslo je široko odmevalo v posameznih Cerkvah. Še danes določa programe ekumenske refleksije in skupnega delovanja. *Charta Oecumenica*,⁴⁷ ki so jo leta 2001 sprejele evropske Cerkve, posebej poudarja: »V veri v ljubezen Boga Stvarnika smo hvaležni za dar stvarjenja, dragocenost in lepoto narave. Zgroženi pa opazujemo, da se naravna bogastva izkoriščajo brez upoštevanja njihove resnične vrednosti in omejene količine, pa tudi dobrobiti zanamcev. S skupnimi močmi želimo ustvariti dostojne življenjske pogoje za celotno stvarstvo. [...] Predlagamo, da se v evropske Cerkve uvede ekumenski dan molitve za ohranitev stvarstva.«⁴⁸

8.2 Dejavnosti Cerkve v Sloveniji

Po skoraj tisočletnem običaju, vsako leto na Slovenskem potekata dva blagoslova, ki nas spominjata na skrb za stvarstvo, ki nas obdaja: na slovesni praznik Marijinega vnebovzetja ali veliki šmaren (15. avgust), poteka blagoslov cvetja in zelišč ter na praznik sv. Frančiška Asiškega (4. oktobra) poteka blagoslov živali. Že od 10. stoletja se je ponekod ohranil običaj, da verniki v cerkev prinašajo šopke različnih rož in zelišč, ki jih nato duhovnik blagoslovi. Večinoma so vanje dodajali kakšen žitni klas, rastline pa so potem doma shranili, da bi jih varovali pred ognjem in strelo, lahko pa so jih dali tudi na njive in v hleve, med semensko žito in živinsko krmo. Običaj je verjetno povezan s tem, da je Marija poimenovana tudi kot "roža na polju in lilija dolin" v litanijah pa jo imenujemo "roža duhovna". Zelenje in zelišča so po raznih državah blagoslovaljali tudi na praznik sv. Petra, na predvečer praznika sv. Janeza Krstnika in ob godu sv. Tilna. Ne smemo pozabiti na še vedno zelo priljubljen in množično obiskan blagoslov zelenja, butar ali oljčnih vejic na cvetno nedeljo, ki poteka v tednu pred veliko nočjo.⁴⁹

Profesorji na Teološki fakulteti UL že tri desetletja s svojim znanstvenim doprinosom, raziskovalno dejavnostjo in publikacijami opozarjajo na pomen ohranjanja naravnega okolja. Tako je že leta 1991 redni profesor za filozofijo na Teološki fakulteti v Ljubljani dr. Anton Stres v knjigi *Človek in družba* opozarjal, da moramo najprej pomisliti »na ogroženost našega okolja, na ekološka vprašanja. Ta so se pojavila zaradi pospešenega izkoriščanja zemeljskih olj in premoga. Vendar je treba v tej zvezi poudariti, da so ekološka vprašanja neposredno povezana tudi z vprašanji pravičnosti in miru. Zato danes ni mogoče ločeno reševati vprašanje ohranjanja stvarstva in vprašanje pravičnega svetovnega ekonomskega reda, dolžniške krize in oboroževanja.«⁵⁰

⁴⁶ J. Juhant, *Ekologija in duhovna ozaveščenost*, Bogoslovni vestnik 68, 2008/1, 56.

⁴⁷ Prim. <https://web.archive.org/web/20121225040803/http://www.ceceurope.org/current-issues/charta-oecumenica/>.

⁴⁸ W. Hryniewicz, *Kršćanstvo in svet narave*, v: http://kud-logos.si/2017/krscanstvo-in-svet-narave/#_ftn4 (pridobljeno 25. maj 2020).

⁴⁹ Prim. F. Kotnik, *Blagoslov zelišč na kres in čar kresnic*, Ljubljana, 1942; v: http://www.etno-muzej.si/files/etnolog/pdf/Etnolog_15_1942_kotnik_blagoslov.pdf (pridobljeno: 25. maja 2020).

⁵⁰ A. Stres, *Oseba in družba*, Mohorjeva družba, 1991, 335.

Katoliška cerkev v Sloveniji od leta **2010** podpira evropski projekt LIFE+, ki se je ukvarjal z zmanjšanjem vpliva razsvetljave objektov kulturne dediščine na nočne metulje in netopirje. V Sloveniji smo podprli delovanje društva *Temno nebo Slovenije*.

Prav tako varovanje narave poudarjamo preko naše pastoralne in izobraževalne ter vzgojne dejavnosti. SŠK je vprašanje skrbi za naravo in trajnostni razvoj neposredno predstavila leta **2011** v odmevni publikaciji z naslovom *Odgovorni za življenje in prihodnost Slovenije*,⁵¹ v katerem je zapisala: »Stvarstvo je Božji dar ki je namenjen vsemu človeštvu in vsem bitjem v vseh časih zato je ohranjanje narave odgovornost vsakega posameznika in celotne skupnosti kakor tudi vsega človeštva. Vsi smo poklicani k odgovornemu ravnanju z odpadki in odgovornemu ravnanju z naravnimi viri. Gospodarski in tehnološki razvoj je potrebno načrtovati dolgoročno da bo zagotovljeno dostojno in zdravo življenje prihodnjih generacij. Ekološka zavest se prične pri posameznikih. V javnem življenju je potrebno dvigniti stopnjo zavesti in kulture do hrane odpadkov uporabe okolju prijaznejših prometnih sredstev in spoštovanju narave ki je v Sloveniji poseben dar. Posebno pozornost bi morali nameniti vodnim virom saj voda vedno bolj postaja vir skupnega bogastva in temelj prihodnosti.« Obenem je SŠK pozvala volivce, da kandidatom političnih strank pred volitvami zastavijo vprašanje, kakšno stališče imajo do varovanja okolja?

Slovenska škofovska konferenca je aktivno podprla različne okoljevarstvene projekte kot je npr. Akcija *Očistimo Slovenijo* leta **2012** in **2018**.⁵²

Številni primeri dobrih praks potekajo po slovenskih župnijah, samostanih in vzgojno-izobraževalnih ustanovah, saj so nagradili svoje ogrevalne sisteme za sisteme, ki so prijazni okolju (npr. toplotne črpalke, biomasa itd.). Eden največji ekoloških kmetov v Sloveniji je katoliški duhovnik Dejan Horvat, ki deluje v Prekmurju.⁵³ Kmetuje na 102 hektarjih, največji del je ekoloških trajnih travnikov in pašnikov. Skrbi za približno 40 hektarjev gozda; za zgledno vzdrževanje si je prislužil naslov *Naj lastnika gozda*. Leta 2014, ko je v svoji gasilski uniformi in večč podiranja z motorko v rokah odšel na pomoč na Notranjsko, kjer je gozdove opustošil žled, je postal Pomurec leta.⁵⁴

Leta **2018** so se slovenski škofje v okviru obiska *Ad limina* srečali na zasebni avdienci s svetim očetom Frančiškom in ob tej priložnosti so mu podarili simbolična darila, med katerim sta bila med in sveča iz čebeljega voska. Odločitev za tako darilo izvira iz dejstva, da Slovenci že stoletja na poseben način cenimo čebele, saj predstavljajo krepkost, skromnost in marljivost. Obenem odražajo naš odnos do Božjega stvarstva in spoštovanje do ohranjanja neokrnjene narave. Čebele so v slovenski kulturi znamenje delavnosti, poštenja in preprostosti. Zato si je Slovenija prizadevala in tudi dosegla, da je Organizacija združenih narodov določila 20. maj za svetovni dan čebel. Gre za povabilo in opozorilo vsemu svetu, da moramo ohranjanje stvarstva začeti pri najmanjših in najbolj ranljivih. Čebelarstvo je neločljivo povezano z delom slovenskih

⁵¹ <https://katoliska-cerkev.si/odgovorni-za-zivljenje-in-prihodnost-slovenije>.

⁵² Prim. <https://katoliska-cerkev.si/katoliska-cerkev-se-pridruzuje-akciji-ocistimo-slovenijo-2012>; <https://katoliska-cerkev.si/prostovoljna-akcija-ocistimo-slovenijo-2018>.

⁵³ Prim. <https://radio.ognjisce.si/sl/195/slovenija/25320/>; <https://radioprvi.rtvsllo.si/2018/04/ekoloski-kmet-in-duhovnik/>.

⁵⁴ <https://www.vecer.com/pri-mariji-srpni-in-dobrem-pastirju-vse-to-je-nase-ne-zupnikovo-10164603> (pridobljeno 25. maja 2020).

duhovnikov, saj so si že v 18. stoletju prizadevali, da je dobilo ustrezno strokovno podlago, znanstvena književna dela in se je razširilo med ljudstvom. Na poseben način izstopa delo duhovnika Petra Pavla Glavarja, ki je za slovenske otroke odprl šolo, kjer so se lahko učili čebelarjenja. Leta 1776 je v slovenščino prevedel prvi priročnik za čebelarje v tedanjem habsburškem cesarstvu, ki ga je Anton Janša napisal v nemškem jeziku. Mnogi slovenski župniki so bili tudi sami čebelarji: npr. župnik v Grižah Janez Goličnik (1737–1809), kočevski župnik Jurij Jonke (1777–1864), Janez Sumper (1827–1888) in župnik na Vrhniki Franc Laekmayer (1863–1946). Slednji je pri Celjski Mohorjevi družbi izdal strokovni knjigi o čebelarstvu, ki sta dosegli rekordno naklado 84.389 izvodov.

Leta **2020** smo ob izrednih razmerah zaradi pandemije koronavirusa teden *Laudato si'* obhajali v omejenem obsegu, brez javnih dogodkov, kakor je to potekalo prejšnja leta (npr. duhovne vaje, srečanja, simpoziji itd.). V tednu *Laudato si'* 2020 smo povabili Slovenke in Slovence k podpisu *Deklaracije za življenje*,⁵⁵ saj sveti oče Frančišek v svoji okrožnici o varovanju okolja opozarja, kako "vzbuja skrb dejstvo, da nekatera naravovarstvena gibanja branijo celovitost okolja in upravičeno zahtevajo omejevanje znanstvenih raziskav vendar pa teh načel ne upoštevajo ko gre za človeško življenje. Pri poskusih na živih človeških zarodkih se velikokrat opravičuje prekoračitev vseh meja. Pozablja se da neodtujljiva vrednota človekovega življenja močno presega stopnjo njegovega razvoja. Podobno se dogaja ko ima tehnika kadar ne prizna velikih npravstvenih načel nazadnje za zakonit (upravičen) vsak poseg. V tem poglavju smo videli da bo tehnika ločena od etike težko sposobna samoomejevati svojo moč". (*Laudato si'*, 136). Geslo tedna *Laudato si'* 2020 je bilo *Vse je povezano* in skupaj s papežem Frančiškom smo prepričani, da brez spoštovanja človeškega življenja od spočetja do naravne smrti, tudi ne more biti spoštovanja naravnega okolja ki nas obdaja.

Vsako leto v Sloveniji potekajo različne pobude, dogodki in srečanja ob dnevu molitve za ohranjanje stvarstva, ki ga skupaj s pravoslavnimi verniki od leta 2015 obhajamo 1. septembra.

⁵⁵ Prim. <https://katoliska-cerkev.si/deklaracija-za-zivljenje>.

9 Ekspertna skupina za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK

Slovenski škofje so leta 2009 ustanovili *Ekspertno skupino za reševanje primerov spolnih zlorab*, ki je bila leta 2020 preimenovana v *Ekspertno skupino za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK* (v nadaljevanju *Ekspertna skupina*).

Namen ustanovitve *Ekspertne skupine* je strokovni pristop k zaščiti mladoletnih in ranljivih odraslih v Katoliški cerkvi v Sloveniji. Skupina svetuje tako žrtvam in njihovim svojcem kot tudi škofom ordinarijem, vendar s povsem različnim namenom: prve seznanja s postopki na cerkvenem in civilnem sodišču ter možnostih terapevtske obravnave, slednjim pa svetuje, kako naj učinkovito ravnajo v posameznih primerih ter predlaga splošne ukrepe za preprečevanje in reševanje eventualnih bodočih primerov spolnih zlorab. Poleg tega *Ekspertna skupina* deluje kot strokovni posrednik za sodelovanje SŠK s policijo, tožilstvom, civilno-družbenimi strokovnimi organizacijami in predstavniki javnosti oziroma mediji. Skupino sestavljajo vsaj trije člani: cerkveni pravnik, civilni pravnik in psiholog terapevt.

Statistika verskih delavcev v Katoliški cerkvi v Sloveniji ter prijave zlorab 2009–2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Katehisti/-nje	612	595	463	584	568	626	673	612	649	672	647
Redovnice	572	561	547	524	509	519	498	495	482	461	443
Diakoni	18	27	28	31	31	29	30	30	30	30	37
Duhovniki	1066	1067	1050	1087	1069	1066	1046	1045	1018	1020	1014
Škofje	10	11	11	11	9	11	14	14	14	14	14
Skupaj	2278	2261	2099	2237	2186	2251	2261	2196	2193	2197	2155
Obravnavne prijave domnevnih primerov zlorab	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	0	2	1	0	2	2	5
Odstotek	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	0	0,09	0,04	0	0,09	0,09	0,23

Med letoma 2013 in 2017 je skupina obravnavala šest prijav domnevnih zlorab: leta 2013 nobene, 2014 dva primera, 2015 en primer, leta 2016 ni bilo nobene prijave, v letu 2017 dve prijavi ter v letu 2018 dve.

Ekspertna skupina je od leta 2009, ko je bila ustanovljena, obravnavala 19 primerov domnevne spolne zlorabe, in sicer od prijavljenih 23 primerov (štirje primeri zaradi očitne neutemeljenosti niso bili vzeti v obravnavo). V vseh primerih so bili domnevni storilci moški kleriškega stanu (mašniki in diakoni). Domnevne žrtve so bile v sedmih primerih ženske in v 12. primerih moški. Domnevno dejanje naj bi bilo storjeno proti starejšim mladoletnikom (pubertetnikom) in mlajšim mladoletnikom (predpubertetnikom). V vseh evidentiranih primerih so domnevne žrtve osnovnošolska in srednješolska populacija.

Zakoni, smernice in pravila, v skladu s katerimi deluje Ekspertna skupina za reševanje spolnih zlorab pri SŠK:

- dokumenti RS:
 1. Kazenski zakonik;
 2. Zakon o socialnem varstvu;
 3. Zakon o kazenskem postopku;
 4. Zakon o preprečevanju nasilja v družini;
 5. Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode;

- mednarodni dokumenti in uradni dokumenti Svetega sedeža:
 6. Zakonik cerkvenega prava (ZCP) – VI. Knjiga (1983);
 7. Pastirsko pismo papeža Benedikta XVI. irskim katoličanom (19. marec 2010) – slovenski prevod;
 8. članek J. P. Beala o smernicah *Crimen Sollicitationis* (v: *Studia Canonica*, 2007);
 9. Charles J. Scicluna: *The Procedure and Praxis of the Congregation for the Doctrine of the Faith regarding Graviora Delicta*;
 10. Izjava Nemške škofovske konference z naslovom *Statement by the Spring Plenary Assembly of the German Bishops' Conference on Revelations of Sexual Abuse against Minors within the Church's Sphere of Influence* (25. februar 2010);
 11. apostolsko pismo papeža Frančiška v obliki *motu proprio Kakor ljubeča mati* (4. junij 2016);
 12. Apostolsko pismo papeža Frančiška v obliki *motu proprio* z naslovom *Vos estis lux mundi* (7. maj 2019);
 13. *Vademecum* glede nekaterih točk postopka v obravnavanju primerov spolne zlorabe mladoletnih, ki so jih zagrešili kleriki (16. julij 2020).

- dokumenti SŠK:
 14. Smernice za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih oseb v Katoliški cerkvi v Sloveniji
 15. Pravilnik Ekspertne skupine za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK
 16. Navodilo o prepovedi opravljanja verske dejavnosti z eno mladoletno osebo
 17. Navodilo o uveljavljanju ničelne stopnje tolerance do spolnih zlorab
 18. Pravilnik Sklada za financiranje psihološke pomoči domnevnim žrtvam spolnih zlorab

9.1 Delo Slovenske škofovske konference na področju zaščite otroke, mladoletnih in ranljivih odraslih

Slovenski škofje so sprejeli vrsto ukrepov oz. odzivov za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih, ki predstavljajo okvir za preprečevanje zlorab in so pravna podlaga za hitro in učinkovito procesiranje primerov:

- a) Od **16. do 17. novembra 2020** je Slovenska škofovska konferenca (SŠK) organizirala poseben e-seminar na temo zaščite otroke, mladoletnih in ranljivih odraslih v Katoliški cerkvi v Sloveniji z naslovom *Ozdravljenje in prenova*. Predavatelj je bil nemški jezuit p. Hans Zollner, ki je vodilni poznavalec omenjene tematike. Zaradi epidemije COVID-19 je simpozij, ki je bil sprva načrtovan v živo, potekal preko videokonference. V ločenih terminih je p. Zollner predaval slovenskim škofom, duhovnikom,

katehistinjam in katehistom, redovnim predstojnikom in predstojnicam, predstavnikom katoliških medijev, katoliškim izobraževalnim ustanovam, Ekspertni skupni za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK ter cerkvenim sodiščem.

- b) Upoštevajoč dosedanje izkušnje, obravnave spolnih zlorab, delo *Ekspertne skupine za zaščito otrok in mladoletnih* pri SŠK in dopolnjeno zakonodajo Svetega sedeža za to področje, so slovenski škofje sklenili, da se pripravijo nove *Smernice za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih oseb v Katoliški cerkvi v Sloveniji*. Določila veljajo za celotno območje SŠK in zajemajo klerike, redovnike in redovnice ter laike, ki delajo v cerkvenih službah. Škofje so nove smernice sprejeli na 120. redni seji, ki je potekala **5. oktobra 2020**;
- c) Škofje so **13. januarja 2020** ustanovili *Sklad za financiranje psihološke pomoči domnevnim žrtvam spolnih zlorab* z namenom, da se žrtvam ali domnevnim žrtvam spolnih zlorab katoliških duhovnikov, diakonov oz. drugih verskih uslužbencev, omogoči ustrezna strokovna psihoterapevtska pomoč;
- d) Na **117. redni seji SŠK** so škofje preimenovali Ekspertno skupino za reševanje primerov spolnih zlorab v Cerkvi na Slovenskem v Ekspertno skupino za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK;
- e) **11. aprila 2019** je SŠK sprejela *Navodilo o uveljavljanju ničelne stopnje tolerance do spolnih zlorab*. V njem so škofje med drugim določili, da je »verski uslužbenec (npr. duhovnik, katehet) dolžan centru za socialno delo, policiji ali državnemu tožilstvu naznaniti vsak sum, indic ali informacijo o spolni zlorabi (ne glede na čas dogodka), s katero je soočen pri ali v zvezi z opravljanjem pastoralne dejavnosti, in sicer v najkrajšem možnem času«;
- f) **8. aprila 2019**: je bila v galeriji Družina v Ljubljani predstavitev dokumenta papeža Frančiška z naslovom *Sklepni govor na srečanju za zaščito mladoletnih v Cerkvi*;
- g) **5. oktober 2018**: škofje sprejmejo *Navodilo o prepovedi opravljanja verske dejavnosti z eno mladoletno osebo*;
- h) **16. april 2018**: Tajništvo SŠK poda pravno pojasnilo z naslovom *Dolžnosti naznanitve spolnih zlorab državnim organom – Domnevna žrtev spolnih zlorab ima pravico do cerkvenega sodnega postopka*;
- i) **10. marec 2014**: Slovenski škofje sprejmejo novo različico *Smernic za ravnanje v primeru zlorab*;
- j) **2013**: Tajništvo SŠK oblikuje posebno spletno stran, kjer so zbrani najpomembnejši dokumenti, odgovori na pogosta vprašanja ter kontakti, kamor se lahko žrtve ali njihovi starši obrnejo po pomoč: <https://katoliska-cerkev.si/zascita-otrok-v-cerkvi-na-slovenskem>;

- k) **2012**: SŠK potrdi dopolnitev *Smernic* iz leta 2006;
- l) **28. september 2009**: SŠK sprejme pravilnik delovanja *Ekspertne skupine za reševanje primerov spolnih zlorab v Cerkvi na Slovenskem*;
- m) **7. marec 2006**: stopijo v veljavo *Smernice za ravnanje v primeru spolnih zlorab mladoletnih oseb s strani klerikov, članov redovnih skupnosti in drugih cerkvenih delavcev v Cerkvi na Slovenskem*.

Dejavnost *Ekspertne skupine*, pogosta vprašanja in odgovori, dodatni viri in literatura ter podrobnejše informacije o zaščiti otrok v Cerkvi na Slovenskem so dostopni na spletni strani SŠK: <http://katoliska-cerkev.si/zascita-otrok-v-cerkvi-na-slovenskem>.

10 Dobrodelnost v Cerkvi na Slovenskem

Slovenski verniki na različne načine podpirajo dobrodelno dejavnost Cerkve. Vsem najbolj znano delovanje Karitas še zdaleč ni edina oblika dobrodelnosti. Poleg številnih manjših društev in organizacij, ki v lokalnem okolju na prepoznaven in učinkovit način uresničujejo karitativno razsežnost evangelija, Katoliška cerkev v Sloveniji podpira tudi dobrodelno dejavnost svetega očeta ter pomaga lokalnim Cerkvam v svoji bližini. Tako so katoliški verniki v Sloveniji med letoma 2009 in 2019 darovali skupaj 631.814,51 EUR ter v letih 2001–2019 za Sveto deželo namenili 1.243.942,43 USD. Skupni znesek darov v letih 2001–2019 znaša 2.860.206,50 EUR.

Vedno več slovenskih katoličanov je vključenih v župnijske ali škofijske karitativne organizacije in društva, kot so Vincencijeva zveza dobrote, Vera in luč ipd. Podatki v tabeli so za škofije Celje, Koper, Murska Sobota in Novo mesto ter za ljubljansko nadškofijo.

Nenehno povečevanje števila prostovoljcev, sodelavcev ter varovancev oziroma prejemnikov pomoči, vključenih v dobrodelno dejavnost škofij, dokazuje, da ljudje prepoznajo v Cerkvi učinkovito okolje za pomoč najrevnejšim in zapostavljenim.

Število oseb, vključenih v dobrodelno delovanje na škofijski in župnijski ravni (škofije Celje, Koper, Murska Sobota, Novo mesto in nadškofija Ljubljana)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Člani župnijskih karitas – moški	175	178	199	197	139	183	452	491	441	477	172
Člani župnijskih karitas – ženske	858	844	947	956	734	878	1.916	1.995	2.213	2.370	3.956
Občasni prostovoljci (če so)	6	20	48	20	20	0	1.436	1.409	1.368	1.335	1.862
Vera in luč (št. članov)	259	267	317	319	309	303	393	475	578	515	897
Krščansko bratstvo bolnikov in invalidov (št. članov)	15	16	17	36	54	46	27	41	25	32	75
Kolpingovo združenje (št. članov)	55	74	56	98	48	14	33	44	54	53	119
Vincencijeve konferenca (št. članov)	24	10	27	10	0	0	7	41	46	47	36
Druge skupine (št. članov)	122	79	136	82	73	147	0	0	19	0	18
Skupaj	1.514	1.488	1.747	1.718	1.377	1.571	4.264	4.496	4.744	4.829	7.135

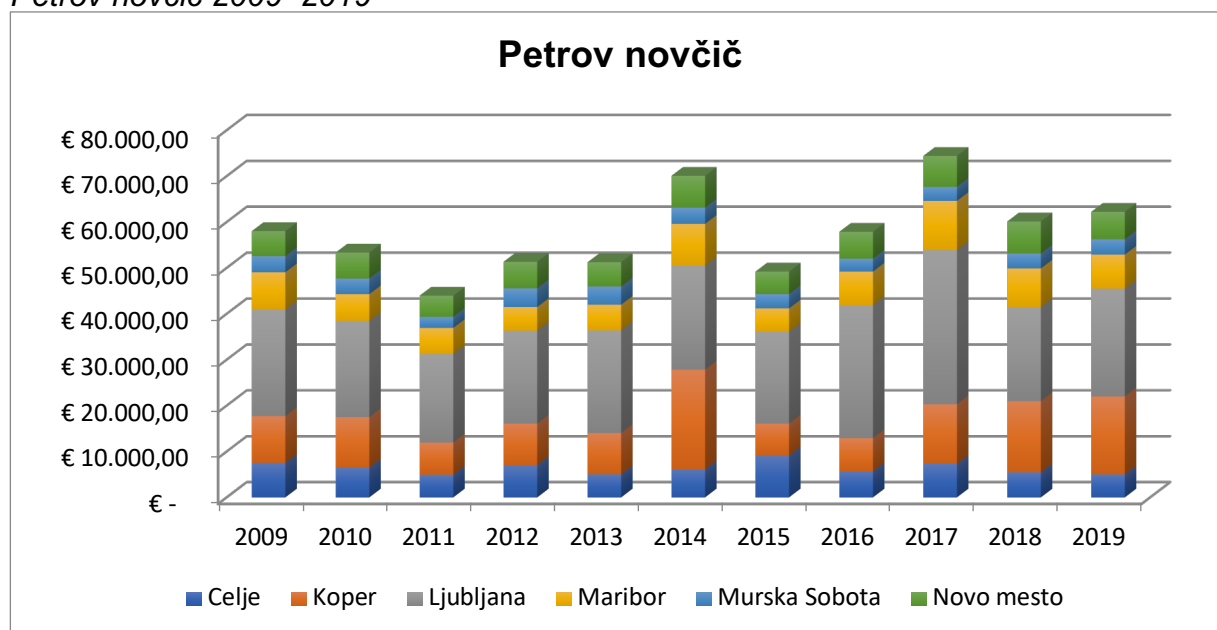
10.1 Petrov novčič – dar krajevnih Cerkev svetemu očetu

Slovenski verniki vsako leto 29. junija, na praznik svetih apostolov Petra in Pavla, darujejo t. i. Petrov novčič, dar, namenjen dobroti svetega očeta. Dar krajevni Cerkev svetemu očetu je starodavna nabirka Cerkev za naslednika apostola Petra, s katero podpira karitativna dela v najšibkejših predelih Katoliške cerkve. V obdobju 2006–2019 je Cerkev na Slovenskem v ta namen zbrala 801.469,11 EUR ter leta 2016 še dodatnih 158.914,24 EUR za Ukrajino. Slovenski verniki so leta 2015 priskočili na pomoč prizadetim v poplavah na Balkanu z nabirko, s katero so zbrali 645.880,72 EUR.

Dar krajevni Cerkev svetemu očetu – Petrov novčič (v evrih)

Škofija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Celje	7.500,00	6.500,00	4.951,00	7.025,78	5.032,53	6.130,00	9.078,00	5.712,00	7.288,00	5.466,35	5.000,00
Koper	10.200,00	11.000,00	7.000,00	9.060,00	9.000,00	21.700,00	7.000,00	7.200,00	13.000,00	15.500,00	17.000,00
Ljubljana	23.252,55	20.945,54	19.270,39	20.247,51	22.351,86	22.672,09	20.000,00	29.000,00	33.620,45	20.530,09	23.500,00
Maribor	8.098,27	5.833,52	5.698,88	5.145,48	5.600,00	9.100,00	5.100,00	7.300,00	10.700,00	8.400,00	7.400,00
Murska Sobota	3.500,00	3.400,00	2.400,00	4.071,74	3.957,61	3.518,02	3.098,46	2.799,13	3.049,19	3.228,21	3.331,93
Novo mesto	5.467,45	5.666,00	4.636,60	5.794,56	5.298,00	6.952,38	4.926,90	5.870,11	6.747,60	7.000,00	5.990,33
Skupaj:	58.018,27	53.345,06	43.956,87	51.345,07	51.240,00	70.072,49	49.203,36	57.881,24	74.405,24	60.124,65	62.222,26

Petrov novčič 2009–2019

10.2 Nabirka velikega petka za Sveto deželo

Vsako leto na veliki petek poteka tradicionalna nabirka za Sveto deželo. Kristjani po vsem svetu na ta dan darujejo za brate in sestre, ki živijo na območju Svete dežele, v krajih, kjer je živel in deloval naš Gospod Jezus Kristus. Z nabirko se tudi na konkretni materialni ravni ohranja močna vez med kristjani po svetu in svetimi kraji. Sredstva, zbrana po posameznih župnijah, so posredovana Kustodiji Svete dežele, ki jih vložijo v vzdrževanje teh krajev ali jih namenijo za lokalne kristjane. Ta nabirka še danes

predstavlja poglavitni vir za preživetje kristjanov v Sveti deželi in za vzdrževanje izjemne duhovne in sakralne kulturne dediščine.

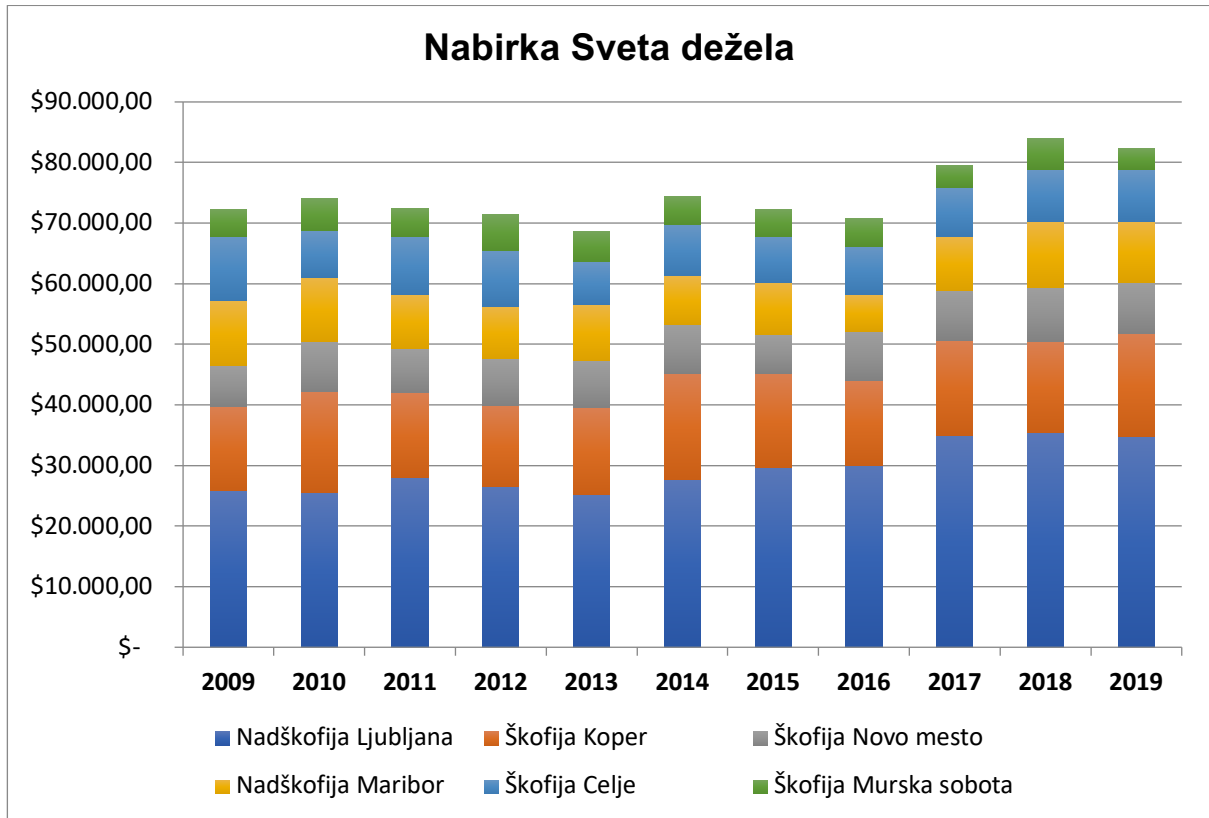
Nabirko zato določajo posebne papeške uredbe, ki jo opredeljujejo kot prednostno dodelitev (*in primis*) frančiškanski kustodiji. Zadolžena je za vzdrževanje svetišč na svetih krajih in za pastoralne, vzgojne, skrbstvene, zdravstvene in socialne ustanove, ki omogočajo življenje v župnijah in v raznih drugih cerkvenih telesih, da bi žive in dejavne skupnosti vse bolj uresničevale evangeljsko varstvo.

Zbrana denarna sredstva so namenjena za dokončanje nujno potrebnih obnovitvenih del: na primer za obnovo na strehi bazilike rojstva v Betlehemu; za večletno podporo pri izgradnji stanovanj za mlade družine, da bi ostale v Sveti deželi. Sredstva so namenjena tudi za bogato razvejano šolsko dejavnost, še posebej po župnijah, kar omogoča kakovostno šolanje, ki ga cenijo tudi na ekumenskem in medverskem področju.

Slovenski katoličani so v letih 2001–2019 v ta namen darovali 1.243.942,43 USD.

Nabirka velikega petka slovenskih katoličanov za Sveto deželo.

Leto	Nadškofija Ljubljana	Škofija Koper	Škofija Novo mesto	Nadškofija Maribor	Škofija Celje	Škofija Murska sobota	SKUPAJ
2001	17.873,00 \$	\$343,00 \$	/	9.400,00 \$	/	/	32.616,00 \$
2002	22.150,00 \$	7.110,00 \$	/	10.655,00 \$	/	/	39.915,00 \$
2003	25.600,00 \$	15.600,00 \$	/	8.347,00 \$	/	/	49.547,00 \$
2004	26.500,00 \$	8.680,00 \$	/	16.150,00 \$	/	/	51.330,00 \$
2005	26.000,00 \$	9.750,00 \$	/	12.500,00 \$	/	/	48.250,00 \$
2006	30.000,00 \$	10.900,00 \$	/	31.734,00 \$	/	/	72.634,00 \$
2007	24.500,00 \$	11.000,00 \$	6.200,00 \$	9.900,00 \$	7.200,00 \$	n. p.	58.800,00 \$
2008	25.324,00 \$	12.900,00 \$	6.589,00 \$	9.656,00 \$	8.376,00 \$	4.578,00 \$	67.423,00 \$
2009	25.914,00 \$	13.837,00 \$	6.758,00 \$	10.697,00 \$	10.669,00 \$	4.588,00 \$	72.463,00 \$
2010	25.572,62 \$	16.569,00 \$	8.285,86 \$	10.627,63 \$	7.660,00 \$	5.464,35 \$	74.179,46 \$
2011	28.029,68 \$	14.000,00 \$	7.259,57 \$	8.926,00 \$	9.650,00 \$	4.747,85 \$	72.613,10 \$
2012	26.592,22 \$	13.350,00 \$	7.654,79 \$	8.703,82 \$	9.123,77 \$	6.061,54 \$	71.486,14 \$
2013	25.135,00 \$	14.400,00 \$	7.751,20 \$	9.291,90 \$	7.050,00 \$	5.169,80 \$	68.797,90 \$
2014	27.725,82 \$	17.500,00 \$	7.965,13 \$	8.100,00 \$	8.508,00 \$	4.764,00 \$	74.562,95 \$
2015	29.625,65 \$	15.600,00 \$	6.358,60 \$	8.700,00 \$	7.490,00 \$	4.587,96 \$	72.362,21 \$
2016	30.000,00 €	14.100,00 €	8.082,53 €	6.000,00 €	8.009,13 €	4.661,41 €	70.853,07 €
2017	€ 35.000,00	€ 15.700,00	€ 8.179,17	€ 8.900,00	€ 8.071,00	€ 3.766,70	€ 79.616,87
2018	€ 35.432,00	€ 15.000,00	€ 8.871,52	€ 11.000,00	€ 8.550,00	€ 5.219,40	€ 84.072,92
2019	€ 34.785,38	€ 17.000,00	€ 8.486,97	€ 10.000,00	€ 8.620,71	€ 3.526,75	€ 82.419,81

11 Cerkev na Slovenskem in misijoni – predstavitev MSS⁵⁶

Misijonsko središče Slovenije (MSS)

Ravnatelj MSS, ravnatelj Papeških misijonskih družb za Slovenijo in narodni voditelj za misijone: Matjaž Križnar

Misijonsko središče Slovenije

Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana

Tel.: 01 300 59 50

E-pošta: missio@rkc.si

Spletna stran: www.missio.si

Facebook profil: <https://www.facebook.com/missio.si/>

Youtube kanal: Misijonsko središče Slovenije

11.1 Zgodovina misijonov na Slovenskem in Misijonskega središča Slovenije

Misijonsko središče Slovenije (prej Misijonska pisarna) v taki obliki, kot je danes, deluje od leta 1991. Seveda ima misijonsko delovanje Cerkve na slovenskih tleh veliko daljšo in presenetljivo bogato tradicijo, zato je povzetek, ki sledi, zgolj njen kratek oris.

11.1.1 Starejša zgodovina

Po doslej zbranih podatkih Misijonskega središča Slovenije je skupno število misijonarjev slovenskega rodu od prve omembe v pisnih virih do danes 685 (skupaj duhovniki, redovniki, redovnice in laiki). Za prvega velja frančiškan p. Odorik Mattiuzzi iz Pordenona, ki je kot misijonar na Kitajsko odšel leta 1314. Frančiškan p. Antonio Elio, sprva škof v Pulju in v Kopru, je odšel v misijone v Jeruzalem leta 1558 in bil še istega leta 1558 izbran celo za jeruzalemskega patriarha.

Načrtno misijonsko delo se je med Slovenci razvilo v 17. in 18. stoletju kot sad katoliške obnove po tridentinskem koncilu in po zaslugi misijonske dejavnosti redovnih skupnosti, zlasti kapucinov, frančiškanov in jezuitov, večinoma kot del avstrijskih ali italijanskih provinc. V 17. stoletju smo dobili mučenca, p. Janeza Mesarja iz vrste jezuitskih misijonarjev, mučencev v Tonkingu (severni Vietnam). Izstopajo še jezuit p. Marko Anton Kapus iz Kamne Gorice (Mehika in Kalifornija, umrl 1717), jezuit p. Volbenk Inocenc Erberg iz Ljubljane (jezuitske redukcije v Južni Ameriki, umrl 1763), jezuit p. Ignac Cirheimb iz Hmeljnika (jezuitske redukcije v Južni Ameriki, rojen 1703), jezuit p. Bernard Distel iz Vipave (Kitajska, Peking, umrl 1660, s sobratom je odkril kopensko pot iz Kitajske v Evropo) in jezuit p. Avguštin Hallerstein iz Mengša (Macao in Kitajska, pekinški dvor, dvorni astronom in matematik, umrl 1774).

Misijonsko delovanje med Slovenci se je vnovič razvilo po letu 1830, ko je odšel med severnoameriške Indijance Friderik Irenej Baraga iz Male vasi pri Dobrničju. Njegovemu zgledu je sledil tudi Ignacij Knoblehar, ki je bil deset let v Sudanu. Škof bl. Anton Martin Slomšek je vernike in duhovnike pogosto vnemal za misijone. Številni slovenski misijonarji, pravi junaki vere, so takrat delovali po vsem svetu: na primer v Braziliji (kapucin br. Janez Madon iz Podlake), na Kitajskem (salezijanca Jožef Kerec in Božji služabnik Andrej Majcen, ki je nato odšel v Vietnam), v indijski Bengaliji (skupina slovenskih jezuitov), na Tajske (uršulinki Rafaela Vurnik in Ksaverija Pirc), v Srednji in Južni Ameriki, kjer zlasti izstopajo: misijonar Ernest Saksida (Brazilija,

⁵⁶ Vir podatkov je *Misijonsko središče Slovenije*; odgovarja ravnatelj Matjaž Križnar.

Pantanal, kjer je zgradil celo mesto), kapucin p. Andrej Božič (37 let misijonar na področju reke Amazonke v Braziliji), mariborske šolske sestre (v Paragvaju so zaslužne za prvo knjigo plemena Čulupi v domačem jeziku) in drugi. V letih, ko ni bilo novih misijonarjev (konec 18. in začetek 19. stoletja), so duhovniki in verniki z nabirkami podpirali obstoječe misijone.

11.1.2 Misijonske podporne družbe

Posebnost 19. stoletja so bile tudi misijonske družbe, ki so nastale v podporo slovenskim misijonarjem, saj ti ne morejo uspešno delovati brez domače podpore. Leta 1829 je bila na Dunaju ustanovljena Leopoldinina ustanova za podpiranje severnoameriških misijonov, znana po svojem članu Frideriku Baragi, ki je pozneje ustanovil Jožefovo družbo za denarno podporo indijanskim misijonom. Na Dunaju je leta 1852 ustanovljena tudi *Marijina družba v podporo srednjeafriških misijonov*, ki je pomagala Ignaciju Knobleharju v Sudanu. V Sloveniji je leta 1870 začela delovati misijonska družba *Dejanje svetega detinstva za reševanje življenj ubogih otrok in njihovo krščansko vzgojo*. Ta je leta 1923 imela po slovenskih župnijah že okoli 100 podružnic. Družba za širjenje vere je povezovala mladino po dvanajstem letu starosti; leta 1926 je imela v Sloveniji že več kot 15.000 članov. V Ljubljani je bila leta 1905 ustanovljena slovenska podružnica Družbe sv. Petra Klaverja za dekleta, ki so podpirala afriške misijone s prostovoljnim delom v domačem okolju. Ustanovila je tudi Otroško zvezo za Afriko, izdajala pa svoj list in koledarje. Serafska mašna družba za podporo kapucinskih misijonov se je na Slovenskem širila od leta 1909.

V času Kraljevine SHS je Jugoslovanska škofovska konferenca spodbudila, da se po škofijah ustanovijo Duhovniške misijonske zveze. Tako je leta 1924 nastala Slovenska duhovniška misijonska zveza za bogoslovce in duhovnike; leta 1929 je štela že 1.076 članov iz ljubljanske in mariborske škofije. Leta 1930 so v Chicagu ustanovili Baragovo zvezo, v Sloveniji pa Baragovo zvezo za vzgojo misijonark, po domače Baragove sestre.

Misijonski poklici so v 19. stoletju cveteli zlasti med jezuiti, ki so odhajali v Bengalijo, med lazaristi in šolskimi sestrami (Kitajska), salezijanci (Indija in Daljni vzhod), uršulinkami (Siam) in frančiškankami Marijinimi misijonarkami (različni konci sveta).

11.1.3 Prvo slovensko misijonišče

Leta 1916 je v Ljubljani nastala Misijonska mašna družba, ki je zbirala prispevke za maše v podporo misijonarjem. Leta 1917 je bila ustanovljena Misijonska mašna zveza, ki je imela namen čim prej ustanoviti vseslovenski zavod za vzgajanje misijonarjev. Leto pozneje, po prvem slovenskem misijonskem zborovanju 3. aprila 1918, je krščansko društvo Dobrodelnost z zbranimi sredstvi kupilo graščino barona Alfonza Wurzbacha Tannenberga v Grobljah pri Domžalah. V stavbi so leta 1920 lazaristi ustanovili prvo slovensko Misijonišče za šolanje nove generacije misijonarjev. Tam je bilo od misijonske nedelje leta 1923 naprej uredništvo lista *Katoliški misijoni* in *Misijonskega koledarja*. 1. novembra 1929 je v Misijonišču začela delovati tudi misijonska tiskarna. Lazaristi so v njem izvajali številne dejavnosti za misijone. Organizirali so tudi vseslovenski misijonski kongres (13.–20. junij 1937), ki se ga je udeležilo približno 6.000 ljudi in je bil pomemben mejnik v razvoju misijonske zavesti med Slovenci.

Stavbo v Grobljah so ob začetku druge svetovne vojne zaplenili nacisti in uničili vse, kar je bilo v njej, po vojni pa jo je nacionalizirala komunistična oblast. Zavod Misijonišče je bil ukinjen leta 1948, vendar so njegove dejavnosti slovenski izseljenski lazaristi prenesli v Lanus pri Buenos Airesu v Slovensko vas; poimenovali so ga Baragovo misijonišče. Postalo je središče slovenske izseljenske misijonske dejavnosti. Tam je ustanovljen tudi Misijonski zavod, iz katerega je izšla vrsta znanih slovenskih misijonarjev: Franc Buh, Pedro Opeka, Jože Adamič, Tomaž Mavrič in drugi. Od aprila 1948 pa vse do leta 1987 so nadaljevali izdajanje lista *Katoliški misijoni*.

11.1.4 Odprtje misijonske pisarne

Za načrten razvoj misijonske dejavnosti si je od dvajsetih let 20. stoletja najbolj prizadeval duhovnik dr. Lambert Ehrlich (letos smo se spominjali 75. obletnice njegove mučeniške smrti). Med drugim je napisal 31 misijonskih brošur in ustanovil Škofijsko misijonsko pisarno v Ljubljani. Vodil jo je lazarist Ladislav Lenček. V njej je delovala Družba za širjenje vere, ki jo je ustanovil ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič. Na Ehrlichovo pobudo sta v Ljubljani začeli delovati tudi Duhovniška misijonska zveza ter Družba apostola Petra za misijonsko vzgojo domače duhovščine in bogoslovcev. Na Teološki fakulteti je Ehrlich leta 1922 uvedel in predaval novo teološko disciplino, misiologijo. Pri tem delu ga je nasledil dr. Vilko Fajdiga. Leta 1928 je Ehrlich v Slovenijo vpeljal obhajanje misijonske nedelje.

11.1.5 Misijonske razstave, muzeji, praznovanja ...

Med takratnimi načini širjenja misijonske zavesti so bile tudi razstave. Ehrlich je leta 1923 v Narodnem muzeju ob petem katoliškem shodu pripravil misijonsko razstavo s predmeti katoliških misijonarjev, ki so jo nato preselili v prostore ljubljanske misijonske knjižnice na Taboru. Leta 1930 so ob mednarodnem akademskem misijonskem kongresu na ljubljanskem sejmišču pripravili misijonsko razstavo. Leta 1933 je bil ob šentjakobski cerkvi v Ljubljani odprt Indijski misijonski muzej z eksponati jezuitskih misijonarjev iz Bengalije. Leta 1931 so organizirali prvo potujočo misijonsko razstavo v 38 krajih ljubljanske škofije. Vse te zbirke je po drugi svetovni vojni prevzel Slovenski etnografski muzej.

11.1.6 Pomembnejši dogodki med svetovnima vojnama

Med prvo in drugo svetovno vojno je bila misijonska dejavnost na Slovenskem izjemno pestra, zato bomo omenili samo nekaj pomembnejših dogodkov:

1923: Peti slovenski katoliški shod je imel tudi odsek za misijone, ki je začel delovati 26. avgusta v cerkvi srca Jezusovega. 27. avgusta je bilo v dvorani deželnega muzeja misijonsko zborovanje, na katerem je lazarist Andrej Tumpej napovedal začetek izhajanja osrednjega slovenskega misijonskega lista *Katoliški misijoni*.

1924: Od 6. do 7. januarja je bil v Ljubljani misijonski tečaj z 12 predavanji.

1926: 1. julija so v Celju pripravili misijonski dan, na katerem je škof Andrej Karlin posvetil člane *Unio Cleri*.

1928: *Unio Cleri* je od 23. do 27. julija pripravil prvi akademski misijonski tečaj ob Bohinjskem jezeru in na Svetih Višarjah.

1929: Od 17. do 20. julija je dr. Ehrlich organiziral drugi akademski misijonski tečaj za Jugoslavijo na Plitvicah (s temami o islamu in novoustanovljenih papeških misijonskih družbah).

1930: Od 6. do 11. septembra je bil v Ljubljani v dvorani hotela Union mednarodni akademski misijonski kongres v organizaciji vatikanskega mednarodnega

misijonskega centra CIAM pod pokroviteljstvom nuncija Pelegrinettija in zagrebškega nadškofa dr. Anteja Bauerja; spremljala ga je misijonska razstava v prostorih sejma.

1932: Tretji akademski misijonski tečaj je bil od 29. do 30. junija v Krapini.

1934: Četrti akademski misijonski tečaj je bil od 27. do 29. junija v Grobljah.

1937: Ob 100. obletnici Baragove vrnitve v domovino je Misijonišče organiziralo misijonski teden in misijonski kongres v Grobljah.

1940: Slovenska *Unio Cleri* je 28. in 29. marca organizirala misijonski tečaj za bogoslovce (slovenske in hrvaške) na Trsatu.

11.1.7 Misijoni med drugo svetovno vojno

Med vojno vihro je bilo misijonsko delovanje onemogočeno, sprva s strani nemških nacistov, ki so zaplenili Misijonišče v Grobljah in uničili vse gradivo, vendar vojna ni zavrla misijonske dejavnosti. Leta 1942 je Misijonski pisarni pod vodstvom Ladislava Lenčka uspelo pripraviti večdnevni misijonski tečaj za duhovnike v Ljubljani na Taboru pod vodstvom škofa Gregorija Rožmana. Udeležilo se ga je 60 duhovnikov.

Dr. Lamberta Ehrlicha, ki je bil do takrat motor in srce misijonske dejavnosti na Slovenskem, so komunisti umorili 26. maja 1942 na Streliški ulici v Ljubljani. Njegovo vlogo so prevzeli predvsem dr. Vilko Fajdiga, Franc Mikuž in Ladislav Lenček.

Kljub hudim časom je ljubljanski škof Gregorij Rožman 12. aprila 1943 ustanovil Škofijski misijonski svet za koordinacijo vseh misijonskih zadev, 13. oktobra 1943 pa Misijonsko dijaško zvezo, glavno nosilko misijonske vzgoje dijakov in študentov. Ta je pripravila študijski misijonski tečaj, posebej za fante in dekleta.

11.1.8 Povojno obdobje

Po drugi svetovni vojni in nastopu totalitarnega režima ni bilo mogoče organizirati misijonskih tečajev ali kongresov, zato so se številni slovenski duhovniki in misijonsko zavzeti ljudje umaknili v begunstvo. V begunskem taborišču za Slovence Senegalija blizu Ancone v Italiji so tako v letih 1946 in 1947 priredili misijonski tečaj, ki se ga je udeležilo več sto mlajših taboriščnikov.

Po vojni je izstopala slovenska izseljenska skupnost v Argentini, kjer so slovenski lazaristi ustanovili že omenjeno Baragovo misijonišče in v njegovem sklopu leta 1959 Misijonski zavod. Tam je bilo ob prvem slovenskem izseljenskem katoliškem shodu, ki ga je vodil dr. Alojzij Odar, tudi misijonsko zborovanje.

Misijonska dejavnost se je nadaljevala tudi na avstrijskem Koroškem, kjer se je pozneje razvila trikraljavska koledniška akcija. Tam na misijonskem področju izstopa duhovnik dr. Jože Kopeinig. Dušnopastirski urad krške škofije je v osemdesetih letih kot prilogo *Nedelje* začel izdajati *Misijonski list*.

11.1.9 Prvi narodni voditelj misijonov

Papeška misijonska družba, osrednja ustanova Svetega sedeža za misijone, ki je delovala v okviru Kongregacije za evangelizacijo narodov (nekdanje Kongregacije za širjenje vere), je z dekretom dne 14. decembra 1965⁵⁷ imenovala prvega narodnega

⁵⁷ V *Letopisu Cerkve na Slovenskem 1978* je pomotoma navedeno leto 1964 (str. 472), v knjigi *Na Misijonskih brazdah Cerkve* (str. 261) pa leto 1973.

ravnatelja Papeških misijskih družb za Slovenijo, prelata msgr. dr. Vilka Fajdigo. Kmalu je bil ustanovljen Medškofijski misijonski odbor (MMO), vsaka škofija je dobila svoj škofijski misijonski odbor s posebnim škofijskim animatorjem za misijone. Fajdigo so na mestu narodnega voditelja misijonov nasledili duhovniki: msgr. Franc Mikuz, lazarist Jože Planinšek (od leta 1990), lazarist dr. Drago K. Ocvirk, g. Stane Kerin in g. Matjaž Križnar (škofijska duhovnika).

11.1.10 Časi popuščanja režima

V sedemdesetih letih 20. stoletja smo priča novemu razcvetu misijonske odprtosti. Že pred tem obdobjem je v ljubljanskem bogoslovnem semenišču deloval misijonski krožek. V misijone so začeli odhajati številni duhovniki iz slovenskih škofij, prav tako laiški misijonarji. List *Katoliški misijoni* je še naprej izhajal v Argentini (do leta 1987), urednik je bil lazarist Ladislav Lenček. Na Teološki fakulteti je misiologijo predaval dr. Franc Rode, za njim dr. Drago Ocvirk in p. Mari Jože Osredkar OFM, v Mariboru pa dr. Rafko Vodeb. Vsako leto so pripravili misijonske študijske dneve, ki se jih udeleži veliko število udeležencev. Letna srečanja z misijonarji so po sklepu MMO stalnica od leta 1975. 1. oktobra 1972 je v pritličju Alojzijevišča začela delovati Misijonsko-dobrodelna pisarna Ognjišča. Ponujala je misijonska gradiva in zbirala darove za misijone, vodila pa jo je ga. Cvetka Benko. Misijonsko delo je bilo povezano z osrednjo misijonsko centralo v Sarajevu, ki je delovala v okviru takratne Jugoslovanske škofovske konference.

Pestro misijonsko dejavnost tistega časa zaznamujejo raznovrstne pobude: letne misijonske razstave, misijonski dnevi mladih, molitveni dnevi za misijone, maše ob pomembnih obletnicah misijonarjev, otroški misijonski dan (6. januarja), misijonski dan bolnikov, dan redovnic za misijone, dnevi zbranosti za misijone (v Stični), duhovniški misijonski dnevi, misijonske tombole itd. Decembra 1989 so ministranti pri salezijancih začeli spontano oživljati koledniško akcijo. Na seji MMO 23. januarja 1991 so tudi uradno sklenili, da se v Sloveniji začne otroška trikraljevska koledniška akcija.

11.1.11 Misijonski tisk in Misijonska obzorja

Že v preteklosti so v slovenščini izhajala nekatera misijonska glasila. Družba sv. Petra Klaverja za afriške misijone je izdajala *Zamorček*, *Odmev iz Afrike*, *Klaverjev koledar* (za odrasle) in *Misijonski koledar* (za mladino). Salezijanci so po letu 1901 v Gorici izdajali *Cvetje z vrtov sv. Frančiška*, v katerem so objavljali misijonska poročila iz Kitajske. Slovenska duhovniška misijonska zveza je izdajala glasilo *Lux Mundi* in knjižno zbirko. Družba za širjenje vere pa je enkrat na leto izdala *Poročilo o dohodkih in izdatkih* te papeške ustanove. Jezuiti so v Ljubljani zasnovali glasilo *Bengalski misijonar* (1933–1941) in knjižno zbirko *Indijska knjižnica* z 22 naslovi. Izhajal je še *Misijonski koledar*.

Kljub temu se je že v 19. stoletju močno čutilo pomanjkanje osrednjega vseslovenskega misijonskega lista. Prvo takšno glasilo so bili *Katoliški misijoni*. Začeli so izhajati na misijonsko nedeljo leta 1923 pri lazaristih v Misijonišču v Grobljah. Bili so tudi uradno glasilo Papeških misijskih družb za Slovenijo. Objavljali so pisma misijonarjev in poročila o življenju in delu v njihovih misijonskih področjih. V Grobljah so izdajali še Misijonski koledar in prilogo Tuji svet. Po nemški zasedbi Misijonišča leta 1942 so *Katoliški misijoni* tri leta izhajali v Ljubljani, nekaj časa v Rimu z imenom *Begunski katoliški misijoni*, nato pa v Argentini v Slovenski vasi v Lanusu pri Buenos Airesu (od aprila 1948 do leta 1987).

Tednik *Družina* je od 24. januarja 1982 do 22. februarja 1987 kot odgovor na pomanjkanje misijonskega časopisa objavljala misijonsko rubriko *Misijonska obzorja* (poimenoval jo je prelat dr. Vilko Fajdiga), vendar je že prej objavljala članke o naših misijonarjih. Na avstrijskem Koroškem je krška škofija kot prilogo svojega verskega lista *Nedelja* izdajala *Misijonski list*.

Na vseslovenskem misijonskem simpoziju v Tinjah (7.–10. oktober 1986) je bila navzoča želja, da bi *Katoliške misijone* iz Argentine prenesli nazaj v Slovenijo. Na koncu so sklenili, da bodo pripravili vse potrebno za izdajo novega vseslovenskega misijonskega lista. Ta naj bi povezoval vse Slovence, doma in po svetu, ki si prizadevajo za misijone. Tako so nastala *Misijonska obzorja*, ki izhajajo od marca 1987. Do konca 1987 kot dvomesečna priloga *Družine* (prvič v Družini št. 13, 29. marca 1987, nekaj časa tudi *Nedelje*), od 1988 kot samostojna revija s svojimi naročniki.⁵⁸

11.1.12 Drugi vseslovenski simpozij v Tinjah leta 1986

V Rimu je papeški zavod Slovenik oktobra 1981 organiziral prvi slovenski misijonski simpozij pod vodstvom dr. Vilka Fajdige. Od 7. do 10. oktobra 1986 je drugi slovenski misijonski simpozij na temo *Mladi in misijoni* potekal v Tinjah na Koroškem. Še posebej je pomemben, ker predstavlja mejnik v razvoju misijonskega duha na Slovenskem. Predavali so: dr. Ocvirk (*O Kristusu med krščanskimi in nekrščanskimi izročili*), dr. Snój (*Vrednote sodobne mladine*), dr. Sodja (*Praktično oblikovanje misijonskih poklicev*) in dr. Jezernik (sinteza vseh predavanj). Zbrali so se animatorji misijonskega dela s Koroškega, Trsta, Gorice, Rima, Nemčije, Kanade, ZDA in Argentine. Iz Slovenije so bili navzoči glavni nosilci misijonskih dejavnosti: lazarist Franc Sodja, lazarist Ladislav Lenček in narodni ravnatelj za misijone Franc Mikuž. Na simpoziju so sprejeli pomembna sklepa: ustanoviti slovensko organizacijo MIVA in vseslovenski misijonski časopis *Misijonska obzorja*.

11.1.13 MIVA Slovenija

Slovenska MIVA je sad vseslovenskega misijonskega simpozija v Tinjah. Mednarodno pobudo MIVA je 27. aprila 1927 ustanovil nemški misijonar v Namibiji iz reda oblatov Brezmadežne, p. Paul Schulte v Kölnu. Povod je bila smrt njegovega prijatelja misijonarja zaradi malarije. Brez težav bi preživel, če bi bilo pri roki vozilo, ki bi ga hitreje pripeljalo v bolnišnico. To ga je spodbudilo, da je začel akcijo MIVA (*Missions Verkehrs Arbeitsgemeinschaft*, po slovensko *Misijonska Vozniška Akcija*). P. Paul je bil v prvi svetovni vojni vojaški pilot. Zelo veliko je delal za misijone med Inuiti (Eskimi). Iz Nemčije se je akcija najprej razširila v Avstrijo, uradno po sklepu Avstrijske škofovske konference leta 1949. Idejni pobudnik je bil laik in družinski oče Karel Kumpfmüller. Delo je začel na svojem domu v kraju Stadl-Paura v Zgornji Avstriji, kjer je še danes njen sedež, vodi pa jo njegov sin.

V letu 1986 je v Tinjah na avstrijskem Koroškem na vseslovenskem misijonskem simpoziju ta »virus dobrote« okužil tudi Slovenijo in leta 1987 je MIVA Slovenija začela svoj plemeniti pohod, ki ga ni ustavil niti režim. Za njenega ravnatelja je bil na predlog ljubljanskega nadškofa msgr. dr. Alojzija Šuštarja imenovan škofijski duhovnik Stane Kerin (sklep seje MMO 26. novembra 1986). Začeli so iz nič in akcijo širili od župnije

⁵⁸ *Družina* 1987, št. 49–50, str. 4.

do župnije. Prvi blagoslov misijonskega vozila v Sloveniji, ki je bil kupljen s pomočjo avstrijske MIVE, je bil 1. julija 1987 v Vrhpolju pri Vipavi pod vodstvom škofa Metoda Piriha. Prvi avtomobil, ki smo ga poslali v misijone, kupljen popolnoma v okviru slovenske MIVE, je bil blagoslovljen v Rovtah 7. oktobra 1987 za misijonarja Janka Slabeta na Madagaskarju.

Značilnost organizacij MIVA je, da delujejo samostojno na državni ravni. Med seboj sodelujejo na raznih neformalnih srečanjih in zlasti pri logistični izvedbi nakupa in dostave posameznih prevoznih sredstev. Tudi pri nas je MIVA sprva delovala kot samostojna organizacija, pozneje je prešla pod Misijonsko središča Slovenije. Leta 2017 je slovenska MIVA praznovala tridesetletnico delovanja.

11.1.14 Nov zagon po osamosvojitvi

Osamosvojitvi in demokratizaciji Slovenije je sledil nov razcvet misijonske dejavnosti Cerkve na Slovenskem. Leta 1991 je bilo v misijonih po svetu 119 misijonarjev: približno polovica duhovnikov, polovica pa redovnih bratov, redovnic in laikov. V okviru samostojne Slovenske škofovske konference je bil ustanovljen Medškofijski misijonski svet. Po slovenskih župnijah delujejo misijonski krožki, pripravljajo se koncerti, festivali, misijonske razstave, tombole in predavanja.

11.1.15 Vseslovenski misijonski kongres 1991

Vseslovenski misijonski kongres leta 1991 je bil naslednji pomemben mejnik pri krepitvi misijonskega duha v Cerkvi na Slovenskem. Kljub dramatičnim zgodovinskim dogodkom je med 20. in 29. septembrom 1991 uspešno potekal po vsej Sloveniji. Želel je povezati tiste Slovence doma, v zamejstvu in izseljenstvu, ki jim ni vseeno, ali so ljudje v oddaljenih krajih že slišali za Kristusov evangelij ali ne, in jih povabiti, naj kljub skrbi za domovino materialno podpirajo delo naših misijonarjev in misijonark po svetu. Naslov kongresa je bil *Naša krajevna cerkev in misijoni*.

Program je bil pester: misijonska razstava v ljubljanskih Križankah; srečanje mladih v Stični, posvečeno misijonski poklicanosti Cerkve (21. septembra); molitveni dan za misijone (23. septembra); dan, namenjen duhovnim poklicem (24. septembra); redovniški dan na Teološki fakulteti pod naslovom *Redovništvo in misijoni* (25. septembra); misijonski simpozij (26.–27. septembra) strokovna predavanja in nastopi misijonarjev; evropsko srečanje organizacije MIVA v Sloveniji (28. septembra); srečanja za otroke; mladi so izvajali misijonsko igro *Sveti eksperiment*; izšel je zbornik *Slovenska Cerkev in misijoni*. Kongres so sklenil v Mariboru s Slomškovo proslavo (29. septembra).

Delo kongresa je spremljal nadškof metropolit dr. Alojzij Šuštar. Navzoči so bili dunajski kardinal König, tržaški škof Bellomi, goriški Bommarco, vsi slovenski škofje, direktor MIVA Austria Franz Kumpfmüller, ministri osamosvojitvene vlade: Andrej Capuder (za kulturo), Peter Vencelj (za vzgojo in izobraževanje) in Janez Dular (za Slovence po svetu), predsednik SAZU Janez Milčinski, ljubljanski župan Jože Strgar in drugi.

11.1.16 Misijonsko središče Slovenije

Četrty sklep vseslovenskega misijonskega kongresa leta 1991 se glasi: »Misijonska pisarna v Ljubljani naj postane središče misijonske dejavnosti za vso Slovenijo; to obsega tudi tesnejše sodelovanje s posameznimi misijonskimi krožki in dejavnostmi.

Prevzame naj skrb za poslovanje Sklada vseh slovenskih misijonarjev in organizirano nadaljuje njegovo poslanstvo.«⁵⁹

Tako je 18. decembra 1991 dotedanja Misijonska pisarna postala Misijonsko središče Slovenije, kot ga poznamo danes. Na ta dan je bilo uradno odprtje in blagoslovitev novih prostorov, ki ga je opravil škof Jožef Kvas (Misijonsko središče Slovenije je bilo uradno registrirano 11. oktobra 1991).

Septembra 1996 se je odprla misijonska pisarna tudi v Mariboru, kjer je delovala do leta 2015. Njen prvi voditelj je bil Anton Pačnik, nato od leta 2011 Jožef Lipovšek.

V zadnjem času potekajo ustaljene vsakoletne misijonske akcije in dogodki: Krištofova nedelja z akcijo MIVA, misijonska nedelja z nabirko, adventna akcija »Otroci za otroke«, trikraljvska koledniška akcija, misijonska vas, letna srečanja misijonarjev, obiski misijonarjev po župnijah, pustna sobotna iskrica Radia Ognjišče z nabirko za misijone, misijonske tombole in drugo.

Zbrana sredstva Misijonsko središče nakazuje neposredno našim misijonarjem na terenu, brez dodatnih posrednikov, ob strogem upoštevanju namena darovalcev in zakonodaje, zato uživa visoko zaupanje dobrotnikov, ne samo katoličanov. Koordinatorji vse misijonske dejavnosti v Cerkvi na Slovenskem so Medškofijski misijonski svet, v katerem so zastopniki vseh škofij in redovnih skupnosti, Misijonsko središče Slovenije in njegov nadzorni svet, pod budnim očesom škofa, pristojnega za misijone (upokojeni koprski škof msgr. Metod Pirih).

11.1.17 Laiški misijonarji

Že vseskozi so v misijone kot pomoč misijonarjem odhajali tudi laiški misijonarji. 22. februarja 1989 je bil na seji MMO potrjen *Pravilnik za sprejem in vzgojo laičkih misijonarjev*. Za asistentko pri vzgoji laičkih misijonarjev je bila predlagana Anica Tomažič. Na Teološki fakulteti se je ob sobotah enkrat mesečno srečeval poklicni misijonski krožek. Po osamosvojitvi so se laiški misijonarji zbirali v Skupnosti slovenskih laičkih misijonarjev in nekaj časa izdajali glasilo *Pošlji mene* (1994–2009). V okviru skupnosti so imeli tudi priprave oziroma dvoletni tečaj za bodoče laičke misijonarje – laiški misijonski poklicni krožek (LMPK), ki se je leta 2001 preimenoval v skupino SLED. V letu 2018 je spet malo bolj oživel zanimanje za pripravo laičkih misijonarjev ter tudi mladih prostovoljcev na misijone za daljši čas. Priprave skupine SLED potekajo enkrat mesečno.

11.1.18 Misijonska molitvena zveza (MMZ)

Mnogi verniki čutijo z misijoni ali celo misijonski poklic, vendar iz različnih razlogov ne morejo v svet, zato so »misijonarji doma«. Zbirajo se v Misijonski molitveni zvezi, ki deluje v okviru Misijonskega središča Slovenije. Voditelj je duhovnik Jožef Lipovšek, župnik župnije Črna na Koroškem in animator za misijone v mariborski nadškofiji. MMZ je zaživela leta 1999 na pobudo nekdanjega misijonarja v Kongu g. Toneta Pačnika. Člani se veselijo dela misijonarjev in se zavedajo, da bo njihovo delo uspešno le, če ga spremlja molitev. Zato vsak dan od ponedeljka do petka molijo desetko misijonskega rožnega venca in za misijone darujejo svoje trpljenje. Skupaj z našimi misijonarji misijonarijo od doma ali s svoje bolniške postelje. Redno srečanje MMZ po škofijah je vsako leto zadnjo nedeljo v juliju. Članstvo narašča, trenutno šteje približno

⁵⁹ *Misijonska obzorja* št. 4/1991, str. 6.

1.400 članov. Misijonski rožni venec je v petih barvah in objema naše misijonarje in njihovo delo na vseh celinah sveta: v ponedeljek molijo za Afriko, v torek za Ameriko, v sredo za Evropo, v četrtek za Avstralijo in Oceanijo, v petek za Azijo.

O prvi zamisli ustanovitelj Tone Pačnik pripoveduje: »Misel na ustanovitev Misijonske molitvene zveze se je rodila v Kongu, kjer sem bil misijonar. Nekega dne sem se napotil peš v vas daleč v gozdu, ki je zaradi težkega dostopa misijonarji niso več obiskovali. Bil sem močno utrujen. Poskušal sem moliti, pa nisem zmogel. Ves izčrpan sem ponavljal: Ljudje molijo zame, zdržal bom. Res sem prišel v vas in ljudje so me navdušeno sprejeli. Takrat sem se spomnil psalmistovih besed: ›Če Gospod ne zida hiše, se zaman trudijo z njo njeni graditelji; ali Gospod ne varuje mesta, zaman čuje paznik« (Ps 127,1). Po vrnitvi v domovino leta 1999 smo ustanovili misijonsko molitveno zvezo.«

Zavetnica misijonov je sv. Terezija Deteta Jezusa. Cerkev jo je razglasila za zavetnico misijonov, četudi nikoli ni bila v misijonih. Kot karmeličanka je živela v samostanu, svoje življenje, molitve in trpljenje pa je vsak dan darovala Bogu za misijone.

Vsi smo vabljeni, da po svojih zmožnostih materialno ali duhovno podpremo delo naših misijonarjev in molimo za nove misijonske poklice.

11.2 Poslanstvo in cilji Misijonskega središča Slovenije (MSS)

Poslanstvo in cilji delovanja MSS so opredeljeni v Statutu MSS, ki ga potrjuje SŠK, narejen pa je v skladu s statutom Papeških misijonskih družb, uradne ustanove Svetega sedeža za misijonsko področje, ki deluje v okviru Kongregacije za evangelizacijo narodov.

Prvotni temelj misijonskega poslanstva je Božja beseda, povzeta v Jezusovem naročilu učencem: »Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence, krščujte jih v ime Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal!« (Mt 28,19–20). Na tem temelju tudi slovenski misijonarji že stoletja odhajajo na področja, kjer krajevne Cerkve še ni, se šele ustanavlja ali kjer ljudje še niso slišali za Kristusa. To je posebno misijonsko poslanstvo, ki je nadgradnja splošne misijonske poklicanosti vseh vernih.

MSS deluje v službi slovenskih misijonarjev in misijonark kot tudi njihovih občestev v misijonskih deželah. Je osrednja misijonska ustanova znotraj Cerkve na Slovenskem, ki združuje pobude za misijone. S tem omogoča razvoj misijonske zavesti in dejavnosti na krajevni in vesoljni ravni.

Poslanstvo MSS je predvsem pomoč pri oznanjevalno-pastoralnem delu v Cerkvi na Slovenskem s poudarkom na misijonski razsežnosti Cerkve. Delo, ki ga opravlja MSS, je namernjeno animaciji za širjenje evangelija v misijonskih deželah. Pri tem gre za skrb za celotnega človeka, ne samo za človekove pravice, temveč za človekovo dostojanstvo. To je razlog, zakaj je treba širiti evangelij, krepiti zavest o odrešenju vseh ljudi po Jezusu Kristusu, edinem Odrešeniku. V tem se MSS razlikuje od človekoljubnih organizacij. To konkretno pomeni, da spodbuja in podpira delo misijonarjev v misijonskih deželah, širi čut za posebno misijonsko poslanstvo Cerkve

in seznanja cerkveno občestvo o misijonskem delu. Misijonarjem zagotavlja podporo iz domačega zaledja in je tako njihov povezovalni člen z domovino.

MSS torej podpira pastoralno dejavnost misijonarjev. Iz nje izhaja tudi dobrodelna dejavnost, saj oznanjevalno poslanstvo prinaša sadove samo, če ga potrjuje konkretno pričevanje evangeljskega služenja: z nudenjem materialne, zdravstvene in razvojne pomoči v misijonskih deželah vsem, ne glede na versko ali nazorsko prepričanje. V tem delu je delovanje MSS podobno delovanju Karitas in drugim humanitarnim organizacijam, s katerimi občasno sodeluje.

V domovini Misijonsko središče usklajuje vseslovenske misijonske akcije in nabirke po škofijah in župnijah, skuša širiti misijonski čut v občestvu Cerkve, skozi vse leto zbira darove posameznikov in pošilja pomoč za konkretne projekte slovenskih misijonarjev, projekte Papeških misijonskih družb, projekte krajevnih Cerkva v misijonih, za osebne potrebe misijonarjev in vzdrževanje stikov z njimi. Po potrebi pripravlja laiške misijonarje za odhod v misijone. Misijonsko središče je v stiku z vsemi slovenskimi misijonarji in javnosti posreduje njihove novice, prošnje za pomoč, zahvale za prejete darove in poročila o projektih, ki jih z našimi darovi izvajajo: to so pastoralni centri, šole in vrtci, ambulante, bolnišnice, cerkve in kapele, delavnice ipd.

MSS sodeluje pri pripravi vsebin za osrednjo slovensko misijonsko revijo *Misijonska obzorja*, ki je leta 2017 obhajala trideseto obletnico nastanka (kot naslednik časopisa *Katoliški misijoni*, ki je najprej v Sloveniji, nato v Argentini izhajal od leta 1923). Urednik revije je lazarist Pavle Novak.

MSS je tudi predstavništvo za vse štiri Papeške misijonske družbe: Družbo za širjenje vere, Družbo svetega otroštva, Družbo svetega Petra in Papeško misijonsko zvezo. Vsaka izmed njih ima svoje področje misijonskega delovanja.

11.2.1 Temeljni dokumenti delovanja

Temelj misijonskega delovanja Cerkve je Božja Beseda – Jezus Kristus in njegov poziv, naj širimo evangelij vsem ljudem.

V cerkvenem učiteljstvu je temeljni dokument za misijone odlok II. vatikanskega koncila o misijonski dejavnosti Cerkve *Ad gentes* (1965). Sledi mu apostolska spodbuda papeža Pavla VI. o evangelizaciji današnjega sveta *Evangelii nuntiandi* (1975) in misijonska okrožnica papeža sv. Janeza Pavla II. *Odrešenikovo poslanstvo – Redemptoris Missio* (1991). Misijonsko delovanje pravno ureja Zakonik cerkvenega prava v različnih kanonih, za širše verno občestvo pa ga dobro povzema Katekizem Katoliške cerkve, zlasti v členih 849–856. Z misijoni so povezani še drugi dokumenti, med njimi Statut Papeških misijonskih družb, vsakoletne papeške poslanice ob misijonski nedelji in aktualni statut Misijonskega središča Slovenije, ki ga je leta 2012 potrdila Slovenska škofovska konferenca.

11.2.2 Redne dejavnosti in akcije

Med dejavnostmi in akcijami Misijonskega središča so se ustalile naslednje:

- a) sprotna denarna podpora posameznih misijonarjev ali njihovih akcij,
- b) misijonska nedelja (svetovni dan misijonov),
- c) botrstvo za otroke v misijonih,
- d) adventna akcija »Otroci za otroke«,

- e) trikraljevska akcija kolednikov,
- f) akcija MIVA za misijonska vozila,
- g) revija *Misijonska obzorja*,
- h) Misijonska molitvena zveza,
- i) misijonska vas,
- j) poletna srečanja misijonarjev v domovini,
- k) redna komunikacija z misijonarji in objava njihovih dopisov,
- l) druga pomoč in posredovanje pri reševanju potreb misijonarjev.

11.2.3 Organiziranost

Osrednja inštitucija Svetega sedeža za misijone so Papeške misijonske družbe, ki v okviru Kongregacije za evangelizacijo narodov združujejo štiri misijonske ustanove in imajo svoj statut. Kongregacija na predlog SŠK za dobo petih let imenuje narodnega ravnatelja Papeških misijonskih družb za Slovenijo, ki je hkrati tudi ravnatelj MSS.

Misijonsko področje v Cerkvi na Slovenskem koordinira Medškofijski misijonski odbor (MMO), ki ga poleg pristojnega škofa za misijonsko dejavnost (škof Metod Pirih) in ravnatelja sestavljajo škofijski animatorji za misijone, zastopnik moških redovnih skupnosti, zastopnica ženskih redovnih skupnosti, urednik *Misijonskih obzorij* in predstavnik misijonskih dejavnosti. Vsako škofija ima poleg škofijskega tudi dekanjske animatorje za misijone.

V Misijonskem središču Slovenije, ki ga vodi ravnatelj (sedanji je obenem župnik na župniji, delo opravlja prostovoljno), so redno zaposleni štirje sodelavci. Dejavnih je tudi nekaj prostovoljcev, molivcev, botrov in zlasti nešteto dobrotnikov in podpornikov naših misijonarjev. Nad finančnim delovanjem Misijonskega središča bedi nadzorni odbor, ki ga imenuje SŠK.

Misijonsko središče na ravni vesoljne Cerkve sodeluje s Kongregacijo za evangelizacijo narodov in Papeškimi misijonskimi družbami ter lokalnimi Cerkvami (škofijami) po vsem svetu. V Sloveniji MSS sodeluje s Slovenskim pastoralnim svetom in Slovensko oznanjevalno komisijo, katehetskim uradom, škofijami in župnijami, ob posameznih projektih tudi z drugimi cerkvenimi, državnimi in družbenimi ustanovami (šole, Karitas, zdravstvene ustanove, Ministrstvo za zunanje zadeve RS idr.).

11.2.4 Izzivi za naprej

V zadnjem času beležimo tako znamenja skrbi kot znamenja upanja. Upad števila duhovnih poklicev se močno pozna pri številu misijonarjev, zato trenutno na terenu deluje 50 slovenskih misijonarjev (skupaj duhovniki, redovniki, redovnice in laiki - podatek je iz oktobra 2020). To nakazuje nujno po novem zagonu misijonskega čuta med laiki in tudi posvečenimi, vse od bogoslovja, redovnih skupnosti do domače župnije.

Obenem opažamo, da so misijonske akcije med ljudmi dobro sprejete, da naraščajo darovi, zbrani v nabirkah, akciji MIVA ali osebnih prispevkih za naše misijonarje, njihovo delo pa je deležno obilnega blagoslova (npr. po številu vernikov, krstov in duhovnih poklicev). Narašča tudi število molivcev v Misijonski molitveni zvezi, koledniška trikraljevska akcija pa je doživela razcvet do te mere, da je postala redni del mladinske pastorale večine slovenskih župnij in pri tisoče mladih zasejala čut za

misijone in oznanjanje vesele novice. Upamo, da bodo tudi kakšne druge podobne spodbude spodbudili novo zanimanje za delo na področjih prve evangelizacije.

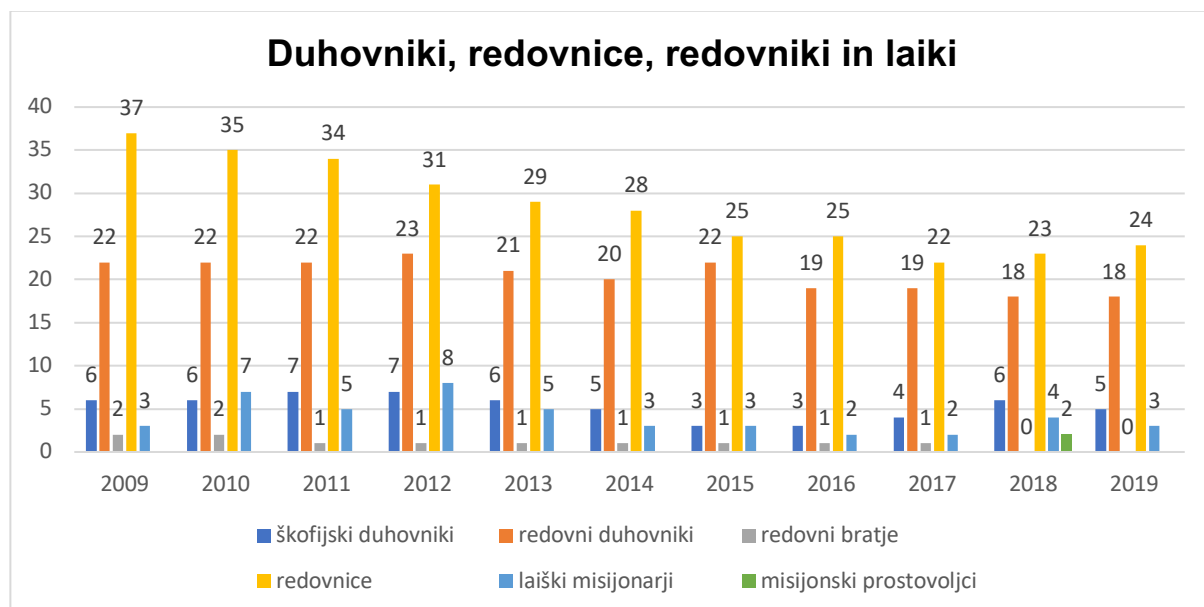
11.3 Statistike 2009–2019

11.3.1 Misijonarji v misijonih

V zadnjih desetih letih je vidno zmanjšanje števila misijonarjev v misijonih. V letu 2009 je bilo v misijonih 70 misijonarjev, leta 2019 jih je bilo 50, trenutno (oktober 2020) pa je v misijonih 49 misijonarjev. Eden izmed razlogov za upad je seveda manjše število novih duhovnih poklicev.

V MISIJONIH	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
škofijski duhovniki	6	6	7	7	6	5	3	3	4	6	5
redovni duhovniki	22	22	22	23	21	20	22	19	19	18	18
redovni bratje	2	2	1	1	1	1	1	1	1	0	0
redovnice	37	35	34	31	29	28	25	25	22	23	24
laiški misijonarji	3	7	5	8	5	3	3	2	2	4	3
misijonski prostovoljci										2	
SKUPAJ	70	72	69	70	62	57	54	50	48	53	50

Tabela 1: Število misijonarjev 2009–2019 po pripadnosti in stanu (podatki: januar 2020)

Graf 1: Primerjava števila misijonarjev po pripadnosti in trend

V obdobju od 2009 do 2019 lahko vidimo, da je bilo v misijonih vedno največ redovnic in redovnikov, sledijo jim škofijski duhovniki. Pri vseh število počasi upada. V misijone so odšli le: 3 škofijski duhovniki, 10 redovnic in 7 redovnikov. Pri laičkih misijonarjih je bila neka stalnica do leta 2016. Vsako leto je v misijone odšel eden ali dva laička misijonarja, odstopata le leti 2010 in 2012, ko so v misijone odšli po štiri laički misijonarji. Od leta 2016 do 2018 v misijone nismo poslali nobenega laičkega misijonarja. Septembra 2018 pa smo v misijone za leto dni poslali dva misijonska prostovoljca.

ODHOD V MISIJONE	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	SKUPAJ
škofijski duhovniki			1							2		3
redovni duhovniki		1	1	1	1		2					7
redovni bratje												0
redovnice	2	1	1		1	1		1		2		10
laiški misijonarji	2	4	1	4	2	1	2				2	22
misijonski prostovoljci										2		2
SKUPAJ	4	6	4	5	4	2	4	1	0	6	2	44

Tabela 2: Novi odhodi v misijone v obdobju 2009–2019 po letih

VRNITEV DOMOV	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	SKUPAJ
škofijski duhovniki	1				1	1	2				1	7
redovni duhovniki	2	1			1	1		2	1			13
redovni bratje			1							1		2
redovnice		2	1	2	3	2	2	1	1	1		18
laiški misijonarji			3	1	5	3	2	1		1		25
misijonski prostovoljci											2	2
SKUPAJ	3	3	5	3	10	7	6	4	2	3	3	67

Tabela 3: Število misijonarjev, ki so se za stalno vrnilo iz misijonov

V desetletnem obdobju se je za stalno vrnilo v domovino 67 misijonarjev, od tega 25 laiških misijonarjev. Drugi misijonarji (redovniki, redovnice, duhovniki) so se v veliki večini vrnilo v domovino zaradi zdravstvenih težav.

UMRLI V MISIJONIH	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	SKUPAJ
škofijski duhovniki												0
redovni duhovniki	1		1		2			1				5
redovni bratje												0
redovnice		1	1	1			1		2			9
laiški misijonarji												1
misijonski prostovoljci												0
SKUPAJ	1	1	2	1	2	0	1	1	2	0	0	15

Tabela 4: Število misijonarjev, ki so umrli v misijonih

11.3.2 Denarna pomoč misijonarjem

Namen misijonskega središča je pomagati našim misijonarjem pri njihovem oznanjevanju in delu za dobro župnije in ljudi. Pomagamo jim z Misijonsko molitveno zvezo in finančno s podporo njihovih projektov. V povprečju smo na leto podprli 110 različnih projektov in v misijone poslali približno 2.000.000 € letno (vključno z nakazili za MIVO, trikralsko akcijo, adventno akcijo ter nakazili v Rim za misijonsko nedeljo).

11.3.3 MIVA v številkah

Akcija MIVA deluje v sklopu Misijonskega središča. V Sloveniji obstaja že od leta 1987 in je članica mednarodne organizacije MIVA. Že trideset let pomaga našim misijonarjem pri nakupu prepotrebnih vozil. Večji del zbranih sredstev gre za potrebe slovenskih misijonarjev. Na predlog mednarodne MIVE vsako leto darujemo tudi kakšno vozilo za potrebe njihovih sobratov oziroma misijonarjev iz drugih držav.

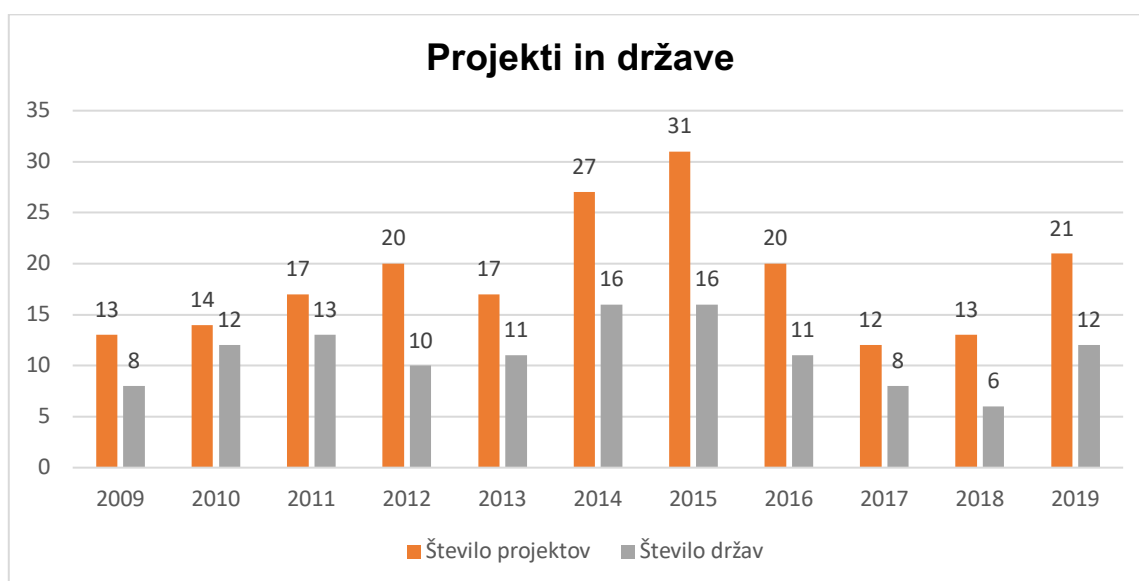
Danes smo vsi vezani na prometna sredstva. Vozniki in drugi na Krištofovo nedeljo namenijo svoj dar za srečno prevožene kilometre. Kako mogočen je ta dar in kako rešilen za naše misijonarje in ljudi v tretjem svetu, zgovorno pričajo vozila, sad akcije MIVA.

Da lahko misijonarji opravljajo svoje človekoljubno poslanstvo, potrebujejo prevozna sredstva. Njihovo delo je večinoma v krajih, ki so zelo oddaljeni od središč. Dobro vozilo jim omogoča, da lahko prevažajo hrano, gradbeni material, učitelje, katehiste in otroke, predvsem pa bolnike, s čimer rešujejo življenja.

V zadnjih desetih letih smo podprli skupno 201 projekt, kar pomeni, da smo v povprečju odobrili 18 projektov na leto. Ob tem vidimo, da finančna pomoč ne upada, ampak v tem desetletnem obdobju nenehno narašča. Največ projektov smo izvedli leta 2015, ko smo jih odobrili kar 31 v 16 različnih državah. Misijonarji so največkrat prosili za avtomobile, v desetih letih smo tako v misijone poslali kar 123 avtomobilov.

LETO	Število projektov	Število držav	Zbrani darovi
2009	13	8	241.623,00 €
2010	14	12	241.509,00 €
2011	17	13	268.204,03 €
2012	20	10	325.064,60 €
2013	17	11	285.368,00 €
2014	27	16	454.435,00 €
2015	31	16	572.805,60 €
2016	20	11	463.700,00 €
2017	12	8	284.036,66 €
2018	13	6	378.180,00 €
2019	21	12	405.286,63 €
SKUPAJ:	205	123	4.653.175,52 €

Tabela 5: Število podprtih prošenj za misijonska vozila po letih (v enem projektu je včasih več vozil, opreme ali drugih stroškov)

TIP MIVA VOZILA	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	SKUPAJ
avto	9	10	12	10	11	14	16	16	6	10	15	129
kombi	1	1	1			2	3	1		1	2	12
kamionet				1				1			1	3
tovornjak	2			3								5
minibus			1		1	2		1				5
avtobus							1			1		2
reševalno vozilo							1		1	1		3
traktor				1		1			2			4
delovni stroj							1					1
štirikolesnik						1						1
prikolica			1									1
motor, motorno kolo	1	1		3		1	9		4			19
kolo			12	1					3			16
čoln		1	1	1	1	1	2					7
pristan						1						1
radijska postaja				1			1					2
nadomestni deli (motor, gume ...)				1	1				1			3
popravilo		1			2			1			1	5
doplačilo					1						2	3
SKUPAJ	13	14	28	22	17	23	34	20	17	13	21	222

Tabela 6: Število poslanih vozil, opreme ali povezanih stroškov po letih

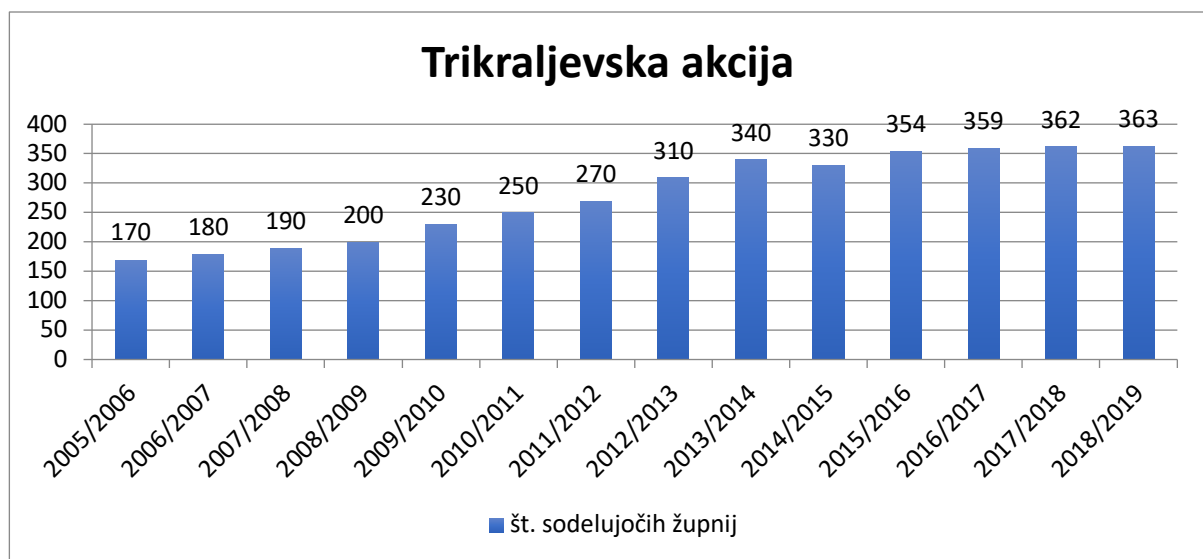
11.3.4 Trikralsjevska akcija

Od leta 1994 Misijonsko središče Slovenije obuja star običaj koledovanja, ki mu dodajamo pomen solidarnosti. Otroci in mladi, ponekod pa tudi starejši, kot koledniki hodijo od hiše do hiše, prepevajo in prinašajo blagoslov. Z zbranimi sredstvi vsako leto podpremo izključno projekte slovenskih misijonarjev. Projekte izberemo na podlagi poslanih prošelj, ki jih dobimo od misijonarjev. Z velikonočnim pismom misijonarjem pošljemo obrazce za prijavo projekta za TKA. Prošnje zbiramo do konca avgusta, jih nato pregledamo in izberemo projekte, za katere bomo zbirali denar. V adventu na župnije pošljemo revije, letake, nalepke, plakate in pohvale, ki jih koledniki potrebujejo za uspešno izvedbo koledniške akcije. V času od 26. decembra do 6. januarja koledniki v svoji župniji obišejo domove, zapojejo kolednico, voščijo vse dobro v novem letu in poleg tega zbirajo sredstva za projekte naših misijonarjev. Zbran denar najkasneje v marcu pošljemo misijonarjem, katerih projekti so bili izbrani; morebitni preostanek namenimo za druge projekte v okviru TKA, ki so namenjeni za izobraževanju in druženju otrok in odraslih.

Trikralsjevska akcija je iz leta v leto med ljudmi vedno bolj sprejeta. V desetih letih se je tako število sodelujočih župnij lepo povečalo. Glede na večje število sodelujočih župnij se je zvišala tudi vsota zbranih darov. V povprečju smo imeli v desetletnem obdobju približno deset projektov na leto.

TRIKRALJEVSKA AKCIJA PO LETIH	ŠTEVILO PROJEKTOV	ŠTEVILO SODELUJOČIH ŽUPNIJ	ZBRANI IN POSLANI DAROVI
2008/2009	6	200	264.350,00 €
2009/2010	6	230	308.200,00 €
2010/2011	7	250	297.559,00 €
2011/2012	6	270	314.500,00 €
2012/2013	6	310	329.215,00 €
2013/2014	10	340	362.159,00 €
2014/2015	4	330	351.831,00 €
2015/2016	7	354	356.133,00 €
2016/2017	16	359	334.932,00 €
2017/2018	17	362	306.300,00 €
2018/2019	20	363	387.910,00 €
SKUPAJ	105		3.613.089,00 €
Povprečje	10	306	328.462,64 €

Tabela 7: Rezultati trikraljevske akcije po izpeljanih projektih, številu župnij in zneskih zbranih darov

11.3.5 Adventna akcija

Otroci po župnijah so vsako leto v adventu povabljeni k dobrodelnosti. Zato pripravimo adventni koledar, ki služi kot pomoč otrokom, staršem in katehetom pri doživljanju adventnega časa in pripravi na Jezusovo rojstvo. Koledar jih spodbuja tudi k njihovi solidarnosti z otroki po svetu, ki živijo v revščini. Prihranki, ki jih v decembrskih dneh podarijo otroci za svoje vrstnike, revne otroke po svetu, pomagajo pri nabavi hrane in graditvi ali vzdrževanju sirotišnic, vrtcev, šol in dispanzerjev v misijonskih deželah, kot tudi pri različnih oblikah pastorage, kateheze in priprave na zakramente.

Adventna akcija je dobro sprejeta med ljudmi, kar lahko v priloženi tabeli vidimo po številu sodelujočih župnij in tudi zbranih darov. Ker pa v akciji darujejo predvsem otroci, so zbrani darovi veliko manjši v primerjavi s trikraljevsko akcijo. V povprečju se je vsako leto zbralo približno 85.500 €. Izstopa leto 2014, ko so zbrani darovi presegli

znesek 100.000 €. Darove, ki so zbrani v okviru adventne akcije, namenimo za projekte Svetega otroštva, ki jih izberejo v Rimu. Iz Rima nam tako vsako leto sporočijo, kam in za kateri projekt pošljemo zbrane darove.

ADVENTNA AKCIJA	ŠTEVILO ŽUPNIJ	DAROVI
2009	602	75.723,70 €
2010	605	77.132,27 €
2011	616	95.435,50 €
2012	616	90.276,60 €
2013	613	89.903,58 €
2014	617	126.954,37 €
2015	624	87.965,51 €
2016	629	86.179,03 €
2017	630	76.103,97 €
2018	624	64.190,52 €
2019	615	75.717,13 €
SKUPAJ		1.026.431,13 €
Povprečje	615	85.535,93 €

Tabela 8: Pregled zbranih darov v otroški adventni akciji in število sodelujočih župnij

11.3.6 Botrstvo

V Sloveniji je vsem otrokom omogočeno šolanje. Vsi imajo možnost, da gredo v življenje vsaj z osnovno izobrazbo. Marsikje po svetu pa ni tako. Mnogo otrok si v revnih deželah želi v šolo, starši pa zaradi revščine otrok ne morejo vpisati, ne morejo plačati šolnine, ne morejo si kupiti šolske uniforme ... Štipendij in pomoči države pri šolanju ni. Zato smo se v Misijonskem središču odločili, da bomo po misijonarjih na misijonih pomagali otrokom vsaj do osnovne izobrazbe.

Projekt »botrstvo« smo začeli izvajati v juniju leta 2000, in sicer na pobudo pokojnega misijonarja p. Miha Drevenška, ki je deloval v Zambiji. Takrat je p. Miha v Slovenijo pripeljal glasbeno skupino iz Zambije. Ljudje, ki so obiskovali njihove koncerte, so želeli članom skupine pomagati. Tako je nastala ideja za botrstvo. Pozneje smo projekt razširili še na druge države. Trenutno botrstva potekajo v devetih različnih državah: Angoli, Braziliji, Etiopiji, Kambodži, Mjanmaru, Zambiji ter na Madagaskarju, Salomonovih otokih in Samoi. Botrom, ki se odločijo za botrstvo, dvakrat letno pošljemo pošto, s katero jih obveščamo o stanju na misijonu in o otrocih, ter položnico. V zadnjih letih je število botrov nekoliko upadlo, a še vedno je številka kar visoka, saj je v projekt trenutno vključenih nekaj več kot 3.000 slovenskih botrov.

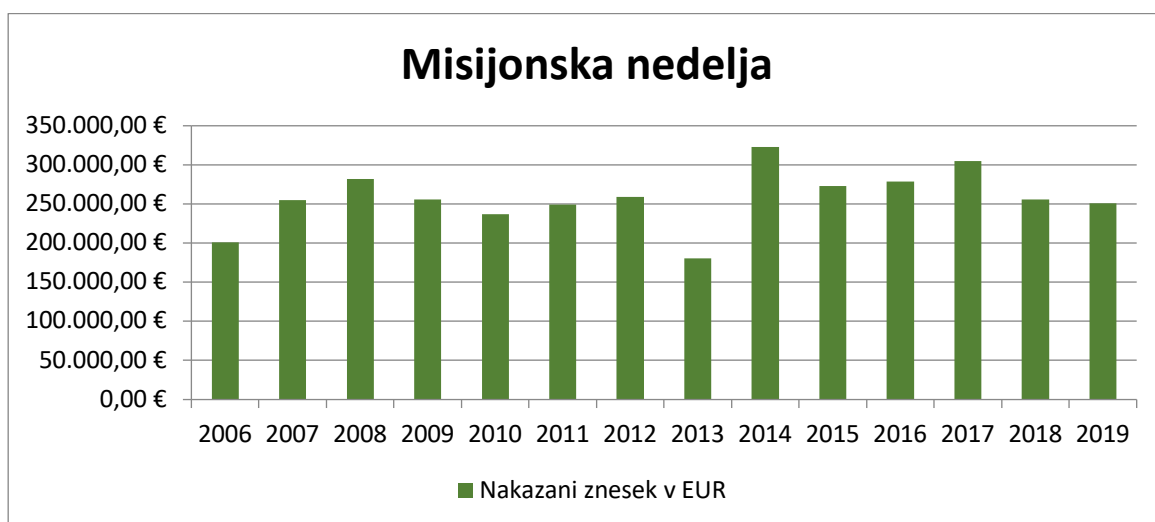
11.3.7 Misijonska nedelja

Mesec oktober je namenjen misijonom, zato v njem praznujemo misijonsko nedeljo. Takrat se še posebej spominjamo misijonarjev, zanje molimo in zbiramo darove. Molitev in nabirka na misijonsko nedeljo je nekaj posebnega, saj se dogaja po vseh župnijah po vsem svetu. Vernike vsega sveta na ta dan poveže v solidarnosti in utrjuje zavest o misijonih. Nabirka na misijonsko nedeljo ustvarja mednarodni solidarnostni

sklad za misijone, kar omogoča pravično delitev darov, še posebej tistim župnijam po svetu, ki so pomoči najbolj potrebne. Nabirko misijonske nedelje vsako leto nakažemo v Rim, kjer jo razdelijo med projekte po vsem svetu.

MISIJONSKA NEDELJA	NAKAZANI ZNESEK V EUR
2009	256.074,26 €
2010	237.279,16 €
2011	248.838,05 €
2012	259.425,95 €
2013	180.209,53 €
2014	322.595,01 €
2015	273.125,65 €
2016	279.057,50 €
2017	304.764,62 €
2018	256.151,12 €
2019	250.967,92 €
SKUPAJ	2.867.990,77 €

Tabela 9: Pregled zbranih darov v nabirkah za misijonsko nedeljo

11.3.8 Način razdeljevanja zbranih darov

Vsi zbrani darovi iz različnih akcij in nabirk so v Misijonskem središču Slovenije (MSS) računovodsko zavedeni in sledljivi, nakazujejo se neposredno misijonarjem ob strogem upoštevanju namena. Ravno zaradi tega uživa MSS veliko zaupanje ljudi. Misijonarji nam skozi vse leto pošiljajo svoje prošnje s predračuni za konkretne misijonske projekte (npr. za šole, vozila, ambulante, cerkev, župnišče, obnove, hrano ...). Ravnatelj MSS oziroma Medškofijski misijonski odbor prošnje pregleda, in ko jih potrdimo (glede na razpoložljiva sredstva), se odobreni denarni znesek nakaže na račun misijonarja oziroma njegove redovne skupnosti v misijonih. Izjemi sta adventna akcija (postopek smo opisali v predhodnem besedilu) in misijonska nedelja, ki je del svetovne nabirke za misijone.

Naši misijonarji že med napredovanjem projekta, zlasti pa po njegovem sklepu, pošiljajo poročila, zahvale in fotografije. O delu misijonarjev in njihovih projektih lahko prebirate na naši spletni strani www.missio.si (npr. v rubriki »Utrinki«), FB-strani in v našem glasilu *Misijonska obzorja*, zato vse vabimo k naročilu in branju. Ob raznih akcijah občasno izdamo tudi DVD-je z misijonskimi tematikami (dostopni so tudi na našem Youtube kanalu in v arhivu TV Exodus). Kadar so naši misijonarji v domovini, radi spregovorijo za *Družino*, Radio Ognjišče, revijo *Ognjišče* in druge katoliške medije.

11.3.9 Trenutno stanje slovenskih misijonarjev

Trenutno (oktober 2020) ima Cerkev na Slovenskem 49 misijonarjev in misijonark v 26 državah na 4 celinah. V letu 2019 pa je bilo kar nekaj sprememb. S. Andreja Godnič je bila iz Peruja prestavljena v Venezuelo. Za osem mesecev je na Madagaskar kot pomoč Petru Opeki odšel nekdanji misijonar Rok Gajšek. Umrli so dolgoletni misijonar p. Hugo Delčnjak (OFM), ki je deloval v Francoski Gvajani, nekdanja misijonarka s. Tadeja Mozetič (ŠS), ki je 24 let delovala v Paragvaju, in se je leta 2014 zaradi zdravstvenih težav vrnila v domovino ter br. Jože Rovtar (DJ), ki se je v domovino vrnil leta 2012. V Zambiji je deloval 45 let. Domov sta se po 11-mesečni izkušnji misijonov vrnila misijonska prostovoljca Kaja in Janez Novljan, ki sta delovala pri p. Stanku Rozmanu v Zambiji. V misijone pa sta v letu 2019 odšli dve laiški misijonarki: Polona Dominik v Etiopijo ter Katja Ravninar na Madagaskar.

	Priimek in ime misijonarja	Pripadnost	Iz škofije	Letnica rojstva	Odhod v misijone	Država delovanja
1	Karničnik s. Mojca	družba misijonark Jezusa Kristusa	MB	1941	1974	Zair, Čad, DR Kongo
2	Starman s. Anica	frančiškanka Brezmadežnega spočetja	LJ	1946	8.05.1980	Slonok. obala
3	Sever s. Dorica	frančiškanka Marijina misijonarka	MS	1952	1983–1992	Fr. Gvajana, Kanada
4	Slivka s. Ana	frančiškanka Marijina misijonarka	LJ	1980	30.08.2009	Brazilija
5	Vlašič s. Anica	frančiškanka Marijina misijonarka	NM	1943	15.07.2005	Rusija
6	Kos p. Vladimir	jezuit	MS	1924	13.05.1955	Japonska
7	Mihelčič p. Janez	jezuit	LJ	1942	11.09.1968	Japonska, Rusija, Kirgizija
8	Mlakar p. Janez	jezuit	LJ	1941	1973	Zambija
9	Mujdrica p. Janez	jezuit	MS	1949	avg.74	Zambija
10	Podgrajšek p. Lojze	jezuit	MB	1952	13.09.1976	Zambija, Malavi
11	Rozman p. Stanko	jezuit	LJ	1942	11.08.1977	Malavi
12	Sever p. Janez Andrej	jezuit	ZDA	1965	avg.92	Rusija
13	Čuk Barbara	laik	LJ	1971	20. 08. 2004	Mehika
14	Dominik Polona	laik	LP	1977	29.01.2019	Etiopija
15	Ravninar Katja	laik	LJ	1994	4.10.2019	Madagaskar
16	Strajnar Matevž	laik	LJ	1987	13.07.2015	Madagaskar
17	Adamič Jože	lazarist	ARG	1957	12.09.1987	Madagaskar
18	Kerin Tone	lazarist	NM	1958	11.09.1985	Madagaskar

19	Opeka Peter	lazarist	ARG	1948	25.10.1975	Madagaskar
20	Ovtar Anton	lazarist	CE	1961	23.09.2001	Rusija
21	Meško s. Marta	Marijina sestra čudodelne svetinje	UK	1967	2.05.2005	Ukrajina
22	Peterlin s. Barbara	Marijina sestra čudodelne svetinje	LJ	1976	6.05.2011	Ukrajina
23	Sterle s. Jožica	Marijina sestra čudodelne svetinje	LJ	1971	2.05.2005	Ukrajina
24	Kmetec p. Martin	minorit	MB	1956	6.12.1990	Libanon, Turčija
25	Majetič p. Miha	minorit	LJ	1970	26.12.2005	Vietnam, Kazahstan
26	Borštnik Rudolf	salezijanec	LJ	1923	avg.94	Albanija
27	Grm Anton	salezijanec	LJ	1965	15.10.2013	Brazilija, Mozambik
28	Ivančič Peter	salezijanec	NM	1962	4.10.2011	Kuba
29	Lisjak Danilo	salezijanec	KP	1951	16.10.1986	Ruanda, Kongo, Burundi, Uganda
30	Mlinarič Jože	salezijanec	MS	1940	okt.71	Burundi, Ruanda
31	Anžič s. Ljudmila	salezijanka	LJ	1970	9. 4. 1999	Kambodža, Samoa
32	Kastelic s. Metka	salezijanka	LJ	1974	18.11.2014	Brazilija
33	Kociper s. Agata	salezijanka	MS	1957	14.09.1983	Brazilija
34	Mikec s. Zvonka	salezijanka	NM	1962	23.06.1991	Angola, Mozambik
35	Zdravec s. Milena	salezijanka	MS	1948	20.08.1985	Izrael, Jordanija
36	Zanjkovič s. Marjeta	salezijanka	MS	1950	14.10.1984	Madagaskar
37	Bajec Ivan	škofijski duhovnik KP	KP	1949	23.08.2017	Slonokoščena obala
38	Bajec Pavel	škofijski duhovnik KP	KP	1951	1.10.1978	Slonokoščena obala
39	Kerin Stane	škofijski duhovnik LJ	LJ	1958	25.09.2018	Madagaskar
40	Krmelj Janez	škofijski duhovnik LJ	LJ	1955	3.10.1988	Madagaskar
41	Mesec Janez	škofijski duhovnik LJ	LJ	1966	10.11.1999	Madagaskar
42	Marinčič s. Urša	šolska sestra	MB	1981	25.10.2018	Uganda
43	Godnič s. Andreja	uršulinka	KP	1971	12.09.2008	Peru, Venezuela
44	Žnidaršič s. Fani	uršulinka	LJ	1959	5.09.2000	Bocvana, Južnoafriška
45	Burger s. Anka	usmiljenka	NM	1950	25.06.1984	Burundi, Ruanda
46	Gerkman s. Vida	usmiljenka	LJ	1946	3.09.1976	Albanija
47	Hiti s. Vesna	usmiljenka	LJ	1954	24. 6. 1991	Ruanda, Burundi
48	Kavčič s. Bogdana	usmiljenka	LJ	1945	29.12.1971	Ruanda, Burundi, Ruanda
49	Poljak s. Anita	usmiljenka	HR	1952	23.03.1981	Grčija

Tabela 10: Trenutno stanje slovenskih misijonarjev po pripadnosti

11.4 Izredni misijonski mesec oktober 2019

Papež Francišek je oktober 2019 razglasil za izredni misijonski mesec kot poseben čas za poživitev misijonskega poslanstva celotne Cerkve (in ne samo misijonskih pisarn).

Svojo pobudo je razglasil na misijonsko nedeljo, 22. oktobra 2017, z dopisom prefektu Kongregacije za evangelizacijo narodov in obenem z javnim oznanilom po opoldanski molitvi Gospodovega češčenja na Trgu sv. Petra v Vatikanu.

30. novembra 2019 je minilo sto let od objave apostolskega pisma *Maximum illud*, s katerim je papež Benedikt XV. leta 1919 dal nov zagon misijonski gorečnosti za oznanjevanje evangelija. V istemu duhu je tudi papež Frančišek naročil Kongregaciji in Papeškimi misijonskim družbam v Rimu in po svetu, naj pripravijo ta mesec, ki naj bo posvečen molitvi, premišljevanju in konkretnim pobudam za oživitve misijonske gorečnosti Cerkve.

Leta 2017 so vodstva Kongregacije in Papeških misijonskih družb (PMD) na delovnih srečanjih določili štiri poglobitvene razsežnosti za izredni misijonski mesec 2019:

- 1) osebno srečanje slehernega vernika z Jezusom Kristusom, ki je živo navzoč v svoji Cerkvi po evharistiji, branju Božje besede ter osebni in občestveni molitvi;
- 2) razširiti pričevanje svetnikov misijonarjev (že kanoniziranih in v postopkih);
- 3) svetopisemsko, katehetsko, duhovno in teološko izobraževanje in usposabljanje za misijonsko dejavnost
- 4) konkretna pomoč – zavzetost vse Cerkve, da bo skrbela za »stroške« širjenja evangelija, versko izobraževanje in misijonsko ozaveščanje, še posebej v najbolj revnih občestvih Cerkve.

V Misijonskem središču Slovenije smo prav s tem namenom pripravili vrsto dejavnosti v okviru izrednega misijonskega meseca, ki so se začele v juliju 2019 in so se nadaljevale tudi še naslednjem letu. Pripravili smo potujočo misijonsko razstavo, ki od julija 2019, pa vsaj do konca oktobra 2020 potuje po škofijah oz. krajih po Sloveniji, da bi ljudem predstavili naše misijonarje ter njihovo delo in seveda preko različnih izdelkov tudi kulturo ljudstev, kjer delujejo naši misijonarji.

Slovesna otvoritev izrednega misijonskega meseca se je odvijala na sv. Višarjah, kjer smo s sveto mašo, ki jo je vodil msgr. Metod Pirih, ter predavanjema dr. Janeza Juhanta in g. Jožeta Kopeinga, naredili uvod v misijonski simpozij, katerega osrednji del se je odvijal v soboto, 12. oktobra, v Zavodu sv. Stanislava. Po 28. letih je bil to prvi – sicer četrti v vrsti – povojni misijonski simpozij. Organizirali smo ga z namenom, da bi pričeli z iskanjem smernic in pobud za prenovo Cerkve v misijonskem duhu – kot si je zamislil papež Frančišek. Menimo pa, da se simpozij z osrednjim dogodkom v Ljubljani ni končal, saj bo potrebnih še več podobnih srečanj, na katerih se bodo smernice izkristalizirale in konkretizirale. Na simpoziju so sodelovali štirje predavatelji, in sicer dr. Mari Osredkar, p. Janez Mujdrica, dr. Blaž Jezeršek ter dr. Marko Frelih. Nato je sledil pogovor z osmimi misijonarji, ki ga je vodila s. Hermina Nemšak.

Še pred tem je bilo v nedeljo, 6. oktobra, v Škocjanu na Dolenjskem srečanje z misijonarjem Danilom Lisjakom. G Lisjak deluje v Ugandi, v misijonu Atede, nedaleč od delovanja našega velikega misijonarja dr. Ignacija Knobleharja. Letos obeležujemo 200-letnico njegovega rojstva. Sveti maši z bogato pridigo na Stopnem je v župnišču v Škocjanu sledilo zanimivo predavanje ob filmu, ki ga je posnel Danilov sokrajan in dober prijatelj g. Ivan Saksida. Danilo Lisjak je v sredo, 16. oktobra, vodil tudi študentsko misijonsko sveto mašo v frančiškanski cerkvi Marijinega Oznanjenja na Tromostovju v Ljubljani. Sveti maši, ki je bila zelo lepo obiskana, je sledila predstavitev dela misijonark s. Agate Kociper in s. Metke Kastelic. Obe delujeta v Braziliji. S. Agata deluje v Amazoniji v mestu Manaus na severu Brazilije, medtem ko s. Metka deluje v Sao Paulu, vlemestu na jugu Brazilije.

V nedeljo, 20. oktobra, pa je v Murski Soboti potekalo osrednje praznovanje Misijonske nedelje. Molitveni uri je sledila slovesna sveta maša, ki jo je ob somaševanju

duhovnikov murskosoboške škofije in misijonarjev daroval škof msgr. dr. Peter Štumpf. Po maši je sledilo predavanje misijonarja p. Janeza Mujdrice, ki deluje v Zambiji.

Srčno upamo in pričakujemo, da bo *izredni misijonski mesec* uvod v dogajanje, ki bo v širšem in globljem razumevanju misijonarskega duha bistveno zaznamovalo prenavo in razvoj Cerkev v misijonskem duhu. Že papež Benedikt XV. (1854-1922), je namreč zapisal: »Kdor hoče obnoviti in poglobiti versko življenje v škofiji ali župniji, mora začeti z misijonskim delom«.

12 Slovenska ter škofijske in župnijske karitas

Karitas je dobrodelna ustanova Katoliške cerkve v Sloveniji, ki uresničuje karitativno in socialno poslanstvo Cerkev. Slovensko karitas je 1. maja 1990 ustanovila tedanja Slovenska pokrajinska škofovska konferenca.

Pomembna dejstva o Slovenski in škofijskih karitas:⁶⁰

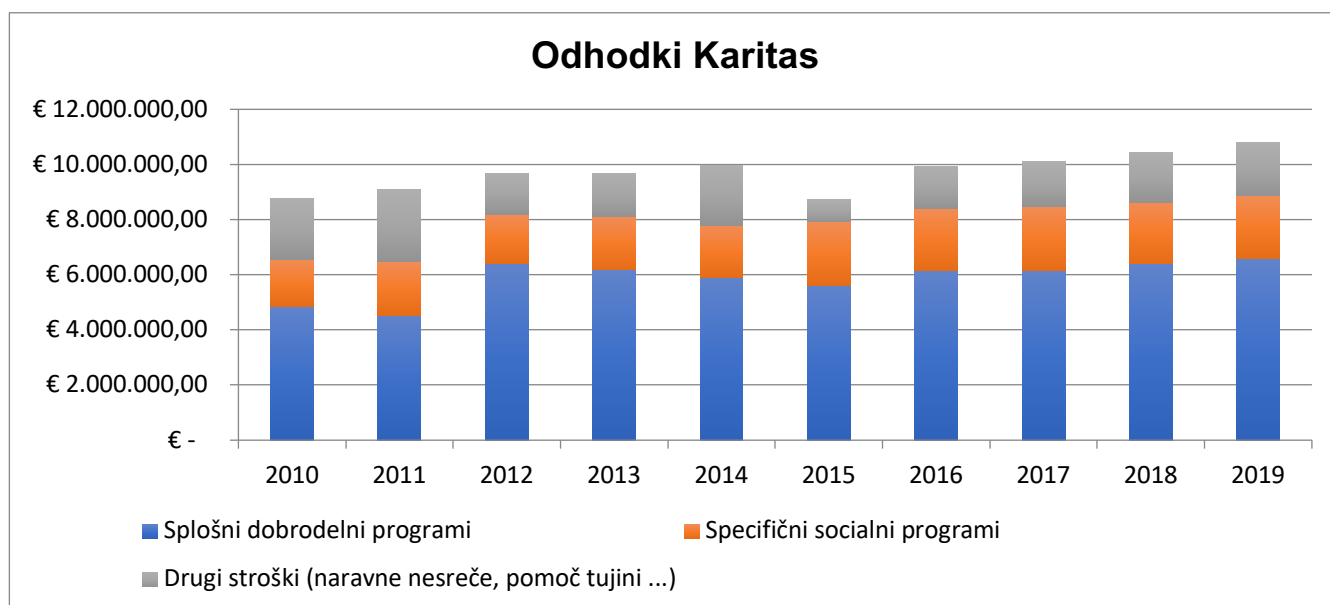
- Karitas s hrano, plačilom položnic, rabljenimi oblačili in drugimi oblikami materialne pomoči vsako leto pomaga več kot **20.000 družinam** oziroma **več kot 98.000 socialno ogroženim ljudem**.
- Karitas je v zadnjih desetih letih razdelila več kot **34 milijonov kg hrane**. Prostovoljci Karitas so ljudem v stiski v zadnjih desetih letih poklonili več kot **5 mio ur prostovoljnega dela**.
- Socialno ogroženi otroci so deležni učne pomoči ter letovanj med poletnimi počitnicami.
- Prostovoljci v župnijskih karitas vsako leto redno razveselijo in obišejo približno **34.000 starejših**.
- V letu 2002 je Karitas soustanovil **prvo ambulanto za osebe brez zdravstvenega zavarovanja** v Ljubljani in v letu 2005 je bila ustanovljena v Mariboru. V letu 2010 je nastala prva ljudska kuhinja v Mariboru in nato še v Murski Soboti.
- Danes v raznih socialno varstvenih programih za zasvojenost, oskrbe žensk v stiski večinoma v sklopu Zavoda Pelikan Karitas in Karitas Samarijan ter v Škofijski karitas Murska Sobota in Maribor, deluje **več kot 40 zaposlenih sodelavcev in strokovnjakov**, predvsem s področja sociale. Programe večinsko sofinancira MDDSZ.
- Na vsakega zaposlenega v mreži Karitas je na terenu 92 prostovoljcev.
- Slovenska karitas sodeluje z misijonarji v Afriki. V zadnjih 14 smo podprli gradnjo, obnovo in opremljanje 7 šol in vrtca, 6 zdravstvenih centrov, centra za fizioterapijo in 3 porodnišnic, gradnjo 15 večjih vodnjakov. Z nakupi hrane pomagali tisoče podhranjenim otrokom, pri čemer so bila rešena mnoga življenja. Dosedanja pomoč iz Slovenije lajša življenje **250.000 ljudem** v Afriki, med njimi je več kot polovica otrok.
- Del poslanstva Karitas je tudi pomoč beguncem, migrantom in žrtvam trgovine z ljudmi. Z namenom ozaveščanja o vzrokih za migracije in njenih posledicah je Slovenska karitas decembra 2017 začela izvajati triletni projekt MIND, ki ga financira Evropska unija; v njem sodeluje 11 nacionalnih Karitas, podpira pa ga tudi Slovenska škofovska konferenca.
- Karitas se z različnimi preventivnimi programi zavzema za zmanjšanje porabe alkohola v Sloveniji, spremembo družbenih navad in preprečevanje čezmernega pitja, ki vodi v zasvojenost in trpljenje številnih družin.

⁶⁰ Vir: Letna poročila slovenskih škofij in Slovenska karitas.

12.1 Odhodki mreže Karitas v letih 2009–2019 (v EUR)⁶¹

	2010	2011	2012	2013
Splošni dobrodelni programi	4.848.066,00	4.533.199,00	6.419.769,14	6.172.997,38
Posebni socialni programi	1.706.525,00	1.942.605,00	1.773.411,60	1.930.992,79
Drugi stroški (naravne nesreče, pomoč tujini ...)	2.223.315,00	2.626.874,00	1.524.873,64	1.604.530,00
Skupaj vsi odhodki	8.777.906,00	9.102.678,00	9.718.054,38	9.708.520,17

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Splošni dobrodelni programi	5.910.701,65	5.601.667,01	6.160.573,89	6.161.756,08	6.397.519,76	6.594.877,70
Posebni socialni programi	1.893.588,07	2.319.898,28	2.247.560,19	2.320.893,72	2.238.193,94	2.265.150,06
Drugi stroški (naravne nesreče, pomoč tujini ...)	2.198.259,71	849.665,75	1.562.611,91	1.648.249,99	1.830.761,94	1.951.916,48
Skupaj vsi odhodki	10.002.549,43	8.771.231,04	9.970.745,99	10.130.899,80	10.466.475,64	10.811.944,24

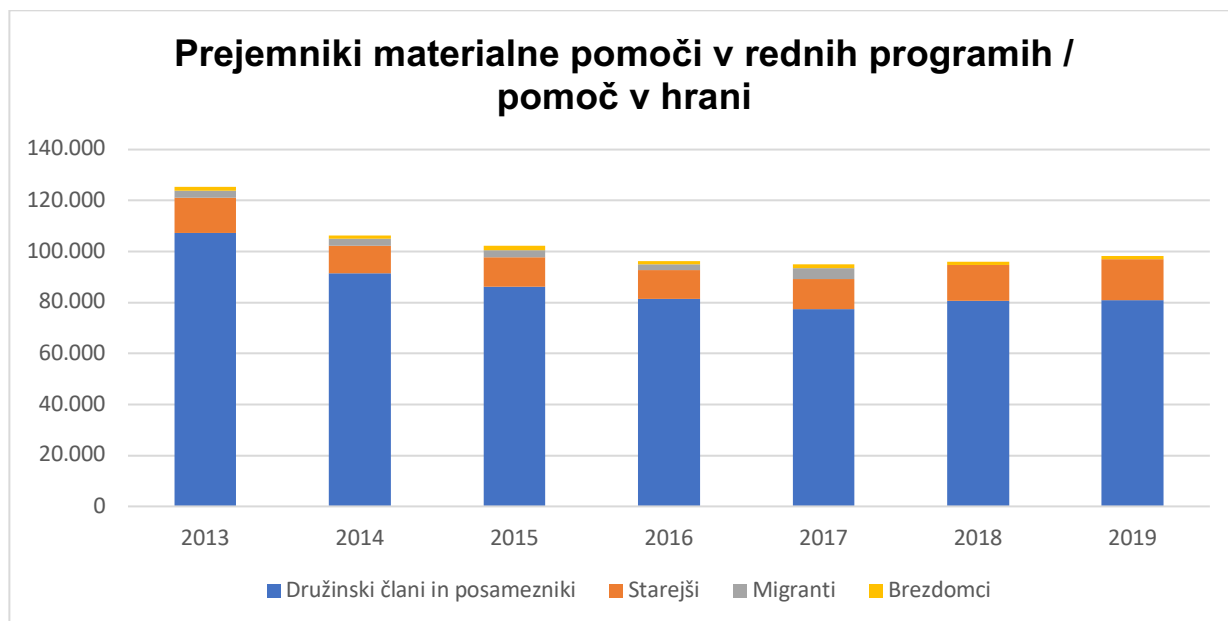
⁶¹ Vir: Letna poročila slovenskih škofij in Slovenska karitas.

12.2 Mreža Karitas v letu 2019⁶²

V letu 2019 je v Sloveniji v okviru mreže Karitas delovala krovna organizacija Slovenska karitas, šest škofijskih karitas, **464** župnijskih in območnih Karitas ter dva zavoda, ki izvajata socialno-varstvene programe na področju pomoči ženskam v stiski in pomoči odvisnikom. V Karitas je v letu 2019 delovalo več kot **11.500 prostovoljcev**, ki so skupaj opravili **677.316 ur prostovoljnega dela**. V letu 2019 so z zbranimi sredstvi pomagali več kot **159.000 ljudem v stiski** po vseh slovenskih krajih, med njimi tudi **54.000 starejšim** in **29.000 otrokom**. **Pomoč v hrani je skupaj prejelo 98.267 oseb.**

Materialno pomoč je v rednih programih pomoči prejelo:

Prejemniki materialne pomoči v rednih programih (2017–19)	2017	%	2018	%	2019	%
Družinski člani in posamezniki	77.367	82%	76.248	79%	75.432	77%
Starejši	11.829	12%	14.093	15%	16.163	16%
Migranti	4.249	4%	4.395	5%	5451	6%
Brezdomci	1.439	2%	1.240	1%	1.221	1%
Skupaj:	94.884	100%	95.976	100%	98.267	100%

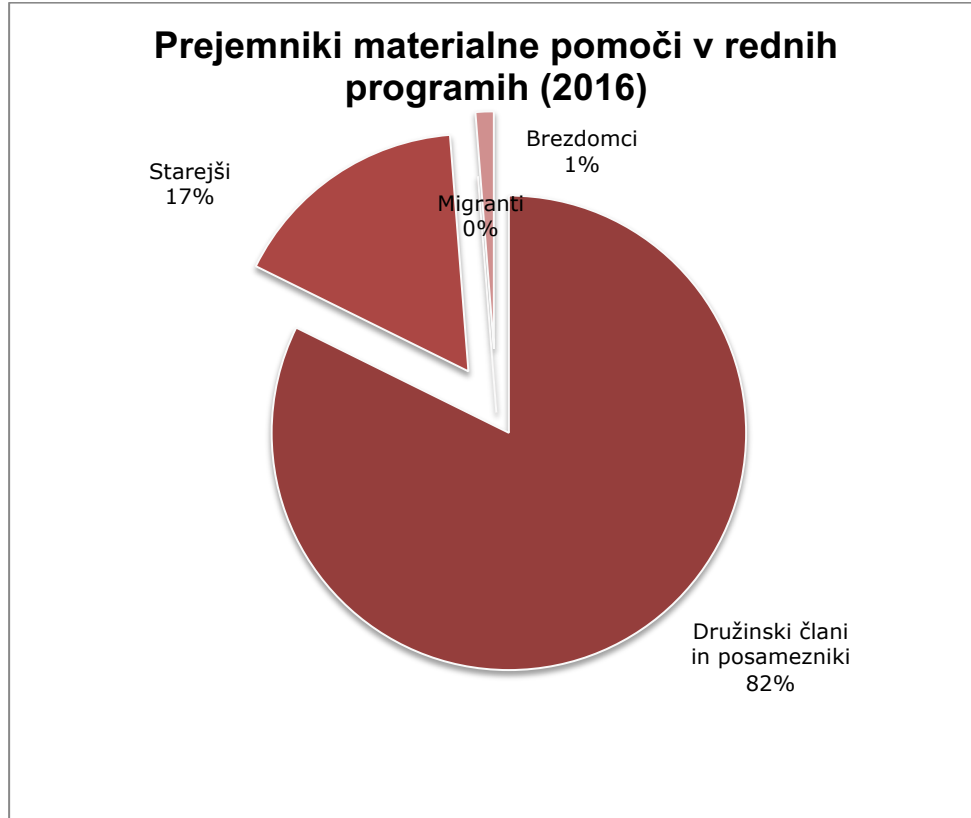

Karitas je glavnino materialne pomoči družinam, otrokom in starejšim razdelila v hrani, obleki, higienskih pripomočkih, v obliki plačila najnujnejših položnic in v obliki šolskih potrebščin. V sklopu materialne pomoči je bilo v letu 2019::

- razdeljenih **3.380** ton hrane;
- **13.070** oseb je prejelo pomoč v obliki plačila položnic;
- **11.961** otrok je prejelo šolske potrebščine v obliki paketa ali bonov za delovne zvezke;

⁶² Vir: Letna poročila Slovenske karitas.

- **1.565** osnovnošolcev in dijakov je bilo deležnih pomoči pri plačilu kosila, prevoza in obšolskih dejavnosti;
- 107 otrok je bilo vključenih v botrstvo in posvojitev na razdaljo, otroci pa so bili deležni tudi obdarovanj ob praznikih in učne pomoči;
- v letovanja družin, otrok in starejših v Portorožu je bilo vključenih **621** oseb.

Strokovni delavci in usposobljeni prostovoljci na škofijskih in župnijskih Karitas so:

- izvedli več kot **12.392** individualnih svetovanj, v katera je bilo vključenih **6.980** gospodinjstev;
- v različne oblike družabnih dogodkov je bilo vključenih **19.531** starejših;
- prostovoljci so v več kot **74.915** obiskih razveselili preko **34.614** starejših;
- **3.196** družinskih članov iz socialno ogroženih družin je bilo vključenih v strokovno vodene skupine, delavnice in izobraževanja;
- več kot **17.500** otrok je bilo vključenih v obdarovanja, delavnice, družabne dogodke; od tega **297** v centre za mlade in otroke.

Poleg splošnih dobredelnih programov organizacije Karitas izvajajo tudi socialnovarstvene programe na področju pomoči odvisnikom, materinskih domov, brezdomcev, ambulant za osebe brez zavarovanja in pomoči žrtvam trgovine z ljudmi. Tako je v materinskih domovih in v varni hiši v lanskem letu bivalo 219 žensk in otrok, v sprejemne in terapevtske centre ter v komune je bilo vključenih **129** odvisnikov; v zavetiščih za brezdomce ter v trajni namestitvi je bilo oskrbe deležnih **89** oseb. V ljudskih kuhinjah je hrano redno prejemale **669** oseb. Prav tako je Karitas pomagala žrtvam trgovine z ljudmi.

12.3 Državna sredstva za mrežo Karitas

Kot pravna oseba zasebnega prava se Cerkev lahko poteguje tudi za sredstva iz državnega proračuna, na primer za dobrodelnost in izvedbo programov na socialnem področju. Organizirana dobrodelnost se je v Cerkvi na Slovenskem začela z demokratičnimi spremembami leta 1990, ko je bila ustanovljena Slovenska karitas.

12.4 Viri za realizacijo odhodkov v letu 2019⁶³

Največji vir za realizacijo odhodkov so v letu 2019 predstavljali donatorji s 43,6 % (34,8 % donacije in sponzorstva ter 8,8 % poklonjena hrana in material podjetij ter posameznikov), sledijo državna sredstva (razpisi ministrstev, dohodnina, zavodi...) z 19 %, hrana iz sklada EU s 14,2 %, Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij s 11,3 %, občine s 4,5 % in Zavodi za zaposlovanje s 3,3 %. Preostala sredstva v višini 4,1 % so prispevali drugi manjši financerji.

12.5 Zaposleni v Karitas⁶⁴

V škofijskih Karitas, zavodih in na Slovenski karitas je bilo v letu 2019 na področju splošne dobrodelnosti, v programih in splošnem delovanju, redno zaposlenih 43 oseb in 12 oseb preko javnih del. Tovrstne stroške dela večinsko pokrivajo Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Zavodi v sklopu programov aktivnega zaposlovanja.

Na področju specifičnih in socialno varstvenih programov pomoči odvisnikom, ženskam v stiski, brezdomcem, osebam brez zdravstvenega zavarovanja, migrantom in žrtvam trgovine z ljudmi, kjer stroške dela večinsko financira Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, je delovalo 54 redno zaposlenih in 11 preko javnih del.

Sedem zaposlenih je delovalo na področju preventive, izobraževanja, razvoja in mentorstva prostovoljstva. Trije zaposleni so delovali na področju mednarodne humanitarne in razvojne pomoči ter globalnega učenja.

⁶³ Vir: Letna poročila Slovenske karitas.

⁶⁴ Vir: Letna poročila Slovenske karitas.

13 Financiranje in plačevanje davkov Katoliške cerkve

Glavni vir prihodkov Katoliške cerkve v Sloveniji predstavljajo prostovoljni darovi vernikov, ki so prvenstveno namenjeni financiranju verske dejavnosti (bogoslужje, kateheza, vzdrževanje duhovnikov ipd.), pa tudi vzdrževanju stavb, sakralne kulturne dediščine in drugim materialnim stroškom. Država verske dejavnosti Katoliške cerkve ne financira, ampak sofinancira samo tiste dejavnosti, ki so družbeno in splošnokoristne (npr. vzdrževanje in obnova sakralne kulturne dediščine nacionalnega pomena, karitativna dejavnost in socialna pomoč, arhivi, šolstvo ipd.). Cerkev večino teh sredstev prejme s kandidiranjem na javnih razpisih.

Zakonska podlaga za sofinanciranje splošnokoristnih dejavnosti, ki jih opravljajo verske skupnosti, je predstavljena v naslednjih dokumentih:

- Zakon o verski svobodi (27. in 28. člen);
- Odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-92/01 in Rm-1/02;
- Odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-107/96, U-I-121/97, U-I-326/98 in U-I-92/07;
- Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih (UL RS št. 13/2004);
- Zakon o davku na dodano vrednost (UL RS št. 117/2006).

Za Cerkev so zavezujoče tudi norme o pridobivanju in upravljanju premoženja, kakor jih navaja *Zakonik cerkvenega prava* (kann. 1254–1310).

13.1 Namenska finančna državna pomoč za plačilo prispevkov verskim uslužbencem

Ministrstvo za kulturo RS na podlagi 32. člena *Zakona o državni upravi*, 7. točke prvega odstavka 30. člena *Zakona o verski svobodi* (ZVS) in 28. člena ZVS ter vloge, ki jo vloži Katoliška Cerkev vsak mesec, izda odločbo z namenitvijo državne finančne pomoči za plačilo prispevkov verskim uslužbencem. Namenska državna pomoč se izplačuje za pokritje prispevkov za socialno varnost od osnove najmanj v višini 48 % povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova, za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in za obvezno zdravstveno zavarovanje.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Št. zavarovancev	1016	971	929	891	840	823	817	804	793	789	764
Znesek skupaj na leto (v EUR)	2.364.799,14	2.324.219,08	2.273.009,06	1.173.460,12	1.781.071,35	1.602.203,82	1.598.377,83	1.606.058,65	1.616.638,99	1.659.378,75	1.698.300,53
Povprečni znesek na zavarovanca na leto (v EUR)	2327,56	2393,63	2446,73	1317,01	2120,32	1946,78	1956,40	1997,59	2038,64	2103,14	2222,91
Povprečni znesek na zavarovanca na mesec (v EUR)	193,96	199,47	203,89	109,75	176,69	162,23	163,03	166,47	169,89	175,26	185,24

13.2 Prihodki verskih skupnosti od donacije 0,5 % dohodnine

Prihodki verskih skupnosti od donacije 0,5 % dohodnine v letu 2019⁶⁵

Davčni zavezanci lahko zahtevajo, da se do 0,5 % dohodnine, odmerjene po Zakonu o dohodnini od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo, nameni za financiranje splošnokoristnih namenov ter za financiranje političnih strank in reprezentativnih sindikatov.

Iz tega naslova je bilo v letu 2019 namenjenih 496.363 donacij. Zavezanci so del dohodnine za donacije namenili 5.554 različnim upravičencem (lansko leto 5.394) v skupnem znesku 5.456.656,23 € (lansko leto 5.040.711,97 €)

V letu 2019 je bilo na seznamu prejemnikov donacije 0,5 % dohodnine 54 registriranih verskih skupnosti v RS,⁶⁶ ki so skupaj od 9.909 € (v letu 2018 9.447) zavezancev prejele 69.702,85 € (v letu 2018 64.183,52 €). Najvišji znesek je iz naslova registriranih verskih skupnosti prejela Islamska skupnost v Republiki Sloveniji 28.192,15 € (v letu 2018 25.589,04 €), sledita Srbska pravoslavna cerkev Metropolija Zagrebško-Ljubljanska 22.434,60 € (v letu 2018 20.420,83 €) ter Evangeličanska cerkev AV v Republiki Sloveniji 3.115,57 € (v letu 2018 3.328,32 €).

Katoliško cerkev v Sloveniji tvori 1.102 sestavna dela (župnije, redovne skupnosti, župnijske in škofijske karitas, samostani, dekanije itd.). Iz naslova donacij 0,5 % dohodnine so sestavnideli Katoliške cerkve od 27.408 upravičencev (v letu 2018 27.569) prejeli 222.872,04 € (v letu 2018 218.100,46 €). Od navedenega seštevka je 16.241 upravičencev namenilo 141.159,34 € Slovenski karitas. K sestavnim delom je treba prišteti še 43 zavodov, dobrodelnih fundacij, izobraževalnih ustanov ipd., ki sicer delujejo v sklopu Katoliške cerkve v Sloveniji, vendar niso med sestavnimi deli in niti niso samostojne verske skupnosti.

Povprečni znesek posamezne donacije za upravičence sestavnih delov Katoliške cerkve je 8,13 €.

Prihodki verskih skupnosti od donacije 0,5 % dohodnine (vrednosti v EUR)

	2012	2013	2014	2015	2016 ⁶⁷	2017	2018	2019
Vse verske skupnosti	319.791,35	227.426,97	302.872,27	415.208,54	133.638,13	270.531,08	342.579,33	292.574,89
Katoliška cerkev	254.769,35	220.026,11	244.596,38	289.871,23	68.322,80	210.762,74	218.100,46	222.872,04
Delež donacij Katoliški cerkvi v %	79,67	96,75	80,76	69,81	51,13	77,91	63,66	76,18

⁶⁵ Vir: Finančna uprava Republike Slovenije, v:

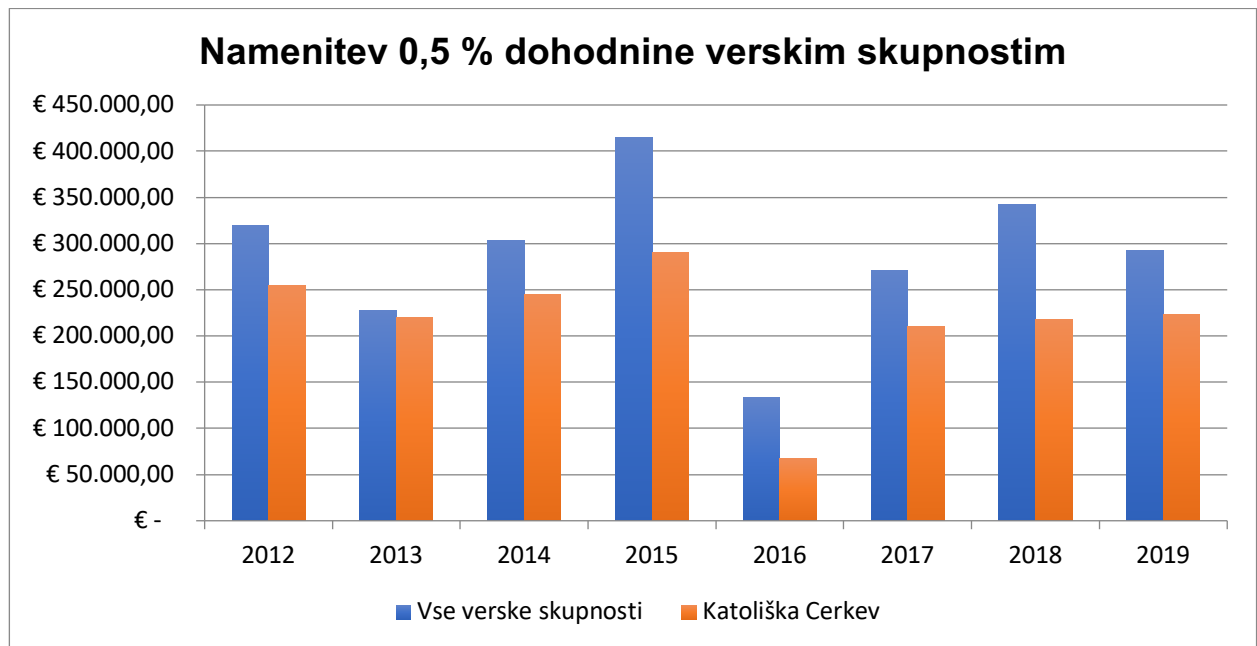
https://www.fu.gov.si/davki_in_druge_dajatve/podrocja/dohodnina/letna_odmera_dohodnine#newsList10360 (pridobljeno 10. novembra 2020).

⁶⁶ Vir: Ministrstvo za kulturo, Urad za verske skupnosti, v:

http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_verske_skupnosti/register_cerkva_in_drugih_verskih_skupnosti/ (pridobljeno 20. novembra 2018).

⁶⁷ V izračunu za leto 2016 so upoštevane samo verske skupnosti, ki jih v evidenci vodi FURS.

Razlika med leti 2015, 2016 in 2017 je nastala zaradi drugačne metodologije seštevka, saj smo v letu 2016 upoštevali le tiste upravičence, ki so bili evidentirani s strani FURS-a kot verske skupnosti; med temi ni bilo Slovenske karitas in drugih dobrodelnih organizacij, ki so sestavni del Katoliške cerkve.

13.3 Obdavčitev cerkvenih ustanov in verskih delavcev

Cerkvene ustanove kot pravne osebe zasebnega prava ter verski delavci plačujejo predvsem naslednje davke in prispevke:

1. davek od vseh stavbnih zemljišč, razen za cerkve;
2. davek od dohodkov pravnih oseb za pridobitne prihodke (prodaje, najemnine, obresti ...); izvzeti so darovi in drugi nepridobitni prihodki;
3. davek ob prodaji nepremičnin;
4. prispevek za vzdrževanje gozdnih cest (lastniki gozdov);
5. obvezno članarino za članstvo v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (lastniki zemljišč);
6. 22 % DDV pri nakupih opreme, obnovi nepremičnin, tudi cerkva itd.; ker cerkvene ustanove niso zavezanke za DDV, plačani DDV ni povrnjen;
7. dohodnino od prihodkov, kakor je opredeljeno v Zakonu o dohodnini.

O višini sredstev, ki jih država daje posameznim pravnim osebam zasebnega prava, veliko pove naslednji podatek: cerkvene pravne osebe so lastnice številnih kulturnih spomenikov v naši državi, država pa jim za njihovo vzdrževanje in obnovo namenja le 18,9 % denarja od deleža, ki ga sicer daje v te namene. Poleg tega cerkvenopravne osebe plačajo višji DDV ob obnovah kulturnih spomenikov, kot jim država nameni pomoči za njihovo vzdrževanje.

Dohodnino od prihodkov, kakor to določa Zakon o dohodnini (ZDoh-2), plačujejo vsi verski delavci s pogodbo; verski delavci, ki nimajo pogodbe o zaposlitvi (npr. duhovniki, redovnice in redovniki itd.), pa plačujejo normirano dohodnino.

Država ne financira verske dejavnosti Katoliške cerkve. Finančna pomoč države Katoliški Cerkvi je v skladu z ustavo, zakoni **ter odločbo Ustavnega sodišča. Katoliška cerkev s plačevanjem različnih vrst davkov plača vsaj desetkrat več, kot država nameni za sofinanciranje socialnih prispevkov verskih uslužbencev.**

Za objektivno sliko obdavčitve dohodkov cerkvenih pravnih oseb je treba prikazati celotno davčno sliko, torej davke, ki jih Cerkev plačuje. Bistveno je, da Cerkev plačuje davke za vse dohodke iz pridobitne dejavnosti. Pri tem je pridobitna dejavnost lahko samo dopolnilna dejavnost neobdavčeni nepridobitni dejavnosti oziroma dejavnosti, ki je dobrodelne oziroma socialne narave.

Dejstva o financiranju Katoliške cerkve v Sloveniji:

- Katoliška cerkev in njene pravne osebe (župnije, škofije, redovne skupnosti, društva, organizacije ...) se večinoma financirajo z **darovi vernikov** in donacijami.
- Vsi slovenski duhovniki, redovnice in redovniki ter verski delavci plačujejo dohodnino, kakor to določa Zakon o dohodnini.
- Državni delež sofinanciranja verskih skupnosti je v Sloveniji **0,8 EUR** na posameznega člana naše verske skupnosti (absolutna vrednost državnega sofinanciranja vseh verskih skupnosti na prebivalca znaša 5,81 EUR). V Nemčiji država z zbranim davkom nameni **200-krat večji delež** sofinanciranja na prebivalca kot v Sloveniji, v Avstriji **85-krat** večji in na Hrvaškem **12-krat** večji delež.
- Za delovanje Karitas, šol, arhivov in obnovo zaščitenih kulturnih spomenikov s kandidiranjem na javnih razpisih prejme tudi državna sredstva. **Porabo nadzorujejo različne državne službe**, med drugim tudi *Komisija za preprečevanje korupcije* in *Računsko sodišče RS*.
- **Ustavno sodišče RS je ugotovilo, da ustavno načelo ločitve države in verskih skupnosti ne pomeni, da je vsakršna materialna pomoč države Cerkvam in drugim verskim skupnostim izključena** (prim. odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-92/01 in Rm-1/02). Država je zato dolžna s Cerkvami in verskimi skupnostmi vzpostavljati in ohranjati odnos trajnega sodelovanja in dialoga (prim. odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-107/96, U-I-121/97, U-I-326/98 in U-I-92/07).
- Državno sofinanciranje socialnih prispevkov verskih delavcev ne pomeni financiranja verske dejavnosti. **Namenjajo se izključno za zagotavljanje socialne varnosti verskih delavcev, ki so državljani Republike Slovenije in opravljajo splošnokoristno dejavnost** (glej poglavje 2.9.1 *Namenska finančna državna pomoč za plačilo prispevkov verskim uslužbencem*). Gre torej za zagotavljanje **pravice do socialne varnosti iz 50. člena Ustave RS** v povezavi z uveljavljanjem javnega interesa oziroma načela socialne države (2. člen) ob zagotovitvi enakopravnosti (14. člen) zlasti s kulturnimi delavci. Tudi tem država financira socialne prispevke, podobno kot namenja proračunska sredstva za športno dejavnost. Sicer pa je državno financiranje socialnih

prispevkov verskih delavcev običajno v številnih evropskih državah (npr. v Belgiji, na Češkem, v Litvi, Nemčiji, na Madžarskem, Poljskem in Slovaškem).

Študija Državnega zbora RS *Javno financiranje verskih skupnosti – analiza*⁶⁸ je pokazala, da se razne oblike državnega prispevka verskim skupnostim v Evropi razlikujejo od države do države. Če primerjamo količino sredstev in število prebivalcev v posamezni državi ter vsoto javnih sredstev, ki se po razpoložljivih podatkih namenja na posameznega prebivalca, je vrstni red držav, ki namenijo največ sredstev verskim skupnostim, sledeč:⁶⁹

Država	Sredstva na prebivalca v EUR
Finska	190,67
Danska	170,93
Avstrija	163,93
Nemčija	148,75
Norveška	138,98
Madžarska	80,22
Hrvaška	20,59
Italija	18,29
Češka	12,02
Belgija	9,49
Francija	5,56
Slovenija	5,81

Izrazito izstopajo Finska, Danska, Avstrija, Nemčija in Norveška, v katerih država iz lastnega proračuna na prebivalca namenja več kot 100 EUR sredstev na prebivalca. Slovenija je v tej skupini zadnja, saj na prebivalca nameni verskim skupnostim le 5,81 EUR.

⁶⁸ Državni zbor RS, *Javno financiranje verskih skupnosti – analiza*, Ljubljana, 23. januar 2015, v: http://www.dz-rs.si/wps/PA_DZ-LN-RazNaloge/RazNalogeRes?unid=605A8BD854C26275C1257D9E004732C9&fn=vN6zQfb51yRzOI3mNvXKMg==&server=KILIsy07xoTni3/DEWdgVg== (pridobljeno 7. julij 2015).

⁶⁹ Absolutna vrednost v EUR na prebivalca. Prim.: *Javno financiranje verskih skupnosti*. Državni zbor RS. Ljubljana 2014.

14 Kristjanofobija in kazniva dejanja zoper Katoliško cerkev v Sloveniji

V Sloveniji je prisotna kristjanofobija ali protikrščansko delovanje, ki je vsak izraz nestrpnosti, diskriminacije, vandalizma, strahu, odpora, izključevanja, sovraštva ali žalitev do krščanstva, krščanskih simbolov in vernikov. Izraz kristjanofobija označuje nerazumen strah in odpor do krščanstva, zažiganje križev, skrunjenje cerkva in kapelic in druga žaljiva dejanja, ki se pogosto skrivajo pod besedno zvezo »umetniški izraz«. Ob tem so skrb zbujujoči primeri medijskega linča, širjenja predsodkov ter stigmatizacije kristjanov kot tudi politični in družbeni interesi iz ozadja, ki omejujejo delovanje verskih skupnosti.

Na evropski ravni na tem področju deluje nevladna in neprofitna organizacija Observatory on Intolerance and Discrimination against Christians / Opazovalnica proti nestrpnosti in verski diskriminaciji s sedežem na Dunaju.⁷⁰

V nadaljevanju so popisani primeri kristjanofobije za leto 2020 ter statistika kaznivih dejanj zoper sakralne objekte v obdobju 2010–2020.⁷¹

14.1 Evidentirani primeri kristjanofobije v Sloveniji v letu 2020

1. Državni sekretar na MIZŠ Jernej Štromajer na Twitterju označi kristjane za umazane živali (24. december 2019)

Na družbenem omrežju Twitter je državni sekretar na šolskem ministrstvu Jernej Štromajer na božični večer zapisal žaljivo voščilo do vseh, ki praznujejo božič. Ta je na omenjenem družbenem omrežju delil fotografijo z napisom Vesel božič, umazane živali (Merry Christmas Ya Filthy Animal). Državni sekretar je s tem zapisom označil vse, ki praznujejo božič za »umazano žival« ter s tem širil diskriminacijo proti verujočim in krščanskim praznikom. Božič je eden izmed najpomembnejših krščanskih praznikov, saj je praznik rojstva Jezusa Kristusa. Državni sekretar se je pozneje za svojo objavo opravičil.

Povezave:

- <https://siol.net/novice/slovenija/drzavni-sekretar-vam-vosci-srecen-bozic-umazane-zivali-515122>
- <https://reporter.si/clanek/slovenija/vesel-bozic-umazane-zivali-je-vernike-z-voscilom-razbesnel-drzavni-sekretar-jerne-j-stromajer-748566>
- <https://www.24ur.com/novice/slovenija/praznicno-voscilo-drzavnega-sekretarja-vesel-bozic-ve-umazane-zivali.html>

⁷⁰ <http://www.intoleranceagainstchristians.eu>.

⁷¹ Zadnja posodobitev podatkov za leto 2019 je na dan 8. november 2019.

2. Poslanec Levice Primož Siter je med sejo Državnega zbora javno demoniziral kristjane (29. januar 2020)

Poslanec stranke Levica Primož Siter je med sejo Državnega zbora Republike Slovenije nosil majico z napisom *Bad Religion* in prečrtanim križem. S tovrstno opravo in grafičnim demoniziranjem kristjanov poslanec, ki prejema svojo plačo iz davkoplačevalskega denarja, žali verska čustva kristjanov ter širi nestrpnost proti krščanski veri. Žaljivo podobo verskega simbola je videla širša slovenska javnost, saj je bil med sejo DZ televizijski prenos.

Povezava:

- https://www.mladina.si/195636/ali-poslanec-levice-res-zali-verska-custva?fbclid=IwAR2SbGAQRmGhU_mXfJfRg_4kWv8xVSeARsLA9clGLggPCDmS12Cyx_sH9pg

3. Pevec Robert Pešut - Magnifico je med proslavo ob podelitvi Prešernovih nagrad uporabljal žaljive verze proti duhovnikom in redovnicam (7. februar 2020)

V Cankarjevem domu je 7. februarja 2020 potekala proslava ob slovenskem kulturnem prazniku s podelitvijo Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada. Pevec Robert Pešut – Magnifico je zapel verze, ki na žaljiv in prostaški način stigmatizirajo duhovnike in redovnice ter naj bi jih pripisovali Francetu Prešernu. Za to pesem je že sam Prešeren dokazoval, da on ni avtor, da mu jo nekateri zlonamerno pripisujejo oziroma poskušajo pripisati iz le njim znanih razlogov.

Proslavo je v živo prenašala TV Slovenija. Glavno vodilo proslave naj bi bilo iskanje novih poti in novega smisla skozi reinterpretacijo Prešernove Zdravljice. »Kam?« je glavno vodilo državne proslave. Proslavo je režiral Vito Taufer, slavnostna govornica pa je bila predsednica Upravnega odbora Prešernovega sklada Ira Ratej, prireditev je povezoval Tadej Toš, v spremljevalnem programu pa bodo nastopili Magnifico, Schatzi, Iztok Mlakar, Urška Arlič Gololičič, Vasko Atanasovski, Matej Puc in Komorni zbor Konservatorija za glasbo in balet pod vodstvom dirigenta Ambroža Čopija.

Povezave:

- <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/clanek/magnifico-razburil-del-slovencev-oglasil-se-je-tudi-jansa-277507>
- <https://nova24tv.si/slovenija/katastrofalno-norcevanje-iz-slovenske-kulture-na-drzavni-proslavi-magnifico-pel-skrajno-vulgarno-pesem-za-katero-preseren-nikoli-ni-trdil-da-jo-je-napisal/>
- <https://radio.ognjisce.si/sl/223/novice/31021/kulturni-praznik-priloznost-za-blatenje-cerkve.htm>

4. Zdravnik UKC Ljubljana Rihard Knafelj je v času epidemije koronavirusa na svojem Facebook profilu delil sovražno objavo do kristjanov (23. april 2020)

Zdravnik UKC Ljubljana Rihard Knafelj je v času epidemije koronavirusa na svojem Facebook profilu delil objavo ateistične skupine, ki goji sovraštvo do kristjanov, z

napisom, da bi kristjanom odrekel dostop do medicinskih ventilatorjev, saj jim zadostuje vera v Jezusa: »Odlična novica! Tvoja družina nas je obvestila, da molijo k Jezusu za vas. Ventilator bomo tako dali nekemu drugemu, ki nima Jezusa, da bi ga pozdravil.« S tem stališčem zdravnik Knafelj nedvoumno diskriminira in ponižuje in žali kristjane, širi negativne stereotipe in grožnje do vernikov ter gre za neposredno grožnjo kristjanom in odrekanje nujne medicinske pomoči.

Povezave:

- <https://nova24tv.si/slovenija/ljudje/ga-caka-odpoved-zdravnik-rihard-knafelj-bi-kristjanom-odrekel-dostop-do-ventilatorjev-saj-ima-jo-ti-jezusa/>
- <https://med.over.net/forum5/viewtopic.php?t=11215808>
- <https://e-maribor.si/to-si-morate-prebrati-prihajajo-nove-podrobnosti-o-rihardu-knafliju-strokovnjaku-nacionalke-za-respiratorje-2-del/>
- <https://www.domovina.je/posel-z-ventilatorji-v-tarci-izpodbijal-zdravnik-ki-je-svetoval-sarcu-janso-pa-naziva-z-adolfom/>

5. Vlom in skrunitev cerkve sv. Janeza Krstnika na Janževi gori (1. maj 2020)

Neznanci so v dneh okoli 1. maja vlomili, razdejali ter oskrunili cerkev sv. Janeza Krstnika na Janževi gori v župniji Selnica ob Dravi. Sprehajalec gozdne poti, kjer se nahaja cerkev sv. Janeza Krstnika (na Janževi gori) je 1. maja 2020 obvestil župnika, da so neznani storilci vlomili v cerkev ter vso notranjo opremo razmetali in polomili. Župnija je podala prijavo na policijo, ki je poslikala in naredila zapisnik.

6. Neznani storilci s plakati žalijo krščanstvo in širijo negativne stereotipe o veri (8. maj 2020)

Neznani storilci so v centru Ljubljane izobesili več plakatov z negativnimi in žaljivimi napisi zoper Katoliško cerkev v Sloveniji in njene duhovnike. Napisi na plakatih žalijo krščanstvo in širijo negativne stereotipe o veri in o duhovnikih.

Povezava:

- <http://demokracija.si/prejeli-smo/foto-nasa-bralka-protestira-skandal-ki-presega-vse-meje.html>

7. Vandali vlomili v cerkev v Velikem Gabru (10. julij 2020)

Vandali so vlomili v cerkev v Velikem Gabru v novomeški škofiji. Policisti iz Trebnjega so opravili ogled nasilnega vstopa v cerkev. Storilci kaznivega dejanja niso odnesli ničesar, so pa povzročili za okoli sto evrov škode.

Povezava:

- https://www.dolenjskilist.si/2020/07/10/239363/novice/kronika/Vlomili_v_cerke_v_alkotesti_tokrat_0_0/

8. Neznani storilci so oskrunili cerkev v Mirni (13. november 2020)

Skupina vandalov je med 12. in 13. novembrom pomazala fasado cerkev sv. Helene v Mirni z lastnimi iztrebki.

Povezava:

- <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/cerkev-pomazali-z-lastnimi-iztrebki-369118>

9. Vandali popisali fasado cerkve v Trnovem v Ljubljani (17. november 2020)

Neznani storilci so popisali fasado cerkve sv. Janeza Krstnika v Trnovem v Ljubljani. Na cerkvi se je pojavil grafit: »Klerofašisti stran od naših maternic in pravic«. Grafit z nestrpnim sporočilom zoper Katoliško cerkev vsebuje tudi znak, ki združuje simbol anarhistov in ženski simbol.

Povezava:

- <https://demokracija.si/slovenija/spet-vandalski-napad-na-slovenske-cerkve-zaljivi-grafiti-dokaz-kdo-stoji-za-vsem-tem.html>

10. Predsednica parlamentarne stranke SAB Alenka Bratušek širi versko nestrpnost proti kristjanom (13. december 2020)

Predsednica stranke SAB Alenka Bratušek je 13. decembra 2020 na svojih profilih na družbenih omrežjih Twitter in Facebook objavila fotografijo vernikov, ki so pred cerkvijo v župnij Ljubljana-Šentvid skladno z navodili slovenskih škofov ter Vlade RS prejeli sveto obhajilo izven svete maše ter objavo pospremila z zapisom: "Za nadkoalicijsko stranko #RKC prepovedi ne veljajo! #prvorazredni". Poslanka širi negativno stigmatizacijo vernikov in javno spodbuja nestrpnost proti kristjanom. Iz posnetka je razvidno, da se verniki niso udeleževali obreda, ampak gre za individualno duhovno oskrbo ob upoštevanju vseh priporočil in predpisov za omejevanje okužbe s COVID-19.

Povezavi:

- <https://reporter.si/clanek/slovenija/politikantski-napad-alenke-bratusek-ob-protestih-je-bila-tiho-zdaj-se-je-lotila-cerkve-833434>
- <https://www.domovina.je/kako-alenka-bratusek-z-anisom-licino-preganja-kristjane-pri-prejemu-obhajila/>

11. Vandali popisali fasado stolne cerkve v Ljubljani (18. december 2020)

Neznani storilci so v noči na 18. december 2020 popisali fasado stolne cerkve sv. Nikolaja v Ljubljani. Na cerkvi se je pojavil grafit: »Cerkev in država ven iz naših maternic«. Grafit z nestrpnim sporočilom zoper Katoliško cerkev vsebuje tudi znak, ki združuje simbol anarhistov in ženski simbol.

14.2 Odziv Varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic Peter Svetina se je 19. novembra 2019 na družabnem omrežju Twitter in na spletni strani odzval na vandalizem in skrunitev sakralnih objektov. V sporočilu je zapisal, da obsoja vsakršno manifestacijo verske nestrpnosti oz. sovraštva. V zadnjem času smo ponovno priča vandalskemu skrunjenju sakralnih objektov, ki so osrednji prostor za svobodno izražanje posameznikove vere. Vsakdo ima pravico, da svobodno - zasebno ali javno - izraža svojo vero ali prepričanje. Skrunjenje verskih objektov pa je po mnenju varuha Svetine ena izmed oblik napadov na svobodo izražanja veroizpovedi. Tovrstni dogodki, po mnenju varuha Svetine, niso povzročili le materialne škode, temveč širijo sovraštvo in vnašajo nemir med ljudi. Tematika ima velik polemični potencial, kar je mogoče zaznati tudi na spletu, zato varuh človekovih pravic, kot že mnogokrat doslej, obsoja tudi vsakršno sovražno pisanje oz. odzivanje. »Svoboda izražanja je demokratična pridobitev, vendar je varovana do meja varstva drugih človekovih pravic in svoboščin ter pravic drugih. Nujna je etika javne besede,« še poudarja Peter Svetina. Varuh meni še, da ker so odzivi, ki opozarjajo na nedopustnost sovražnega ali žaljivega načina komunikacije pogosto mlačni, se takšna praksa žal pogosto nadaljuje, kar je nesprejemljivo.⁷²

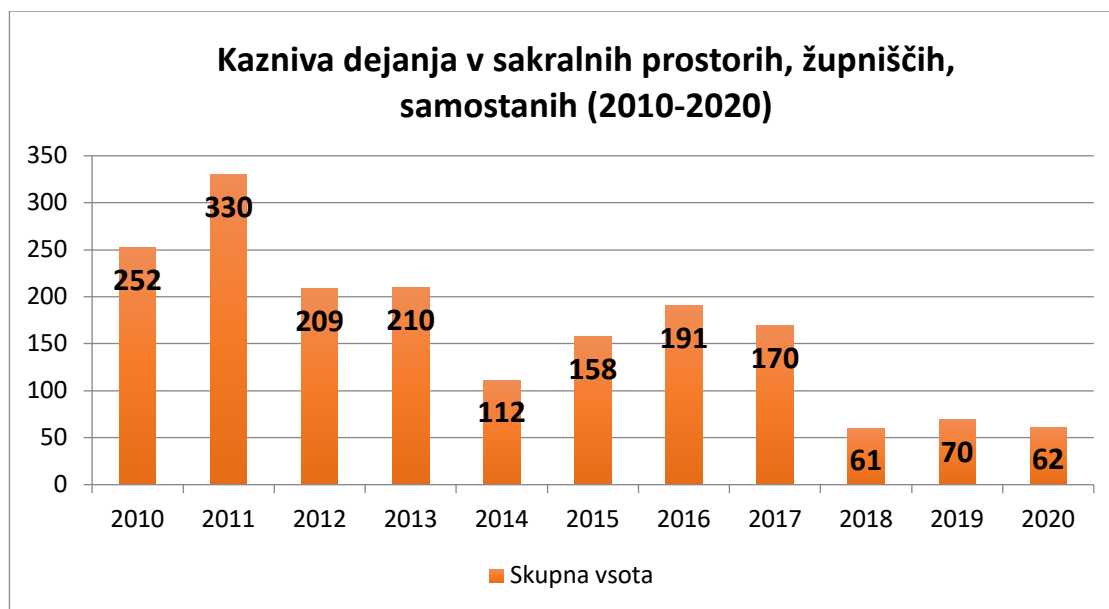
⁷² Prim. Varuh človekovih pravic, v: <http://www.varuh-rs.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnosti/novice/detajl/varuh-clovekovih-pravic-obsoja-vsakrsno-manifestacijo-verske-nestrpnosti-oz-sovrastva/?cHash=28f345e7ec215ea93ead2d22d216a792> (pridobljeno 25. november 2019).

14.3 Ropi, tatvine, vlomi in druga kazniva dejanja zoper objekte ali osebe Katoliške cerkve v Sloveniji⁷³

Slovenski duhovniki, redovniki in redovnice ter verniki so bili v minulih letih pogosta tarča napadov, ropov in tatvin. V nadaljevanju objavljamo tabelo s statistiko kaznivih dejanj, ki jih je obravnavala policija po izbranem podrobnem prizorišču »cerkev, župnišče, kapelica« v letih 2010–2020 po posameznih PU. V zadnjih desetih letih se je v slovenskih sakralnih prostorih zgodilo 2.764 kaznivih dejanj, ki jih je evidentirala policija.

Število kaznivih dejanj na leto

Policijska uprava	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupna vsota
PU CELJE	33	54	16	25	8	16	25	22	6	9	11	406
PU KOPER	12	4	4	8	3	9	9	5	6	4	5	116
PU KRANJ	18	36	41	22	3	18	26	26	2	3	6	269
PU LJUBLJANA	83	104	66	82	55	65	63	53	29	23	19	949
PU MARIBOR	56	101	40	26	11	15	22	20	7	13	4	459
PU MURSKA SOBOTA	8	8	8	9	7	3	5	5	1	5	3	111
PU NOVA GORICA	20	7	7	10	11	9	27	25	7	7	5	191
PU NOVO MESTO	22	16	27	28	14	23	14	14	3	6	9	263
Skupna vsota	252	330	209	210	112	158	191	170	61	70	62	2.764

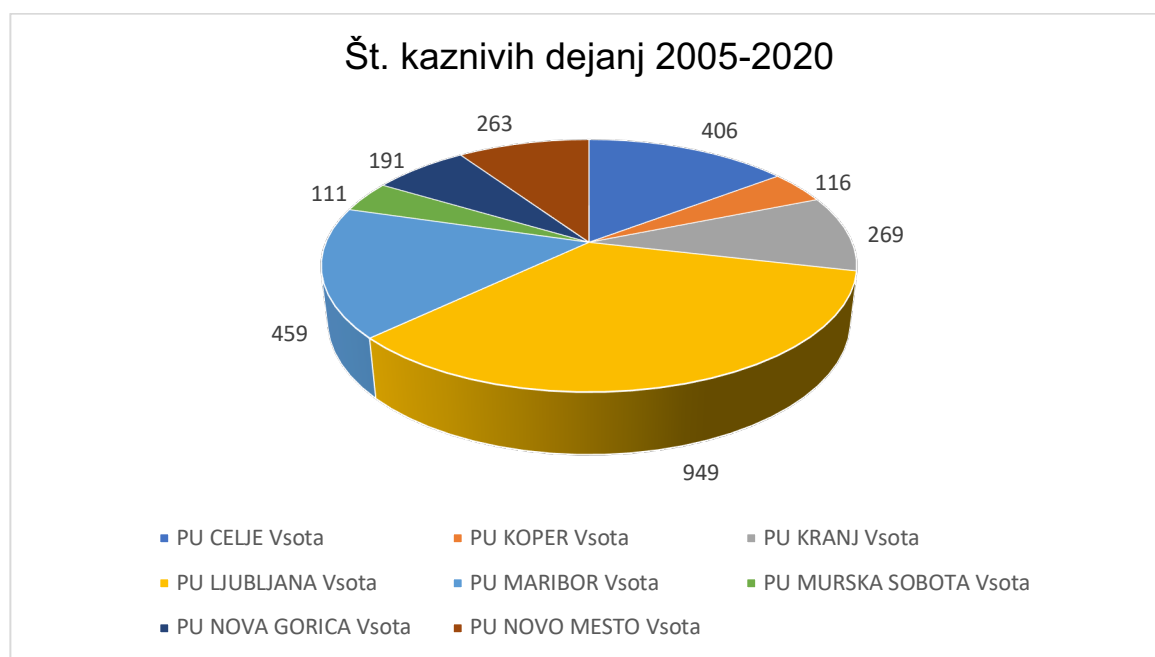

Iz podatkov, ki jih je zbrala in posredovala policija, izhaja, da je v primerjavi z letom 2019 v letu 2020 delež vlomov oziroma kaznivih dejanj zoper Katoliško cerkev v Sloveniji upadel za 11,43 %, povečala pa se je škoda, ki je iz njih nastala: s 54.500

⁷³ Vir: Ministrstvo za notranje zadeve RS, Policija; podatki zajemajo podatke za objekte vseh krščanskih Cerkev v Sloveniji.

evrov na 102.500 evrov. V letu 2018 je delež preiskanih kaznivih dejanj znašal 33,3 %, v letu 2019 16,28 % in v letu 2020 16,19 %. V letu 2019 se je 70 obravnavanih kazenskih primerov končalo s kazensko ovadbo, leta 2020 (delni podatki) pa 62.

Največ kaznivih dejanj v desetletju 2010-2020 se je zgodilo na območju PU Ljubljana (949), sledita PU Maribor (459) in PU Celje (406), najmanj pa na območju PU Koper (116) in PU Murska Sobota (111). Leta 2011 se je zgodilo največ kaznivih dejanj (330), najmanj pa leta 2018 (61).

Sledi splošen pregled obravnavanih kaznivih dejanj po enotah, poglavjih, mesecih in zaključnih dokumentih tekoče evidence za območje Republike Slovenije in primerljivo mesečno obdobje do meseca decembra.⁷⁴

Prikaz vsebuje naslednje podatke:

- tekoči podatki iz dne 16.12.2020,
- obdobje: od 1.1.2019 do 15.12.2020
- zaključek: ovadba,
- obravnava s strani vseh enot policije,
- območje storitve vseh občin,
- vključena podrobna prizorišča: Cerkev, župnišče, Kapelica, Samostan,
- vse oblike kriminalitete,
- izbrani členi: (Poškodovanje ali uničenje stvari, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote, Poškodovanje tuje stvari, Požig, Rop, Tatvina, Velika tatvina),
- vse kriminalistične označbe,
- vsi predmeti,
- vse kazenske ovadbe.

Pregled obravnavanih kaznivih dejanj (KD) po enotah obravnave

⁷⁴ Vir: Policija, pridobljeno 16. decembra 2020.

Organizacijska enota obravnave kaznivega dejanja	2019			2020		
	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD
PU CELJE	9	4,3	0,111	11	7,8	18,2%
PU KOPER	4	1,4	0	5	21,2	20,0%
PU KRANJ	3	5	0	6	2,3	33,3%
PU LJUBLJANA	23	9,9	0,174	19	37,8	15,8%
PU MARIBOR	13	18,1	0,231	4	12	0,0%
PU MURSKA SOBOTA	5	5,8	0	3	0,3	0,0%
PU NOVA GORICA	7	4,6	0,286	5	14,2	20,0%
PU NOVO MESTO	6	5,5	0,5	9	6,8	22,2%
Skupaj	70	54,6	16,28%	62	102,4	16,19%

Pregled kaznivih dejanj po poglavjih in členih Kazenskega zakonika

Poglavje KZ obravnave kaznivega dejanja	2019			2020		
	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.001 EUR	Delež preiskanih KD
KD Zoper premoženje	70	54,5	26,85%	62	102,5	26,78%
204. Tatvina	30	25,5	30,0%	12	4,1	50,0%
205. Velika tatvina	33	24	6,1%	42	72,9	7,1%
206. Rop	n.p.	n.p.	0,0%	0	n.p.	n.p.
219. Poškodovanje ali uničenje stvari, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote	2	3	0,0%	4	22,6	25,0%
220. Poškodovanje tuje stvari	4	1,7	25,0%	4	2,9	25,0%
222. Požig	1	0,3	100,0%	n.p.	n.p.	n.p.
Skupaj	70	54,5	26,85%	62	102,5	26,78%

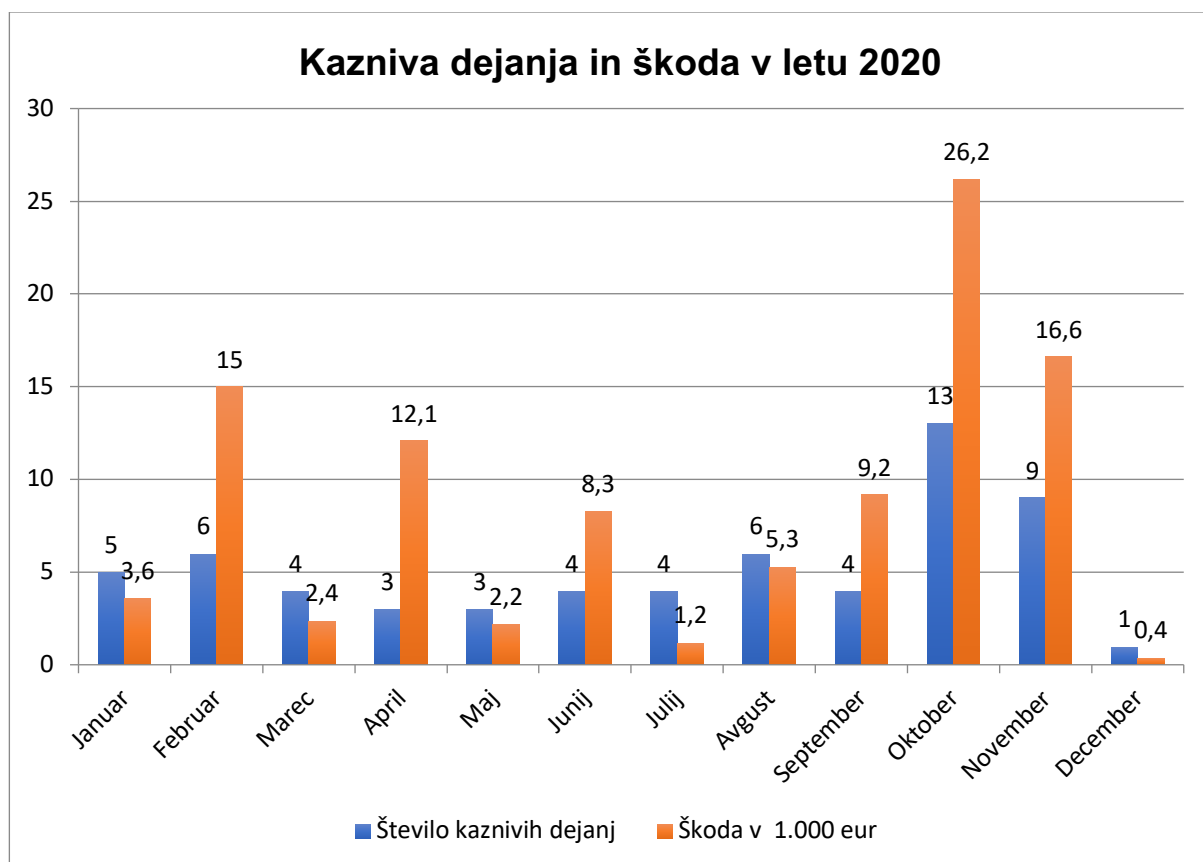
Pregled obravnavanih kaznivih dejanj po mesecih

Mesec obravnave kaznivega dejanja	2019			2020		
	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD
Januar	11	8,4	18,2%	5	3,6	0,00%
Februar	4	1,2	25,0%	6	15	0,00%
Marec	3	4,9	0,0%	4	2,4	50,00%

April	6	9,7	16,7%	3	12,1	33,30%
Maj	10	12,3	30,0%	3	2,2	0,00%
Junij	5	1,1	0,0%	4	8,3	50,00%
Julij	5	5	0,0%	4	1,2	50,00%
Avgust	1	0,5	0,0%	6	5,3	0,00%
September	3	2,6	0,0%	4	9,2	0,00%
Oktober	7	3,5	42,9%	13	26,2	30,80%
November	8	2,4	25,0%	9	16,6	0,00%
December	7	3	14,3%	1	0,4	0,00%
Skupaj	70	54,6	14,34%	62	103	17,84%

Pregled obravnavanih kaznivih dejanj po zaključnih dokumentih

Zaključni dokument	2019			2020		
	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD
Kazenska ovadba	70	54,5 %	18,6 %	62	102,4	17,7 %

15 Civilna zakonodaja in cerkve ter druge verske skupnosti v Sloveniji

V nadaljevanju je predstavljena pomembnejša veljavna državna zakonodaja, ki določa pravni položaj cerkva in drugih verskih skupnosti v RS, zlasti Katoliške cerkve.⁷⁵

- *Ustava Republike Slovenije* (7., 14., 16., 41., 46., 63., 123. člen) (Uradni list RS, št. 33/1991, 42/1997, 66/2000, 24/2003, 69/2004, 68/2006);
- *Sporazum med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih* (Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih, Uradni list RS – MP, št. 4/2004);
- *Zakon o verski svobodi (ZVS)* (Uradni list RS, št. 14/2007, 46/2010, 40/2012, 100/2013);
- *Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji* – 20. člen (Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji, ki ga je sprejela skupščina Socialistične Republike Slovenije, je bil objavljen v Uradnem listu SRS, št. 15/76. Z uveljavitvijo Zakona o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07) so prenehale veljati določbe Zakona o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji, razen določb 20. člena, ki so ostale v veljavi);
- *Sporazum med Slovensko škofovsko konferenco in Vlado Republike Slovenije o duhovni oskrbi vojaških oseb v Slovenski vojski*;
- *Pravilnik o organizaciji in izvajanju verske duhovne oskrbe v bolnišnicah in pri drugih izvajalcih zdravstvenih storitev* (Uradni list RS, št. 100/2008);
- *Pravilnik o organizaciji in izvajanju verske duhovne oskrbe v zavodih za prestajanje kazni zapora, vzgojnih zavodih, prevzgojnih zavodih in zavodih za usposabljanje* (Uradni list RS, št. 101/2008);
- *Pravilnik o organizaciji in načinu verske duhovne oskrbe v policiji* (Uradni list RS, št. 72/2007);
- *Pravilnik o organizaciji religiozne duhovne oskrbe* (Uradni list RS, št. 58/2003).

Odločitve Ustavnega sodišča, ki zadevajo področje verske svobode in cerkva ter drugih verskih skupnosti

1. Odločba št. **U-I-140/14** z dne 25. 4. 2018 (Uradni list RS, št. 35/2018).

Akt: Zakon o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 38/13 – uradno prečiščeno besedilo) (ZZZiv), 2. odst. 25. čl.,

<http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US31391?q=u-i-140-14-21>.

2. Sklep **U-I-67/14-11** z dne 19. 1. 2017 (OdlUS XXII, 3).

Akt: Zakon o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji (Uradni list RS št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 52/10, 19/15 in 83/16) (ZPDPD), 2. čl.,

<http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US31095?q=u-i-67%2F14-11>.

3. Odločba št. **U-I-92/07** z dne 15. 4. 2010 (Uradni list RS, št. 46/2010).

Akt: Zakon o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07) (ZVS), 1. odst. 13. čl., 1. in 5. tč. 14. čl., 22. čl., 23. čl., 24. čl., 3. odst. 24. čl., 4. odst. 24. čl., 25. čl., 2. odst. 25. čl.,

⁷⁵ Vir: Ministrstvo za kulturo RS; v: http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_verse_skupnosti/zakonodaja_in_drugi_dokument_i/#c17925 (pridobljeno dne 19.10.2015).

26. čl., zadnji st. 1. odst. 27. čl., 5. odst. 27. čl., 3. odst. 29. čl., 30. čl. in 32. čl.), Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list SRS, št. 15/76 in 42/86, ter Uradni list RS, št. 22/91) (ZPPVS), 20. čl., Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo) (ZObr), 3. odst. 52. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/525A00D4A9080D2AC1257736004527C4>.

4. Sklep **Up-2229/08** z dne 28. 5. 2009 (Uradni list RS, št. 43/2009).

Akt: Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 367/2006 z dne 3. 4. 2008 v zvezi s sklepom Višjega sodišča v Ljubljani št. I Cp 101/2006 z dne 1. 2. 2006 in s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. P 2474/2005 z dne 8. 12. 2005,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/B226B1429EA6C8B5C12575CF002BB30A><http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/B226B1429EA6C8B5C12575CF002BB30A>

5. Odločba št. **U-I-354/06** z dne 9. 10. 2008 (Uradni list RS, št. 104/08, in OdlUS XVII, 52).

Akt: Odlok o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališč (Uradni vestnik občine Moravče, št. 1/06), 2. odst. 9. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/D2F33286C55CDB64C12574F2004123E9>.

6. Odločba št. **U-I-111/04** z dne 8. 7. 2004 (Uradni list RS, št. 77/04, in OdlUS XIII, 54).

Akt: Sklep o razpisu naknadnega referendumu o uveljavitvi Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o sprejemu prostorskih ureditvenih pogojev za plansko celoto V2 Trnovo – Tržaška cesta (za območje urejanja VR 2/6 Ob Cesti dveh cesarjev), Sklep o spremembah tega sklepa (Uradni list RS, št. 41/04), Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 57/94, 14/95, 26/97, 70/97, 10/98, 74/98, 70/2000 in 51/02),
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/71F362EDF7480126C1257172002A2D73>.

7. Mnenje št. **Rm-1/02** z dne 19. 11. 2003 (Uradni list RS, št. 118/03, in OdlUS XII, 89).

Akt: Sporazum med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/DF0893E08CA14C0DC1257172002A2D5E>.

8. Odločba št. **U-I-92/01** z dne 28. 2. 2002 (Uradni list RS, št. 22/02, in OdlUS XI, 25).

Akt: Zakon o popisu prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v Republiki Sloveniji leta 2001 (Uradni list RS, št. 66/2000 in 26/01) (ZPPGO), 5., 14. al. 6., 10., 11., 12., 13., 15., 23., 24., 25., 28. in 29. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/5A1563FD339BF970C125717200288B64>.

9. Odločba št. **U-I-68/98** z dne 22. 11. 2001 (Uradni list RS, št. 101/01, in OdlUS X, 192)

Akt: Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 12/96 in 23/96 - popr.) (ZOFVI), 3. odst. 72. čl., 4. odst. 72. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/F1AF487C56F1CFE0C125717200288B45>.

10. Odločba št. **U-I-107/96** z dne 5. 12. 1996 (Ur. list RS, št. 1/97 Ur. list RS, št. 41/97 in OdlUS VI, 104).

Akt: Zakon o začasnem, delnem zadržanju vračanja premoženja (Ur. list RS, št.

74/95) (ZZDZP), 1. al. 1. odst. 1. čl., 4. al. 1. odst.1. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/D2072419108E0165C125717200280D59>.

11. Odločba št. **U-I-121/97** z dne 5.12.1996 (Ur. list RS, št. 1/97 Ur. list RS, št. 41/97 in OdlUS VI, 104).

Akt: Zahteva za oceno ustavnosti vsebine zahteve za razpis predhodnega zakonodajnega referendumu o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o denacionalizaciji,

<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/A924D6CE5749E66CC1257172002A284C>.

12. Odločba št. **U-I-25/92** z dne 04.03.1993 (Ur. list RS, št. 13/93).

Akt: Zakon o denacionalizaciji (Ur. list RS, št. 27/91-I), (ZDen), 1. odst. 3 čl., 2. odst. 3. čl., 13. čl. in 14. čl.,

<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/C177312B25B58DDFC125717200280BDA>.

16 Katoliške laiške organizacije

V Cerkvi na Slovenskem deluje 26 laiških organizacij, društev in gibanj.

Akademsko katoliško združenje AMOS

Vrbanska cesta 30, 2000 Maribor

Predsednik: Blaž Kosi

akzamos@gmail.com

Zavod Živi na polno

Kvedrova cesta 1, 1000 Ljubljana

zivinapolno@gmail.com

Društvo Barka

01/361 64 58

Zbilje 1k, 1215 Medvode

Direktor: Blaž Brešan

info@skupnostbarka.si; www.skupnostbarka.si

Društvo Salezijanski mladinski center Maribor

Engelsova 66, 2000 Maribor

Predsednica: Sanja Obaha Brodnjak

drustvo.smc@gmail.com

Družinska pobuda

Selo pri Vodicach 30b, 1217 Vodice

Predsednik: Tomaž Merše

tomaz.merse@druzinskapobuda.si; predsednik@druzinskapobuda.si

info@druzinskapobuda.si; http://www.druzinskapobuda.si

Gibanje za življenje

Rimska cesta 13, 1000 Ljubljana

Predsednica: s. mag. Mirjam Cvelbar SL, dr. med.

Podpredsednik: Lojze Čemažar, akad. slikar

drustvo@gibanjezazivljenje.si; http://www.gibanjezazivljenje.si

Društvo katoliških pedagogov Slovenije (DKPS)

Rožna ulica 2, 1000 Ljubljana

Predsednica: Marija Žabjek

dkps@rkc.si; http://www.dkps.si

Društvo Mladinski ceh

01/427 71 40

Rakovniška ulica 6, 1000 Ljubljana

Predsednik: Matjaž Knez

ceh@mladinski-ceh.si; http://www.mladinski-ceh.si

Društvo slovenski katoliški izobraženci (SKI)

Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana

Predsednik: dr. Jože Balažič
slovenski.katoliski.izobrazenci@rkc.si; <https://sites.google.com/site/katoliskiizobrazenci>

Frama

Ulica škofa Maksimilijana Držečnika 7 , 2000 Maribor
info@fo-frama.org; www.fo-frama.org

Frančiškanski družinski inštitut

Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana
<http://franciskanski-druzinski-institut.si/>

Frančiškov svetni red (FSR)

Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana
predsednik Narodnega sveta FSR: s. Fani Pečar
<http://www.ofs.si>; narodni.svet@fsr.si; minister@fsr.si

Izseljensko društvo Slovenija v svetu

Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid
drustvo.svs@guest.arnes.si; <http://www.drustvo-svs.si>

Mavrični most mladih (MMM)

05/333 31 96
Partizanska ulica 40, 5000 Nova Gorica
info@mladi.net; <http://www.drustvo-mmm.si>

Socialna akademija – zavod za izobraževanje, raziskovanje in kulturo

Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana
Direktor: Matej Cepin
info@socialna-akademija.si; <http://www.socialna-akademija.si>

Zavod Biblično gibanje

Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
Predsednik: dr. Maksimilijan Matjaž
<https://www.facebook.com/sbg.rkc.si>; <https://biblicnogibanje.si>

Združenje slovenskih katoliških zdravnikov

Trubarjeva 82, 1000 Ljubljana
Predsednik: Janez Dolinar
<http://www.katoliski-zdravniki.si>

Katoliška mladina, zavod za vzgojo, versko, kulturno in izobraževalno dejavnost mladih

Jurčičev trg 2, 1000 Ljubljana
info@katoliskamladina.si; katoliskamladina.si
direktor: Matevž Mehle
matevz@katoliskamladina.si

Središče Rotunda

Destradijev trg 11, 6000 Koper

Direktor: mag. Bojan Mevlja
info@sredisce-rotunda.si; <http://www.sredisce-rotunda.si>

VIDES Slovenija

Rakovniška 21, 1000 Ljubljana
vides.slovenija@gmail.com; <http://vides.zavod-dominika.si/>

Zavod sv. Ignacija

Ulica Stare pravde 11, 1000 Ljubljana
Direktor: p. dr. Ivan Platovnjak DJ
zsi@rkc.si; <http://www.ignacijevdom.si>

Ignacijev dom duhovnosti

Ulica Stare pravde 11, 1000 Ljubljana
Ravnateljica: Sonja Pungertnik
ignacijevdom@gmail.com; <http://www.ignacijevdom.si>

ZAO – Združenje animatorjev Oratorija

Zavod Salesianum OE Oratorij Slovenija
Rakovniška ulica 6, 1000 Ljubljana
Predsednik: Andrej Vidic
www.oratorij.net/zao; zao@oratorij.net

Združenje krščanskih poslovnežev Slovenije

01/256 22 43

Rožna dolina Cesta XVII/22b, 1000 Ljubljana
info@zkps.si; <http://www.zkps.si>

Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS)

01/433 21 30

Ulica Janeza Pavla II. 13, 1000 Ljubljana
načelnica: Tjaša Sušin
načelnik: Nejc Kurbus
tajnik: Milan Kobal
generalni duhovni asistent: Janez Kobal
info@skavti.si; <http://www.skavt.net>

Združenje bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov (ZBOKSS)

Mekinčeva ulica 1, 1000 Ljubljana
Načelnik: Jurij Vrhovnik
generalni duhovni asistent: br. Primož Kovač OFM Cap
zbokss@skavt.net; <http://zboksss.skavt.net>

17 Naslovi nekaterih pomembnejših ustanov v Cerkvi na Slovenskem

Konferenca redovnih ustanov Slovenije (KORUS)

Poljanska cesta 6
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. in faks: +386 (0)1 433 53 23
E-pošta: korus@rkc.si
Spletna stran: <http://korus.rkc.si>

Metropolitanski Cerkveni sodišči

Metropolitansko Cerkveno sodišče v Ljubljani
Ciril-Metodov trg 4, p. p. 1990
1001 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 234 26 38

Metropolitansko Cerkveno sodišče v Maribor
Slomškov trg 19,
2000 Maribor, Slovenija
Tel. +386 (0)590 80 115
E-pošta:
cerkveno.sodisce@nadskofija-maribor.si

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci

Krekov trg 1, p. p. 95
1001 Ljubljana, Slovenija
E-pošta: kpm@rkc.si
Spletna stran: <http://pravicnost-mir.si>

Papeški slovenski zavod – Slovenik

Pontificio collegio Sloveno
Via Appia Nuova, 884
00178 Roma, Italia
Tel.: +39 06 718 46 11
E-pošta: franc.mihelcic@rkc.si
Spletna stran: <http://sloveno.blogspot.com>

Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani

Poljanska cesta 4
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 434 58 18
Faks: +386 (0)1 434 58 54

E-pošta: referat@teof.uni-lj.si
Spletna stran: <http://www.teof.uni-lj.si>

Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani – Enota v Mariboru

Slovenska ulica 17
2000 Maribor, Slovenija
Tel. +386 (0)590 80 132
Faks: +386 (0)590 80 133
E-pošta: referat-MB@teof.uni-lj.si
Spletna stran: <http://www.teof.uni-lj.si>

Katoliški inštitut, Fakulteta za poslovne vede

Krekov trg 1
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)820 52 300
Faks: +386 (0)1 432 10 39
E-pošta: info@kat-inst.si
Spletna stran: <http://www.katoliski-institut.si>

Slovenska Karitas

Kristanova ulica 1
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 300 59 60
Faks: +386 (0)1 232 31 86
E-pošta: info@karitas.si
Spletna stran: <http://www.karitas.si>

Misijonsko središče Slovenije

Kristanova ulica 1
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 300 59 50
Faks: +386 (0)1 300 59 55
E-pošta: missio@rkc.si
Spletna stran: <http://www.missio.si>

Vojaški vikariat

Vojkova cesta 55, Ulica Janeza Pavla II. 9
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 471 10 49
Faks: +386 (0)1 471 15 99
E-pošta: glavna.pisarna.gssv@mors.si

Spletna stran:

<http://www.slovenskavojska.si/struktura/sile-za-podporo-poveljevanja/organizacijske-enote-pri-gssv/vojaski-vikariat/>

Policijski vikariat

Igor Jereb

Koordinator duhovne oskrbe

Služba generalnega direktorja policije

Generalna policijska uprava

Litostrojska 54, (pisarna 5-

104), Ljubljana

E-naslov: igor.jereb@policija.si, tel.: 01 428 54 08, GSM: 030 650 656

Zaporniški vikariat

Smrekarjeva ulica 7/a

1000 Ljubljana, Slovenija

Tel. 080/30 05

GSM: +386 (0)41 715 429

E-pošta: robert.friskovec@gov.si;

robert.friskovec@guest.arnes.si

Spletna stran: <http://www.center-ecce.si/>

Duhovna oskrba v bolnišnicah

Bolniška župnija

Trubarjeva c. 80

1000 Ljubljana, Slovenija

GSM: 041 61 33 78, Tel: 01/232 04 49

E-pošta: bolniska.zupnija@rkc.si

18 Slovenske katoliške misije v tujini

Koordinacija Dušnega pastirstva Slovencev po svetu

Mgr. Janez Pucelj
Liebigstr. 10, DE – 80538 München
jpucelj@msn.com, www.skgmuc.com
0049/089 2193 7900; GSM 0049/0173 9876 372

18.1 Avstralija

Adelaide

51 Young Avenue
West Hindmarsh SA 5007
Poštni naslov:
PO Box 156
AU – WELLAND SA 5007
p. David Šrumpf OFM, voditelj misijona (2014), oskrbuje iz Melbourn
GSM 0061/497 097 783
p.david.ofm@gmail.com

Melbourne

p. Simon Peter Berlec OFM, provincialov delegat, voditelj misijona
p. David Šrumpf OFM
19 A'Beckett Street
AU – Kew VIC 3101
PO Box 197
AU – Kew VIC 3101
simon.peter.berlec@ofm.si
p.david.ofm@gmail.com

Sydney

311 Merrylands Road
AU – Merrylands NSW 2160
Poštni naslov:
PO Box 280
AU – Merrylands NSW 2160
p. Darko Žnidaršič OFM, voditelj misijona (2005)
darko.znidarsic@ofm.si

18.2 Avstrija

Slovenski pastoralni center Dunaj

Einsiedlergasse 9–11
AT – 1050 Wien faks
info@spc-dunaj.net
žpk Matija Tratnjek

Slovenska katoliška misija Gradec

Mariahilferplatz 3
AT – 8020 Graz
žpk p. mag. Jože Lampret OFMConv

Slovenska skupnost na Predarliskem (Vorarlberg)

oskrbuje: mag. David Taljat (Švica)

Slovenska katoliška misija Špital

Drau Marienkapelle, Villacherstraße, Spittal
Št. Primož 65, AT – 9123 St. Primus - Št. Primož
žpk mag. Jože Andolšek

18.3 Belgija, Nizozemska in Luksemburg

Slovenski pastoralni center Bruselj

Av. de la Couronne 206, BE – 1050 Bruxelles
žpk dr. Zvone Štrubelj
zvones@gmx.de

Slovenska katoliška misija Eisden

Guill. Lambertlaan 36, AT – 3630 Eisden
žpk Gregor Šemrl

18.4 Francija

Slovenska delegatura

Moulin de Thicourt
57380 Thicourt
delegat: Jože Kamin
kaminjoseph@aol.com

Slovenska katoliška misija Pariz

3, Impasse Hoche, FR – 92320 Chatillon
žpk dr. Zvone Štrubelj (Bruselj)
zvones@gmx.de
diakon Ciril Valant
32, rue de la Guilloire, 78720 La Celles les Bordes

Slovenska katoliška misija Merlebach

14, r. du 5 Decembre, FR – 57800 Merlebach
žpk Jože Kamin
kaminjoseph@aol.com

Slovenska katoliška misija Nica

6, rue Vernier, FR – 06000 Nice
žpk Štefan Čukman
scukman@club-internet.fr

18.5 Hrvaška

Slovenska katoliška skupnost Zagreb (oskrbovana iz Slovenije)

msgr. Anton Trpin
Trubarjeva cesta 1, 8310 Šentjernej
zupnija.sentjernej@rkc.si

18.6 Italija

Slovenska katoliška skupnost Rim

Via Appia Nuova 884, IT – 00178 Roma

Slovenska katoliška skupnost Milan

Cerkev Corpus Domini, Canova 4, IT – 20100 Milano
informacije: Karel Bolčina

18.7 Kanada

Župnija sv. Gregorija Velikega Hamilton

125 Centennial Parkway, North
Hamilton, Ontario L8E 1H8 Canada
žpk Drago Gačnik SDB
gregory_sdb@stgregoryhamilton.ca

Župnija Marije brezmadežne

739 Brown's Line
Etobicoke ON M8W 3V7 Kanada
Valentin Batič CM
Leopold Valant CM
batic@ourladyofmm.com; http://www.brezmadezna.com

Slovenska župnija Marija Pomagaj

611 Manning Ave.
Toronto ON M6G 2W1 Kanada
Valentin Batič C.M.
Leopold Valant C.M.
batic@ourladyofmm.com; http://www.brezmadezna.com

Župnija Sv. Vladimira

3470 Boul. St. Joseph E. faks
Montreal, QC, H1X 1W6, Kanada
l.francm@yahoo.com

18.8 Nemčija

Slovenska katoliška misija Berlin

Kolonnenstr. 38, DE – 10829 Berlin
žpk Izidor Pečovnik
dori@skmberlin.de; http://www.skmberlin.de

Slovenska katoliška župnija Frankfurt

Mathildenstr. 30 a, DE – 60599 Frankfurt

žpk Martin Retelj

martin@skg-frankfurt.de; <http://www.skg-frankfurt.de>

Slovenska katoliška župnija sv. Cirila in Metoda Stuttgart

Stafflenbergstr. 64, DE – 70184 Stuttgart

žpk Aleš Kalamar

ales.kalamar@rkc.si; <http://www.skm-stuttgart.de>

Slovenska katoliška misija Augsburg

Ottmarsgäßchen 8, DE – 86152 Augsburg

žpk Roman Kutin

roman.kutin@gmx.net

Slovenska katoliška župnija Dominik Savio Ulm

Neukirchenweg 63 a, DE – 89077 Ulm

žpk Roman Kutin

roman.kutin@gmx.net

Slovenska katoliška župnija München

Liebigstr. 10, DE – 80538 München

žpk msgr. Janez Pucelj

jpucelj@msn.com

žpk v pok. Marjan Bečan

mbecan@ebmuc.de

diakon: Ralph Prausmüller

ralphprau@gmail.com

pastoralni sodelavec: Slavko Kessler

skessler@ebmuc.de

slowenischsprachige-gemeinde.muenchen@ebmuc.de

www.skgmuc.com

18.9 Srbija

Slovenska katoliška skupnost Beograd

Župa sv. Cirila in Metoda

Požeška 35, RS – 11030 Beograd

Alojz Letonja

lletonja@gmail.com

18.10 Švedska

Slovenska katoliška misija Göteborg

Parkgatan 14, SE – 41138 Göteborg

žpk Zvone Podvinski

zvone@kristuskonungen.se; zvone.podvinski@rkc.si

18.11 Švica in Liechtenstein

Slovenska katoliška misija Zürich

Slowenen-Mission

Naglerwiesenstrasse 12, CH – 8049 Zürich

žpk mag. David Taljat

slomission.ch@gmail.com; taljat.david@gmail.com; <http://www.slomisija.ch>

18.12 Velika Britanija

Slovenska katoliška misija London

62, Offley Road

GB – London SW9 OLS

<http://www.skm-london.org.uk>

18.13 ZDA

Johnstown

(podružna hiša Lemontu)

536 Decker Avenue

US – Johnstown PA 15906

p. Bernard Karmanocky

bernard.karmanocky@ofm.si

Lemont

14246 Main Street

POBox 608

US – Lemont IL 60439

p. Metod Ogorevc, gvardijan

metod.ogorevc@ofm.si

New York

(podružna hiša Lemontu)

62 St. Marks Place

US – New York NY 10003

p. Krizolog Cimerman

krizolog.cimerman@ofm.si

19 Koledar svetovnih dnevo, praznikov, godov in dogodkov Katoliške cerkve v Sloveniji – 2021

Velika noč in zapovedani prazniki so zapisani z VELIKIMI ČRKAMI.

Mednarodni dnevi so označeni s krepko pisavo.

S poševno pisavo so označeni prazniki, obvezni in neobvezni godovi, ki so v Slovenskem liturgičnem koledarju določeni za Cerkev na Slovenskem in jih je potrdila Kongregacija za bogoslužje in disciplino zakramentov z odlokom z dne 7. marca 2019 (prot. št. 54/19).

Državni prazniki so označeni s kratico DP.

JANUAR

1. januar:	Marija, Božja mati
1. januar:	54. svetovni dan miru
1. in 2. januar:	ново leto (DP)
6. januar:	Gospodovo razglašenje (sveti trije kralji) – sklep <i>trikraljevske akcije kolednikov</i> , ki jo organizira MSS
10. januar:	Jezusov krst
11. januar:	<i>sv. Pavlin Oglejski, škof</i>
18.–25. januar:	teden molitve za edinost kristjanov
24. januar:	sv. Frančišek Saleški, zavetnik novinarjev
24. januar:	55. svetovni dan sredstev družbenega obveščanja
24. januar:	68. svetovni dan gobavosti
27. januar:	sv. Angela Merici, ustanoviteljica uršulink
31. januar:	nedelja Svetega pisma
31. januar:	sv. Janez Bosko, ustanovitelj salezijancev

FEBRUAR

2. februar:	Jezusovo darovanje v templju, svečnica/dan Bogu posvečenega življenja
8. februar:	Prešernov dan, slovenski kulturni praznik (DP)
11. februar:	Lurška Mati Božja
11. februar:	28. svetovni dan bolnikov
14. februar:	<i>sv. Valentin, mučenec</i>
17. februar:	pepelnična sreda
19. februar:	ustanovitev samostojne Slovenske škofovske konference (1993)
24. februar:	<i>sv. Matija, apostol</i>

MAREC

5. marec:	svetovni molitveni dan žensk
14. marec:	papeška nedelja – zunanja slovesnost v mesecu juniju
19. marec:	sv. Jožef, Jezusov rednik, zavetnik slovenskih dežel
19.–25. marec:	teden družine
25. marec:	Gospodovo oznanjenje
28. marec:	cvetna nedelja
31. marec:	<i>sv. Modest, škof</i>

APRIL

1. april:	veliki četrtek (krizmene maše)
2. april:	veliki petek (nabirka za Sveto deželo)
3. april:	velika sobota
4. APRIL:	VELIKA NOČ GOSPODOVEGA VSTAJENJA
5. april:	velikonočni ponedeljek
11. april:	bela nedelja, nedelja Božjega usmiljenja
16. april:	sv. Bernardka (<i>Soubirous</i>) Lurška, redovnica
25. april:	nedelja Dobrega pastirja
25. april:	58. svetovni molitveni dan za duhovne poklice
27. april:	dan upora proti okupatorju (DP)

MAJ

1. maj:	sv. Jožef, delavec
1. maj:	29. obletnica ustanovitve Slovenske Karitas
1. in 2. maj:	praznik dela (DP)
4. maj:	sv. Florijan, mučenec
12. maj:	sv. Leopold Mandič, duhovnik
13. maj:	Fatimska Mati Božja
13. maj:	Gospodov vnebohod
16. maj:	sv. Janez Nepomuk, duhovnik
17. maj:	sv. Jošt, puščavnik
23. maj:	binkošti
24. maj:	binkoštni ponedeljek
24. maj:	Blažena Devica Marija, Pomočnica kristjanov – Marija Pomagaj
27. maj:	bl. Alojzij Grozde, mučenec
29. maj:	sv. Maksim Emonski, škof
30. maj:	nedelja Svete Trojice
30. maj:	sv. Kancij, Kancijan in Kancijanila, mučenci

JUNIJ

3. JUNIJ:	SV. REŠNJE TELO IN KRI
5. junij:	spravna slovesnost v Kočevskem Rogu ob breznu pod Krenom
8. junij:	dan Primoža Trubarja (DP)
9. junij:	sv. Primož in Felicijan, mučenca
13. junij:	sv. Anton Padovanski, cerkveni učitelj
15. junij:	sv. Vid, mučenec
25. junij:	dan državnosti (DP)
27. junij:	sv. Ema Krška, vdova
11. junij:	praznik Srca Jezusovega
11. junij:	dies sanctificationis/dan duhovniškega posvečenja
29. junij:	sv. Peter in Pavel, apostola

JULIJ

4. julij:	sv. Ulrik (<i>Urh</i>), škof
4. julij:	nedelja Slovencev po svetu
5. julij:	sv. Ciril in Metod, slovanska apostola in sozavetnika Evrope
12. julij:	sv. Mohor in Fortunat, mučenca
22. julij:	sv. Marija Magdalena, apostolka apostolov
24. julij:	sv. Krištof

25. julij: Krištofova nedelja
27. julij: sv. Gorazd, Kliment in drugi učenci
31. julij: sv. Ignacij Lojolski, ustanovitelj jezuitov

AVGUST

6. avgust: Jezusova spremenitev na gori
15. AVGUST: **VNEBOVZETJE DEVICE MARIJE (VELIKI ŠMAREN)**
16. avgust: sv. Rok
17. avgust: praznik združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom (DP)

SEPTEMBER

1. september: **dan molitve za skrb stvarstva**
1. september: sv. Egidij (Tilen), opat
1. september: obletnica kronanja Marije Pomagaj na Brezjah
5. september: angelska nedelja
5. september: katehetska nedelja
8. september: rojstvo Device Marije (mali šmaren)
15. september: vrnitev Primorske k matični domovini (DP)
18. september: škofijski molitveni dan za duhovne poklice
18. september: Stična mladih
19. september: nedelja svetniških kandidatov
24. september: bl. Anton Martin Slomšek, škof
24. september: sv. Rupert iz Salzburga, škof
26. september: Slomškova nedelja
26. september: **107. svetovni dan migrantov**

OKTOBER

2. oktober: slovesnost v spominskem parku Teharje pri Celju
4. oktober: sv. Frančišek Asiški
6. oktober: sv. Bruno, duhovnik
12. oktober: sv. Maksimilijan Celjski, mučenec
24. oktober: **95. misijonska nedelja**
22. oktober: sv. Janez Pavel II.
25. oktober: dan suverenosti (DP)
31. oktober: dan reformacije (DP)

NOVEMBER

1. NOVEMBER: **VSI SVETI (DP)**
2. november: spomin vseh vernih rajnih
3. november: sv. Viktorin Ptujski, škof in mučenec
3. november: sv. Just Tržaški, mučenec
6. november: sv. Leonard, opat
7. november: zahvalna nedelja
13. november: sv. Stanislav Kostka, redovnik
14. november: **5. svetovni dan ubogih**
21. november: Kristus, Kralj vesoljstva
23. november: dan Rudolfa Maistra (DP)
27. november: sv. Virgil, škof
28. november: 1. adventna nedelja

DECEMBER

6. december: sv. Nikolaj, škof
8. december: brezmadežno spočetje Device Marije
15. december: bl. drinske mučenke
25. DECEMBER: GOSPODOVO ROJSTVO (BOŽIČ)
26. december: sv. Štefan, mučenec
26. december: dan samostojnosti in enotnosti (DP)
28. december: sv. nedolžni otroci
28. december: narodni dan molitve za nerojeno človeško življenje
31. december: sv. Silvester, papež in mučenec

Molitev svetega očeta Frančiška k svetemu Jožefu

Z apostolskim pismom *Patris corde* (Z Očetovskim srcem), ki je izšlo 8. decembra 2020, na praznik Brezmadežne se sveti oče Frančišek spominja 150. letnice razglasitve sv. Jožefa za zavetnika vesoljne Cerkve. Ob tej priliki bo do 8. decembra 2021 potekalo posebno *Leto svetega Jožefa*.

*Pozdravljen, Odrešenikov varuh
in ženin Device Marije.
Tebi je Bog zaupal svojega Sina;
vate je Marija položila svoje zaupanje;
s teboj je Kristus postal človek.*

*Blaženi Jožef, tudi za nas se pokaži očetovski,
vodi nas na poti življenja.
Izprosi nam milost, usmiljenje in pogum,
ter brani nas vsakega zla. Amen.*